

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR

Nyilvántartási szám: ...
.. számú példány

NEMZETKÖZI BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKAI ALAPKÉPZÉSI SZAK
AJÁNLOTT TANTERVE

Alkalmazandó:
a 2024/2025 tanévtől felmenő rendszerben

Szenátusi döntés	Fenntartói döntés
Elfogadta a Szenátus ..... számú határozatával.	Jóváhagyta a Fenntartó .....számú határozatával.

Budapest, 2024 ....

A szakfelelős: Molnár Anna Dr. egyetemi tanár

Az ajánlott tanterv jogi háttérét az alábbi főbb jogszabályok és egyetemi szabályzatok képezik:

1. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény;
2. A Nemzeti Közsolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII törvény;
3. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet;
4. A Nemzeti Közsolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 363/2011. (XII.30.) Korm. rendelet;
5. A felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és az új képzések létesítéséről szóló 65/2021. (XII. 29.) ITM rendelet, valamint a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló vonatkozó miniszteri közlemény;¹
6. Az államtudományi képzési terület képzéseiről szóló 534/2023. (XII:5.) Korm. rendelet;²
7. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata;
8. A képzésekkel kapcsolatos eljárásrendről szóló rektori utasítás

A képzés hitelesítő adatai

Kari Tanács határozatának száma:	...
Szenátusi határozat száma:	ZMNE szenátus 41/2004. (IX. 9.)
Fenntartói határozat száma:	...
MAB kód:	Bs.
MAB határozat száma:	2004/8/VIII/49.
OH nyilvántartásba vételi szám:	OH-FRKP/17992/2007.
A képzés FIR kódja:	...
A meghirdetés első éve:	2024.

¹ nem államtudományi képzési területhez tartozó képzés esetén

² államtudományi képzési területhez tartozó képzés esetén

Tartalomjegyzék

Tartalom	
1. A szak megnevezése.....	5
2. Képzési terület, az NKE tv. 3. §-ában meghatározott felsőoktatási terület.....	5
3. A szak szakirányai/specializációi.....	5
4. Végzettségi szint.....	5
5. A szakon megszerezhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése	5
6. A képzés célja és az elsajátítandó szakmai kompetenciák.....	5
7. A képzés időtényezői	9
8. A képzés felépítése.....	9
9. A tanóra-, kredit- és vizsgaterv.....	9
10. Az előtanulmányi rend, kötelező tárgyak esetében	10
11. Az ismeretek ellenőrzési rendszere	11
12. A záróvizsga.....	12
13. A szakdolgozat.....	13
14. Az oklevél.....	13
15. A szakmai gyakorlat alapszakon.....	14
16. A külföldi részképzés céljából nemzetközi hallgatói mobilitásra felhasználható időszak (mobilitási ablak).....	15
17. További szakspecifikus követelmények.....	15
A tantárgyi programok listája	18
NEMZETKÖZI BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKAI ALAPKÉPZÉSI SZAK	21
TANTÁRGYI PROGRAMOK	21
I. Törzsanyag	22
II. Kötelezően választható szaknyelv	195
III. Szabadon választható tárgyak	286
1. számú melléklet: Tanóra-, kredit- és vizsgaterv	370

1. A szak megnevezése

- a) magyar nyelven: nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- b) angol nyelven: International Security and Defence Policy bachelor programme.....

2. Képzési terület, az NKE tv. 3. §-ában³ meghatározott felsőoktatási terület

Államtudományi képzési terület, nemzetközi és európai közszolgálati felsőoktatás

3. A szak szakirányai/specializációi

-

4. Végzettségi szint

- 1. alapképzés (baccalaureus, bachelor of arts, rövidítve: BA)
- 2. ISCED 2011 szerint: 665
- 3. Magyar Képesítési Keretrendszer/Európai Képesítési Keretrendszer szerint: 6

5. A szakon megszerezhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése

- a) magyar nyelven: nemzetközi biztonság- és védelempolitikai szakreferens
- b) angol nyelven: Desk Officer in International Security and Defence Policy

6. A képzés célja és az elsajátítandó szakmai kompetenciák

A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik alkalmasak a magyar honvédelmi, közszolgálati intézményrendszer biztonság- és védelempolitikát érintő nemzetközi kapcsolataiban, különösen a NATO, az Európai Unió és az európai országok biztonság- és védelempolitikai szerveivel való együttműködésben, továbbá nemzetközi szervezetekben referensi, nemzetközi ügyintézői, szervezői és kapcsolattartói feladatokat hatékonyan ellátni.

6.1. Az államtudományi képzési terület közös szakmai kompetenciái alapképzésben:

6.1.1. Tudás:

Ismeretekkel rendelkezik Magyarország történelmével, társadalmi, környezeti jellemzőivel, kulturális örökségével és geopolitikai helyzetével kapcsolatban, valamint a 21. századi világ stratégiai dimenzióiról, az aktuális globális és lokális problémákról és ezek összefüggéseiről.

Összességében átfogó képpel rendelkezik a rendészettudományi, a hadtudományi, az állam- és jogtudományi területek alapvető tényeiről, irányairól és határainról hazai és nemzetközi vonulatban is. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a hivatásrendjétől eltérő további közszolgálati hivatásrendek felépítéséről, szervezetéről, működéséről és feladatairól.

Közös közszolgálati érték- és fogalomkészlettel bír. Birtokában van a különböző közszolgálati szervekkel szemben támasztott hivatásetikai feltételrendszer által megkövetelt kritériumoknak.

Ismeri a külső és belső biztonság legfontosabb összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalomrendszert.

Átfogóan ismeri a békeidőszaktól eltérő, Magyarország Alaptörvényében nevesített különleges jogrend során alkalmazott törzsek, egységek felépítését, alkalmazásának célját, működésének rendjét, továbbá annak vezetés-irányítási rendszerét. Ismeri és érti a honvédelem és a haderő tevékenységének alapelveit.

Birtokában van a katonai szervezetekkel való együttműködéshez szükséges alapismereteknek. Ismeri az egyes kiemelt védelmi szakterületek működési kereteit és mechanizmusait.

Ismeri a válságkezelési és a különleges jogrendi kategóriarendszer alapvető fogalmait és eljárásait, a védelmi és biztonsági intézményrendszer alapvető döntéshozatali elemeit. Ismeretekkel rendelkezik Magyarország természeti örökségével kapcsolatban, valamint az aktuális globális és lokális problémákról és ezek összefüggéseiről. Ismeri a fenntartható fejlődés alapvető fogalmait, folyamatait, összefüggéseit.

Alapvető ismeretekkel rendelkezik a személyes adatok védelmével és a közérdekű adatokkal kapcsolatos jogi szabályozás tekintetében. Rendelkezik a szakmai feladatellátásához szükséges idegennyelv tudással legalább egy idegen nyelven. Ismeri a közszolgálatban a saját szakterületén rendszeresített digitális technológiákat és a velük történő kommunikáció módját, továbbá ismeri az adott környezethez megfelelő digitális kommunikációs eszközöket.

6.1.2. Képesség:

Képes hatékonyan értelmezni és értékelné az Európára és Magyarországra ható globális eseményeket és világfolyamatokat, valamint hatékonyan feldolgozza a kapcsolódó információkat, adatokat.

A vezetési funkciók gyakorlásán keresztül képes arra, hogy a rábízott törzseket, egységeket és rendszereket alsó- és középszinten hatékonyan irányítsa és vezesse, azt a hivatásrendjére jellemző szakterületi feladatainak végrehajtása függvényében működtesse.

Képes arra, hogy összehangolt műveleteket folytasson le a közszolgálati műveletirányítás közös rendszerében.

Képes rendszerben gondolkozni és felismerni az ökológiai rendszer alapvető szolgáltatásainak hasznosításából eredő kockázatokat és konfliktusokat, továbbá munkaköréhez és feladataihoz kapcsolódóan megoldásokat keresni azok megelőzésére, enyhítésére, megoldására. Képes a munkaköréhez és feladataihoz kapcsolódó jogszabályi háttér értelmezésére és gyakorlati alkalmazására. Széles körű felkészültsége folytán alkalmas arra, hogy a környezeti változásokhoz és a változó munkateherhez alkalmazkodjon.

Képes a csoportmunkára. Megfelelően alkalmazza a közszolgálatban a saját szakterületén rendszeresített digitális technológiákat. Képes az IKT-rendszerek használata során a megfelelő biztonsági előírások és szabályok alkalmazására, betartására.

Szakmai feladatellátása során megfelelően alkalmaz legalább egy idegennyelvet.

Rendelkezik olyan tanulási készségekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy nagyfokú önállósággal folytathassa további tanulmányait.

6.1.3. Attitűd:

Elkötelezett a közszolgálat iránt, felismeri a közszolgálati hivatásrenddel járó felelősséget, és hitelesen képviseli annak szellemiségét.

Elkötelezett az ország jövője és sikerei iránt, nyitott az új ismeretekre és kihívásokra, amelyek Magyarország helyét és lehetőségeit érintik a 21. században.

Elkötelezett a demokratikus értékek és a jogállamiság mellett. Elkötelezett a fenntartható fejlődés megvalósítása mellett.

Elfogadja szakterülete etikai normáit és szabályait, és ezeket a szakmai feladatok ellátásában, az emberi kapcsolatokban és a kommunikációban egyaránt képes betartani.

Sajátjának tudja, megőrzi és továbbadja a különböző közszolgálati hivatásrendek etikai értékeit, nyitott azok szellemi adaptációjára.

Elkötelezett a minőségi szakmai munkavégzés iránt, azt a pontosságra való törekvés jellemzi. Nyitottan, valamint feladat- és megoldás-központúan viszonyul a szakterületén tapasztalt kihívásokhoz.

Megfelelő kezdeményező képességgel rendelkezik a problémafelismerés és -kezelés területén. Kritikusan gondolkodik.

Komplex megközelítést kívánó, illetve a békeidőszaktól eltérő, Magyarország Alaptörvényében nevesített különleges jogrendben is felismeri az általa vezetett, illetve irányított szervezet feladatait és lehetőségeit.

Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a szakmai és emberi szolidaritás. Elkötelezett az esélyegyenlőség mellett. Toleráns különböző társadalmi és kulturális csoportokkal és közösségekkel szemben.

Mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli. Feladatellátása során törekszik a megfelelő önkontroll tanúsítására, az előítéletektől mentes, toleráns és empátikus viselkedésre, az egyenlő bánásmódra, segítőkész, tiszteletben tartja az alapvető emberi és állampolgári jogokat.

Munkájában és emberi kapcsolataiban megbízhatóság jellemzi. Nyitott szakterülete új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Elkötelezett saját szakmai fejlődése iránt.

Nyitott arra, hogy a hivatásrendjétől eltérő további közszolgálati hivatásrendek tudásbázisának alapvető ismereteit is elsajátítsa.

6.1.4. Autonómia és felelősség:

Szabadon és felelős módon viszonyul az Európa és Magyarország jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz, valamint az egyéni és közösségi felelősségvállalás lehetőségeihez.

Felelősséget érez a közszolgálat egésze iránt, és kialakult benne az a magával szembeni igényesség, amely biztosítja, hogy saját szakterületén méltó részt vállaljon annak működtetésében.

Vállalja a közszolgálati hivatásrenddel, a köz érdekében végzett munkával járó felelősséget. Felelősséget vállal a munkájával és a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi és etikai normák és szabályok betartása terén.

Keresi a fenntarthatóságot veszélyeztető problémák megoldásának lehetőségét munkájában. Feladatellátása során a saját hivatásrendjével, valamint a közszolgálat más szakterületein, továbbá egyéb érintett szakterületeken dolgozókkal is hatékony együttműködést valósít meg.

Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel és a hivatali út betartásával tervezi, szervezi, ellenőrzi, értékeli saját és az általa irányított, vezetett szervezet munkáját. Felelősséget vállal szakmai döntéseiért, illetve beosztottjainak szakmai tevékenységéért. Tisztában van érdemi döntései közvetlen és közvetett következményeivel. Felelősséget érez a munkája ellátása során tudomására jutott adatok, információk kezelése és azok megosztása tekintetében.

6.2. A nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak képzési célja:

Olyan szakemberek képzése, akik alkalmasak a magyar honvédelmi, közszolgálati intézményrendszer biztonság- és védelempolitikát érintő nemzetközi kapcsolataiban, különösen a NATO, az Európai Unió és az európai országok biztonság- és védelempolitikai szerveivel való együttműködésben, továbbá nemzetközi szervezetekben referensi, nemzetközi ügyintézői, szervezői és kapcsolattartói feladatokat hatékonyan ellátni.

6.2.1. Tudás:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik szakspecifikus interkulturális, nyelvi ismeretekkel.

Érti a nemzetközi kapcsolatok és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok területén alkalmazott összefüggéseket és alkalmazni tudja a fontosabb fogalmakat.

Részleteiben ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikai intézményrendszer felépítését, szervezeteit, szabályozását és működését, valamint olyan, Magyarország számára releváns nemzetközi biztonsági szervezetek, mint az ENSZ, a NATO, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet és az Európai Unió felépítését és működését.

Részleteiben ismeri a magyar és a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szempontjából releváns stratégiákat. Ismeri az Európai Unió kül-, biztonság- és védelempolitika általános döntéshozatali rendjét és végrehajtásának eszköztárákat. Átfogóan ismeri a magyar biztonság- és védelempolitika kialakításához szükséges elemző módszereket, rendszereket, a stratégiai elemzés-értékelés módszertanát. Részleteiben ismeri a magyar honvédelmi intézményrendszer szervezeteiben használt ügyirattípusokat, az ügyvitel és az iratkezelés menetét és gyakorlatát.

Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO és az Európai Unió szaknyelvét.

6.2.2. Képesség:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére. Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére.

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő honvédelmi, közigazgatási feladatok ellátására. Képes a biztonság- és védelempolitikát megvalósító, valamint az ebben közreműködő állami és nem állami szerveknél és nemzetközi szervezeteknél szakreferensi feladatellátásra.

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Képes a biztonság- és védelempolitika területén hivatalos levél, tárgyalási tematika, háttéranyag, feljegyzés, szakpolitikai elemzés, koncepcionális javaslat, úti jelentés,

6.2.3. Attitűd:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

6.2.4. Autonómia és felelősség:

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez. Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére.

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

7. A képzés időtényezői

A képzési idő félévekben: 6 félév

A képzési idő részletezése:

A fokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma	180 kredit
Összes hallgatói tanulmányi munkaóra	2118
Hallgatói munkamennyiség kreditben egy tanulmányi félévben:	átlagosan 30 kredit
Egy tanulmányi félévben a tanórák száma nappali munkarendben	átlagosan 353 tanóra
A heti tanórák jellemző száma nappali munkarendben	átlagosan 25 tanóra, ebből a kredithez rendelt tanórák száma átlagosan: 25 tanóra
Szakmai gyakorlat(ok) időtartama:	200 óra

8. A képzés felépítése

8.1. A szakdolgozat elkészítéséhez rendelt kreditek száma: 10. kredit

8.2. Szakmai gyakorlati képzéshez rendelt kreditek száma: 7 kredit

9. A tanóra-, kredit- és vizsgaterv

A tanóra-, kredit- és vizsgaterv tartalmazza oktatási időszakonkénti bontásban az összes tantárgy (kritériumkövetelmény – a továbbiakban együtt: tantárgy) vonatkozásában

- a tantárgyak Neptun-kódját,
- a tantárgyak jellegét (kötelező, kötelezően választható, szabadon választható, kritériumkövetelmény),
- a meghirdetés féléveit,
- a tantárgyak heti és félévi vagy félévi óraszámát a tanóra típusa szerinti bontásban,
- a tantárgyakhoz rendelt krediteket,
- a hallgatói teljesítmény értékelésének módját (számonkérés);
- a tantárgyfelelős szervezeti egységet és a tantárgyfelelős személyét.

A tanóratípusok rövidítései:

- előadás: EA
- szeminárium: SZ
- gyakorlat: GY
- e-szeminárium: ESZ

- további szükséges rövidítések

A tanóra-, kredit- és vizsgatervet az 1. számú melléklet tartalmazza.

10. Az előtanulmányi rend, kötelező tárgyak esetében

Kódszám	Tantárgy	Előtanulmányi követelmény		Egyidejű felvétel megengedett (IGEN/NEM)
		Kódszám	Tantárgy	
ÁNJT08	Nemzetközi jog	ÁEKMTB11	Jogi alapismeretek	nem
ÁKKIT02	Nagyhatalmak a 21. században – USA, Kína, Oroszország	ÁNKDB20	Regionális tanulmányok	nem
HNBTTB33	Globális biztonsági kihívások	HNBTTB36	Biztonságpolitika és nemzetközi szervezetek	nem
		ÁNKDB20	Nemzetközi kapcsolatok története és elmélete	nem
HNBTTB28	Szakdolgozatírás – projektfeladat I.	HNBTTB32	Kutatási módszertan alapjai	nem
		HNBTTBA03	Politikai diskurzus elemzés	nem
HNBTTBA10	Magyarország katonai védelme	HKMTTA26	NATO történet	nem
HKÖMT931	Műveletek és Műveleti Környezet	HKHATA004	Hadtudomány	nem
HNBTTB29	Szakdolgozatírás – projektfeladat II.	HNBTTB28	Szakdolgozatírás – projektfeladat I.	nem

10.1. Az előtanulmányi rend kötelezően választható tárgyak esetében

Kódszám	Tantárgy	Előtanulmányi követelmény	Egyidejű felvétel megengedett (IGEN/NEM)
HKISZLA511	Német katonai szaknyelv B2 1.	Komplex C típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből	nem
HKISZLA512	Német katonai szaknyelv B2 2.	Komplex C típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből	nem
HKISZLA513	Biztonság- és védelempolitikai német szaknyelv alapjai I.	Komplex C típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből	nem
HKISZLA514	Biztonság- és védelempolitikai német szaknyelv alapjai II.	Komplex B típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből	nem

HKISZLA601	STANAG 3 nyelvvizsgafelkészítő 1.	STANAG 2.2.2.2. komplex nyelvvizsga vagy C1 általános angol nyelvvizsga	nem
HKISZLA602	STANAG 3 nyelvvizsgafelkészítő 2.	STANAG 2.2.2.2. komplex nyelvvizsga vagy C1 általános angol nyelvvizsga	nem
HKISZLA603	Általános angol felsőfokú kommunikációs képességfejlesztő 1.	B2 vagy C1 általános angol nyelvvizsga	nem
HKISZLA604	Általános angol felsőfokú kommunikációs képességfejlesztő 2.	B2 vagy C1 általános angol nyelvvizsga	nem

11. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

A tananyag ismeretének ellenőrzése és értékelése történhet:

- szorgalmi időszakban a tanórán tett írásbeli vagy szóbeli számonkéréssel, írásbeli (zárthelyi) dolgozattal, otthoni munkával készített feladat értékelésével vagy gyakorlati feladat-végrehajtás értékelésével félévközi jegy formájában;
- a vizsgaidőszakban tett vizsgával;
- a félévközi követelmények és a vizsga alapján együttesen.

Kredittel nem rendelkező kritériumkövetelmény esetén annak teljesítésének feltétele önmagában az aláírás is lehet.

A hallgató tanulmányait záróvizsgával fejezi be. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja.

Az értékeléstípusok rövidítései:

- évközi értékelés: ÉÉ / évközi értékelés (((záróvizsga tárgy((ÉÉ(Z))))
- gyakorlati jegy: GYJ / gyakorlati jegy (((záróvizsga tárgy((GYJ(Z))))
- kollokvium: K / kollokvium (((záróvizsga tárgy((K(Z))))
- beszámoló: B
- projektfeladat: PF⁴
- alapvizsga: AV
- szigorlat: SZG
- komplex vizsga: KV
- záróvizsga: ZV

Az ismeretek ellenőrzésének rendjét részletesen a vonatkozó jogszabályokban, valamint a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban meghatározottak alapján:

- a jelen ajánlott tanterv részét képező tantárgyi programok, valamint
- a záróvizsga tekintetében a jelen fejezet 12. pontja határozza meg.

⁴ egyfajta vizsgatípus: olyan, tantárgyhoz vagy modulhoz tartozó tanulási és az ismeretek, készségek és képességek elsajátításának, megszerzésének - értékeléssel egybekötött - ellenőrzési formája, amelynek a középpontjában egy meghatározott téma áll, célja az önálló feladatvégzéssel megvalósuló kutatási tevékenység, amelynek végeredménye önálló produktum létrehozása, a probléma meghatározása, megoldása, és ahhoz az összefüggések feltárása

12. A záróvizsga

12.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

Az abszolutórium (végbizonyítvány megszerzése): az Egyetem annak a hallgatónak, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a szakdolgozat elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte, végbizonyítványt állít ki (abszolutórium), amely minősítés és értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelménynek mindenben eleget tett.

Az abszolutórium megszerzésének feltétele, hogy a hallgató a tantervben meghatározott Idegennyelv I-II. és Kötelezően választható szaknyelv tantárgyakat teljesítse, vagy az alábbiakban meghatározott kiváltási feltételeknek megfeleljen.

12.1.1. Az idegen nyelvi tárgyak kiváltásának lehetőségei:

Legalább két középfokú (B2) komplex (amelyek egyike az angol nyelv) vagy egy felsőfokú (C1) komplex angol nyelvből.

12.1.2. A szaknyelvi kurzusok kiváltásának lehetőségei:

- idegen nyelvű OTDK dolgozat írása és ezzel a dolgozattal OTDK részvétel;
- a tudományterülethez kapcsolódó szaknyelvi vizsga megszerzése (diplomáciai, közigazgatási, jogi, nemzetközi kapcsolatok, katonai) – legalább két középfokú (B2) komplex (amelyek egyike az angol nyelv) vagy egy felsőfokú (C1) komplex az Európai Unió valamely hivatalos idegen nyelvből.
- nemzetközi mobilitási programon (pl. Erasmus) történő részvétel:
  - a) A hallgató a teljesítendő szaknyelvi tárgy témakörébe (biztonság- és védelempolitika vagy nemzetközi kapcsolatok) tartozó tantárgyat teljesített egyéni mobilitása alatt;
  - b) Szakmai gyakorlatát olyan intézményben végezte, melynél munkája során valamely európai uniós hivatalos nyelvet használta és tevékenysége összefügg a képzés képzési és kimeneti követelményeivel.
- valamely európai uniós hivatalos nyelven (nem magyarul) végzett tárgy, amelynek tartalma összefügg a képzés képzési és kimeneti követelményeivel.

Az abszolutórium (végbizonyítvány megszerzése): a tantervben előírt vizsgák eredményes letételét és – a szakdolgozat (diplomamunka) elkészítésének kivételével – más tanulmányi követelmények teljesítését, illetve a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését igazolja, amely minősítés és értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelménynek mindenben eleget tett – a bírálaton részt vett szakdolgozat

12.2. A záróvizsga részei

- A szakdolgozat megvédése;
- Szóbeli vizsga a meghatározott tárgyakból;
- A szóbeli záróvizsgát az a hallgató kezdheti meg, aki a szakdolgozatát eredményesen megvédte.

12.3. A záróvizsga eredménye

A záróvizsga eredményét a szakdolgozatra adott osztályzat és a szóbeli záróvizsga osztályzat egyszerű átlaga képezi, az alábbiak szerint:

$$ZV\ddot{o} = (SZD + ZV) / 2$$

Szóbeli vizsga tárgyai:

Kódszám	A tantárgy neve	kreditérték
HKHATA005	A katonai stratégia alapjai	4
HKMTTA26	NATO-történet	4
HKHATA006	Katonai stratégia	5
HNBTTB33	Globális biztonsági kihívások	5
HNBTTBA06	Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikája	3

A TVSZ értelmében a záróvizsga érdemjegyét a kapott osztályzatok számtani átlaga adja. Bármelyik elem vizsgatételére kapott elégtelen osztályzat esetében a záróvizsga értékelése elégtelen. A több elemből álló záróvizsga esetén az egyes elemeket külön érdemjeggyel kell értékelni. A több elemből álló záróvizsga esetén az egyes elemeket külön érdemjeggyel kell értékelni. Eltérő szabály hiányában beépíthető a TVSZ 54. § (3) bekezdése által meghatározott számítási mód:

„(3) Általában a záróvizsga eredményét – amelynek kiszámítási módja az ajánlott tanterv által meghatározottan eltérő lehet – a részeredményeinek egyszerű átlaga képezi, az alábbiak szerint:

$$Zv\ddot{O} = (SzD + Zv) / 2$$

Amennyiben a záróvizsga gyakorlati elemet tartalmaz:

$$Zv\ddot{O} = (SzD + Zv + Gy) / 3$$

Azaz a záróvizsga összesített eredménye a szakdolgozatra adott egy osztályzat, a záróvizsga szóbeli részére (a több elemből álló záróvizsga esetén az elemek értékelésének egész számra kerekített átlaga) adott egy osztályzat és (ha van) a gyakorlati feladat végrehajtására adott egy osztályzat összegének egyszerű átlaga.”

13. A szakdolgozat

A szakdolgozat a szakhoz kapcsolódó feladat, amely a hallgató tanulmányaira támaszkodva, témavezető/konzulens irányításával két félév alatt végezhető el, és igazolja azt, hogy a hallgató kellő jártasságot szerzett a tanult ismeretanyag gyakorlati alkalmazásában, és szakmai irányítással képes a témához kapcsolódó hazai és külföldi szakirodalom feldolgozására, továbbá képes az elvégzett munka és az eredmények szakszerű összefoglalására.

A szakdolgozathoz rendelt kreditérték: 10 kredit

A szakdolgozat tantárgyai:

Tantárgy neve	Tantárgy kódja	kreditérték
Szakdolgozatírás – projektfeladat I.	HNBTTB28	5
Szakdolgozatírás – projektfeladat II	HNBTTB29	5

A szakdolgozat elkészítésének rendjét, tartalmi és formai követelményeit egyebekben a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat határozza meg.

14. Az oklevél

14.1. Az oklevél kiadásának feltétele

- Az oklevél kiadásának feltétele az eredményes záróvizsga, továbbá

- két élő idegen nyelvből - amelyből az egyik az angol nyelv - államilag elismert legalább középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga-bizonyítvány vagy angol nyelvből államilag elismert felsőfokú (C1) komplex típusú nyelvvizsga-bizonyítvány vagy ezekkel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél megszerzése szükséges

14.2. Az oklevél minősítésének megállapítása

A TVSZ. oklevél minősítésének megállapítására vonatkozó rendelkezései szerint:

Az oklevél minősítését az alábbiak egyszerű átlaga adja meg:

- a szakdolgozat védésére adott osztályzat;
- a záróvizsga szóbeli részére adott (több elemből álló vizsga esetén az elemekre adott osztályzatok átlaga egész számra kerekítve) egy osztályzat;
- a teljesített félévek (két tizedesig kifejezett) súlyozott tanulmányi átlagainak átlaga:

$$(SZD + ZV + (\acute{A}1 + \dots + \acute{A}n) / n) / 3$$

Az oklevél minősítésének megállapítása az alábbi határértékek figyelembevételével történik, ha a fenti módszer alapján számított érték:

- a) kitűnő, ha az átlag 5,00
- b) jeles, ha az átlag 4,51-4,99
- c) jó, ha az átlag 3,51-4,50
- d) közepes, ha az átlag 2,51-3,50
- e) elégséges, ha az átlag legalább 2,00 – de legfeljebb 2,50.

Kiváló eredménnyel végez az a hallgató, akinek oklevél-minősítése kitűnő. Kiváló eredménnyel végez továbbá az is, aki jeles, valamint az összes többi vizsgájának és gyakorlati jegyének átlaga legalább 4,51.”

15. A szakmai gyakorlat alapszakon

A szakmai gyakorlatot a hallgatók az első és a második tanév után végzik, összesen 200 óra időtartamban. A szakmai gyakorlat teljesítését az aláírás-köteles szakmai gyakorlat tárgy felvételével és teljesítésével igazolja.

A hallgatók bekapcsolódhatnak a Magyar Honvédség tartalékos kiképzési rendszerébe.

A szakmai gyakorlat teljesítése céljából a közsférában dolgozók számára a munkáltató által kiállított munkáltatói igazolás is elfogadható, ha a képzés ideje alatt a hallgató legalább a szakmai gyakorlat időtartamának megfelelő munkaviszonnyal rendelkezik. Különleges esetekben a szakfelelős támogathatja a nem közsférában dolgozók számára is a munkaviszony szakmai gyakorlatként történő elfogadását. A szakmai gyakorlat munkatapasztalattal történő kiváltását a Kari Kreditátviteli és Validációs Bizottság engedélyezheti.

A szakmai gyakorlat megkezdése előtt a hallgató egyeztet a szakmai gyakorlat helyéről a szakmai gyakorlati referenssel, vagy a szakfelelőssel a gyakorlat végrehajtási helyéről, idejéről, az ott elvégzendő feladatokról. A szakmai gyakorlólé hely előzetes elismerésére befogadó nyilatkozat jóváhagyásával van lehetőség. A szakmai gyakorlat során a hallgató megismeri a választott szervezet felépítését, működési mechanizmusát és beágyazottságát, valamint megismerkedik a mindennapi munkafolyamatokkal. A szakmai gyakorlat zárásaként rövid összefoglalót készít a szervezetenél szerzett tapasztalatokról, elvégzett feladatokról, amelyet csatol a szervezeti egység vezetője vagy a szakmai gyakorlatot felügyelő személy által aláírt szakmai gyakorlati igazolásához.

A szakmai gyakorlat megszervezésének, a jelentkezés és a gyakorlat teljesítésének részletes rendjét a gyakorlatokra vonatkozó eljárásrend írja le.

Szakmai gyakorlat végrehajtására az egyetemmel együttműködési megállapodást kötött szakmai gyakorlati helyen van lehetőség. A szakmai gyakorlat végrehajtásáról a választott szervezet és a hallgató együttműködési megállapodást, szükség esetén hallgatói munkaszerződést köt.

A szakmai gyakorlat teljesítéséről részletes értékeléssel ellátott igazolás készül, amelyet a hallgató a szakmai gyakorlat lejárta után a Tanszék oktatásszervezési referensének ad le. A szakmai gyakorlat folyamán a szakmai gyakorlati hely döntése alapján munkanapló vezetendő.

A Szakmai gyakorlat tantárgya:

Tantárgy neve	Tantárgy kódja	kreditérték
Szakmai gyakorlat alapszakon	HNBTTB30	7

16. A külföldi részképzés céljából nemzetközi hallgatói mobilitásra felhasználható időszak (mobilitási ablak)

Az Erasmus+ program lehetőséget ad hallgatóknak, hogy tanulmányi mobilitási, illetve szakmai gyakorlati ösztöndíjban részesüljenek. A tanulmányi mobilitás lehetővé teszi, hogy a pályázatot elnyert hallgatók egy félévet az Egyetem valamely partnerintézményénél töltsenek, és az ott megszerzett krediteket beszámíttassák itthoni tanulmányaikba. Az ún. csereprogram révén a hallgatók tandíjmentesen tanulhatnak az adott intézményben. A választható Egyetemek listája az egyetem honlapján elérhető. A legjobb tanulmányi átlaggal rendelkező hallgatók pályázhatnak a Campus Mundi program ösztöndíjaira is féléves részképzésük támogatásához.

A Kar (és jogelődjei) által az egyes partnerintézményekkel kötött kétoldalú megállapodások száma folyamatosan növekszik. A képzés célkitűzéseiből adódóan a Kar ösztönzi a hallgatókat a nemzetközi mobilitásban történő részvételre. A külföldi tanulmányokat folytató hallgatók részére kedvezményes tanulmányi rendet biztosít, valamint a Kari Kreditátviteli és Validációs Bizottság széles körben fogadja be a külföldön teljesített tárgyakat a kötelező vagy a szabadon választható tárgyak körébe.

A képzés felépítéséből eredően a 2. 3. és a 4. szemeszter a legalkalmasabb külföldi tanulmányok folytatására...

17. További szakspecifikus követelmények

17.1. Szigorlat

Kódszám	Megnevezés	Meghirdetésének félévei	Teljesítésének határideje (félév)	Ismeretanyaga		
				Kódszám	Tantárgy	Kreditérték
HNBTTB34	Biztonságpolitikai szigorlat	3. félév	6. félév	HKHATA004	Hadtudomány	5
				HNBTTB36	Biztonságpolitika és nemzetközi szervezetek	4
				HKNBB051	Nemzetbiztonsági tanulmányok	3

17.2. Kritériumkövetelmények

Kötelezően választható nyelvtanulási lehetőségek (angol STANAG, francia- és német katonai szaknyelv) biztosítása. A hallgatók, amennyiben a tantárgyi program nem rendelkezik másképp, kötelesek a foglalkozások 75%-án részt venni. A 25%-ot meghaladó mértékű hiányzás az aláírás megtagadását vonhatja maga után. A hiányzás indokolt esetben igazolható (pl.: orvosi kezelésben részesült, szolgálati jogviszonyban áll, Erasmus, szakmai gyakorlat). Az igazolást a következő tanórán kell a kurzust oktató / tárgyfelelős részére kell leadni, illetve elektronikus úton eljuttatni. Az így elmulasztott órák tananyaga – az oktató tanár útmutatásai alapján - önálló felkészüléssel pótolható.

17.3. A mesterképzésbe történő felvételkor hiányzó kreditek megszerzésének feltételei

17.3.1. A nemzetközi biztonság- és védelempolitikai mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok:

I. A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok

I.1. Teljes kreditérték beszámításával vehető figyelembe:

- a nemzetközi biztonság- és védelempolitikai,
- a nemzetközi igazgatási,
- a nemzetközi tanulmányok,
- a politikatudományok alapképzési szakok.

I.2. A II. pontban meghatározott kreditek teljesítésével elsősorban számításba vehető:

- az igazgatásszervező,
- a közigazgatás-szervező,
- a bűnügyi igazgatási,
- a bűnügyi,
- a katasztrófavédelem,
- a védelmi igazgatási, a rendészeti igazgatási,
- a rendészeti,
- a katonai vezetői,
- a katonai logisztika,
- a katonai üzemeltetés,
- a katonai gazdálkodási,
- a nemzetbiztonsági,

a polgári nemzetbiztonsági,
a nemzetközi gazdálkodás,
a történelem és a társadalmi tanulmányok alapképzési szakok.

I.3. A II. pontban meghatározott kreditek teljesítésével vehetők figyelembe továbbá azok az alapképzési és mesterképzési szakok, illetve a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti szakok, amelyeket a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetése alapján a KÁVB elfogad.

II. Az I.2. és I.3. pontban megadott oklevéllel rendelkezők esetén a mesterképzési ciklusba való belépés minimális feltételei:

A mesterképzésbe való belépéshez a korábbi tanulmányokból **szükséges minimális kreditek száma 45 kredit az alábbi ismeretkörökből:**

- a) állam- és jogtudományok,
- b) gazdaságtudományok,
- c) had- és rendészettudományok,
- d) közigazgatás-tudományok,
- e) politikatudományok,
- f) történettudomány.

A mesterképzésbe való felvétel feltétele, hogy a jelentkező a korábbi tanulmányai alapján a felsorolt területeken legalább 30 kredittel rendelkezzen.

A képzés céljához tartozó hazai vagy külföldi munkakörben szerzett igazolt szakmai tapasztalat 10 kreditpont értékben a szakmai tárgyak vonatkozásában érvényesíthető.

A mesterképzésben a hiányzó krediteket a mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan, a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint kell megszerezni.

17.5. A képzésben alkalmazott sajátos oktatási-tanulási, tanulás-támogatási eszköztár, módszertan, eljárások

A Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szakon tanuló hallgatók részt vehetnek az önkéntes tartalékos katonai szolgálatban. A katonai kiképzési modulok (legénységi, altiszt, tiszt) óraszámai szakmai gyakorlatként elszámolhatók.

Budapest, 2024. január 25.

A szakfelelős: Dr. Molnár Anna tanszékvezető
egyetemi tanár

A tantárgyi programok listája
Törzsanyag

Fsz	Tantárgy neve	Tantárgykód
1.	A magyar külpolitika alapjai	ÁNKDB20
2.	Jogi alapismeretek	ÁEKMTB11
3.	Földrajzi és katonai térképészeti ismeretek	HKMTTA27
4.	Európai uniós tanulmányok	ÁEUTTB12
5.	Harcászat	HKÖMTA936
6.	Politikaelmélet	HKKVTA03
7.	Hadtudomány	HKHATA004
8.	Testnevelés	HKTSKABP01
9.	Kutatási módszertan alapjai	HNBTTB32
10.	Közgazdaságtan	ÁEKMTB04
11.	A hidegháború stratégiái	ÁNKDB18
12.	Biztonságpolitika és nemzetközi szervezetek	HNBTTB36
13.	Nemzetbiztonsági tanulmányok	HKNBB051
14.	Védelem és közszolgálat	HKHATA901
15.	Regionális tanulmányok	ÁNKDB20
16.	Haditechnikai ismeretek	HKHDTA46
17.	Hibrid hadviselés, információs és kiber műveletek	HKEHVA71
18.	Magyarország stratégiai dimenziói a múltban és ma	ÁÁJTB05
19.	Modernkori hadtörténelem	HKHFKA19
20.	Nemzetközi jog	ÁNJTB08
21.	Nemzetközi gazdaságtan	ÁKNGTB15
22.	Fenntartható fejlődés	KFIBA01
23.	Közös Közszolgálati Gyakorlat	RRVTB06
24.	A katonai stratégia alapjai	HKHATA005
25.	NATO-történet	HKMTTA26
26.	Politikai diskurzuselemzés	HNBTTBA03
27.	Civilizációnk kihívásai	ÁÁJTB06
28.	Nemzetközi kapcsolatok elmélete és története	ÁNKDB20
29.	Nagyhatalmak a 21. században – USA, Kína, Oroszország	ÁKKT02
30.	Katonai stratégia	HKHATA006
31.	Globális biztonsági kihívások	HNBTTB33
32.	A haderő társadalmi vetületei	HKKVTA02
33.	Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikája	HNBTTBA06
34.	Szakdolgozatírás projektfeladat I..	HNBTTB28
35.	Bevezetés a fegyverzetellenőrzés és leszerelés kérdéseibe	ÁNKDB21
36.	Környező országok katonai stratégiái	HNBTTB31
37.	Magyarország katonai védelme	HNBTTB10
38.	Műveletek és Műveleti Környezet	HKÖMT931
39.	Szakdolgozatírás projektfeladat II.	HNBTTB29
40.	Szakmai gyakorlat alapszakon	HNBTTB30

Kötelezően választható tantárgyak

Fsz	Tantárgy neve	Tantárgykód
1.	Angol STANAG katonai szaknyelvi vizsgafelkészítő (C1)	HNBTTBA15
2.	Angol katonai szaknyelv (C1)	HNBTTBA14
3.	Political Discourse in the Media	HNBTTBA13
4.	EU Security, Resilience and Sustainability	HNBTTMA38
5.	Hybrid Warfare	HKHATM332
6.	Német katonai szaknyelv B2 1.	HKISZLA511
7.	Német katonai szaknyelv B2 2.	HKISZLA512
8.	Biztonság- és védelempolitikai német szaknyelv alapjai I.	HKISZLA513
9.	Biztonság- és védelempolitikai német szaknyelv alapjai II.	HKISZLA514
10.	STANAG 3 nyelvvizsgafelkészítő 1.	HKISZLA601
11.	STANAG 3 nyelvvizsgafelkészítő 2.	HKISZLA602
12.	Általános angol felsőfokú kommunikációs készségfejlesztő 1.	HKISZLA603
13.	Általános angol felsőfokú kommunikációs készségfejlesztő 2.	HKISZLA604
14.	Francia katonapolitikai szaknyelv	HKISZLA701
15.	Francia biztonság- és védelempolitikai szaknyelvi kommunikációs készség fejlesztése	HKISZLA702
16.	Francia biztonság- és védelempolitikai szaknyelv	HKISZLA703
17.	Francia biztonság- és védelempolitikai szaknyelv 2.	HKISZLA704
18.	Francia általános és politikai szaknyelvi ismeretek 1.	HKISZLA705
19.	Francia általános és politikai szaknyelvi ismeretek 2.	HKISZLA706
20.	Introduction to Civil-Military Relations	ERH35CTCCMR
21.	Military Sociology	ERH25MISO
22.	Visegrad Studies	HNBTTBA18
23.	Political system of the US	EATKIB01

Szabadon választható tantárgyak

Fsz	Tantárgy neve	Tantárgykód
1.	Mediterrán térség	HNBTMA34
2.	Kína-tanulmányok	HBV2MKT036V
3.	Biztonságpolitika és stratégiai kommunikáció	HKEHVA68
4.	Hadijáték és harcászati szintű döntéshozatal	HKHFKA05
5.	Konfliktus elemzés és hadijáték	HKHFKA06
6.	A Civil-katonai együttműködés gyakorlati alkalmazása a 21. században	HKHJITM089
7.	Vallás és biztonság	HKJITA088
8.	A fegyveres erő alkalmazása a 21. században	HNBTBA11
9.	Dél-Amerika a 21. században – társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok	HNBTBA21
10.	Spanyolország: Kultúra, történelem és integráció	HNBTBA22
11.	Az Andok régió és Magyarország kapcsolatai – metszéspontban a kábítószer és a terrorizmus	HNBTBA23
12.	Katonaszociológia	HKKVKA20
13.	Régiók - biztonsági kihívások – megoldások	HNBTBA19
14.	Vezetés- és szervezélmélet	RRVTB01
15.	Konfliktuselméletek	HNBTBA20
16.	A stratégiai módszertan külpolitikai alkalmazása	HNBTB37
17.	Aerobik	RTKTB80
18.	CrossFit	RTKTB80
19.	Kondicionálás	RTKTB80
20.	Labdajáték	RTKTB80
21.	Úszás	RTKTB80
21.	Kínai nyelv 1.	INITV801

**NEMZETKÖZI BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKAI ALAPKÉPZÉSI SZAK
TANTÁRGYI PROGRAMOK**

I. Törzsanyag

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁNKDB20
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A magyar külpolitika alapjai
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Introduction to Hungarian Foreign Policy
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 75% elmélet, 25% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. habil. Zachar Péter Krisztián, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (42 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a kreatív tanuláshoz kapcsolódóan a hallgatók a gyakorlati óra keretében a félév során munkacsoportokban dolgoznak, a magyar külpolitikához kapcsolódó kutatási hipotézist állítanak fel és az ennek vizsgálatához szükséges forrásokat tárják fel kooperatív módon, valamint vitatják meg kutatómunkájuk eredményeit.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy az önálló Magyarország külkapcsolatainak alakítását mutatja be, külön hangsúllyal arra a nagyhatalmi erőterre, valamint földrajzi meghatározottságra, amely kormányoktól függetlenül Magyarország mozgásterét behatárolja. Kitörési lehetőségként az európai regionális együttműködés és a szomszédos országok területén élő magyar ajkú lakosság kulturális-gazdasági támogatásának irányait elemzi.

A tantárgy a 20-21. század nemzetközi kapcsolatok története, Magyarország politika-, gazdaság- és társadalomtörténete, valamint a Köztes-Európa regionális hatalmi összefüggéseibe helyezve elemzi a magyar kül- és külgazdaság-politika függetlenségi és emancipációs törekvéseit; orientáció- és szövetség keresését; a szomszédságpolitika és az egyetemes magyarság képviselőinek egymásra hatását; a háborús vereségeket követő magyar béke előkészítés irányait; a szövetségekben kialakult mozgásteret és annak korlátait; a magyar érdekek megfogalmazásának, képviselőinek és érvényesítésének módszereit és eszközeit; a külpolitika rendszervédő funkcióját.

A tantárgy áttekintést ad a rendszerváltozás utáni magyar külpolitika alakulásáról, bemutatja a magyar külpolitika helyét az általános közpolitikai folyamatokban, végigköveti az ország beilleszkedését a posztbipoláris rendszer intézményi struktúráiba (NATO, EU, OECD) és vizsgálja az anyaország kapcsolatainak alakulását a határon túli magyar közösségekkel.
- A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):** The course is a

short description of the independent Hungarian foreign affairs, with the main emphasis on power politics from great powers and its geopolitical situation which limits the freedom of manoeuvre of Hungarian governments. The course will discuss the regional cooperation as a must for the economic and cultural support of Hungarians living across the borders.

The course focuses on the history of international relations in the 20th and 21st centuries, the Hungarian political, economical and social history. In the context of Central Europe as a regional power it will focus on the emancipation efforts of the Hungarian foreign policy, orientation and alliance building, neighborhood policy and the representation of the whole Hungarian nation, peace preparation, the room of maneuvers and the limits of alliance building, presenting the methods and tools of the framing and representation of the Hungarian interests.

The subject presents the overall development of Hungarian foreign policy after the regime change. Role of foreign policy issues in integration of Hungary to NATO, EU and other international organisations. Development of Hungarian policy vis a vis Hungarian national minorities in neighbouring countries.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeretekkel rendelkezik Magyarország történelmével, társadalmi, környezeti jellemzőivel, kulturális örökségével és geopolitikai helyzetével kapcsolatban, valamint a 21. századi világ stratégiai dimenzióiról, az aktuális globális és lokális problémákról és ezek összefüggéseiről. Részletes ismeretekkel rendelkezik a magyar külpolitika alakulásáról, ismeri a magyar politikatörténet fejlődését, az alapvető közismereti tényeket, kronológiát és a vonatkozó stratégiai dokumentumokat. Ismeri a nemzetközi kapcsolatok regionális sajátosságait, rendelkezik interkulturális ismeretekkel. Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Képességei:

Képes hatékonyan értelmezni és értékelni az Európára és Magyarországra ható globális eseményeket és világfolyamatokat, valamint hatékonyan feldolgozza a kapcsolódó információkat, adatokat. Képes a külpolitikával foglalkozó stratégiai tervezési, elemzési, értékelési módszerek alkalmazására, kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák megvalósításában való részvételre. Képes értelmezni a kurrens kihívások, szakmai viták és lehetséges megoldások kereteit, a végrehajtásban érintett intézmények szerepét és az előtérben álló feladatokat. Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére.

Attitűdje:

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett. Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett. Elkötelezett az ország jövője és sikerei iránt, nyitott az új ismeretekre és kihívásokra, amelyek Magyarország helyét és lehetőségeit érintik a 21. században. Nyitottan, valamint feladat- és megoldás-központúan viszonyul a szakterületén tapasztalt kihívásokhoz. Megfelelő kezdeményező képességgel rendelkezik a problémafelismerés és -kezelés területén.

Autonómiája és felelőssége:

Szabadon és felelős módon viszonyul az Európa és Magyarország jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz, valamint az egyéni és közösségi felelősségvállalás lehetőségeihez. Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel és a hivatali út betartásával tervezi, szervezi, ellenőrzi, értékeli saját és az általa irányított, vezetett szervezet munkáját. Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani

fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Students will have knowledge of Hungary's history, social, environmental, cultural heritage and geopolitical situation, as well as the strategic dimensions of the 21st century world, current global and local issues and their interrelationships. Students will have a detailed knowledge of the development of Hungarian foreign policy, the evolution of Hungarian political history, basic public knowledge, chronology and relevant strategic documents. Knowledge of the regional specificities of international relations, intercultural knowledge. Students know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context.

Capabilities:

Students will have the ability to effectively interpret and assess global events and world processes affecting Europe and Hungary, and to effectively process related information and data. Students will have the ability to apply strategic planning, analysis and evaluation methods in the field of foreign policy, and to participate in the implementation of strategies at governmental, sectoral and organisational levels. They will gain the ability to understand the context of the current challenges, professional debates and possible solutions, the role of the institutions involved in their implementation and the tasks at stake. Students are able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level.

Attitude:

Students are committed to Hungary and the interests of national defence. Students are committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the future and success of the country, open to new knowledge and challenges that affect Hungary's place and opportunities in the 21st century. Students are open-minded and task- and solution-oriented towards the challenges he faces in his field. They possess a high level of initiative in problem identification and management.

Autonomy and responsibility:

Students take a free and responsible approach to the challenges facing the future of Europe and Hungary, and to the opportunities for individual and collective responsibility. Students plan, organise, monitor and evaluate the work of their future organisation, with the autonomy and responsibility appropriate to their position in the organisation and in accordance with the chain of command. Students are open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés a tantárgyhoz. Magyarország geostratégiai helyzetének és külpolitikájának állandói. Előadás és olvasószeminarium. (Introduction. Constants in Hungary's geostrategic position and foreign policy.)

12.2. Magyarország az új nemzetközi rendben az I. világháború után. Magyarország mozgástere és lehetőségei az 1930-as években. Szeminárium: Magyar külpolitika mozgástere hipotézisek I. (Hungary in the new international system after WWI. Hungary's room for manoeuvre and possibilities in the 1930s.)

12.3. A nemzeti szuverenitás és külpolitikai mozgástér kérdései 1941-1947. Szeminárium: Magyar külpolitika mozgástere hipotézisek II. (Issues of national sovereignty and foreign policy scope 1941-1947.)

12.4. A sztálini diktatúra, 1956 külpolitikai kérdései. Magyarország az államszocialista rendszerben. Szeminárium: Magyar külpolitika mozgástere hipotézisek III. (Foreign policy questions of the Stalinist dictatorship and 1956. Hungary in the state-socialist regime.)

12.5. A rendszerváltozás nemzetközi környezete. A szovjet csapatok kivonása, a függetlenség visszanyerése. Orientációs viták. Szeminárium: Magyar külpolitika mozgástere hipotézisek IV. (End of bipolar world and Hungary. Withdrawal of Soviets troops, regaining independence. Political debates on orientation)

12.6. A hármas prioritás stratégiája. Magyarország és a jugoszláv háborúk. Szomszédságpolitika, alapszerződések. Regionális kezdeményezések. Szeminárium: Magyar külpolitika mozgástere hipotézisek V. (Strategy of threefold priorities. Hungary and Yugoslav war. Neighbouring and regional policy. Basic Treaties)

12.7. Nemzetpolitika. A határon túli magyarság. Intézményrendszer. Támogatások. Előadás és olvasószeminárium. (Minority policy. Hungarians out of the border. Institutional system. Supporting system)

12.8. NATO tagság. A szövetségi feladatok beillesztése. Nemzetközi békefenntartás. Előadás és olvasószeminárium. (NATO membership. Adapting the national legislature to NATO. Peacekeeping.)

12.9. EU tagsági mérleg 2004-2018. EU elnökség 2011; 2024. Szeminárium: Magyar külpolitika mozgástere hipotézisek VI. (Balance Sheet of EU membership, 2004-2018. EU presidency 2011; 2024.)

12.10. Gazdaságpolitika és külpolitika. Előadás és olvasószeminárium. (Economic Policy and Foreign Policy)

12.11. A 2010 utáni magyar külpolitika kihívásai: nemzetközi viták, migrációs válság, Visegrádi Együttműködés. Előadás és olvasószeminárium. (The challenges of Hungarian foreign policy after 2010: international debates, migration crisis, Visegrad Cooperation.)

12.12. Szakmai kirándulás a Külgazdasági és Külügyminisztériumba (Visit to the Hungarian Ministry of Foreign Affairs and Trade.)

12.13. Zárthelyi dolgozat (Written test.)

12.14. Pótlási lehetőség, értékelés. (Possibility for extra work, assessment)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 1. félév/őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: Az órákon legalább 75%-os az órai jelenlét kötelező. Az igazolt távollét esetén a hallgatónak pótolni kell az anyagot az oktató útmutatása alapján. 25%-nál nagyobb arányú igazolatlan távollét az aláírás megtagadását vonja maga után.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A gyakorlati órákon bemutatott hipotézisek és kutatási feladatok, valamint a félév végi zárthelyi dolgozat révén megajánlott jegy szerzhető. A zárthelyi dolgozatot a hallgatók a félév 14. hetében (szorgalmi időszak utolsó előtti hetén) írják, pótlásra az utolsó héten van lehetőség. Értékelési skála: 60% alatt elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89% jó és 90%-100% jeles. A megajánlott jegy a gyakorlati feladatból (40%) és a ZH eredményéből (60%) áll össze.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A 14. és 15. pontban meghatározottak teljesítése.

16.2. Az értékelés: Kollokvium. Írásbeli vagy szóbeli vizsga a kurzus tananyagából és a kötelező olvasmányokból. Értékelési skála: 60 % alatt elégtelen, 60-69 %: elégséges, 70-79 %: közepes, 80-89 %: jó, 90-100 %: jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Gazdag Ferenc (szerk): A magyar külpolitika 1989-2014. Bp. NKE, 2014. ISBN: 9786155305832
2. Gazdag Ferenc: Magyar kül-, biztonság- és védelempolitikai dokumentumok 1990-2012. Bp. NKE, 2013. ISBN: 9786155305504
3. Győri Szabó Róbert: A magyar külpolitika története 1848-tól napjainkig. Bp. Helikon, 2011. ISBN: 9789632273280

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Csaba László – Jeszenszky Géza – Martonyi János: Helyünk a világban. A magyar külpolitika útja a 21. században. Bp. Éghajlat, 2009. ISBN: 9789639862159
2. Fülöp Mihály – Sipos Péter: Magyarország külpolitikája a XX. században. Bp. Aula, 1998. ISBN: 963907860
3. Romsics Ignác (szerk): Magyarország és a nagyhatalmak a 20. században. Bp. TLA, 1995. ISBN: 9630450550

Budapest, 2023.11.02.

Dr. Zachar Péter Krisztián
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁEKMTB11
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Jogi alapismeretek
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Introduction to Legal Studies
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):**
Nemzetközi biztonság- és védelempolitika - BA
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:**
Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Európai Köz- és Magánjogi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Orbán Endre, PhD, adjunktus
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
nappali munkarend: 28 (28 + 0 SZ + 0 GY)
    - 8.1.1.
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: Az ismeret elméleti átadása mellett egyéni és kiscsoportos formában kapcsolódó gyakorlati feladatok megoldása, szimuláció alkalmazása, esettanulmányok, jogesetek feldolgozása. Az aktuális félévben meghirdetett, a témakörökhöz kapcsolódó egyetemi rendezvények valamelyikén történő részvétel. A szakmaiság megtartása mellett a gamifikáció eszközének alkalmazása a tematikában megjelölt témakörök elmélyítése érdekében.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tantárgy a jogi ismeretek megismerésnek tematikai és módszertani alapozó kurzusa. A kurzus célja további jogi kurzusok folytatása, jogi alapfogalmak megismertetése, alapvető jogi problémák elemzése, jogi kihívások azonosítása elméleti szinten.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The course is a thematic and methodological introduction on legal studies. The course aims to study further legal courses, to introduce legal key concepts, to analyse basic legal issues, to identify main legal challenges in academic life.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri az államszervezet, a közigazgatás és különösen a nemzetközi igazgatás működésének legfontosabb politikai, jogi, igazgatási, közgazdaságtani, gazdálkodás- és szervezéstudományi és biztonságpolitikai vonatkozásait és azok összefüggéseit.

Képességei:

Képes közigazgatási feladatellátás szervezésére és végrehajtására.

Attitűdje:

Kritikus gondolkodásmóddal rendelkezik.

Autonómiája és felelőssége:

Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel és a hivatali út betartásával szervezi munkáját és az irányítása alatt dolgozó munkatársak tevékenységét.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

The relevance and connections of politics, law, administration, economics, management and security policy in the operation of the state organisation, public administration and particularly international administration.

Capabilities:

Organising and executing public administration tasks.

Attitude: Critical thinking.

Autonomy and responsibility:

To organise his/her work and that of his/her inferiors with autonomy, responsibility and respect for official means in line with his/her position in the organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: -**12.A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum:****12.1. Magyarul:**

1. Bevezetés a jog világába
2. Alkotmányos kérdések és állampolgárság
3. Közigazgatási jog
4. Büntetőjog
5. ZH
6. Polgári jog
7. Kereskedelmi jog
8. Munkajog
9. Igazságszolgáltatás
10. Nemzetközi jog
11. Emberi jogok és védelmük
12. EU jog
13. ZH
14. A félév értékelése

12.2. Angolul – English:

1. Introduction to the world of law
2. Constitutional issues and Citizenship
3. Administrative Law
4. Criminal Law
5. Mid - term written test
6. Civil Law
7. Commercial Law
8. Labour Law
9. Justice
10. International Law
11. Human rights and their protection
12. EU Law
13. Mid - term written test
14. Evaluation of the semester
- 15.

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 1. félév**14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:**

A foglalkozásokon való részvétel kötelező. Nappali tagozaton legfeljebb három

alkalommal (max. 6 óra) megengedett az igazolás nélküli hiányzás, ennek túllépése esetén az aláírás megtagadható. A 6 órát meghaladó távollét csak igazolt hiányzás esetén léphető túl, ebben az esetben az aláírás házi dolgozat írásval szerezhető meg. A hallgató köteles a tantárgyi programban leírt kötelezettségeket teljesíteni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A félév során a hallgató két zárthelyi dolgozatot ír. A zárthelyi dolgozat értékelése minden esetben ötfokozatú: az elért pontok alapján a teljesítmény 50%-ától elégséges, 65%-ától közepes, 75%-ától jó, 90%-ától jeles. Mulasztás esetén a zárthelyi dolgozat egy alkalommal pótolható. A kurzus teljesítéséhez szükséges mindkét zárthelyi dolgozaton a minimálisan elégséges szint teljesítése.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás feltétele a foglalkozásokon való részvétel. Három alkalmat (6 óra) meghaladó igazolatlan hiányzás esetén az aláírás megtagadható.

16.2. Az értékelés:

Évközi értékelés: az értékelés az elért pontok alapján történik azzal, hogy a teljesítmény 50%-ától elégséges, 65%-ától közepes, 75%-ától jó, 90%-ától jeles az érdemjegy. A hallgatónak mindkét zárthelyi dolgozaton szükséges minimum az elégséges szint teljesítése. A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és az évközi értékelés (ÉÉ) minimum elégséges érdemjeggyel.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi értékelés (ÉÉ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Gombos Katalin – Simon Károly László – Strihó Krisztina: Kérdések és válaszok a jogról. Bevezetés a magyar jog alapjaiba. Budapest, HVG-ORAC, 2021. ISBN: 9789632585314
2. Gombos Katalin-Strihó Krisztina: A közösségi platformok és a Digitális Európa Program magánjogi elemei. In: Török Bernát-Zódi Zsolt (szerk.) Az internetes platformok kora. Budapest, Ludovika Kiadó, 2022. 149-173.
3. Gombos Katalin: Európai jog – Az Európai Unió jogrendszere. Budapest, Wolters Kluwer, 2019. 1-55., 225-232.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Simon Károly László (szerk.): Jogi alapismeretek. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018. ISBN: 9786155920325
2. Szilágyi Péter: Jogi alaptan. Budapest, Osiris Kiadó, 2014. ISBN: 9789633120729
3. Szabó Miklós (szerk.): Bevezetés a jog- és államtudományokba. Ötödik, átdolgozott kiadás, Miskolc, Bíbor Kiadó, 2012. ISBN: 9789639988460

Budapest, 2023.11.04.

Dr. Orbán Endre, PhD,
adjunktus

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKMTTA27
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Földrajzi és katonai térképészeti ismeretek
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military Cartography and Geography
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** HHK Műveleti Támogató Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Siposné Prof. dr. Kecskeméthy Klára
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** Összes óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 óra (28 EA + 4 SZ + 24GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend:
  - 8.2.** Heti óraszám nappali munkarendben: 4 óra (modulonként 2-2 óra)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:
    - 8.3.1. A félév során 20 alkalom tantermi foglalkozás; 4 alkalom terepi (szabadtéri) foglalkozás; 1 alkalom kulturális intézmény látogatása (HIM Hadtörténeti Térképtár, OSZK Térképtár, vagy HIM Magyar Katonai Térképészet Szakmatörténeti Múzeuma); 2 alkalom hazai szakmai intézmény látogatása (Lechner Tudásközpont, HM Zrínyi Geoinformációs és Toborzástámogató Közhasznú Nonprofit Kft.) kerül megtartásra.
    - 8.3.2. Az elméleti ismeretanyag elsajátítása vegyes tanulási programmal (blended learning) valósul meg.
    - 8.3.3. A gyakorlati ismeretek átadása a tantárgy oktatása során kooperatív csoportmunkában, kompetitív feladatkidolgozások révén valósul meg.
    - 8.3.4. A tantárgy két modulból tevődik össze, melyek a tantárgy meghirdetett kurzusán párhuzamosan futnak.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tantárgy a nemzetközi biztonság-és védelempolitikai alapszakhoz kapcsolódik. A tantárgy célkitűzése, hogy a hallgatók elsajátítsák az alapvető földrajzi ismereteket (a Föld belső szerkezete, a légkör, hidrológia, domborzat, népesség, etnikai és vallási összetétel, települések, gazdaság, infrastruktúra, közlekedés, globális problémák és trendek), alapfogalmakat, és a topográfiai névanyagot. A tananyagban problémaközpontúan elemezzük a különböző kérdéseket tematikus szerkezetbe foglalva.

A katonai térképészeti ismeretek, az alapvető földrajzi ismeretekhez szorosan kapcsolódva, átfogó jelleggel mutatják be a földrajzi tér modellezésének eszközeit és módszereit, fejlődésüket és jellemző alkalmazásukat a védelmi szféra sajátos céljaira. Gyakorlati és elméleti ismeretek elsajátításával a hallgatók világos képet kapnak a térképi elvonatkoztatás szerepéről a földrajzi tényezők és jelenségek ábrázolásában; a távérzékelés alkalmazási lehetőségeiről a térképészetben; a globális helymeghatározó rendszerek általános és katonai célú felhasználásáról; a védelmi célú térképezés sajátosságairól; a katonai térképek értelmezéséről és a terepi tájékozódás főbb módszereiről.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course provides foundation of the international security and defense policy BSc. The objective of the course is that students acquire basic geographical knowledge

(internal structure of the Earth, the atmosphere, hydrology, topography, population, ethnic and religious composition, settlements, economy, infrastructure, transport, global issues and trends), basic concepts, and topographic names. The course material is analyzed in a problem-centered manner, and various issues are organized in thematic structures.

On the military cartography field, which closely related to the basics of geography, comprehensively presents tools and methods of geospatial modeling, their development and a few typical applications for the specific purposes of the defense sector. By acquiring practical and theoretical knowledge, students get a clear picture about the importance of cartographic abstraction for representation of geographical factors and phenomena; applications of remote sensing in cartography; use of global navigation satellite systems; characteristics of defense mapping; map reading and land navigation.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó kötelességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékkezőség eszméi mellett.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarországhoz és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarországhoz vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context.

Capabilities:

Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks.

Attitude:

Committed to the ideas of European and Alliance values.

Committed to the interests of Hungary and home defence.

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: intézményi szinten nincsenek.

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

1. modul (Module 1)

Modulfelelős (Module Leader): Siposné Prof. dr. Kecskeméthy Klára

Földrajzi ismeretek (Geography)

12.1. Bevezetés, tantárgyi követelmények ismertetése. A Föld helye a világegyetemben. Ráhangelő előadás (Introduction, description of course requirements. Earth's place in the universe. Internal structure of the Earth. Surface forming processes of internal and external forces. Introductory lecture)

12.2. A Föld belső szerkezete, a belső és a külső erők felszínformáló folyamatai. Internal structure of the Earth. Surface forming processes of internal and external forces. Lecture)

12.3. Hegységképződés, vulkanizmus, földrengések. Előadás (Mountain formation, volcanism, earthquakes. Lecture)

12.4 Felszíni és felszín alatti vizek. Előadás (Surface and groundwater. Lecture)

12.5. A Föld légköre és éghajlati övei. Éghajlat alakító tényezők, globális légközés, globális felmelegedés. Előadás (Atmosphere, climate zones. Climatic factors, global atmosphere Lecture)

12.6. Településföldrajz. Települések típusai és kialakulásuk. Közlekedés és ágazatai. Előadás. (Settlement geography. Settlement types and the formation of settlements. Transport and transport sectors. Lecture)

12.7. Népszám, nemzetközi és hazai trendek. Előadás (Population, international and domestic trends. Lecture)

12.8. Társadalmi és gazdasági tényezők. Demográfia, nemzetközi és hazai trendek. Előadás (Social and economic factors. Demography, international and domestic trends. Lecture)

12.9. Globalizáció, demográfiai robbanás, migráció. Előadás (Globalization, demographic explosion, migration. Lecture)

12.10. Társadalmi feszültségek, energiahiány, vízhiány. Lecture (Social tensions, energy scarcity, water scarcity. Lecture)

12.11. A mezőgazdaság, az ipar, a szolgáltató szektorok jellemzése, nemzetközi és hazai trendek. Előadás (Characteristics of agriculture, industry, service sectors, international and domestic trends. Lecture)

12.12. A földrajzi ismeretek alkalmazása – „Hot potato scenario”. Szeminárium (Applying geographic knowledge – Hot Potato scenario. Seminar)

12.13. A földrajzi ismeretek alkalmazása – „Hot potato scenario”. Csoportos feladatvégrehajtás (Applying geographic knowledge – Hot Potato scenario. Group exercise)

12.14. Modulzáró ismeretszint felmérő (In-class knowledge level survey)

2. modul (Module 2)

Modulfelelős (Module Leader): Dr. Kállai Attila

Katonai térképészeti ismeretek (Military Cartography)

12.1 Bevezetés, tantárgyi követelmények ismertetése. A földrajzi tér modellezésének eszközei és módszerei. A térkép definíciója és főbb típusai. Bevezető előadás (Tools and Methods of Spatial Modelling. Definition and Main Types

of Maps. Introductory Lecture)

12.2 A katonai térképészet kialakulása és jellemző térképművei. Szakmatörténeti múzeumlátogatás (Development of Military Cartography and its Characteristic Map Products. A Familiarization Tour)

12.3 A NATO szabványos térképek tartalmi leírása. Térképi jelkulcs. Térképi kerettartalom. Előadás (Description of NATO Standardized Content of Maps. Map Legend. Marginal Information of Maps. Lecture)

12.4 Vonatkozási és helyazonosító rendszerek a térképészetben. Koordináta- és jelentőrendszerek, magasságmeghatározások. Laborgyakorlat, egyéni és csoportos feladatvégrehajtás (Mapping Reference and Location Systems. Coordinate and Reporting Systems; Determination of Heights. Laboratory practices, individual and group exercises)

12.5 A térképlapok kialakítása, térképsorozatok szelvényezése. A térkép olvasása, adatok meghatározása. Előadás és gyakorlat (Editing Map Layout, and the Sheet Networks of Map Series. Map Reading and Interpretation. Lecture and Practice)

12.6 Tájékozódás terepen. Előadás (Land Navigation. Lecture)

12.7 Tájékozódás terepen, térkép alapján. Terepgyakorlat, egyéni és csoportos feladatvégrehajtás (Land Navigation by Maps. Field practise, individual and group exercises)

12.8 A globális helymeghatározás módszerei és eszközei. Tájékozódás terepen korszerű navigációs eszközökkel. Terepgyakorlat, egyéni és csoportos feladatvégrehajtás (Methods and Tools of Global Positioning Systems. Land Navigation by GPS Receivers. Field practise, individual and group exercises)

12.9 Térképvezetők készítésének célja és módszertana. Tematikus térképek. Szakspecifikus térbeli információk megjelenítése. Előadás (Purpose and Methodology of Map Sketching. Depiction of Specific Spatial Information. Thematic Maps. Lecture)

12.10 A térképszerkesztés gyakorlata. Egyéni rajzfeladat (The Practice of Map Editing. Individual Exercise)

12.11 Állami térképészek és állami alapadatok. Üzem- és szakmatörténeti múzeumlátogatás (State Mapping Systems and Basic Data. A Familiarization Tour)

12.12 Hazai és nemzetközi térképészeti együttműködések. Intézménylátogatás (Domestic and International Cartographical and Geospatial Cooperation. A Familiarization Tour)

12.13 Témafeldolgozó szeminárium (Thematic seminar)

12.14 Modulzáró ismeretszint felmérő (In-class knowledge level survey)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: évente / 1. szemeszter

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a tantárgy tanórarendi foglalkozásain tevékenyen részt venni, különös tekintettel az ismeretszintfelmérő, a szemináriumi és a gyakorlati foglalkozásokra. A hallgató igazolt okkal (egészségügyi, megbízatási stb.) az összes tanórarendi foglalkozás legfeljebb egyharmadáról hiányozhat. Az ezt meghaladó mértékű hiányzás a féléves aláírás megtagadását vonja maga után. A hiányzást igazoló dokumentum másolatát a hallgató köteles az oktatónak eljuttatni. A hallgató köteles továbbá az általa kihagyott témakörökből önállóan felkészülni. A tantárgy kurzusára kedvezményes tanulmányi rend kérelemmel jelentkező hallgató a tantárgy oktatóival köteles egyeztetni a szorgalmi időszakban végrehajtandó feladatokról mindkét modul vonatkozásában.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az előadásokon, a szemináriumokon és a gyakorlati foglalkozásokon való részvétel a 14. pontban meghatározottak szerint. Kötelező a részvétel az 1. modul 6. témakörének foglalkozásán, ahol a földrajzi ismeretek elsajátításának ellenőrzése „Hot Potato” gyakorlat keretében történik. Kötelező a részvétel az 1. modul 10. és 13. foglalkozásain, valamint a Földrajzi ismeretek modul ismeretanyagának elsajátítását felmérő zárthelyi dolgozat megírása. A zárthelyi írásbeli dolgozat értékelése: 60%-tól elégséges (2), 70%-tól közepes (3), 80%-tól jó (4) és 90% felett jeles (5). Az elégséges (2) szintet el nem érő, illetve a

dolgozatírástól távolmaradó hallgatók elégtelen (1) értékelést kapnak. A Földrajzi ismeretek modulból a zárthelyi dolgozat megismétlésére két lehetőség van a szorgalmi időszakban.

A 2. modul ismeretanyagát feldolgozó 1-3. és 6-7. témakörök elméleti ismeretszint felmérése online feleletválasztó tesztfeladatsorral; a 4-5. tárgykörök ismeretanyagának elsajátítása összetett gyakorlati feladat révén kerül ellenőrzésre a szorgalmi időszakban. Az írásbeli ismeretszint felmérő pótlására, illetve elégtelen osztályzatról történő javítására a szorgalmi időszak végéig két (2) alkalommal van lehetőség az oktatóval egyeztetett időpontokban. Az írásbeli ismeretszint felmérő értékelése az elért maximális pontszám 60%-ától elégséges (2); 70%-ától közepes (3); 80%-ától jó (4); 90%-ától jeles (5). Az elégséges (2) szintet el nem érő, illetve a dolgozatírástól távolmaradó hallgatók elégtelen (1) értékelést kapnak.

A hazai kulturális és szakmai intézmények látogatásáról rövid (legalább 1500 karakteres) fényképes beszámoló elkészítése blogbejegyzés formájában valamely közösségi médiafelületen. A beszámoló elérhetőségét (URL) az oktatónak az intézmény látogatását követő egy naptári héten belül kell megküldeni és a Moodle felületre feltölteni!

A mindkét modul összegzett ismeretanyagából kialakított komplex gyakorlati munka értékelése a végrehajtott részfeladatok pontszámainak összegeként határozandó meg, az írásbeli értékelésnél alkalmazott osztályozással. A gyakorlati feladat pontos részleteit a tantárgyi modulok oktatói határozzák meg az első foglalkozáson. Az összetett feladat megoldásához a tantárgyi tematikában részletezett ismeretanyag elsajátítása a kötelező és az ajánlott szakirodalom felhasználásával.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a tanórarendi foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott gyakorlati és szemináriumi feladatok, továbbá az ismeretszint felmérők legalább elégséges (2) szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés: A tantárgyi ismeretanyag elsajátítását értékelő ötfokozatú gyakorlati jegy alapja minden hallgató esetén az írásbeli dolgozatokra és a gyakorlati munkákra kapott értékelések (érdemjegyek) matematikai átlaga.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A tantárgyhoz rendelt kreditek megszerzésének feltétele a legalább elégséges (2) gyakorlati jegy és az aláírás megszerzése a szorgalmi időszak végéig. A gyakorlati jegy a hallgató szorgalmi időszakban nyújtott összteljesítményének értékelése, így javítására nincs lehetőség.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Peter Haggett: Geográfia. Globális szintézis, Budapest, Typotex, 2006. ISBN 963-9548-60-X
2. Tóth József: Világföldrajz, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2010. ISBN 978-963-05-8948-2
3. Kállai Attila: Térkép- és tereptani alapismeretek. In: Czank László (szerk.) Katonai alapismeretek (tankönyv). Budapest, Zrínyi Kiadó, 2009. ISBN 978-963-327-490-3 (pp. 98-173.)
4. Kállai Attila (geoinformációs támogatás); Siposné Kecskeméthy Klára (katonaföldrajz) szócikkek in Krajnc Zoltán (et al.): Hadtudományi lexikon — Új kötet. Dialóg Campus, Budapest, 2019.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Probáld Ferenc (szerk.): Európa regionális földrajza, Budapest, ELTE Eötvös Kiadó. 2010. ISBN 963-463-319-6
2. Szabó Lajos (szerk.): Tengerek és óceánok földrajza, Budapest-Pécs, Dialóg Campus Kiadó. 2009. ISBN 978-963-9950-12-2
3. Kállai Attila: Globális helymeghatározó rendszerek (egyetemi jegyzet). ZMNE, 2004.

4. Papp-Váry Árpád: Térképtudomány – A pálcikatérképtől az úrtérképig. Budapest, Kossuth Kiadó, 2007.

Budapest, 2023. november 29.

Siposné prof. Dr. Kecskeméthy Klára, CSc
egyetemi tanár, tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

1. **A tantárgy kódja:** ÁEUTTB12
2. **A tantárgy megnevezése (magyarul):** Európai uniós tanulmányok
3. **A tantárgy megnevezése (angolul):** European Studies
4. **Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1. 5 kredit
  - 4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % elmélet 0 % gyakorlat,
5. **A szak(ok), szakirányok megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
6. **Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Európa-tanulmányok Tanszék
7. **A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Prof. Dr. Koller Boglárka, tanszékvezető, egyetemi tanár
A tantárgy oktatásában résztvevő oktatók: Dr. habil. Marján Attila, egyetemi docens, Dr. Varga András egyetemi adjunktus, Dr. Kaszap Márton, tanársegéd, dr. Teleki Bálint tanársegéd, Európa-tanulmányok Tanszék
8. **A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.összes óraszám: 56
    - 8.1.1. Nappali munkarend: 56 (56 EA + 0 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. Levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 SZ + 0 GY)
  - 8.2.heti óraszám nappali munkarend: 4
  - 8.3.Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
9. **A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A kurzus a nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapszakos hallgatóknak mindazokat az európai ismereteket átadja, amelyekre a későbbi tanulmányaik, kurzusaik is épülnek. A kurzus három részre tagolódik.
  - I. Az első részben az európai egység gondolat és integrációtörténet legfontosabb állomásait, az integrációtörténet alapfogalmait, az integrációelméleteket és az integráció lehetséges értelmezési kereteit ismerik meg a hallgatók, majd évtizedes bontásban tárgyalják az európai integráció történetét.
  - II. A második részben átfogó képet kapnak az EU politikai rendszeréről, az uniós intézmények működéséről, az alap- és módosító szerződésekről és az intézmények fejlődéséről, valamint a tagállami/nemzeti érdekvédelem biztosítás módjáról. A hallgatók átfogó képet kapnak az EU hatásköreiről, és a jogalkotás folyamatáról a különböző szakpolitikai területeken.
  - III. A harmadik részben a hallgatók a közelmúltra és a jelenre fókuszálva az európai integráció aktuális kérdéseit értelmezik. A poszt-lisszaboni (2009-től) időszak külső és belső kihívásai között a gazdasági és monetáris unió, az intézményi és politikai válság, tagállami választások, a menekültkérdés, a külpolitika, a biztonság és védelempolitika, a többsebességű integráció, a legitimitási és identitásválság, demográfiai kihívások, a kereskedelempolitika, az energiakérdések, a bővítés, valamint az EU átalakuló biztonsági környezete is napirendre kerülnek.**A tantárgy szakmai tartalma (angolul):** The course provides students of international security and defence policy with the European knowledge on which their future studies and courses will be based. The course is divided into three parts.
  - I. In the first part, students will learn about the most important stages in the history of European integration, the basic concepts of the history of integration, theories of

integration and possible interpretative frameworks for integration, and then the history of European integration, broken down by decades.

II. In the second part, they will gain an overview of the EU political system, the functioning of the EU institutions, the founding and amending treaties, the development of the institutions and the way in which Member States/national interests are represented. Students will gain an overview of the EU's competences and the legislative process in the different policy areas.

III. In the third part, students will interpret current issues of European integration, focusing on the recent past and the present. The external and internal challenges of the post-Lisbon (2009 onwards) period include economic and monetary union, the institutional and political crisis, national elections, asylum, foreign policy, security and defence, multi-speed integration, legitimacy and identity crisis, demographic challenges, trade policy, energy, enlargement and the changing security environment of the EU.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeretekkel rendelkezik Magyarország történelmével, társadalmi, környezeti jellemzőivel, kulturális örökségével és geopolitikai helyzetével kapcsolatban, valamint a 21. századi világ stratégiai dimenzióiról, az aktuális globális és lokális problémákról és ezek összefüggéseiről, különös tekintettel hazánk teljes jogú uniós tagságára.

Képességei:

Képes hatékonyan értelmezni és értékelni az Európára és Magyarországra ható globális eseményeket és világfolyamatokat, valamint hatékonyan feldolgozza a kapcsolódó információkat, adatokat.

Attitűdje:

Elkötelezett az ország jövője és sikerei iránt, nyitott az új ismeretekre és kihívásokra, amelyek Magyarország helyét és lehetőségeit érintik a 21. században.

Autonómiája és felelőssége:

Szabadon és felelős módon viszonyul az Európa és Magyarország jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz, valamint az egyéni és közösségi felelősségvállalás lehetőségeihez.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences in English):

Knowledge:

Knowledge of Hungary's history, social, environmental, cultural heritage and geopolitical situation, strategic dimensions of the 21st century world, current global and local issues and their interrelationships, with particular reference to Hungary's full membership of the EU.

Ability:

to effectively interpret and assess global events and world processes affecting Europe and Hungary, and to effectively process related information and data.

Attitude:

Committed to the future and success of the country, open to new knowledge and challenges affecting Hungary's place and opportunities in the 21st century.

Autonomy and Responsibility:

Autonomous and responsible approach to the challenges of the future of Europe and Hungary, and to the opportunities for individual and collective responsibility.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1.** Egység gondolat és Európa önértelmezése a 14. századtól. Az európai integráció közvetlen előzményei a 20. Században. A II. világháború utáni világpolitikai helyzet és annak hatása az európai egységesülési folyamatra. – bevezető előadás
- 12.2.** A gazdasági integráció fokozatai, az integrációelméletek.
- 12.3.** A Montánunió és a Római Szerződések. A hatvanas évek európai integrációtörténetének sikerei és kudarcai. Útkeresés a hetvenes évek Európájában
- 12.4.** A megtorpanó, majd új lendületre kapó integráció a nyolcvanas években. Az Európai Unió születése a kilencvenes években. A keleti bővítés.
- 12.5.** Az integráció az új évezredben: alkotmányozás, bukás és a lisszaboni kiút. Válság és menedzsment az Unióban. A poszt-lisszaboni időszak megváltozott külső és belső környezete.
- 12.6.** Az európai politikai rendszer szereplői; az európai kormányzás értelmezése.
- 12.7.** Az európai uniós intézmények áttekintése: az Európai Tanács, a Tanács, az Európai Parlament, a Bizottság, az Európai Unió Bírósága.
- 12.8.** Tagállami érdekérvényesítés. Intézmények önképe, intézményi bizalom és működési hiányosságok.
- 12.9.** Az uniós közpolitika értelmezése. Tagállam-EU hatáskörmegosztás. Közpolitikaformálás ciklusa. A legfontosabb szakpolitikák.
- 12.10.** Válságok és válságmenedzsment az Európai Unióban és a tagállamokban.
- 12.11.** EU jövője - minimalista és ambiciózus scenáriók. A differenciált integráció elméleti és gyakorlati vonatkozásai.
- 12.12.** Hallgatói csoportos vita
- 12.13.** Hallgatói csoportos vita
- 12.14.** Összegzés és értékelés

In English:

- 12.1** European unity from the 14th century onwards. The immediate antecedents of European integration in the 20th century. The world political situation after World War II and its impact on the process of European unification.
- 12.2.** The stages of economic integration, theories of European integration.
- 12.3.** The successes and failures of European integration in the 1960s and in the 1970s
- 12.4.** Integration stalled and then revived in the 1980s. The birth of the European Union in the 1990s. Eastern Enlargement.
- 12.5.** Integration in the new millennium: constitutionalisation, failure and the Lisbon way out. Crisis and management in the Union. The changed external and internal environment post-Lisbon.
- 12.6.** The actors in the European political system; understanding European governance.
- 12.7.** Overview of the European Union institutions: the European Council, the Council, the European Parliament, the Commission, the Court of Justice of the European Union.
- 12.8.** Institutional self-image, institutional trust and dysfunctionality.
- 12.9.** Making sense of EU public policy. Member State-EU division of powers. The public policy cycle. Key policies of the EU.
- 12.10.** Crises and crisis management in the European Union and in the Member States.
- 12.11.** The future of the EU - minimalist and ambitious scenarios. Theoretical and practical aspects of differentiated integration.

- 12.12. Student group discussion
12.13. Student group discussion
12.14. Conclusions
13. **A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése:** 1. félév/őszi félév
14. **A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:** A tantárgy elfogadásához a tanórák legalább 75 %-án jelen kell lennie a hallgatónak. A távollét igazolását elektronikusan kell megküldeni az oktató számára. A hallgató köteles az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Az elfogadható hiányzások mértékének túllépése esetén következményként az aláírás megtagadásra kerül és a hallgató nem bocsátható vizsgára.
15. **Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** Az órákon a hallgatók csoportos feladatokat is kapnak, melyeket helyben értékelünk.
16. **Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:**
- 16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:** Az aláírás megszerzésének feltétele az órákon történő 75 %-os részvétel.
- 16.2. Az értékelés:** Ötfokozatú gyakorlati jegy, ötfokozatú értékeléssel, amelynek értékét a csoportokban végzett kutatómunka és csoportos prezentáció előre megadott témában (50%), illetve egy, az utolsó órán teljesített írásbeli teszt (50%) adja. A teszt anyagát a kötelező szakirodalom és az előadásokon elhangzottak alapján állítjuk össze.
- 16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:** Az aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.
17. **Irodalomjegyzék:**
- 17.1. Kötelező irodalom:**
1. Arató Krisztina – Koller Boglárka: Európa utazása. Integrációtörténet. Gondolat, Budapest, 2023. ISBN 9789635562763
  2. Arató Krisztina – Koller Boglárka (szerk.): - Az Európai Unió politikai rendszere. Dialóg Campus Kiadó, 2019. II-VI. fejezetek. [https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/14718/728 ATMA Az Európai Unio politikai rendszere PDF.pdf](https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/14718/728_ATMA_Az_Europai_Unio_politikai_rendszere_PDF.pdf)
- 17.2. Ajánlott irodalom:**
1. Koller Boglárka: Politikai unió vagy nemzetek Európája?: A millió dolláros kérdés margójára. Európai Tükör, 24. évf. 3. szám, 2021, 5-32. <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/eumirror/article/view/6089>
  2. Koller Boglárka – Varga András: Tagállami és uniós hatáskörök a szakpolitikák rendszerében. In: Ördögh, Tibor (szerk.) Az Európai Unió szakpolitikai rendszere. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022, 13-38.
  3. Gyurgyák János: Európa alkonya? Osiris Kiadó, Budapest, 2018. ISBN: 9789632762999
  4. Martonyi János: Differenciáció vagy dezintegráció. Megújítva megőrizni. Európai Tükör, 21. évf. 1. szám, 2018, 95-109. <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/eumirror/article/view/1256>
  5. Koller Boglárka: Többsebességű vagy menüválasztásos jövő? In Halmai Péter (szerk.): Tagállami integrációs modellek. A gazdasági kormányzás új dimenziói az Európai Unióban. Dialóg Campus Kiadó, 2019, 51-67. https://antk.uni-nke.hu/document/akk-copy-uni-nke-hu/web_PDF_Tagallami_integracios_modellek.pdf

Budapest, 2024.01.05.

Prof. Dr. Koller Boglárka, PhD,
tszv. egyetemi tanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKÖMTA936
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Harcászat
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Tactics
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 75 % elmélet, 25 % gyakorlat.
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Összhaderőnemi Műveleti Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Kocsi János Gyula százados, egyetemi tanársegéd
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (42 EA+14 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt az elméleti órákhoz igazodóan a hallgatók kooperatív csoportos munkában megoldandó gyakorlati feladatokat is kapnak.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus során a hallgatók alapozó ismereteket szerezhetnek az összefegyvernemi harcászat témaköreiből. Megismerkednek a szárazföldi alegység és egység szintű harcászati eljárásokkal, valamint a NATO-ban alkalmazott egységes térképi jelekkel. A kurzus másik része az összhaderőnemi műveletek (szárazföld és légierő) kérdéskörére fókuszál.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

During the course, students can acquire foundational knowledge of joint warfare in the field. They will become familiar with tactical procedures at both the subunit and unit level, as well as the standardized map symbols used in NATO. The other part of the course focuses on the subject of joint operations across all military branches (ground and air forces).
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Alapvetően ismeri az összefegyvernemi harc megvívásával kapcsolatos alapfogalmakat, annak főbb jellemzőit, a harctámogatás, a harckiszolgáló támogatás, a haderőnemek és a fegyvernemek szervezeti felépítését, harceljárásait.

Részleteiben ismeri a magyar és a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szempontjából releváns stratégiákat.

Képességei: Képes alkalmazni a szakterminológiát magyarul. Átlátja a rendszeresített szárazföldi és légi technikai eszközökkel a rádióelektronikai felderítési, zavarási és elektronikai védelmi feladatok rendszerét.

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő honvédelmi, közigazgatási feladatok ellátására.

Attitűdje: Nyitott és fogékony a szakmai fejlesztésekre, és tanulmányai során törekszik azok megértésére.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Folyamatos önképzéssel és szervezett továbbképzésekkel fejleszti meglévő tudását, új kompetenciákat fejleszt, amelyek birtokában alkalmassá válhat felelősségteljes munkakör betöltésére.

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

He/she is familiar with the basics of the fighting of combined arms, its main features, combat support, combat service support, the organizational structure and combat procedures of the armed forces and branches.

Have profound knowledge of strategies relevant for Hungarian and international security and defence policy.

Capabilities:

He/she is able to apply a high level of technical terminology in Hungarian. He/she understands the radio electronic detection, jamming, and electronic defense tasks with systematic ground and airborne technical equipment.

Able to accomplish tasks in home defence and public administration in relation to security and defence policy.

Attitude:

He/she is open and responsive to the professional, technological developments, and seeks to achieve them in his/her work. He/she is committed to get familiarized with and knowledge about the latest electronic technology procedures, new skills, practices and methods through professional training.

Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

He/she undertakes responsibility for his/her professional decisions and for the professional activities he/she manages. He/she improves the existing skills through continuous self-education and organized in-service training, he/she develops new competencies that can make him or her fit for a responsible job.

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Az összefegyvernemi harc alapjai, katonai műveletek osztályozása, azok jellemzői, a műveleteket befolyásoló körülmények, azok megvívásának törvényei és elvei. (The basics of combined arms combat, the classification of military operations, their characteristics, the circumstances that affect operations, the laws and principles of their execution.)

12.2. A lövész/harckocsi alegységek általános felépítése, helye és szerepe

a fegyveres harc megvívásában (támadás védelem). (General structure, location and role of infantry/armoured subunits in armed combat (attack, defense).)

12.3. A támogató és harckiszolgáló feladatok felosztása, tartalma, főbb jellemzői. (Types, content and main features of the support and combat service tasks.)

12.4. A szárazföldi erők válságreagáló és békefenntartó műveletekben történő alkalmazásának alapjai. (Fundamentals of using ground forces in crisis response and peacekeeping operations.)

12.5. A harcászati szintű vezetési elemek szervezete, funkcionális kötetelmek, az egyes elemek felépítése, valamint a harcászati döntéshozatal folyamata. (Organization and functional obligations of command elements at tactical level, the structure of the individual elements and tactical decision-making process.)

12.6. A szárazföldi erők tevékenysége a harc előkészítése és végrehajtása során (harcászati komplex foglalkozás terepen). (The activities of the ground forces in the preparation and execution of combat (a complex combat field exercise).)

12.7. Szeminárium, esettanulmány feldolgozása (Szárazföld) (6 óra). (Seminar, case study (Groundforce) (6 hour))

12.8. A légierő meghatározása, jellemzői, helye, szerepe a védelmi rendszerben. A légierő rendeltetése, feladatrendszere. (Defining Air Power and Air Force itself, their characteristics and roles in national defence. The duties and operations of Air Force.)

12.9. A légierő erőforrásai, alkalmazásának alapelvei. A légierő doktrínája, a légi stratégia, a légierő szerepkörök. (The resources of Air Force, the basic tenets of employment of Air Force. The doctrines of Air Force, the strategies of employment of Air Force, roles and operations of Air Force.)

12.10. Az MH légierő szervezeti rendszere, a főbb rendszeresített eszközök alkalmazási lehetőségei. A légierő vezetésének alapjai. (The structure of Air Force of Hungarian Defence Forces, the main assets and the possible employment of air assets. The basics of air command and control.)

12.11. A légi szembenállási hadműveletek alapjai. (The basics of Counter-Air operations)

12.12. Szeminárium, esettanulmány feldolgozása (Légierő)(4 óra). (Seminar, case study (Air Force)(6 hour))

12.13. A felszíni erők elleni hadműveletek. (The basics of Air Power Contribution of Surface Forces Operations.)

12.14. A támogató légi műveletek tartalma, összefüggései más műveletekkel. (The content of Supporting Air Operations, its connections with other operations.)

12.15. Gyakorlati foglalkozás, harcászati térkép készítése (4 óra). (Creating a tactical map. (4hour))

12.16. Zárthelyi dolgozat (Written examination)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 1. félév őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.

A gyakorlati foglalkozáson való kötelező részvétel (A 6 órás szárazföldi témájú és 4 órás légi témájú szemináriumok, valamint a 4 órás gyakorlati foglalkozás.)

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

A gyakorlati foglalkozásokon történő feladatok és a zárthelyi dolgozat teljesítése.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bakos Csaba Attila: A szárazföldi csapatok harcászata, Budapest, NKE, ISBN 9786155680120, 2016.
2. Magyar Honvédség Szárazföldi Harcshabályzat II. rész, Budapest, MH, 2013.
3. Magyar Honvédség Törzsszolgálati Szabályzata II. rész, Budapest, MH, 2015.
4. Magyar Honvédség Összhaderőnemi Doktrína 3. kiadás, Budapest, MH, 2012.
5. Re/419 – Légi Műveletek Doktrína, Magyar Honvédség, 2015.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Allied Land Tactics – ATP-3.2.1 NATO Standardization Agency, 2009.
2. Command and Control of Allied land Forces – ATP-3.2.2 NATO Standardization Agency, 2009.
3. AJP 3.3 B – Allied Joint Doctrine for Air and Space Operations. NATO Standardization Office, NATO, Brussels, 2016.
4. John A. Olsen: John Warden and the Renaissance of American Air Power. Potomac Books, Washington D.C. ISBN 978 159 797 084 6, 2007.

Budapest, 2023. november 06.

Kocsi János Gyula százados
egyetemi tanársegéd
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKKVTA03
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Politikaelmélet
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Political Theory
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Vezetéstudományi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Szabó László István PhD, tudományos főmunkatárs.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a gyakorlati órák oktatása kooperatív diszkurzusban, csoportmunkában valósul meg. A hallgatók az első gyakorlati órán az oktató segítségével kiválasztják az általuk feldolgozandó irodalmat, amelyekből kiselőadásokat készítenek, valamint javaslatot tesznek kettő a feldolgozott irodalomhoz kapcsolódó problémakör csoportos megvitatására. A gyakorlati órák az érvelés technika és a kritikai attitűd fejlesztése mellett, a másik álláspontjának tiszteletben tartásán alapuló csoportmunkában valósulnak meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A hallgatók megismerik a politikatudomány fontosabb alapfogalmait és a politikai tevékenységet meghatározó tényezőket, viszonyokat. A hallgatók rendszerezett ismereteket sajátítanak el a közelmúlt és napjaink politikai ideológiáiról és politikai rendszereiről. A különböző nézőpontok befogadását segíti elő a politikatudomány módszertanának alkalmazása a kiselőadások elkészítése során. Képesé válnak a közéleti folyamatok magasabb absztrakciós szinten való értelmezésére, a kritikai gondolkodás alkalmazására.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Students will become familiar with the basic principles of political science as well as the factors and relations defining political activity. Students will acquire organized knowledge about recent - as well as current - political ideologies and systems. Applying the methodology of political science while preparing lectures will enhance the understanding of different perspectives. Students will be able to understand the public processes on a more abstract level, as well as to apply critical thinking.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket,

valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Képességei:

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Elkötelezett a demokratikus értékek és a jogállamiság mellett. Mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli.

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Szabadon és felelős módon viszonyul az Európa és Magyarország jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz, valamint az egyéni és közösségi felelősségvállalás lehetőségeihez.

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities:

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

It is committed to democratic values and the rule of law. He respects the opinions of others, and at the same time represents his point of view authentically.

Committed to the ideas of European and alliance values.

Autonomy and responsibility:

He relates freely and responsibly to the challenges related to the future of Europe and Hungary, as well as to the possibilities of individual and community responsibility.

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. EA: A politikatudomány alapfogalmai, fogalmi értelmezései és összetevői (Basic concepts, interpretations and components of the political science)

12.2. EA: A politika alanyai, politikaelméleti irányzatok: normatív, leíró és diszkurzív (Subjects of politics, trends in political theory: normative, descriptive and discursive) Referátum: Weber a politika és a tudomány feladatairól

12.3. EA: Érdekek és értékek a politikában, döntéseméleti alapok (Interests and values in politics Basics of decision making theory) Referátum: A közjó

fogalmáról

12.4. SZ: Politikai ideológiák funkciói, a liberalizmus (Functions of political ideologies. The liberalism) Referátum: Alexis de Tocqueville a demokráciáról

12.5. SZ: A konzervativizmus és a szocializmus (Conservatism and socialism) Referátum: Karl Marx a forradalmak irányairól, a tudat termelése. Karl Mannheim a konzervativizmusról

12.6. SZ: Totalitárius és autoriter ideológiák (Totalitarian and authoritarian ideologies) Referátum: Körösnéyi András a vezér és a demokrácia viszonyáról

12.7. EA: Pártok és pártrendszerek (Parties and party systems) Referátum: Giovanni Sartori a demokráciáról és a pártokról

12.8. EA: A társadalmi alrendszerek határmegvonása, a politikai rendszer bináris kódja (Boundaries of social subsystems. The binary code of the political system)

12.9. EA: A politika és a közigazgatás elkülönülése, a politika bináris kódjának hatása a pártfejlődésre (Separation of politics and public administration. Impacts of the binary code of politics on party development)

12.10. SZ: A gazdaság kettős jelentése, a kettős racionalitás az alrendszerekben (Double meaning of economy. Double rationality in the subsystems) Referátum: A Habermas–Luhmann-vita

12.11. SZ: A nyelvpolitikai küzdőtér, a politikai ellenségek értelmezéstana és nyelvstratégiák (Arena of political languages. Interpretation of political foes and language strategies) Referátum: Szabó Márton az ellenségképésről

12.12. EA: A perlési politizálás, a parlamenti és a bírói hatalom (Litigation politics. The Parliament and the Judicial Power)

12.13. SZ: Nemzetközi politikai és gazdasági kihívások (International political and economic challenges) Referátum: Francis Fukuyama a liberális demokrácia jelentőségéről, Fareed Zakaria az illiberális felfogásról

12.14. SZ: Nemzetközi politikai és gazdasági kihívások II. (International political and economic challenges II.) Referátum: Samuel P. Huntington a civilizációkról. Thomas Piketty az egyenlőtlenségekről

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 1. őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Amennyiben a hallgató az elfogadható hiányzások mértékét túllépi, a részvétel az oktatóval való egyeztetés alapján meghatározott témában beadott, legalább elégségesre értékelt házidolgozattal pótolható.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A félévközi feladat egy kiselőadás, prezentáció készítése az oktatóval egyeztetve a 12. pontban megadott témákban és foglalkozásokra. A kiselőadás, prezentáció értékelése: tartalom 10 pont, rendszerezettség 10 pont, szakaszolás, mondanivaló felbontása 10 pont, interakció 10 pont, összkép 10 pont, összes pontszám 50 pont. az elért pontszám alapján az értékelés ötfokozatú skálán történik, 50 % alatt elégtelen (1), 50–60 % elégséges (2), 61 – 70 % közepes (3), 71–85 % jó (4), 86 – 100 % jeles (5). A félévközi feladatok pótlása az oktatóval egyeztetve a szorgalmi időszakban legkésőbb a 14. foglalkozás végéig lehetséges.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon vagy legalább

elégsegesre értékelt házidolgozat és a 15. pontban meghatározott legalább elégsegesre értékelt kiselőadás, prezentáció elkészítésének teljesítése.

16.2. Az értékélés: Kollokvium (ötfokozatú). Írásbeli vagy szóbeli vizsga. A vizsga tárgya az előadások anyaga és a kötelező irodalom vonatkozó részei. A vizsgára való felkészüléshez kérdéssor kerül kiadásra. Az írásbeli vizsga értékélése az elért pontszám alapján ötfokozatú skálán történik, 50 % alatt elégtelen (1), 50 – 61 % elégseges (2), 62 – 74 % közepes (3), 75 – 87 % jó (4), 88 – 100 % jeles (5).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzése és legalább elégseges kollokvium.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Pál Gábor (szerk.): Politológia. A politika világa a politikatudomány szemével. Dialóg Campus, Budapest, 2019. ISBN 9786156020970
2. Pokol Béla: Politikaelmélet. Századvég Kiadó, Budapest, 2006. ISBN 9637340254
3. Szabó Márton: Diszkurzív politikatudomány. Osiris Kiadó, Budapest, 2016. ISBN 9789632762739

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Bihari Mihály: Politológia. A politika és a modern állam. Pártok és ideológiák. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest, 2013. ISBN: 9789631976281
2. Pásztor Péter [et al.] (szerk.): Magyar politikai enciklopédia. Mathias Corvinus Collegium - Tihanyi Alapítvány, Budapest, 2019. ISBN: 9786158071888
3. Böcskei Balázs – Szabó Andrea (szerk): Hibrid rezsimek. A politikatudomány X-aktái. MTA TK PTI – Napvilág Kiadó, Budapest, 2019. ISBN: 9789633384411

Budapest, 2023. október 31.

Dr. Szabó László István
PhD, tudományos főmunkatárs
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKHATA004
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Hadtudomány
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military Science
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % elmélet, 0% gyakorlat,
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai szak alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Hadászati Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Forgács Balázs alezredes (PhD), egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (56 EA + 0 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2..levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 14 alkalom tantermi óra. A tantárgy oktatása az oktató és a hallgatók közötti párbeszéd kialakításával valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy oktatásának célja általános hadtudományi ismeretek nyújtása, a szakmai tantárgyak ismeretanyagának megalapozása, az általános hadtudományi műveltség megalapozása.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): General knowledge on military science.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context.

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities:

Able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values.

Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

- Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés. Tudományrendszertan (Introduction; System of sciences) – 2 kontaktóra; A hadtudomány I. (Military science I.) – 2 kontaktóra

12.2. A hadtudomány II. (Military science II.) – 2 kontaktóra; Hadtudományi alapfogalmak I. (Military terminology I.) – 2 kontaktóra

12.3. Hadtudományi alapfogalmak (Military terminology)– 2 + 2 kontaktóra

12.4. A magyar hadtudományi gondolkodás története a reformkorig. Zrínyi Miklós. (The history of the Hungarian military thinking from the beginning to the Hungarian Reform Era. Miklós Zrínyi). – 2 kontaktóra; A magyar hadtudományi gondolkodás története a reformkortól napjainkig (The history of the Hungarian military thinking from the Hungarian Reform Era to today). – 2 kontaktóra

12.5. Carl von Clausewitz élete és A háborúról (The life of Carl von Clausewitz and the On War). – 2 kontaktóra; A Clausewitz-i hadelmélet alapjai (The basics of Clausewitz's military thoughts) – 2 kontaktóra

12.6. Clausewitz hatása (Clausewitz's impact). – 2 kontaktóra; Katonai műveletek I. (Military operations I.) – 2 kontaktóra

12.7. Katonai műveletek II. (Military operations II.) – 2 kontaktóra; Katonai műveletek III. (Military operations III.) – 2 kontaktóra

12.8. Katonai műveletek IV. (Military operations IV.) – 2 kontaktóra; A katonai

- műveleteket befolyásoló tényezők I. (Factors influencing the military operations I.) – 2 kontaktóra
- 12.9.** A katonai műveleteket befolyásoló tényezők II. (Factors influencing the military operations II.) – 2 kontaktóra; A katonai műveleteket befolyásoló tényezők III. (Factors influencing the military operations III.) – 2 kontaktóra
- 12.10.** A haditechnikai és hadügyi forradalom (Revolution in military affairs) – 2 kontaktóra; A gépesített háború elmélete I. – szárazföld I. (The theory of land warfare I.) – 2 kontaktóra
- 12.11.** A gépesített háború elmélete I. – szárazföld II. (The theory of land warfare II.) – 2 kontaktóra; A gépesített háború elmélete II. – légiere (The theory of air warfare). – 2 kontaktóra
- 12.12.** A tengeri hadviselés elmélete (The theory of naval warfare). – 2 + 2 kontaktóra
- 12.13.** Az irreguláris hadviselés elmélete (The theory of irregular warfare). – 2 + 2 kontaktóra
- 12.14.** A hadtudomány szerepe a fegyveres harc menetében és kimenetelében (The impact of military science on armed conflicts). – 2 kontaktóra; Zárthelyi (Written examination). – 2 kontaktóra
- 13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése:** 1. félév/őszi félév
- 14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:** A hallgató – a félév végi aláírás megszerzéséért – köteles a foglalkozások legalább 66 %-án (38 kontaktóra) részt venni. Igazolatlan hiányzás esetén az aláírás megtagadásra kerül, a hiányzás nem pótolható és nem váltható ki. Tartós távolmaradás indokolt és igazolt esetben (orvosi, szolgálati) pótolható, amely pótlás egyéni megbeszélés szerint történik.
- 15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** a félévet záró szemináriumon egy zárthelyi dolgozat megírása, minimum 50%-tól elfogadott. A zárthelyi anyaga a tanórákhoz kiadott szakirodalomra épül. Indokolt távolmaradás esetében (orvosi, szolgálati) a zárthelyi pótolható, amely pótlás egyéni megbeszélés szerint történik. Az 50% alatti zárthelyi egyszer javítható, ez viszont kizárja a jegymegajánlást.
- 16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:**
- 16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:** Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú, és kontaktórában kifejezett részvétel a foglalkozásokon, valamint a zárthelyi minimum 50%-os teljesítése.
- 16.2. Az értékelés:** szóbeli vizsga, kollokvium, 5 fokozatú minősítés. A kollokvium minősítése megajánlott jegyként megszerezhető az utolsó órán megírt zárthelyi dolgozattal: jegymegajánlás 75 %-tól jó (4), 85 %-tól jeles (5) érdemjeggyel. A szóbeli számonkérés a kötelező irodalomra és az előadások anyagára épül.
- 16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:** A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a beszámolón legalább elégséges minősítés elérése.
- 17. Irodalomjegyzék:**
- 17.1. Kötelező irodalom:**
1. Ács Tibor: A magyar katonai gondolkodás története. Bp.: Zrínyi Kiadó, 1995. ISBN 963 327 252 1
  2. Clausewitz, Carl von: A háborúról. Bp.: Zrínyi Kiadó, 2013. ISBN 978 963 327 599 3
  3. Szendy István: Hadelmélet és katonai műveletek. Bp.: NTK Kiadó, 2013. ISBN 978 615 534 425 4
- 17.2. Ajánlott irodalom:**
1. Keegan, John: A parancsnoklás álarca. Bp.: Európa Könyvkiadó, 2011. ISBN 978 963 079 119 9
  2. Schmitt, Carl: A partizán elmélete. In.: Schmitt, Carl: A politikai fogalma.

- Budapest: Osiris – Pallas Stúdió – Attraktor, 2002., 103-173. ISBN 963 920 773 X
3. Szun-ce: A háború művészete. Bp.: Carthaphilus Könyvkiadó, 2006. ISBN 978 963 744 854 6
  4. Nagy Miklós – Praveczi Zoltán: A tengeri uralomról. In.: Új Honvédségi Szemle, 1998. 8. szám, 44-51. ISSN 1216-7436
  5. Szenes Zoltán: A katonai biztonság reneszánsza. In: Honvédségi Szemle, 2017, 2. szám, 3-26. ISSN 1216-7436

Budapest, 2023.11.14.

Dr. Forgács Balázs alez., PhD
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKTSKABP01
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Testnevelés
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Physical Education
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi Biztonság és Védelempolitikai alapszak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Katonai Testnevelési és Sportközpont
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Bánszki Gábor alezredes, központvezető, testnevelő tanár
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: 8
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A hallgatók általános fizikai felkészítése, különböző csapatsportágak és úszás oktatása.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): General physical training for students. Education of the basic techniques and tactics of team sports and swimming.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Edzés módszerek.

Képességei: Koordináció, önállóság, fizikai kondíció.

Attitűdje: Alkalmazkodás, rendszeresség, szorgalom.

Autonómiája és felelőssége: -

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Training methods.

Capabilities: Coordination, independence, physical fitness.

Attitude: Adaptation, regularity, diligence.

Autonomy and responsibility: -
- 11. Előtanulmányi követelmények:** -
- 12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**
  - 12.1.** Biztonsági rendszabályok ismertetése (Description of security rules)
  - 12.2.** Testösszetétel mérése (Body composition measurement)

12.3. Kondicionális képességek fejlesztése (Development of conditioning capacities)

12.4. Úszás (Swimming)

12.5. Röplabda (Volleyball)

12.6. Floorball (Floorball)

12.7. Aerobic (Aerobic)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi félév/I. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy elfogadásához a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie a hallgatónak és aktívan részt venni a foglalkozáson. A 30%-nál nagyobb hiányzás esetén a félév nem fogadható el (aláírás megtagadva). A hiányzásokat nem szükséges igazolni, de az órák pótlására nincs lehetőség.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A fizikai követelmények meghatározott gyakorlatainak bemutatása. Kiválthatja a követelményeket az inbody testtömeg összetélt vizsgáló műszer változásadatai, azaz a testzsír % csökkenés vagy az izomtömeg növekedés.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az órák 70%-án való aktív részvétel. Legalább elégséges gyakorlati jegy megszerzése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy az alábbiak szerint:

- a kondicionális képességek felmérése, 200 méteres folyamatos úszással a futásteszt kiváltható, értéke maximálisan 10 pont. A félév elején felmért fittségi teszt félév végére történő minimum 20%-os javítása beszámít az órai munka osztályzatba. Aktív és kiemelkedő tanórai teljesítményért, illetve az egyetemi versenyeken való indulásért 5-ös részosztályzat adható, ami javíthatja a félévi osztályzatot

vagy

- az inbody által mért 2%-os változás elégséges, a 3%-os közepes, a 4%-os jó, az 5%-os állapotváltozás jeles osztályzatot ér.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

Az aláírás és legalább elégséges gyakorlati jegy megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom: -

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Kissné Ferencz Éva, Somlai József, Tóthné Kósa Erika: Egészséges életmód. Sportképességek fejlesztése (Health promotion). Testnevelési jegyzet 1998/1. Rejtjel Kiadó

Budapest, 2023. ....

Bánszki Gábor alezredes,
központvezető, testnevelő tanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB32
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Kutatási módszertan alapjai
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Basic of research methodology
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.4** kredit
  - 4.2.a** tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 80 % gyakorlat, 20 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Hadtudományi és Honvédtévisztképző Kar Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Máthé Réka Zsuzsanna, tudományos munkatárs
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 42 (14 EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 3 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a tantárgy oktatója elkészít egy magyar nyelvű tananyagot, egy egyetemi jegyzet vázlatát, amely a tananyag elsajátítását segít. A hallgatók csoportmunka során ismerkednek meg az elemzés és kutatás módszereivel, az órákon gyakorlati feladatokat oldanak meg, így a kooperatív tanulás, valamint a csoportos vetélkedők segítik a tananyag elsajátításában.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus célja, hogy segítse a hallgatókat a társadalomtudományok, illetve a biztonság- és védelempolitika során használt kutatási és elemzési módszerek elsajátításában. A hallgatók megismerkednek a tudományos és hétköznapi ismeretszerzés közötti különbséggel, elsajátítják a tudományos megismerés alapjait, az okság fogalmát, alapvető strukturált analitikai technikákat, valamint az alapvető kutatási és elemzési módszereket. A megszerzett tudást a szakdolgozat megírásánál használhatják, másrészt a kar oktatóinak igényei szerint, bizonyos beadandók megírásánál.
- A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):**

The purpose of the course is to help students learn the basic research and analysis methods used in social sciences, and specifically, in the field of security and defense policy. Students learn the difference between scientific and common knowledge, understand the complexity of causality, get familiar with basic structured analytical techniques, respectively, basic research and analysis methods. The acquired knowledge can be used when writing the BA thesis, or, if needed, when writing certain assignments requested by other faculty members.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:
Átfogóan ismeri a magyar biztonság- és védelempolitika kialakításához szükséges

elemző módszereket, rendszereket, a stratégiai elemzés-értékelés módszertanát.

Képességei:

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Have comprehensive knowledge of the methodology, systems of analysis and strategic assessment needed for the development of Hungarian security and defence policy.).

Capabilities:

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

(Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.)

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Kutatási probléma – előadás és szeminárium (Research problem, lecture and seminar)

12.2. Változók – előadás és szeminárium (Variables, lecture and seminar)

12.3. Adatbázisok és a leíró statisztika alapjai – előadás és szeminárium (Data bases, basics of descriptive statistics, lecture and seminar)

12.4. Hipotézis – előadás és szeminárium (Constructing hypotheses, lecture and seminar)

12.5. Esettanulmány – előadás és szeminárium (Case study, lecture and seminar)

12.6. Kvalitatív összehasonlító elemzés – előadás és szeminárium (Qualitative comparative analysis, lecture and seminar)

12.7. Folyamatkövetés – előadás és szeminárium (Process tracing, lecture and seminar)

12.8. A SAT (Structured Analytic Techniques) elemzőmódszertani bevezető – előadás és szeminárium (Introduction to SAT, lecture and seminar)

12.9. SAT elemzés – szeminárium 1: adat és fogalomvizualizáció, koncepcionális ábrák elemzése (SAT: Mind Map, GANTT és DAG ábra/ Mind Map, GANTT and DAG figures, seminar)

12.10. SAT elemzés – szeminárium 2: Védelempolitikai elemzések, a Military Balance adatbázisainak használata, adatsorok értelmezése, komparatív védelmi képességek elemzése (SAT: Using Military Balance databases, interpreting data series, seminar)

12.11. SAT elemzés – szeminárium 3: Szenárió alapú tudományos és döntéstámogatói elemzés (SAT: Quadrant Crunching, Indicator Analysis, Utility Matrix, seminar)

12.12. SAT elemzés – szeminárium 4: Hatalommetriai kutatások és érdekérvényesítő képességeket kifejező indikátorok (SAT: Policy Outcome Forecasting Model, Weighed Ranking, seminar)

12.13. SAT elemzés szeminárium 5: OSINT és scraper eszközök használata kutatás/elemzés során (Parsehub használata weboldalak scraper-éséhez, sajtófigyelés készítése kezelhető csv/xls file formává alakított adathalmazokkal (Using OSINT and scraper tools for research/analysis (using Parsehub to scraper web pages, creating press monitoring with data sets converted into manageable csv/xls files, seminar)

12.14. SAT elemzés 6: ChatGPT használata tartalomelemzéshez, alapvető prompt engineering technikák. Nyilvános tartalmak narratív és sentiment elemzése, kvantifikációja (Using ChatGPT for content analysis, basic prompt engineering techniques. Narrative and sentiment analysis and quantification of public content, seminar)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 2. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív órai munka.

Egy csoportos kutatási terv készítése.

Beadandó dolgozatok, gyakorlatok elkészítése, amelyek alkalmazzák a tanult módszereket és technikákat

Az évközi jegy 60%-át a beadandók, és 40%-át a csoportos kutatási terv adják.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel, valamint a gyakorlati feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Babbie, Earl. (2008). A társadalomtudományi kutatás módszertana [The Practice of Social Research]. Budapest: Balassi Kiadó, 39. ISBN 978-963-456-000-5
2. Bartók András; Bauer Kristóf; Csiki Tamás; Egeresi Zoltán; Etl Alex; Jójárt Krisztián; Marsai Viktor; Tálás Péter; Varga Gergely; Zavoianu Dóra (2020). A stratégiai előrejelzés módszertana és gyakorlata. (Ludovika tudásportál) ISBN 978-963-498-175-6

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Pherson, Randolph H. – Richards J. Heuer Jr. Structured analytic techniques for intelligence analysis. Cq Press, 2020. ISBN-10 150636893X
2. Beebe, Sarah Miller, and Randolph H. Pherson. Cases in intelligence analysis:

- Structured analytic techniques in action. CQ Press, 2014.
3. Jones, Morgan D. The thinker's toolkit: 14 powerful techniques for problem solving. Currency, 1998. ISBN-10 1608716813
  4. Charap, Samuel, Sean M. Zeigler, Irina A. Chindea, Molly Dunigan, Alyssa Demus, John J. Drennan, Walter F. Landgraf III, Jonathan Welch, Grant Johnson, Gregory Weider Fauerbach, Nathan Vest, and Melissa Shostak, Anticipating Flashpoints with Russia: Patterns and Drivers. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2023. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA791-1.html. ISBN: 1-9774-0794-3
  5. Mahoney, James. "The logic of process tracing tests in the social sciences." Sociological Methods & Research 41.4 (2012): 570-597. Online: <https://doi.org/10.1177/0049124112437>

Budapest, 2023. november 16.

Dr. Máthé Réka Zsuzsánna
tudományos munkatárs
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁEKMTB04
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Közgazdaságtan
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Economics
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):**
Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai Alapképzési Szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:**
Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Közgazdaságtani és Nemzetközi Gazdaságtani Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fülöp Katalin, PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a szemináriumokon számítási feladatok megoldása, egyéni és kiscsoportos órai munka, kisebb projektfeladatok megoldása folyik.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tárgy tartalmazza a közgazdaságtan alapvető fogalmait, axiómáit és főbb módszereit. Az órákon bemutatjuk a gazdaság kereteit, szereplőket és azok törekvéseit. Bemutatjuk a termelés és a fogyasztás, a piacok, az újraelosztás alapvető összefüggéseit. Foglalkozunk az állam gazdasági szerepvállalásával. Megismertetjük a hallgatókat a fiskális és monetáris politika lényegével, a pénz szerepével továbbá a makroökonómia kulcskérdéseivel, mint a munkanélküliség és az infláció. Aktuális példákkal szemléltetjük a makrogazdasági döntések lehetséges kereteit és következményeit.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course consists of the basic concepts of Economics, also its axioms and main methods. This lecture covers the frameworks and actors of an economy and their aspirations. The main correlations of production and consumption, the markets and redistribution will be described. The course explains the economic role of the state. We introduce students to the essence of fiscal and monetary policy, the role of money as well as the key issues of Macroeconomics such as unemployment and inflation. Current examples illustrate the framework and the possible consequences of macroeconomic decisions.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

A hallgatók a tantárgy elvégzésével megfelelő tudással rendelkeznek a közgazdaságtan

alapfogalmairól és alapvető összefüggéseiről.

Általános közgazdasági műveltségük erőteljesen bővül, megértik a különböző háttérű jelenségek kapcsolatát.

Ismerik a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó gazdasági folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Képességei:

Felismerik a gazdasággal összefüggésben álló lehetőségeket és fenyegetéseket, fejlődik a kritikai és elfogadási készségük.

Képessé válnak makroökonómiai problémák megértésére, összefüggések észrevételére, következtetések megfogalmazására. Képessé válnak személyes gyakorlatukban is a mikroökonómiai tudás felhasználására.

Képesek a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Érdeklődésük megnő a szakterületükkel kapcsolatos újító és megőrző feladatok ellátására, a szakmai kihívások komplex szemléletű kezelésére.

Elkötelezettek Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Önállóan végzik a problémák végig gondolását és a rendelkezésre álló adatok objektív értékelését, elemzését.

Felelősséggel részt vesznek a szakmai közéletben, véleményformálásban, döntésekben. Képesek rangsorolni a problémákat és felismerni saját pozíciójukat adott helyzetekben.

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Élérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Students will have sufficient knowledge about the basic concepts and fundamental relationships of economics after completing the course.

Generally, their overall economic knowledge is expected to be broadened, so that they will be able to map and understand the complicated connections between different phenomena.

Know the basic economic processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Capabilities:

Students will recognise the economy-related opportunities and threats and they will also improve skills in critical thinking and acceptance.

Students will attain the ability to realise macroeconomic problems and challenges and similarly notice correlations and draw conclusions. Hence, they will be able to use the attained microeconomic knowledge as part of their everyday, practical knowledge.

Students are able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

After completing the seminar, students' interest in developing their own profession increases and they are willing to learn and acknowledge innovations in their fields.

Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Having studied the basics of economics students are able to think about economics related problems independently, they can judge and study information in an objective, impartial way.

They take on responsibility in the public sphere, as well as in forming opinions and making decisions. Finally, they can classify and rank problems as well as identify their own position in certain situations.

Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A közgazdaságtan tárgya és axiómái (Basic concepts and axioms of economics) Előadás (Lecture)

12.2. A közgazdaságtan módszertana (Methodology of economics) Szeminárium (Seminar)

12.3. Termelői magatartás, a kínálat jellemzői (Producer behavior, supply characteristics) Előadás (Lecture)

12.4. A kereslet jellemzői, fogyasztási szokásaink (Characteristics of demand, our consumption habits) Szeminárium (Seminar)

12.5. Piacok, verseny, piaci egyensúly elméletben (Markets, competition, market equilibrium in theory) Előadás (Lecture)

12.6. A piacok korlátai, piaci torzulások, példák keresése (Market constraints, market failures, search for examples) Szeminárium (Seminar)

12.7. A nemzetgazdaság struktúrája (The structure of the national economy) Előadás (Lecture)

12.8. Feladatok a makrogazdasági teljesítmény mérésére (Measuring macroeconomic performance) Szeminárium (Seminar)

12.9. A fiskális gazdaságpolitika alapjai (Fundamentals of fiscal economic policy) Előadás (Lecture)

12.10. Adózási kérdések a gyakorlatban (Tax issues in practice) Szeminárium (Seminar)

12.11. A pénz szerepe, a monetáris gazdaságpolitika alapjai (The role of money, the fundamentals of monetary economic policy) Előadás (Lecture)

12.12. Munkanélküliség, infláció, mérés és értelmezés (Unemployment, inflation, measurement and interpretation) Szeminárium (Seminar)

12.13. Gazdasági növekedés és fejlődés (Economic growth and development) Előadás (Lecture)

12.14. Vita a gazdasági trendekről és aktuális gazdasági kérdésekről (Discussion about current economic affairs and economic trends) Szeminárium (Seminar)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások minimum 75%-án részt venni, mely az aláírás feltétele. A 25%-ot meghaladó hiányzás vagy egyéni tanrend esetén az aláíráshoz

beadandó dolgozat határidőre való benyújtása szükséges. A mulasztás szankciója az aláírás megtagadása.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az előadások és a szemináriumok látogatása, a szemináriumi foglalkozásokon az egyéni és a csoportos projektek végrehajtása és a félév végi dolgozat megírása. A félévközi feladatok teljesítésével összesen 100 pont szerezhető, ebből max. 50 pont a szorgalmi időszak alatt szerzett szemináriumi munkákra kapott pontszám (szemináriumi egyéni és csoportos órai feladatok), 50 pont a szorgalmi időszak végi tesztdolgozat az előadások anyagából. Az eredménytáblázat a következő: 51% alatt elégtelen, 51% – 64% elégséges, 65% – 74% közepes, 75% – 84% jó, 85% felett jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 75%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Mankiw, G. N. (2011): A közgazdaságtan alapjai. (Essentials of Economics, Cengage Learning alapján, fordította: Bodnár K., Hudecz A.) Budapest, Osiris Kiadó. ISBN 978 963 276 208 1 kijelölt fejezetek
2. Samuelson, P. A. – Nordhaus, W. D. (2019): Közgazdaságtan, Budapest, Akadémia Kiadó ISBN: 9789630591607 kijelölt fejezetek
3. Fülöp K. (2019): Bevezetés a közgazdaságtanba. Dialóg Campus Kiadó ISBN 978-615-5945-30-4 kijelölt fejezetek

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Antal J. – Augusztin A. – Farkas M. – Szilágyi K. (2022): Makrogazdasági, államháztartási helyzetkép és kitekintés 2022-2024. OGRResearch Budapest https://www.parlament.hu/documents/126660/63296360/OGResearch_KT_elemzes_2022_1.pdf/4362d413-5be1-2b62-30d2-655ebf947294?t=1653480998556
2. Varian Hal R. (2016): Mikroökonómia középfolon. Akadémiai Kiadó ISBN: 978 963 059 809 5
3. Stiglitz, Joseph E. (2000): A kormányzati szektor gazdaságtana, Budapest, KJK-KERSZÖV ISBN: 9789632245607

Budapest, 2023.11.03.

Dr. Fülöp Katalin, PhD
egyetemi docens sk.
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁNKDB18
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A hidegháború stratégiai
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Strategies of the Cold War
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Zachar Péter Krisztián, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a kreatív tanuláshoz kapcsolódóan a hallgatók a gyakorlati óra keretében a félév során munkacsoportokban dolgoznak, a hidegháború korszakához és a vizsgált témakörökhöz kapcsolódó kutatási hipotézist állítanak fel és az ennek vizsgálatához szükséges forrásokat tárják fel kooperatív módon, valamint vitatják meg kutatómunkájuk eredményeit. -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A bipoláris világrend kialakulása, a hidegháború korszakának főbb katonai és politikai eseményei, okai, a köztük lévő összefüggések. A hidegháború stratégia értékelése, a korszak kockázatai, kihívásai és fenyegetései. A korszak stratégia gondolkodásának fejlődése, a fejlődés fontosabb állomásai. A meghatározó államok, térségek története.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The genesis of the bipolar world order; the main political and military events of the cold war, the relation between them; the strategic evaluation of the cold war, analysis of the threats and challenges. The development of theories. The history of the main actors and regions.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát; Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO és az Európai Unió szaknyelvét. Ismeri a nemzetközi kapcsolatok regionális sajátosságait, rendelkezik interkulturális ismeretekkel.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi érték közösség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knowledge of the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context. Students have basic knowledge of the special language of international relations, security studies, NATO and the European Union. Knowledge of the regional specificities of international relations, intercultural knowledge.

Capabilities:

Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks. Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the interests of Hungary and its home.

Autonomy and responsibility:

Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés, a téma ismertetése. A hidegháború elméleti keretei I. (Introduction, theories of the Cold War)

12.2. A hidegháború elméleti keretei II. Olvasószeminárium I. (Theories of the Cold War. Reading seminar I.)

12.3. A második világháború végére kialakuló helyzet stratégiai értékelése. Szeminárium: A nemzetközi mozgástér változásai – hipotézisek I. (Assessment of the strategic situation after WW2. Seminar: Changes in the international environment – Hypotheses I,)

12.4. A klasszikus hidegháború évei. Olvasószeminárium II. (The years of the classic Cold War. Reading Seminar II.)

12.5. Hruscsov és Kennedy. Szeminárium: A nemzetközi mozgástér változásai – hipotézisek II. (Khrushchev and Kennedy. Seminar: Changes in the international environment – Hypotheses II,)

12.6. Az enyhülési folyamat. Olvasószeminárium III. (Détente. Reading Seminar III.)

12.7. A kishidegháború és a Brezsnyev-éra. Szeminárium: A nemzetközi mozgástér

változásai – hipotézisek III. (Brezhnev and the little Cold War. Seminar: Changes in the international environment – Hypotheses III,)

12.8. Elemzőszeminárium I. (Analytic Seminar I.)

12.9. Az USA külpolitikája a 80-as években (US foreign policy in the 1980s)

12.10. A kelet-európai rendszerváltások (Regime changes in Eastern Europe)

12.11. A Szovjetunió összeomlása Szeminárium: A nemzetközi mozgástér változásai – hipotézisek IV. (The collapse of the Soviet Union Seminar: Changes in the international environment – Hypotheses IV,)

12.12. Elemzőszeminárium II. (Analytic Seminar II.)

12.13. A hidegháború végének hatása a nemzetközi rendszerre – a demokrácia harmadik hulláma. Szeminárium: A nemzetközi mozgástér változásai – hipotézisek V. (The end of the Cold War and its impact – the third wave of democracy. Seminar: Changes in the international environment – Hypotheses V.)

12.14. Zárthelyi dolgozat (Written exam)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 2. félév/tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75 %-án részt venni. Az elfogadható mennyiségű hiányzás túllépése esetén a hiányzás nem pótolható, az aláírás megtagadásra kerül.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A gyakorlati órákon bemutatott hipotézisek és kutatási feladatok, valamint a félév végi zárthelyi dolgozat révén megajánlott jegy szerzhető. A zárthelyi dolgozatot a hallgatók a félév 14. hetében (szorgalmi időszak utolsó előtti hetén) írják, pótlásra az utolsó héten van lehetőség. Értékelési skála: 60% alatt elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89% jó és 90%-100% jeles. A megajánlott jegy a gyakorlati feladtból (40%) és a ZH eredményéből (60%) áll össze. -

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A 14. és 15. pontban meghatározottak teljesítése.

16.2. Az értékelés: Az órákon való előírt részvétel, a szemináriumi munka értékelése, egy kiselőadás tartása, a tematika tárgyköreiben, valamint az írásbeli zárthelyi dolgozat a félév utolsó óráján. Az évközi osztályzatban az órarendi részvétel és aktivitás 20%-ban, a kiselőadás 20%-ban, a záró zárthelyi dolgozat 60%-ban számít bele.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és az elégséges évközi értékelés.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Gaddis, John Lewis (2001): Most már tudjuk; Európa, Budapest. ISBN: 9789630769365
2. Németh István, szerk. (2006): 20. századi egyetemes történet; Budapest, Osiris. ISBN: 9789633897591
3. Kissinger, Henry (2008): Diplomácia. Budapest, Panem. ISBN: 9789635451999

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Liddell Hart, B. H. (2002): Stratégia; Budapest, Európa Könyvkiadó. ISBN: 9630772434
2. Odd Arne Westad (2019): The Cold War. Basic Books. ISBN 97815416740973. Melvyn P Leffler (2008): For the Soul of Mankind: The United States, the Soviet Union, and the Cold War. Farrar, Straus & Giroux Inc. ISBN 978-0374531423

Budapest, 2023.12.21.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztoképző Kar

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB36
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Biztonságpolitika és nemzetközi szervezetek
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Security policy and international organizations
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 4 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % elmélet, 50% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok megnevezése (ahol oktatják), az oktatás időpontja a képzés során:** Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapszak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztoképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Molnár Dóra, egyetemi docens
- 8. A tanórak száma és típusa:**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 42
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 42 (28 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 3
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A félév során a hallgatók egyéni vagy csoportmunkával mélyítik el tudásukat az egyes témakörökből, emellett pedig a tanultak gyakorlati ellenőrzésére szimuláción vesznek részt.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy oktatásának célja az alapismeretek elsajátításának biztosítása a biztonságpolitika, a biztonsági tanulmányok és a nemzetközi szervezetek területén. A hallgatók megismerik egyrészt a biztonság egyes szektorait és az azokon belül jelentkező főbb kihívásokat, kockázatokat és fenyegetéseket, másrészt a nemzetközi szervezetek nemzetközi biztonság megteremtésében játszott szerepét. Betekintést kapnak az ENSZ mint világszervezet és számos regionális és szubregionális szervezet működéséről, jellemző vonásairól.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description - English): The aim of this course is to provide students with a basic knowledge of security policy, security studies and international organizations. Students learn about the different security sectors and the main challenges, risks and threats within them, as well as the role of international organizations in the establishment of international security. They gain insight into the functioning and characteristics of the United Nations as a global organization and of a number of regional and sub-regional organizations as well.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Átfogóan ismeri és érti a biztonságpolitika alapvető szereplőit, a biztonsági szektorok jellemzőit és az azokon belül jelentkező kihívásokat, kockázatokat és fenyegetéseket. Ismeri a biztonságpolitika szaknyelvét. Ismeri a Magyarország számára releváns nemzetközi biztonsági szervezetek felépítését és működését.

Képességei: Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó kötelességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére.

Attitűdje: Elkötelezett az európai és a szövetségi értékkezőség eszméi mellett.

Autonómiája és felelőssége: Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Have in-depth knowledge about the actors of the security policy, the main features of the security sectors and the main challenges, risks and threats within them. Also have in-depth knowledge about the structure and operation of international security organisations relevant for Hungary. Have basic knowledge of the special language of international relations, security studies.

Capabilities: Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks.

Attitude: Committed to the ideas of European and alliance values.

Autonomy and responsibility: Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul – English):

12.1. Bevezetés a biztonságpolitikába. A biztonság fogalma, alapfogalmak. (Introduction to security policy. The notion of security, basic concepts.) – 3 óra előadás

12.2. A biztonság szektorai. (The security sectors.) – 3 óra előadás

12.3. A biztonság szektorai. (The security sectors.) – 3 óra szeminárium

12.4. 1. zárthelyi dolgozat. Az új biztonsági szektorok és azok szerepe a biztonság formálásában. (First test. New security sectors and their role in shaping security.) – 3 óra szeminárium

12.5. Bevezetés a nemzetközi szervezetek világába. A kollektív biztonság koncepciója és az Egyesült Nemzetek Szervezete. (Introduction to the world of international organizations. The concept of collective security and the United Nations.) – 3 óra előadás

12.6. A kooperatív biztonság koncepciója és az EBESZ. Az Európa Tanács. (The concept of cooperative security and the OSCE. The Council of Europe.) – 3 óra előadás (RE)

12.7. A kollektív védelem koncepciója: a NATO és a CSTO. (The concept of collective defense: NATO and CSTO.) – 3 óra előadás

12.8. 2. zárthelyi dolgozat. Források feldolgozása, esettanulmányok. (Second test. Seminar in groups: case studies, analyzing sources.) – 3 óra szeminárium

12.9. Regionális szervezetek I.: az ázsiai kontinens integrációi (SCO, ASEAN). (Regional organizations I.: International organisations in Asia (SCO, ASEAN.) – 2 óra előadás, 1 óra szeminárium (BA)

12.10. Regionális szervezetek II.: a latin-amerikai nemzetközi szervezetek (Regional organizations II.: International organisations in Latin America) – 2 óra előadás, 1 óra szeminárium (SZvM)

12.11. Regionális szervezetek III.: az arab világ és Afrika nemzetközi szervezetei. (Organizations in the Arab world and Africa.) – 2 óra előadás, 1 óra szeminárium (MV)

12.12. Szubregionális együttműködések Európában. Nemzetközi gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi szervezetek (WTO, OECD, EBRD, CEFTA, NAFTA) és a nemzetközi együttműködés sajátos formái: Brit Nemzetközösség, Iszlám

Konferencia Szervezete, Északi Tanács, Ázsia-Európa Találkozó (ASEM) (Sub-regional cooperation in Europe. International economic, commercial and financial organisations, and Specific forms of international cooperation: the Commonwealth, the Organisation of the Islamic Conference, the Nordic Council, the Asia-Europe Meeting (ASEM).) – 3 óra szeminárium

12.13. 3. zárthelyi dolgozat, ENSZ szimuláció (Third test, UN simulation.) – 3 óra szeminárium

12.14. A zárthelyi dolgozatok javítása, pótlása. A félév zárása. (Correction of the tests. Closing of the semester) – 3 óra szeminárium

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: tavaszi félév

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A tantárgy elfogadásához a tanórák legalább 60%-án jelen kell lennie a hallgatónak. A távollét igazolását elektronikusan kell megküldeni a tárgyfelelős számára. A hallgató köteles az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Az elfogadható hiányzások mértékének túllépése esetén következményként az aláírás megtagadásra kerül és a hallgató nem bocsátható vizsgára.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A félév során a hallgatók három zárthelyi dolgozatot írnak (4., 8. és 13. tanóra), amelyeket legalább elégséges osztályzattal kell teljesíteniük. A szimuláción és a csoportmunkákon nyújtott hallgatói teljesítmény a modul érdemjegyének kialakításánál figyelembe veendő. A három zárthelyi dolgozat érdemjegyének átlaga (és a hallgatói teljesítmény beszámítása) adja az érdemjegyet.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: a 14. pontban meghatározott arányú jelenlét és a 15. pontban a félévközi feladatok legalább elégséges osztályzattal való teljesítése.

16.2. Az értékelés: írásbeli kollokvium, ötfokozatú értékeléssel, elégséges 51%-tól, jeles 90%-tól. A félév során nyújtott hallgatói teljesítmény alapján megajánlott jegy adható, amely elfogadása esetén a hallgatónak nem kell vizsgáznia.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: az aláírás megszerzése és legalább elégséges írásbeli kollokviumi jegy (jegymegajánlás esetén ugyanúgy elégséges érdemjegy).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Gazdag Ferenc – Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5845-871 (nyomtatott) és ISBN: 978-615-5845-88-8 (elektronikus)
2. Tóth Péter-Csiki Varga Tamás-Etl-Alex-Berzsenyi Dániel (szerk.): A globalizált világ kihívásai, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021. ISBN:978-963-531-119-4
3. Blahó András – Prandler Árpád: Nemzetközi szervezetek és intézmények. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2016. ISBN: 978 963 059 782 1

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Bába Iván (főszerk.) – Sáringer János (szerk.): Diplomáciai lexikon, A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve: Éghajlat Könyvkiadó Kft., Budapest, 2018. ISBN: 9789639862142
2. Nemzet és biztonság. SVKK kiadvány. ISSN 1789-5286
3. A nemzetközi szervezetek éves beszámolóí, jelentései, regionális és globális elemzései

Budapest, 2023. december 6.

Dr. Molnár Dóra
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. **A tantárgy kódja:** HKNBB051
2. **A tantárgy megnevezése (magyarul):** Nemzetbiztonsági tanulmányok
3. **A tantárgy megnevezése (angolul):** Studies on National Security
4. **Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1. **3 kredit**
  - 4.2. **a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke:** 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
5. **A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapszak
6. **Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetbiztonsági Intézet, Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék
7. **A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Magyar Sándor ezredes, egyetemi docens, tanszékvezető
8. **A tanórák száma és típusa**
  - 8.1. **össz óraszám/félév:** 28/10
    - 8.1.1. **nappali munkarend:** 28 (28EA + 0 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. **levelező munkarend:** 10 (5 EA + 5 SZ + 0 GY)
  - 8.2. **heti óraszám - nappali munkarend:** 2
  - 8.3. **Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:** A hallgatók a félév során 8-10 előadó vezetésével megismerik a nemzetbiztonsági szolgálatok rendeltetését, működését, feladatrendszerét, tevékenységük célját. Gyakorlati foglalkozás keretében egyéni és csoportmunkával betekintést nyernek az alkalmazott modern gyakorlati módszerekbe.
9. **A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A nemzetbiztonság tanulmányok célja, hogy a közszolgalat főbb hivatásrendjei megismerjék a veszélyforrásokat, a nemzetbiztonsági szolgálatok rendeltetését, működését, feladatrendszerét, tevékenységük célját és alkalmazott módszereit a 21. században.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):
The purpose of national security studies is to identify the major hazards of the public service profession, operation and system of tasks of the national security services, their purpose and methods in the 21st century.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a nemzetbiztonsági szolgálatok történetével, rendszerével, feladataival, tevékenységével. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a felderítés és elhárítás területéről. Birtokában van a szakmai kapcsolattartás módszereinek, eljárásainak. Alapszinten ismeri az elemző-értékelő munka alapjait. Korszerű nemzetbiztonsági szakmai, biztonságpolitikai, védelempolitikai, hadtudományi, geopolitikai, geostratégiai, pszichológiai, informatikai ismeretekkel rendelkezik. Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Képességei:

Tisztában van a szakmai kompetenciák megalapozásához szükséges tulajdonságokkal. Alkalmazni tudja a beosztásában tőle elvárt, áttekinthető és rendszerező képességeket. Képes javaslatait szóban és írásban a szakmai kommunikáció szabályainak megfelelően prezentálni.

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Készen áll szakmai tudása folyamatos fejlesztésére. Munkája során fegyelmezett magatartás és az alakiság szabályainak betartása jellemzi. A választott hivatásának megfelelő életvitelt folytat. Feladatai ellátása során együttműködési készség jellemzi. Nyitott az új szakmai ismeretek, tendenciák, módszerek és technikák iránt. Fontosnak tartja az életen át tartó tanulás megvalósítását, a folyamatos szakmai képzést és általános önképzést. Elfogadja a nemzetbiztonsági és a Magyar Honvédség tevékenységével összefüggő, szakterülete etikai normáit és szabályait. Olyan együttműködési készségekkel rendelkezik, amelyek a személyes és egyéni döntéshozatalt megkövetelő munkakörökhöz szükségesek. Sikerorientált és saját tevékenysége kritikus értékelő képességeivel rendelkezik.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Az elsajátított szakmai és módszertani ismeretek szerint különböző bonyolultságú és kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza a gyakorlatban. Képes szakmai ismereteit előre ismert döntési helyzetekben alkalmazni, véleményét képviselni.

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

It provided information on the history, system, duties and activities of the national security services. Has basic knowledge of detection and troubleshooting. He / she possesses professional communication methods and procedures. He / she knows the basics of analytical and evaluation work. He has advanced national security professional, security policy, defense policy, military science, geopolitical, geostrategic, psychological and information technology knowledge.

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities:

They are aware of the qualities needed to establish professional competences. You can apply the overview, review, and systematic capabilities you expect from your position. Able to present his / her suggestions orally and in writing according to the rules of professional communication.

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

He is ready for the continuous improvement of his professional knowledge. His work is characterized by disciplined behavior and compliance with the rules of formality. Conducts a lifestyle that is appropriate to the vocation of the chosen one. He is characterized by a willingness to cooperate in the performance of his duties. He is open to new professional knowledge, trends, methods and techniques. It attaches great importance to the implementation of lifelong learning, continuous vocational training and general self-education. It adopts the ethical norms and rules of its field of expertise related to the activities of the National Security and the Hungarian Defense Forces. He has the collaborative skills needed for jobs that require personal and individual decision-making. It is success-oriented and has critical evaluation capabilities for its own activities.

Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Based on his professional and methodological knowledge, he uses a wide range of methods and techniques in practice in a variety of complex and predictable contexts. Ability to apply his / her professional knowledge in well-known decision-making situations.

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

11. Előtanulmányi követelmények: előtanulmányi kötelezettség nincs**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Nemzetbiztonsági kihívások, kockázatok, fenyegetések 2030-ig (National security challenges, risks, threats up to 2030) (demográfia, víz-, élelem- és energiabiztonság, migráció, terrorizmus, fegyverkezés, fegyveres konfliktusok). (1 EA + 1 SZ)

12.2. Aszimmetrikus és hibrid hadviselés (Asymmetric and hybrid warfare) (jelenkori fegyveres konfliktusok, a konfliktusok katonai tapasztalatai, Iszlám állam aszimmetrikus hadviselése, Orosz hibrid hadviselés). (1 EA + 1 SZ)

12.3. Külföldi sajtó a krízis övezetekben. Speciális alakulatok terroristák ellen (Foreign press in crisis zones. Specialized units against terrorists) (a világ válságövezetei, migrációs útvonalak, Észak-Korea, Izrael, Vaskupola rendszer, a világ válságövezetei, Jemen, Izraeli-Palesztin konfliktus). (1 EA + 1 SZ)

12.4. Nemzetbiztonsági szolgálatok (National security services) (saját nemzetbiztonsági szolgálatok sajátos feladatai, jelenlegi hazai nemzetbiztonsági rendszer) (1 EA + 1 SZ)

12.5. Esettanulmány (Case study) (sikeres és bukott hírszerzők és elhárítók, Redl, Hanssen, Penkovszkij, női hírszerzők) (1 EA + 1 SZ)

12.6. Hírszerző szolgálatok (Intelligence services) (külföldi hírszerző szolgálatok, feladataik, felszerelésük, adatok, sikerek, kudarcok, saját nemzetbiztonsági szolgálat bemutatása) (1 EA + 1 SZ)

12.7. Polgári nemzetbiztonsági szolgálatok (Civilian national security services) (elhárítás, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, biztonságtudatosság, külföldi polgári nemzetbiztonsági szolgálatok (elhárítás)) (1 EA + 1 SZ)

12.8. Katonai nemzetbiztonsági szolgálatok (Military national security services) (külföldi katonai nemzetbiztonsági szolgálatok, feladataik, felszerelésük, adatok, sikerek, kudarcok, saját nemzetbiztonsági szolgálat bemutatása) (1 EA + 1 SZ)

12.9. Nemzetbiztonsági tudatosság (National Security Awareness) (a nemzetbiztonsági tudatosság kérdései az infokommunikációs eszközökön, a nemzetbiztonsági tudatosság **kérdései külföldi kiküldetésben, missziókban**) (1 EA + 1 SZ)

12.10. Esettanulmány (Case study) (a hírszerzés fontossága, történelmi esettanulmányok amelyek befolyásolták a háborúk, konfliktusok kimenetét) (1 EA + 1 SZ)

12.11. Terrorelhárító szolgálatok (Counter-terrorism services) (külföldi terrorelhárító szolgálatok, feladataik, felszerelésük, adatok, sikerek, kudarcok, saját szolgálat bemutatása) (1 EA + 1 SZ)

12.12. Nemzetbiztonság, terrorizmus (National security, terrorism) (a nemzetközi terrorizmus jellemzői, terrorista hálózatok) (1 EA + 1 SZ)

12.13. Iszlám Állam (ISIS) (Iszlám Állam terroristái, kurd hírszerzési kihallgatási módszerek, kurdok és a nemzetbiztonsági régió kérdései) (1 EA + 1 SZ)

12.14. Elemzés-értékelés gyakorlat (3-4 fős) (Analysis-evaluation exercise) (3-4 fős csoportokban az elmúlt 3 hónap sajtó anyagainak feldolgozása sajtótájékoztató jelentéssel) (1 EA + 1 SZ)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 2. tanulmányi félévben

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A tanórák 70 %-án történő részvétel az aláírás feltétele.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: Előre meghatározott, a tematika szerint behatárolt, de a hallgató által szabadon választott témában 2 darab beadandó (cc. 9000 leütés) elkészítése a 4. és a 9. oktatási alkalomra, illetve egy teszt megírása a szorgalmi időszak végén.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei: gyakorlati jegy (ötfokozatú), a tanórák 70 %-án történő részvétel az aláírás feltétele.

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák 70 %-án történő részvétel az aláírás feltétele.

16.2. Az értékelés: gyakorlati jegy (ötfokozatú)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Resperger István (szerk.): A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban alapismeretek, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5845-65-9 (https://akfi-dl.uni-nke.hu/pdf/kiadvanyok/web/PDF/EKM_Nemzetbiztonsag_elmelete_a_kozszolgalatban.pdf)
2. Resperger István (szerk.): Nemzetbiztonsági alapismeretek, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5845-67-3 (https://akfi-dl.uni-nke.hu/pdf/kiadvanyok/web/PDF/EKM_Nemzetbiztonsagi_alapismeretek.pdf)
3. Dobák, Imre (szerk.): A nemzetbiztonság általános elmélete, Budapest, Magyarország: Nemzeti Közszolgálati Egyetem (2014), 363 p. ISBN: 9786155305498

17.2. Ajánlott irodalom:

1. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. Törvény
2. Mark M. Lowenthal: Hírszerzés - A titkóktól a politikai döntésekig. Antall József Tudásközpont, Budapest. (2017) ISBN: 9786155559211.
3. Finszter, G; Sabjanics, I (szerk.) Biztonsági kihívások a 21. században. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. (2017)
4. Egedy Gergely: Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe. Budapest. HVG-ORAC. 2011. ISBN 9789632581361
5. IZSA Jenő: Nemzetbiztonsági alapismeretek: a titkosszolgálatok működése. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2009.

Budapest, 2023. november 21.

Dr. Magyar Sándor ezredes
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKHATA901
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Védelem és közszolgalat
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Defence and Public Service
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közszolgalati Egyetem minden alapképzési szakán
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Hadászati Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Jobbágy Zoltán, PhD, egyetemi tanár
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 16 (0 EA + 16 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:

A vezetői tréningek kiscsoportos foglalkozások keretében, kifejezetten tréning jelleggel valósulnak meg.

A honvédelmi témakörök feldolgozása kiscsoportos foglalkozások, terepen történő foglalkozások szervezésével és a Magyar Honvédség egyes alakulatainak a bevonásával valósul meg.

A rendvédelmi témakörök az állomány egyes speciális tevékenységeinek és eszközeinek bemutatása keretében szervezett interaktív gyakorló foglalkozások a Ludovika Campuson, illetve a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság kijelölt telephelyein, egyszerre több helyszínen, forgószínpad szerűen valósulnak meg.

A vízbiztonság témakör feldolgozása gyakorlati foglalkozás keretében – kihasználva a Ludovika tér adottságait (csónakázó tó) – négy helyszínen, forgószínpad szerűen valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** Olyan gyakorlatorientált ismeretanyag átadása, amely a társkarok alapszakos hallgatói számára korszerű ismereteket ad az egyes hivatásrendek és közszolgalati szereplők védelmi és biztonsági tevékenységeivel kapcsolatos alapfeladatairól, így segítve elő az egyes hivatásrendek működési sajátosságainak jobb megértését és a hivatásrendek iránti elköteleződést.
- A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):** To provide a practice-based set of information for undergraduate students of other faculties to get up-to-date information on defence and security related tasks of certain professions and actors of public service thus supporting a better understanding of other branches of the state administration and enforcing existing commitments.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Összességében ismeri és érti az egyes hivatásrendek és közszolgálati szereplők tevékenységét.

Birtokában van a katonai és rendvédelmi szervezetekkel való együttműködéshez szükséges alapismereteknek és képes azokat alkalmazni.

A tantárgy ismereteinek elsajátítása után a hallgatók gyakorlatorientált tapasztalatokkal, rendszerszintű szemlélettel váljanak alkalmassá az egyes hivatásrendek helyének és szerepének értelmezésére, a védelmi és a biztonsági tevékenységekkel kapcsolatos szakmai módszerek alkalmazására.

Képességei:

Képes együttműködni a hivatásrendek különböző szintű szervezeteivel.

Képes a saját hivatásrendjében dolgozva a honvédelemet, a haderő tevékenységét és a rendvédelmet segíteni.

A katonai és rendvédelmi hivatásrend főbb feladatainak és egyes működési sajátosságainak ismeretében hatékonyan segíti a saját szervezet tevékenységét.

Attitűdje:

Felismeri az általa irányított szervezet feladatait és lehetőségeit, együttműködik másokkal a különböző jellegű szakmai problémák megoldásában, saját és szervezete tevékenységével szemben kritikus, követelménytámasztó, munkatársaival szemben empatikus, de feladat- és eredménycentrikus, törekszik a kitűzött célok maradéktalan elérésére.

Autonómiája és felelőssége:

Saját, mások és az általa irányított szervezet munkáját önállóan, kellő felelősséggel tervezi, szervezi, irányítja, ellenőrzi.

Vezetői útmutatásokat ad, önellenőrzésre képes.

A szakterületéhez kapcsolódóan megfelelő áttekintő-, rendszerező-, valamint rendszerszemléletű képességgel rendelkezik.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

He/she knows and understands in general the activities and of certain professions and actors of public service.

He/she is in possession of knowledge needed to cooperate with military and law enforcement organisations and is able to take advantage of it.

After completing the course the students are equipped to get practice oriented experience, a systemic-based approach, and the employment of a professional methodology.

Capabilities:

He/she is able to cooperate with representatives of the military profession on various levels. In his/her profession he/she is able to support national defence and the activities of the armed forces.

In understanding the major tasks and certain specifics of the military profession he/she is able to work within his/her specific profession.

Attitude:

He/she recognizes the tasks and opportunities of the organization.

He/she cooperates with others in order to solve various type of professional problems.

He/she is critical and supportive in relation with the activity of his organization. With his/her employees he/she is task- and result-oriented and strives to achieve the goals.

Autonomy and responsibility:

He/she organizes, manages and controls his/her own and the other's work in the organisation, which he/she manages.

He/she provides management guidance and self-check. He/she has a systematic and systemic overview ability in relation to his/her field.

11. Előtanulmányi követelmények: ---

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A közigazgatási szervezetrendszer védelmi és minősített időszak feladatrendszerének megismerése kormányhivatali és önkormányzati szervezetek megismerésén keresztül. To learn about the defence and special legal orders functions of the public administration by getting to know government offices and local government organisations. (8 óra)

12.2. Az önismeret szerepe a magán- és szakmai életben. Önismeretfejlesztési módszerek. The role of self-awareness in personal and professional life. Methods for developing self-awareness. (4 óra)

12.3. Az egészséges munkahelyi környezet megteremtéséhez szükséges kompetenciák. Időgazdálkodás. A munkahelyi mentálhigiéné (stressz és kiégés). Competences for creating a healthy work environment. Time management. Mental health at work (stress and burnout). (4 óra)

12.4. A rendőri állomány egyes speciális tevékenységeinek és eszközeinek bemutatása keretében szervezett interaktív, forgószínpad szerűen levezetett gyakorló foglalkozások a Ludovika Campuson. (rendvédelemben használt technikai eszközök és berendezések; személyazonosítás, okmányfelismerés; baleseti helyszín biztosítása, helyszínelés; csoportban végzett kereső-kutató feladatok ellátása.) Interactive, rotating stage-like practice sessions on the Ludovika Campus organized as part of the presentation of some of the special activities and tools of the police force. (technical tools and equipment used in law enforcement; personal identification, document recognition; securing the scene of an accident, investigating the scene; performing search and research tasks performed in a group. (4 óra)

12.5. A katasztrófavédelem lakosságvédelmi feladatokhoz kapcsolódó tevékenységének bemutatása és gyakorlása interaktív, forgószínpad szerűen végrehajtott foglalkozások keretében (tűzoltó gépjárműfecskenő eszközeinek megismerése alkalmazásuk gyakorlata; árvízi védekezés, homokzsák töltés; katasztrófavédelem elhárítása; elsősegély nyújtás alapjai) Presentation and practice of the activities of disaster management related to public protection tasks in the framework of interactive, rotating stage-like practice (getting to know the tools of fire extinguishers and the practice of their use; flood protection, filling sandbags; prevention of disaster situations; the basic of first aid) (4 óra)

12.6. Nemzetbiztonság - Biztonságtudatosítás (National security – Awareness) (4 óra)

12.7. Hadijátzás: a sorsdöntő csaták és háborúk rekonstrukciója a hadijátzáson keresztül (Wargame: reconstruction of decisive battles and wars with the help of wargaming) (4 óra)

12.8. Fegyvertörténet: a sorsdöntő csaták és háborúk rekonstrukciója a fegyverismeret segítségével (History of arms: reconstruction of decisive battles and wars with the help of history of arms) (6 óra)

12.9. A Magyar Honvédség főbb haditechnikai eszközei és fegyverei. A Magyar Honvédség együttműködése a rendvédelmi szervekkel. (Major military equipment and weapons of the Hungarian Defence Forces. Cooperation of the Hungarian Defence Forces with law enforcement agencies). (6 óra)

12.10. Vízbiztonság: vízkészlet-gazdálkodással, vízkárelhárítással (árvíz és villámárvíz) és a vízminőség-kárelhárítással kapcsolatos gyakorlati ismeretek. (Water safety: practical knowledge of water resource management, water damage prevention (flooding and flash flooding) and water quality damage prevention.) (4 óra)

12.11. Szakmai programokon (Ludovika Fesztivál, Honvédelem napja, Rendőrség napja stb.) történő szervezett részvétel. (Organised participation in professional events (Ludovika Festival, Defence Day, Police Day, etc.)) (8 óra)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: tavaszi/ősz félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem írható alá.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Reflektív napló készítése (a folyamatos, aktív munkáról a megadott szempontok alapján) a gyakorlati órákról.

Interaktív kvíz a félév anyagából (Moodle).

A félévközi jegy 40%-át az aktív órai munka, a 60%-át az interaktív kvíz adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

Levelező munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

A 12. pontban megadott tematikához kapcsolódóan, a hallgató által választott két témáról egy - egy rövid kreatív ajánló készítése (min. 1000 max. 1500 karakter).

Interaktív kvíz a félév anyagából (Moodle).

Az évközi jegy 50%-át a kettő beadandó, 50%-át az interaktív kvíz adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A tanórákon és az azokhoz kapcsolódó gyakorlatok legalább 70%-án való részvétel, valamint a 15. pontban meghatározott tantárgyi követelmények legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Félévközi jegy, ötfokozatú értékelés a 15. pontban meghatározottak szerint.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges félévközi jegy (ÉÉ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bódi Stefánia – Kádár Pál – Petruska Ferenc: Jogi alapismeretek honvéd tisztjelölteknek. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-

5491-07-8.

Online:

[https://tudasportal.uni-](https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/10406)

[nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/10406](https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/10406)

2. Kádár Pál: A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolt irányítása és keretrendszere. Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2022/12. Online: <https://hhk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/kutatomuhelyek/vedelmi-biztonsagi-szabalyozasi-es-kormanyzastani-kutatomuhely/muhelytanulmanyok/2022>
3. Szlávik L., Keve G. (2015): Árvízvédelem 1.; In: Szlávik L. (szerk.) VDT eLearning [MTA SZTAKI], TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0015, EFOP-3.4.3-16-2016-00003, Baja

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Hornyacsek Júlia – Kádár Pál – Keszely László – Lakatos László – Muhoray Árpád – Petruska Ferenc: A védelmi igazgatás rendszere és a honvédelmi igazgatással való kapcsolatának elméleti és gyakorlati összefüggései. Dialóg Campus Kiadó, Budapest 2019. ISBN 978-615-5945-67-0 (nyomtatott), ISBN 978-615-5945-70-0 (elektronikus [e-PDF]) Online: <https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/13037>
2. Nagy, L., Szlávik, L., (2004): Árvízvédekezés a gyakorlatban Budapest, ISBN 963 552 381 5
3. Christián László: Komplementer rendészet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 978-963-5316-86-1

Budapest, 2023. június 12.

Dr. Jobbágy Zoltán, PhD,
egyetemi tanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁNKDB20
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Regionális tanulmányok
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Regional Studies
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 4 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 33 % gyakorlat, 66 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Marsai Viktor, PhD, egyetemi adjunktus
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 56
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (42 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy célja, hogy bemutassa a nemzetközi rendszer regionális aspektusait, az egyes régiók politikai, társadalmi és gazdasági sajátosságait. Ennek során a Közel-Kelet, Afrika, a posztszovjet térség, Latin-Amerika, Ázsia folyamatai kerülnek górcső alá.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The goal of the class is to examine the regional aspect of the international system, the political, social and economic trends of certain regions. The class will analyze the Middle East, Africa, Latin-America, Asia, and the Post-Soviet region.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Tájékozott a főbb civilizáció- és kultúraelméletekben, valamint ismeri az egyes régiók főbb gazdasági, politikai és társadalmi tendenciáit. Tájékozott a 21. századi legjelentősebb világpolitikai konfliktusok és válságok összefüggésrendszerében. Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik szakspecifikus interkulturális, nyelvi ismeretekkel.

Képességei:

Képes a megszerzett interdiszciplináris ismeretek birtokában egy adott világpolitikai konfliktus és válság külpolitikai elemzésére. Képes definiálni a nemzetközi rendszer egyes szereplőinek gazdasági és politikai érdekeit, illetve azok összefüggésrendszerét. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Nyitott és befogadó szakterületének a legkülönfélébb nemzetközi kutatási eredményei iránt, és elkötelezett az általa hasznosnak ítélt új tudáselemek hazai megismertetése mellett. Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Önálló és felelős szereplője szakterülete tudományos életének, képviseli szakmai elveit és kutatási eredményeit minden lehetséges fórumon. Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Is familiar with the most important paradigms of the theory of international relations and is familiar with the debates between certain theoretical trends; the relational system of the most significant conflicts and crises of 21st century world politics. Know the characteristics of European and non-European countries and regions, their present situation, the international dynamics of changes, and have intercultural and language skills peculiar to the specialised training. Know the characteristics of European and non-European countries and regions, their present situation, the international dynamics of changes, and have intercultural and language skills peculiar to the specialised training.

Capabilities:

Is capable with the acquired interdisciplinary knowledge, foreign policy analysis of a given world political conflict and crisis; of defining the economic and political interests of individual players of the international system, and their system of relations. Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

Openness and being receptive to the findings of different international research projects of his/her field, and commitment to publicizing the new findings which he/she finds useful in his/her country. Committed to the ideas of European and alliance values.)

Autonomy and responsibility:

He/she is an independent and responsible person in the academic life of his/her professional field, and represents its professional principles and research results in every possible forum. Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

11. Előtanulmányi követelmények: -**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Foglalkozás: Bevezetés a Regionális tanulmányokba (Class: Introduction to the Regional studies)

12.2. Bevezetés a Regionális biztonsági komplexumok elméletébe (Introduction to the RSC theory)

12.3. Latin-Amerika I. (Latin-America I.)

12.4. Latin-Amerika II. (Latin-America II.)

12.5. A Közel-Kelet I. (The Middle East I.)

12.6. A Közel-Kelet II. (The Middle East II.)

12.7. I. Zárthelyi dolgozat: A posztszovjet térség I.(Test I, and after: The Post-Soviet region I)

12.8. A posztszovjet térség II.(The Post-Soviet region I)

12.9. Közép-Ázsia (Mid-Asia)

12.10. Kelet-Ázsia I. (East-Asia I.)

12.11. Kelet-Ázsia II. (East-Asia II.)

12.12. Dél-Ázsia (South-Asia)

12.13. A szubszaharai Afrika I. (The Sub-Saharan Africa I.)

12.14. II. Zárthelyi dolgozat. A szubszaharai Afrika II. (Test II. and after: The Sub-Saharan Africa II.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 2. félév/tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: Aláírás feltétele: Legalább 50%-os órai jelenlét, e fölötti hiányzás esetén az aláírás megtagadásra kerül, pótlásra nincs lehetőség; a gyakorlati órákra kiadott kiselőadások, egyéb feladatok teljesítése legalább 75%-ra.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: két darab zárthelyi dolgozat a tematikában jelzett időpontokban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Legalább 50%-os órai jelenlét, legalább egy zárthelyi dolgozat sikeres megírása.

16.2. Az értékelés: Megajánlott jegy a két sikeres zárthelyi dolgozat esetén. Vagy ötfokozatú szóbeli kollokvium.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Barry Buzan - Ole Waever: Regions and Powers, Routledge, 2003. ISBN-13 978-0-511-49125-2
2. Tóth Péter - Háda Béla (szerk.): Regionális biztonsági tanulmányok - NKE, Budapest, 2014. ISBN 978-615-5491-38-2
3. Fage, J.F: Afrika története. Osiris, 2005. ISBN, 9789633896648
4. Horváth Emőke - Lehoczki Bernadett (szerk.): Diplomácia és nemzetközi kapcsolatok – Amerika a XIX–XXI. században. l'Harmattan Kiadó, Budapest, 2019. ISBN: 9789634144779

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Nugent, Paul: Africa Since Independence. Palgrave, 2004. ISBN-13: 978-0333682739
2. Marsai Viktor (szerk.). Afrika a globalizált világban. Lehetőségek és kihívások. Dialóg Campus, Budapest, 2019. ISBN 2399962478896
3. Tokaji Zsolt – P. Szabó Sándor (szerk.): A kínai hadtudomány klasszikusai. NKE, 2019. ISBN 978-615-5920-14-1

Budapest, 2023.11.30.

Dr. Marsai Viktor,
habilitált egyetemi docens

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKHDTA46
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Haditechnikai ismeretek
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military technology
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % elmélet, 0% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** HHK, Haditechnikai Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Végvári Zsolt, tanársegéd
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: vegyes tanulási program (blended learning)
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A hadianyag, a hadfelszerelés és a haditechnikai eszköz fogalma, azonosításának képessége. A haditechnikai eszközök funkcionális, ágazati és technológiai csoportosítása. A főbb haditechnikai eszközök és fegyverrendszerek működése és működésének elvi alapjai. Alkalmazásuk módszerei és tapasztalatai, az ellenük való védekezés módszerei és a fejlesztés lehetőségei. A haditechnikai eszközök és hatásaik felismerése, összehasonlítása.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The concepts of munitions, equipment and military equipment, and ability to identify. Functional, sectoral and technological classification of military equipment. Functioning and principles of operation of the main military equipment and weapon systems. Methods of their application, the experiences, the methods of defence and the further possible developments. Identify and compare military equipment and their effects.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a haditechnikai eszközök és fegyverrendszerek főbb típusait, azok működési elvét, főbb alrendszereit, az alkalmazási módjukat.

Részleteiben ismeri a nemzetközi biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit, a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó hazai és nemzetközi folyamatokat.

Képességei:

Képes a főbb haditechnikai eszközök felismerésére és megkülönböztetésére. Képes a fegyverek hatásainak felmérésére.

Képes feladatellátásra honvédelemmel foglalkozó állami és nem állami szerveknél és nemzetközi biztonsági szervezeteknél.

Attitűdje:

Nyitott a haditechnikával kapcsolatos szakmai ismereteinek gyarapítása iránt, folyamatos önképzési igény jellemzi. Nyitott a haditechnikai szakterület új eredményeire.

Elkötelezett a közszolgálat és a honvédelem ügye iránt, képes felelősségteljes munkavégzésére és magatartásra.

Autonómiája és felelőssége:

Képes a haditechnikai eszközök alkalmazásával, képességgel és harctéri hatásaival kapcsolatos elemzésekre és azok alapján szakmai döntések meghozatalára.

Felkészült az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban Magyarország nemzeti érdekeinek képviselőjére.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows of main types of military technical equipment and weapon systems, their principles of operation and their application modes.

Have detailed knowledge of the military and non-military areas of international security and defence policy, their major characteristics and interrelationships, the home and international processes determining Hungarian security and defence policy.

Capabilities:

Ability to recognise and categorize the main military equipment. Ability to recognise the effects of weapon systems.

Able to perform tasks with governmental and non-governmental organisations in the area of home defence and in international security organisations.

Attitude:

Open to widen the knowledge regarding military technical equipment and has a constant need for self-education. Open towards new accomplishments of military technical equipment.

Committed to public service and to the cause of home defence; able to work and behave responsibly.

Autonomy and responsibility:

Ability to analyse and make professional decisions on the application, capabilities and impact of military equipment in the field.

Prepared for representing the national interests of Hungary in forms of cooperation inside and outside an institution.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Haditechnikai eszközök csoportosítása, felismerésének gyakorlata (classification and recognition of military equipment)

12.2. Lövész lőfegyverek és lőszer megkülönböztetése, az eltérő űrméret hatásainak értékelése (Discrimination of firearms and ammunition, evaluating the effects of different calibers)

12.3. Tüzérségi eszközök és lőszer megkülönböztetése, a különféle

lövedékek működésének összehasonlítása (Discrimination of artillery pieces and ammunition, comparing the operation of different projectiles)

12.4. Katonai gép- és harcjárművek felépítése, a lánctalpas és kerekes futómű alkalmazásának gyakorlata (Construction of military and combat vehicles, practice of use of tracked and wheeled carriage)

12.5. A gázturbina és a rakétahajtómű katonai szempontú összehasonlító elemzése (Comparative analysis of the gas turbine and rocket engine from a military point of view)

12.6. ABV fegyverek alkalmazásának és hatásainak elemzése (Analysis of the use and effects of ABC weapons)

12.7. Műszaki záruk és akadályok alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (Examination of possible application of technical obstacles and barriers)

12.8. Merevszárnyas katonai repülőgépek felhasználása és alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (Examination the use of fixed wing military aircraft and their potential applications)

12.9. Forgószárnyas és egyéb különleges katonai repülőgépek felhasználása és alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (Examination the use of rotary wing and other special military aircraft and their potential applications)

12.10. A pilóta nélküli eszközök és autonóm fegyverek alkalmazási lehetőségeinek és a drónelhárítás vizsgálata (Examination the application of unmanned devices and autonomous weapons and drone interception)

12.11. Az elektronikai harc és kiberhadviselés hatásai, a nem fizikai hadszíntér felhasználási lehetőségeinek gyakorlata (The impact of electronic and cyber warfare, the practice of using the non-physical battlefield)

12.12. „Felforgató” haditechnikák jelentőségének értékelése (Assessing the importance of disruptive military technologies)

12.13. Haditechnikai eszközök fejlesztési esettanulmányainak értékelése (Evaluation of case studies of military equipment developments)

12.14. Számonkérés (account)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 75%-án jelen kell lennie. 25%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az óra anyagát beszerezni, azt önállóan megismerni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Egy darab minimum 6.000 karakteres és legalább 3 darab táblázatot, diagramot vagy ábrát tartalmazó évközi beadandó a 12. pontban megadott tematikához kapcsolódóan egy szabadon választott haditechnikai eszköz bemutatásával.

Haditechnikai eszközök, hatásai és alkalmazásuk vizuális és verbális felismerési gyakorlata.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 75%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatokból külön-külön legalább 60 % elérése. Az évközi jegy a két százalékos érték átlagából képződik, ahol az osztályat 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80 %-tól jó és 90 %-tól kitűnő.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább

elégéses gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék

17.1. Kötelező irodalom:

1. [Gávy György – Kende György: A hadfelszerelések életciklusával kapcsolatos fogalmak elemzése a fontosabb magyar és angol nyelvű kifejezések megfeleltetése. *Hadmérnök*, 9. \(2014\), 3. 267–273.o.](#)
2. Harding, David (szerk.): Fegyvertípusok enciklopédiája, Gemini, Budapest, 1995, ISBN 963 8168 14 5
3. Harding, David (szerk.): Repülőgép enciklopédia, Athenaeum, Budapest, 2000, ISBN 963 8168 00 5

17.2. Ajánlott irodalom:

1. [Végyári Zsolt: Elektromágneses úton gyorsított lövedékek a tüzérség eszköztárában – A Bae Systems EM railgun-ja 1-2. rész. *Haditechnika* 51. évf. \(2017\) 1. szám 28-31.o., DOI: 10.23713/HT/51.1.06, *Haditechnika* 51. évf. \(2017\) 2. szám 18-22.o., DOI: 10.23713/HT/51.2.04](#)
2. [Végyári Zsolt: A Harckocsik védelmének fejlődése a páncélelhárítás fejlődésének tükrében és az aktív védelmi rendszerek \(APS\) megjelenése 1-2. rész. *Haditechnika* 52. évf. \(2018\) 3. szám 20-24.o., DOI: 10.23713/HT/52.3.05, *Haditechnika* 52. évf. \(2018\) 4. szám 35-38.o., DOI: 10.23713/HT/52.4.07;](#)
3. [Hennel, Hegedűs, Végyári: A Bayraktar drónok 1-2-3. rész. *Haditechnika* 57. évf. \(2023\) 1. szám 35-39.o., DOI: 10.23713/HT/57.1.06, *Haditechnika* 57. évf. \(2023\) 2. szám 33-36.o., DOI: 10.23713/HT/57.3.06, *Haditechnika* 57. évf. \(2023\) 4. szám 33-37.o., DOI: 10.23713/HT/57.4.06](#)

Budapest, 2023. november 15.

Végyári Zsolt
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKEHVA71
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Hibrid hadviselés, információs és kiber műveletek
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Hybrid Warfare, Information and Cyber Operations
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mérték: 50 % elmélet, 50 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Elektronikai Hadviselés tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Haig Zsolt egyetemi tanár, PhD
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: nincsenek
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A hibrid hadviselés fogalma, értelmezése és természetrajza, valamint egyes sajátosságainak megismerése egy történelmi példán keresztül. Az információs társadalom fogalma, információs infrastruktúrái. Infokommunikációs technológiák és trendek, főbb infokommunikációs rendszerek. Az információs környezet és a kibertér értelmezése. Az információs fölény és a kognitív befolyásolás elmélete. Az információs műveletek kialakulása, fejlődése, lényege, elméleti összefüggései. Technikai és kognitív információs tevékenységek. Az információs műveletek és kiber műveletek tervezése, információs környezet elemzés. A kiber műveletek kiterjesztett értelmezése. A kiber műveletek módszerei és eszközei, információs tevékenységek a kibertérben.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Definition and understanding of hybrid warfare, and detailing its characteristics on a historical example. Definition of information society, its information infrastructures. Infocommunication technologies and their trends, main infocommunications systems. Interpretation of information environment and cyberspace. Theory of information superiority and cognitive influence. Emergence, evolution, essence and theoretical context of information operations. Extended understanding of cyber operations. Methods and tools of cyber operations, information activities in cyberspace. Security policy context of cyber security
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

A hibrid hadviselés, az információs műveletek és a kiber műveletek elveinek

ismerete, valamint azok összefüggéseinek megértése. Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Képességei:

Képesség a hibrid hadviselés, az információs műveletek és kiber műveletek területén megjelenő kihívások értelmezésére. Jártasság az információs környezet és a kiberbiztonsági stratégiák elemzésében. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Elkötelezettség az önálló és elemző, kritikus gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Önálló és kritikus gondolkodás, érdeklődés és véleményformálás az információs környezet és a kibertér jelenkori és jövőbeni kihívásainak és lehetőségeinek megértésére. Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knowledge of principles of Hybrid warfare, information operations and cyber operations, as well as understanding their coherency. Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities:

Knowledge to understand challenges in hybrid warfare, information operations and cyber operations. Proficiency in analyzing the information environment and cybersecurity strategies. Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

Commitment to independent and analytical, critical thinking, individual and group work through collaboration. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Fostering independent and critical thinking, interest and opinion formation in understanding the contemporary and future challenges of information environment and cyberspace. Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A hibrid hadviselés fogalma, értelmezése (Definition and understanding of hybrid warfare)

12.2. A hibrid hadviselés természetrajza (Nature study of hybrid warfare)

12.3. Hibrid hadviselés egy történelmi példán keresztül, szeminárium (Hybrid warfare on a historical example, seminar)

12.4. Az információs társadalom kialakulása, fogalma, tartalma, információs

infrastrukturái. (Előadás + szeminárium. (Development, concept and content of information society, its information infrastructures. Lecture + Seminar)

12.5. Infokommunikációs technológiai trendek, polgári és katonai infokommunikációs rendszerek (Infocommunication technology trends, civilian and military infocommunication systems)

12.6. Információs társadalom infokommunikációs technológiái, szeminárium, (Infocommunications technologies of information society, seminar)

12.7. Az információs környezet értelmezése. A hagyományos információs fölény és a befolyásoláson alapuló adaptív információs fölény elmélete (Understanding the information environment. The theory of traditional information superiority and influence-based adaptive information superiority)

12.8. Információs műveletek kialakulása, lényege, tudományelméleti értelmezése. Az információs műveletek NATO értelmezése doktrína elemzése. Előadás + szeminárium (Development of information operations, essence, scientific theoretical interpretation. NATO interpretation of information operations. Lecture + Seminar)

12.9. Információs műveletek technikai és kognitív képességei. Előadás + szeminárium (Technical and cognitive capabilities of information operations. Lecture + Seminar)

12.10. Információs környezetelemzés, szeminárium (Analysis of information environment, seminar)

12.11. A kibertér és a kiber műveletek kiterjesztett értelmezése (Extended interpretation of cyberspace and cyber operations)

12.12. Kiber műveleti taktikák, technikák és eljárások. Kiber műveletek technikai és kognitív módszerei és hatásai. Előadás + szeminárium. (Cyber operations tactics, techniques and procedures. Technical and cognitive methods and effects of cyber operations. Lecture + Seminar)

12.13. Kiberbiztonsági stratégiák elemzése, szeminárium (Cybersecurity strategy analysis, seminar)

12.14. Zárthelyi dolgozat (Test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 3. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A tanórák minimum 60%-án való részvétel kötelező. Ennél nagyobb arányú igazolatlan tanórai távolmaradás az aláírás megtagadásával jár. Az igazolt hiányzás pótolható az oktató által kijelölt témakörben beadott, legalább elégségesre értékelt házi dolgozattal.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A félév során egy zárthelyi dolgozat megírása a 12.1–12.13. témakörökből kötelező. A zárthelyi dolgozat értékelése: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles. Az elégtelen zárthelyi dolgozat egy alkalommal javítható az oktatóval egyeztetett időpontban.

A félév végéig el kell készíteni egy választott ország kiberbiztonsági stratégiájának elemzését egy 15000 karakteres beadandó dolgozat formájában. A beadandó dolgozat értékelése: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott tanórai részvétel követelményeinek teljesítése, a 15. pontban előírt zárthelyi dolgozat legalább elégséges szintű megírása, valamint a beadandó dolgozat elkészítése.

16.2. Az értékelés: Az értékelés típusa gyakorlati jegy. A gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat és a beadandó dolgozat eredményeinek számtani átlaga adja. Az értékelés ötfokozatú skálán történik, 0,5-es átlagnál felefelé kerekítve.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének

feltétele az aláírás követelményeinek teljesítése és legalább elégséges gyakorlati jegy megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Haig Zsolt: Információs műveletek a kibertérben. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018, ISBN 978-615-5945-04-5
2. Kovács László: A kibertér védelme. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018, ISBN: 978-615-5889-63-9
3. Kovács László: Kiberbiztonság és –stratégia. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018, ISBN 978-615-5920-93-6
4. Kiss Álmos Péter: A hibrid hadviselés természetrajza, Honvédségi Szemle, 147, 4. (2019), pp. 17-37.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Haig Zsolt, Várhegyi István: Hadviselés az információs hadszíntéren. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2005, p. 286, ISBN: 963-327-391-9
2. Haig Zsolt: Információ – társadalom – biztonság. NKE Szolgáltató Kft., Budapest, 2015, p. 291, ISBN: 978-615-5527-08-1
3. AJP-10.1 Allied Joint Doctrine for Information Operations. Edition A Version 1. January 2023.
4. AJP-3.20 Allied Joint Doctrine for Cyberspace Operations. Edition A Version 1. January 2020.
5. Somodi Zoltán őrnagy – Kiss Álmos Péter: A hibrid hadviselés fogalmának értelmezése a nemzetközi szakirodalomban, Honvédségi Szemle, 147, 6 (2019), pp. 22-28.

Budapest, 2023. 11. 06.

Dr. Haig Zsolt, PhD
egyetemi tanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁÁJTB05
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Magyarország stratégiai dimenziói a múltban és ma
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** The strategic dimensions of Hungary in the past and in the present
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az államtudományi képzési terület valamennyi alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Állam- és Jogtörténeti Tanszék.
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Prof. Dr. Nagyernyei-Szabó Ádám Sándor DSc, kutatóprofesszor.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 12 alkalom tantermi (vagy oktatási céllal kiválasztott más helyszínű) óra, egy alkalom egyetemi rendezvény (lehetőleg Ludovika Fesztivál előadásán), egy alkalom kulturális intézmény (min. Ludovika Történeti Kiállítás) meglátogatása. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tantárgy célja, hogy a magyar közigazgatásban dolgozó emberek tiszta és világos képpel rendelkezzenek a magyarság és Magyarország múltjáról, továbbá hogy együttműködő és hatékony részesei legyenek annak a folyamatnak, hogy hazánk a közeljövőben ütőképes, a saját lábán megálló, magabíró állammá váljon. A tantárgy az államalapítás előzményeitől és a keresztény normarendszer állami pillérré válásától napjainkig terjedő történelmi időt veszi át 11 nagyobb téma által. A témák egyaránt kapcsolódnak az igazgatástörténethez, hadtörténethez, politikatörténethez, a nemzet kialakulásának, identitásának és függetlenségének kérdéseire, a különböző államformák és rendszerek kérdéseire, amelyeket a magyarság és Magyarország megért. Az egyes témák tanulságait a jelenkor eseményeinek összefüggéseiben is megvizsgáljuk, illetve a történelmi ív ismeretében kitekintünk a 21. század első felére is.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The purpose of the course is to provide Hungarian public servants with a clear understanding of Hungary's past, as well as to make them cooperative and efficient participants in the process of making our country a competitive, independent and sovereign state in the near future. The course covers 12 major themes that span from

the historical precedents of state formation and the establishment of the Christian normative system to the present day. The topics are related to the history of administration, military history, political history, the formation of the nation, its identity and independence, the different forms of government and systems that the Hungarian nation and Hungary have experienced. The lessons of each theme will also be examined in the context of contemporary events, and the first half of the 21st century will be looked at in the light of the historical trajectory.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Elmélyültebb tudás Magyarország történelmi eseményeiről, amely megalapozza az ország stratégiai dimenzióinak és perspektíváinak elemzését és értelmezését. Magyarország történelmi és társadalmi jellemzőinek ismerete, a kulturális örökség jelentőségének értékelése és az ország geopolitikai helyzetét befolyásoló tényezőknek a felismerése.

Képességei:

Szövegértési, -értelmezési, elemzési és értékelési készségek kialakítása, amelyek segítségével jobban megérthetők a Magyarországot érintő geopolitikai helyzetek, azok kihívásai és lehetőségei. Helyzet- és esélyfelmérési képesség magyar történelmi párhuzamok alapján.

Attitűdje:

Elkötelezettség az ország jövője és sikerei iránt, valamint nyitottság azokra az új ismeretekre és kihívásokra, amelyek Magyarországot érintik a 21. században. Önálló és elemző, kritikus gondolkodás, elkötelezettség az egyéni és közös, illetve a csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége:

Önálló és kritikus gondolkodás a tantárgy témáiban, amely lehetővé teszi a különböző információk, adatok és álláspontok kiértékelését. Felelősségvállalás az ország jövője és sorsa iránt. Proaktív hozzáállás az egyéni és csoportos, kooperatív tanuláshoz.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Profound knowledge of the historical events in Hungary, which provides the basis for analysing and interpreting the country's strategic dimensions and perspectives. An awareness of Hungary's historical and social characteristics, the importance of its cultural heritage and the factors influencing the country's geopolitical position.

Capabilities:

Developing reading comprehension, interpretation, analysis skills to better understand the geopolitical situations, challenges and opportunities affecting Hungary. Situation and opportunity analysis based on Hungarian historical parallels.

Attitude:

Commitment to the future and success of the country, and openness to new knowledge and challenges that affect Hungary's place and opportunities in the 21st century. Commitment to independent and analytical critical thinking, individual and group work.

Autonomy and responsibility:

Independent and critical thinking on the topics of the course, which enables the evaluation of different information, data and perspectives. Responsibility for the future and destiny of the country. Proactive attitude to individual and group cooperative learning.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. Az államiság és pillérei [997-1301]** (The Statehood and Its Pillars)
- 12.2. A visegrádi gondolattól a birodalmi gondolatig [1301-1526]** (From the „Visegrád-Idea” to the Imperial Idea)
- 12.3. Két birodalom határán [1526-1718]** (On the border of two Empires)
- 12.4. Identitás és függetlenség [1703-1867]** (Identity and Independence)
- 12.5. Kiegyezés és kompromisszum [1867-1914]** (Austro-Hungarian Compromise of 1867)
- 12.6. Egy rossz döntés történelmi ára [1914-1921]** (The Historical Cost of a Bad Decision)
- 12.7. Szuverenitás és országépítés [1921-1931]** (Sovereignty and State-building)
- 12.8. Akarva - akaratlanul a II. Világháborúban [1932-1947]** (Willingly - Unwillingly in the II. WW)
- 12.9. Kulturális autonómia a Kárpát-medencében [1920-tól napjainkig]** (Cultural Autonomy in the Carpathian Basin (National Minorities))
- 12.10. A „kommunizmus kísértete” Magyarországon [1947-1989]** (The „spectre of communism” in Hungary)
- 12.11. Újra szabadon? A harmadik Magyar Köztársaság [1989-től napjainkig]** (Free again? The Third Hungarian Republic)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.

Egy egyetemi rendezvényen való részvétel (pl. Ludovika Fesztivál).

Ludovika Történelmi Kiállítás megtekintése és arról egy rövid kreatív ajánló készítése.

Az évközi jegy 60%-át az aktív órai munka, 20%-20%-át az egyetemi programon való részvétel, a Ludovika Történelmi Kiállítás megtekintése és az arról készített kreatív ajánló adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

Levelező munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Két darab 1500 karakteres évközi beadandó a 12. pontban megadott tematikához kapcsolódóan.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

1. Az államiság és pillérei (997-1301)
  - i. [Szent István Király Intelmei Imre Herceghez](#) (1027)
  - ii. [Szent István király legendája Hartvik püspöktől](#) (12. sz. eleje)
  - iii. IV. Béla Király levele IV. Ince Pápához (1250. november 11.)
2. A visegrádi gondolattól a birodalmi gondolatig (1301-1526)
  - i. [Szerémi György: Levél Magyarország romlásáról](#) (1545 körül) (Részletek)
  - ii. [Brodarics István: Igaz leírás a magyaroknak a törökökkel Mohácsnál vívott csatájáról](#) (Részletek)
3. Két birodalom határán (1526-1718)
  - i. [Bethlen Gábor Politikai Végrendelete](#) (1629)
  - ii. [Auer János Ferdinánd Pozsonyi Nemes Polgárnak Héttoronyi Fogságában Írt Naplója](#) (1664) Részletek
  - iii. [Gróf Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem](#) (1651) (Részlet)
4. Identitás és függetlenség (1703-1867)
  - i. [II. Rákóczi Ferenc kiáltványa a keresztény világhoz a szabadságharc okairól és céljáról](#) (1703)
  - ii. [Kossuth Lajos beszéde a Bécsből visszatért országgyűlési küldöttség fogadtatásakor](#) (1848)
  - iii. [Kossuth Lajos nyílt levele Deák Ferenchez](#) (1867)
  - iv. [Berzsenyi Dániel: A Magyarokhoz](#) (1810)
5. Kiegyezés és kompromisszum (1867-1914)
  - i. [Deák Ferenc: Képviselőházi beszéd a hatvanhetes bizottság közösügyi javaslatáról](#) (1867)
6. Egy rossz döntés történelmi ára (1914-1921)
  - i. [Népeimhez! Ferenc József kiáltványa az Osztrák-Magyar Monarchia népeihez a Szerbia elleni hadba lépésről](#) (1914)
  - ii. [Gróf Apponyi Albert: Védőbeszéd Trianonban](#) (1920)
  - iii. Katona András: Hej fiúk, az élet mégiscsak szép!, Vitéz Lakatos Ferenc m. kir. ezredes hadinaplója (1915-1969) (Részletek)
  - iv. [Békássy Ferenc: De hidegen](#) (1914)
7. Szuverenitás és országépítés (1921-1931):
  - i. [Bethlen-Beyer paktum összefoglaló jegyzőkönyv](#)
8. Akarva - akaratlanul a II. Világháborúban (1932-1947):
  - i. [Horthy Miklós emlékiratai](#) (255. o. – 287. o.)
  - ii. [Hej fiúk, az élet mégiscsak szép! vitéz Lakatos Ferenc m. kir. ezredes](#)

[hadinaplója és emlékiratai](#)

9. Kulturális autonómia a Kárpát-medencében (1920-tól napjainkig):
- i. [Reményik Sándor: Templom és iskola](#);
  - i. [Molnár Imre-Szarka László: A lakosságcsere története és emlékezete](#);
  - ii. [Klebensberg Kuno Politikai Hitvallása](#) – A kultúrpolitika mai jelentősége
10. A „kommunizmus kísértete” Magyarországon (1947-1988):
- i. A hortobágyi kitelepítések emlékezete 161-168. In: Forrásvidékek. Visszaemlékezések a 20. századra. Szerk. Csikós Gábor, Bp., 2022.
  - ii. [Nagy Imre rádióbeszéde](#)
  - iii. Garamvölgyi Zoltán: A nemzetőrség megszervezése. In: In memoriam Nagy Imre, Budapest 1989, 241-249.
  - iv. Kollektivizálás a Kádár-korszakban, 228-231. IN: Forrásvidékek
11. Újra szabadon? A harmadik Magyar Köztársaság (1989-től napjainkig):
- i. Harminc éve történt - Emlékezés 1988. október 23-ára. [Válogatás az OSZK 1956-os Intézet Oral History Archívumának interjúiból](#);
  - ii. [Ellenzéki kerekasztal alakuló ülésének jegyzőkönyve](#);
  - iii. [Antall József interjú in Magyar Nemzet, 1992 július 4.](#)
  - iv. Orbán Balázs: A magyar stratégiai gondolkodás egyszeregye, Budapest, MCC Press 2022 (2. kiadás) ISBN 978-615-6221-03-2

Budapest, 2023. június 12.

Prof. Dr. Nagyernyei-Szabó Ádám Sándor
DSc, kutatóprofesszor
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKHFKTA19
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Modernkori hadtörténelem
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military History of the Modern era
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 6 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 33% gyakorlat, 67% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szakon
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténelmi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy, egyetemi adjunktus
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 84 (56 EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4+2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt a gyakorlati blokk 8 alkalommal tantermi (vagy oktatási céllal kiválasztott más helyszínű) (hadi)játékos és elemző órából, 6 alkalommal külsős kulturális intézmény/helyszín (múzeum, levéltár, csatatér) meglátogatásából áll. A tantárgy részben hagyományos elméleti, részben kooperatív csoportmunkában valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

Az újkor egyetemes és magyar hadtörténelem XVIII. század végétől a XX. század végéig, kitekintéssel a jelenkor konfliktusaira is. Tantárgyunk célja, hogy a biztonságpolitikus hallgatók kapjanak egy korszakokon és konfliktus régiókon átívelő elemző szemléletmódot, amelyet élményszerű és gyakorlati foglalkozások során rögzítenek.

10. A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Hungarian and international modern/contemporary era Military History, covering the most important conflicts from the 18th to the 20th century. The main objective of the course is to provide an analytical approach and practical methodology to better understand international conflicts.

Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása: Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Képességei: Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje: - Elkötelezett az európai és a szövetségi értékkezősség eszméi mellett, valamint elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiaja és felelőssége: Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context.

Abilities: Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude: Committed to the ideas of European and alliance values and committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility: Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A francia forradalmi hadművészet története és a katonai gondolkodás fejlődésére gyakorolt hatása – elmélet és gyakorlat (Art of war of the French revolution and the Evolution of Military Thinking – in Theory & Practice)

12.2. A porosz katonai reformok rendszere és hatása a XIX. század hadművészetére – elmélet és gyakorlat (The system of the Prussian military reforms and their impact on 19th century warfare in Theory & Practice)

12.3. Az 1848-49. évi forradalom és szabadságharc hadművészete és hadtörténete – elmélet és gyakorlat (Art of war and military history of the 1848-49 Revolution in Theory & Practice)

12.4. A kiegyezés hadügyi vonatkozásai, és az első világháború előtti katonai gondolkodás a 19. század végén – elmélet és gyakorlat (The Austrian-Hungarian Military, and the Military Thinking of the late 19th century in Theory & Practice)

12.5. Az első világháború hadművészeti tapasztalatai – elmélet és gyakorlat (Military experiences of the First World War in Theory & Practice)

12.6. Magyar részvétel az első világháborúban – elmélet és gyakorlat (Hungary's involvement in the First World War in Theory & Practice)

12.7. Az első világháborút lezáró békék katonai vonatkozásai és a XX. századi forradalmak kora – elmélet és gyakorlat (Military aspects of the peace treaties closing the Great War and the Revolutions of the Early 20th century)

12.8. Katonai gondolkodás a két világháború között és a második világháború hadtörténete – elmélet és gyakorlat (Military Theories and Conflicts between the World Wars and the Military History of the Second World War in Theory & Practice)

12.9. A magyar hadügy a két világháború között, és az ország a második világháborúban – elmélet és gyakorlat (Hungary between the World Wars and during the Second World War in Theory & Practice)

12.10. A bipoláris világrend és a hidegháborús Európa – elmélet és gyakorlat (The New World Order and the Cold War in Europe in Theory & Practice)

12.11. Az 1956-os forradalom és a Magyar Néphadsereg története – elmélet és gyakorlat (The Revolution of 1956 and the Hungarian People's Army in Theory & Practice)

Practice)

12.12. Dél-Kelet Ázsiai konfliktusok hadművészete – elmélet és gyakorlat
(South Asian Wars in Theory & Practice)

12.13. A közel-keleti konfliktusok hadművészete – elmélet és gyakorlat
(Middle Eastern Wars in Theory & Practice)

12.14. A felkelés ellenes műveletek hadművészete – elmélet és gyakorlat
(COIN Wars in Theory & Practice)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 3. (ősz) félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez, annak hiánya esetén az aláírás megtagadható. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatónak a félév folyamán részt kell vennie a tantermi, valamint a külső helyszínen tartott foglalkozások 70%-án, és teljesítenie kell a gyakorlati foglalkozásokon csoportmunka keretében végrehajtott feladatokat. A gyakorlati feladat-végrehajtás értékelése háromfokozatú minősítés: kiválóan megfelelt (5), megfelelt (3), nem felelt meg (1).

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1 Az aláírás megszerzésének feltételei: A 14. és 15. pontban foglalt teljesítése: a tanórák legalább 70%-án való részvétel és a gyakorlati blokk kiválóan megfelelt (5), vagy megfelelt (3) minősítésének elérése.

16.2 Az értékelés: A félév értékelése öt fokozatú kollokvium – szóbeli vizsga, amelyre a Tanszék felkészülési kérdéseket ad ki. A vizsga tartalmát az előadáson elhangzottak és az alább felsorolt kötelező és ajánlott irodalmak anyagai képezik. Az ötfokozatú minősítés lehet: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

16.3 A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges kollokvium jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Csikány Tamás: A Magyar Honvédség 1848-1989: egyetemi tankönyv: tanulmánygyűjtemény I. és II. kötet, ZMNE Budapest, 2004. ISBN: 9638644125
2. Vadász Márk, szerk.: Az első világháború eseményei és hadművészete. E-jegyzet: <https://ludita.uni-nke.hu/repozitorium/handle/11410/8523>.
3. Csikány Tamás: Az európai hadművészet a harmincéves háborútól a XIX. század végéig. ZMNE Budapest 2001. <https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/15007>
4. Dr. Szántó Mihály – Dr. Lengyel Ferenc: A második világháború Magyarországon folyó eseményei és azok következményei. 1943 – 1945. Egyetemi jegyzet.
5. Dr. Horváth Csaba: Az 1945 utáni legjelentősebb helyi háborúk és azok tapasztalatai. Egyetemi jegyzet.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Kocsis Bernát: Válogatás a burzsoá hadtudományi írásokból, Zrínyi Katonai Kiadó Budapest, 1985. ISBN: 2399977711230

2. Király Béla – Veszprémy László: A magyar hadtörténelem évszázadai, Atlanti Kutató és Kiadó Társ., Budapest 2003. ISBN: 0739000161687
3. Romsics Ignác: Magyarország az első világháborúban, Kossuth Kiadó, Budapest 2010. ISBN: 9789630964937
4. Magyarország a második világháborúban. Szerk.: Romsics Ignác. Kossuth, Budapest, 2011. ISBN: 9789630967419
5. Fischer Ferenc: A megosztott világ Dialóg Campus, Bp. 1992. ISBN: **963912351**

Budapest, 2023. október 30.

Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy
egyetemi adjunktus sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁNJTB08
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Nemzetközi jog
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** International Law
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 6 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szak.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** NKE ÁNTK Nemzetközi Jogi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Csapó Zsuzsanna, PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (56 EA + 0 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (elméleti) óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A KTP szerinti sajátos oktatási módszerek az alábbiak szerint valósulnak meg. A mindenkori biztonság- és védelempolitikai alapképzésre járó hallgatók létszáma lehetővé teszi, hogy a hallgatókkal folyamatos legyen a konzultáció és az eszmecsere a tanórákon. A frontális oktatást, azaz az oktató ismereteinek átadását így minden órán kiegészíti a hallgatók vitára sarkallása. Lehetőség biztosított a diákok saját álláspontjának kifejtésére, egymással vagy az oktatóval való ütköztetésére, s természetesen felmerülő kérdéseik áttárgyalására. Az oktató az ismeretek átadásának megkönnyítése érdekében minden tanóra diáorokat készít, amelyeket Moodle-ben a hallgatókkal megoszt. Minden tanórán az elméleti ismeretek gyakorlati érvényesülését is megvizsgáljuk, fókuszálva arra, hogy az adott kérdésekben irányadó nemzetközi jogi normák miként érvényesülnek a gyakorlatban. Rengeteg esettanulmány is feldolgozásra kerül (nemzetközi bírói döntéseket, ENSZ Biztonsági Tanács és Közgyűlés határozatait, államfők, kormányfők, külügyminiszterek nemzetközi jogi tárgyú nyilatkozatait, stb. vizsgálunk), nem egyénileg, hanem a csoport minden tagját bevonva (igazodva a hallgatók habitusához). Az elméleti kérdések ismertetésén túl bemutatjuk, a hallgatók hol találhatják meg a releváns nemzetközi szerződéseket (hogy azok mióta hatályosak, mióta kötik adott államot, az fűzött-e hozzájuk fenntartást stb.), nemzetközi szervezetek döntéseit, vitarendező fórumok ítéleteit vagy tanácsadó véleményeit, ajánlásait. Számos témához kapcsolódva ajánlott „irodalomként” kiváló hazai vagy külföldi nemzetközi jogász kollégák világhálón elérhető előadásaira, interjúira is a diákok figyelmét felhívjuk. A tárgy oktatója folyamatosan tájékoztatja a hallgatókat a tanszéki nemzetközi jogi tudományos diákköri foglalkozások aktuális eseményeiről, hogy amennyiben bővítenék a szabott tanórai időkeretben megszerezhető ismereteiket, erre más formában is lehetőségük legyen. Ugyancsak invitáljuk a hallgatókat, mérettessék meg magukat a minden évben megrendezésre kerülő, háromfordulós Országos Nemzetközi Jogi Jogesetmegoldó

Versenyen. Fenti feladatok ellátásához csoportbontás nem szükséges.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy oktatása a félév során nyolc részre bontva történik. Az első részben a nemzetközi jog alapkérdései kerülnek tárgyalásra, a nemzetközi jog fogalma, sajátosságai, forrásai, alanyai és alapelvei. A második részben külön foglalkozunk a szerződési joggal, részletesen tárgyaljuk a szerződések megkötésére, megszüntetésére vonatkozó előírásokat. A harmadik részben az államokra, mint a nemzetközi kapcsolatok főszereplőire vonatkozó szabályok kerülnek bemutatásra. A negyedik részben kerítünk sort az államok közötti kapcsolattartás elsődleges formájának tárgyalására. Az ötödik rész az emberi jogok nemzetközi védelmére fókuszál. A hatodik az államok közötti viták békés rendezésével foglalkozik, különös tekintettel a Nemzetközi Bíróságra, de kitérve a számos más vitarendezési bírói fórumra is (regionális bíróságok, választott bíróságok stb.), illetve az államfelelősségre. A hetedik részben egyes „klasszikus” nemzetközi jogterületek kerülnek bemutatásra. A nyolcadik rész a fegyveres erő alkalmazásával kapcsolatos nemzetközi jogi rendszert mutatja be, kiegészítve a jogsértésekért való felelősségre vonás új, gyorsan fejlődő terepével, a nemzetközi büntetőbíráskodással, az egyéni büntetőjogi felelősség kérdésével.

A tantárgy célja a nemzetközi jog rendszerének, intézményeinek és fontosabb egyezményeinek, egyéb jogforrásainak áttekintése. A hallgatók ismerjék meg a nemzetközi jog rendszerét, működésének sajátosságait, a nemzetközi kapcsolatok során az államok magatartását meghatározó alapvető szabályokat, mozogjanak magabiztosan a nemzetközi kapcsolatok rendjét szabályozó normaanyag rendszerében.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course is split into eight parts. The first part covers the basics: definition of international law, its sources, subjects and principles. The second part deals with international treaties, their conclusions and terminations. The third part focuses on the states, and the rules applicable to those. The fourth part deals with cooperation between states. The fifth part covers the international protection of human rights. The sixth deals with peaceful settlement of disputes among states, with special attention paid to the International Court of Justice (and also adding other courts), and state responsibility. The seventh part focuses on some "classical" fields of international law. The eighth part deals with international law covering use of force, including individual criminal responsibility for violations of international norms.

The aim of the course is to overview the system, institutions and most important sources of international law. Students shall be familiar with basics of international law, its operation, the fundamental rules governing actions of states, and they shall be able to apply them to practice.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Érti a nemzetközi kapcsolatok és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok területén alkalmazott összefüggéseket és alkalmazni tudja a fontosabb fogalmakat.

Részleteiben ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikai intézményrendszer felépítését, szervezeteit, szabályozását és működését, valamint olyan, Magyarország számára releváns nemzetközi biztonsági szervezetek, mint az ENSZ, a NATO, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet és az Európai Unió felépítését és működését.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére.

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Understand the interrelationships in international relations and international economic relations and apply key concepts.

Have in-depth knowledge about the structure of Hungarian security and defence policy institutions, organisations, their regulation and operation, as well as the structure and operation of international security organisations relevant for Hungary, such as the UN, NATO, the Organization for Security and Co-operation in Europe and the European Union.

Capabilities:

Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks.

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values.

Autonomy and responsibility:

Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények:

11.1. ÁEKMTB11 Jogi alapismeretek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1/1. Történeti, elméleti bevezetés. A nemzetközi jog fogalma, tárgya, szerepe (Introduction. Definition, history, objects and functions of international law)

12.1/2. A nemzetközi jog alanyai (Subjects of international law)

12.2/1. A nemzetközi szervezetek, különös tekintettel az ENSZ-re (International

organisations, especially with regard to the United Nations)

12.2/2. A nemzetközi jog alapelvei (Principles of international law)

12.3/1. A nemzetközi jog forrásai: általános szabályok (Sources of international law: general rules of international law)

12.3/2. A nemzetközi jog forrásai: a nemzetközi szerződések joga (Sources of international law: law of international treaties)

12.4/1. A nemzetközi jog és belső jog kapcsolata (The relationship between international law and domestic law)

12.4/2. ZÁRTHELYI DOLGOZAT (MIDTERM TEST)

12.5/1. Az állam: államiság, állam- és kormányelismerés, államutódlás (States: criteria for statehood, recognition of states and governments, state succession)

12.5/2. Az államiság belső oldala: a joghatóság (The internal side of statehood: jurisdiction)

12.6/1. Az állam és az egyén kapcsolata: állampolgárság / emberi jogok (The relationship between the state and the individual person: nationality / human rights)

12.6/2. Az államiság külső oldala: az immunitás (The external side of statehood: immunities from jurisdiction)

12.7/1. Diplomáciai és konzuli kapcsolatok joga. Diplomáciai és konzuli kiváltságok, illetve mentességek (International diplomatic and consular law. Diplomatic and consular privileges and immunities)

12.7/2. ZÁRTHELYI DOLGOZAT (MIDTERM TEST)

12.8/1. Az emberi jogok nemzetközi védelme – univerzális szinten (International protection of human rights – universal level)

12.8/2. Az emberi jogok nemzetközi védelme – regionális szinten (International protection of human rights – regional level)

12.9/1. A nemzetközi viták rendezése diplomáciai úton (Settlement of international disputes by diplomatic methods)

12.9/2. A nemzetközi viták rendezése bírói úton. A Nemzetközi Bíróság (Judicial settlement of international disputes. The International Court of Justice)

12.10/1. Az államfelelősség alapjai (State responsibility)

12.10/2. Nemzetközi jog és terület 1: Tengerjog, légi jog, világűrjog (Territory 1: law of the sea, international air law, law of outer space)

12.11/1. Nemzetközi jog és terület 2: Sarkvidékek (Territory 2: the polar regions and international law)

12.11/2. ZÁRTHELYI DOLGOZAT (MIDTERM TEST)

12.12/1. Erő alkalmazásának tilalma, a kollektív biztonság rendszere (Prohibition of the use of force, and the system of collective security)

12.12/2. Az önvédelem és alkalmazhatósága, a kapcsolódó kérdések (The right to self-defence in international law)

12.13/1. Humanitárius nemzetközi jog (International humanitarian law)

12.13/2. Az egyén büntetőjogi felelőssége és a nemzetközi jog (Individual criminal responsibility under international law)

12.14/1. Nemzetközi büntetőbírói intézmények (International criminal courts and tribunals)

12.14/2. ZÁRTHELYI DOLGOZAT (MIDTERM TEST)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Minden tanévben az őszi szemeszterben. A képzésen a 3. félév.

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Az órák 75 %-án kötelező a részvétel. A hiányzási kvóta túllépése az aláírás megtagadását vonja maga után. Ha a hallgató igazolt hiányzásai (pl. betegség, tanulmányi versenyen való részvétel, Erasmus-ösztöndíj, stb. okán) meghaladnák a 25 %-ot, a hallgató az oktató által meghatározott plusz feladatot köteles teljesíteni (pl. prezentációt tartani vagy beadandót készíteni).

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Évközi zárthelyi dolgozatok – lásd a tematikában – sikeres teljesítése (min. 50%+1 pont). Ha a hallgató önhibáján kívül nem tudja megírni a zárthelyi dolgozatot (pl. betegség, baleset, tanulmányi verseny stb. miatt), konzultálnia kell a pótlásról az oktatóval.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele az előadások legalább 75%-án való jelenlét, valamint az évközi zárthelyi dolgozatok sikeres teljesítése (min. 50%+1 pont)

16.2. Az értékelés: Kollokvium. Az érdemjegyet az órai jelenlét határozza meg (az előadások minimum 75%-ának látogatása kötelező), az aktív órai munka, valamint a záró dolgozat eredménye (elégséges: 50% + 1 ponttól).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges kollokvium (K).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Kardos Gábor – Lattmann Tamás (szerk.): Nemzetközi jog. Eötvös Kiadó, Budapest, 2017. ISBN 9789633120224
2. Nagy Boldizsár – Jeney Petra (szerk.): Nemzetközi jogi olvasókönyv. Osiris Kiadó, Budapest, 2002. ISBN 9633891035
3. Kötelező továbbá az előadásokon hivatkozott jogszabályi anyag, valamint az ahhoz az oktató által megadott aktuális szakmai magyarázó cikkek, illetve egyéb tansegédleti anyagok.

17.2. Ajánlott irodalom:

2. Kende Tamás, Nagy Boldizsár, Sonnevend Pál, Valki László (szerk.): Nemzetközi jog. Wolters-Kluwer, Budapest, 2018. ISBN 9789632957388
3. Bruhács János: Nemzetközi jog I. Általános rész. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2011. ISBN 9789637296826
4. Bruhács János: Nemzetközi jog II. Különös rész. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2011. ISBN 9789639950252
5. Kovács Péter: Nemzetközi közjog. Osiris, 2016. ISBN 9789632762753
6. Malcolm N. Shaw: Nemzetközi jog. Complex, 2008. ISBN 9789632249650

Budapest, 2023. november 4.

Dr. Csapó Zsuzsanna s. k.
PhD, egyetemi docens
NKE ÁNTK Nemzetközi Jogi Tanszék

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁKNGTB15
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Nemzetközi gazdaságtan
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** International economics
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi igazgatás BA szak, Nemzetközi Biztonság- és védelempolitika alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** ÁNTK Közgazdaságtani és Nemzetközi Gazdaságtani tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Kutasi Gábor, egyetemi docens, PhD, dr. habil.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8 (4 EA + 4 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 (1 EA + 1 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:
Menti.com alkalmazása az ismeretek ellenőrzéséhez
esettanulmányelemzés
csoportmunka
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul): ...**

A tárgy megismerteti a hallgatókat mindazokkal a gazdasági gyakorlatban és tudományos elemzésekben is alkalmazott legfontosabb fogalmakkal, elméleti tételekkel és számítási módszerekkel, kvantitatív mutatókkal, amelyeket a nemzetközi gazdaságtan különböző elméleti irányzatai alkottak a világgazdaság viszonyai és folyamatai, a nemzetközi kereskedelem, munkamegosztás, szakosodás, a tőke- és munkaerő-áramlás, a nemzetközi pénzügyek, monetáris rendszerek és devizaárfolyamok, a nemzetközi gazdaság egyensúlymechanizmusai, illetve az országok külgazdasági egyensúlytalansága és a fizetési mérleg kiigazításának módzatai stb. vonatkozásában. A tárgy átfogja a nemzetközi gazdaságtan hagyományos, a nyugati egyetemeken és azok tankönyveiben meghonosodott tematikáját, így a nemzetközi kereskedelem "tiszta elméletét" is, de azonfelül kitér a különböző elméleti tételeknek és módszereknek a mai világgazdasági valóság és gyakorlat szemszögéből való értékelésére is, továbbá a világgazdaság működésére, egyensúlyproblémáira, a nemzetközi munkamegosztásra, a világpiaci csereviszonyokra, a nemzetközi tőkeáramlásra és a világgazdaság egyenlőtlen viszonyaira, valamint a nemzetgazdaságok általános fejlődésére, illetve világgazdasági lemaradására, a "gazdasági elmaradottságra" vonatkozó különféle elméletekről.

Egyszersmind megvizsgálja a világgazdasági felzárkózás és igazodás feltételeire, módoszatára, a nemzeti "versenyképesség" javítására vonatkozó gazdaságpolitikai koncepciókat és a globalizálódás és transznacionalizálódás elméleti problematikáját. A kurzus elvégzése után a hallgató képes megérteni és alkalmazni a nemzetközi gazdaságtan modelljeit. A hallgató képes alapvető nemzetközi gazdasági mutatószámok kiszámítására és azok értelmezésére. A hallgató képes megérteni és elemezni a kis, nyitott gazdaságok gazdaságpolitikai kérdéseit.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The course introduces students to the most important concepts, theoretical theorems and methods of calculation used in economic practice and scientific analysis, as well as quantitative indicators of the various theoretical trends in international economics, world trade, division of labor, specialization, capital and labor flows, international finance, monetary systems and exchange rates, international economic equilibrium mechanisms and countries' external imbalances and balance of payments adjustment methods, etc. respect. The subject covers traditional economics of international economics, which is established in Western universities and their textbooks, including the "pure theory" of international trade, but also evaluates different theoretical theorems and methods from the perspective of today's world economic reality and practice, and the world economy. various theories on the functioning, equilibrium problems, international division of labor, world market exchanges, international capital flows and inequalities in the world economy, as well as on the general development and lag of the national economies and "economic underdevelopment". At the same time, he examines economic policy concepts and the theoretical issues of globalization and transnationalization in terms of the conditions and modalities of global economic convergence and adjustment, and the improvement of national "competitiveness". After completing the course, the student will be able to understand and apply models of international economics. The student is able to calculate and interpret basic international economic indicators. The student is able to understand and analyze the economic policy issues of small, open economies

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Érti a nemzetközi kapcsolatok és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok területén alkalmazott összefüggéseket és alkalmazni tudja a fontosabb fogalmakat. Gyakorlati ismerettel megerősített tudással rendelkezik. Összefüggéseiben is képes értelmezni az államra ható folyamatokat. A végzettek ismerik a társadalmi-gazdasági összefüggéseket, az azokat befolyásoló tényezőket lokális, regionális, nemzeti és nemzetközi szinteken. Érti a nemzetközi kereskedelmi és pénzügyi folyamatokat.

Képességei:

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására. Képes a diplomáciai intézménytörténet és a magyar külügyi igazgatás aspektusainak átlátására. Képes arra, hogy a kellő szakmai elhivatottság birtokában és a közszolgálati tisztviselői életpályán elvárt szakmai és emberi standardok szerint szolgálja a közjót és a köz érdekét. Szükség esetén együttműködik más központi közigazgatási, hatósági, önkormányzati igazgatási és egyéb szervekkel. Képes a nemzetközi kereskedelmi, pénzügyi és munkaerőáramlási szempontok integrálására a feladatok kivitelezése során.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett. Átfogó szemléletmóddal kezeli az elvi és gyakorlati dilemmákat. Megfelelő kezdeményező képességgel rendelkezik. Fogékony a nemzetközi gazdasági szempontokra a feladatok és projektek során.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarországnak és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez. Nyitott az új szakmai

ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására. A megfelelő irányítás mellett képes átfogó és komplex feladatok önálló végzésére. Felelősen tud önálló feladatot végezni a nemzetközi gazdasági összefüggések bevonásával.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Understand the interrelationships in international relations and international economic relations and apply key concepts. He/she has the knowledge strengthened by practical skills. Understanding the international trade and financial procedure.

Capabilities:

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals. Understanding the history of diplomatic institutions and the aspects of the administration of Hungarian foreign affairs. Serving the common good and the public interest, with due professional dedication and in line with the professional and human standards expected in civil service career. If necessary, he/she cooperates with other central administrative, official, local administrative and other bodies. Capability to integrate the international trade, financial and labour aspects.

Attitude: Committed to the ideas of European and alliance values. He/she handles the conceptual and practical dilemmas with a comprehensive approach. He/she is appropriately proactive. Open minded to international economic aspects in the tasks and projects.

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment. Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy. Under proper direction, he/she is capable of carrying out tasks independently and self-monitoring. He/she can make recommendations and evaluate the work of others. Ability to carry out its tasks independently with the involvement of international economic contexts.

11. Előtanulmányi követelmények: nincs

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Hogyan igazodjunk el a nemzetközi gazdaságban? A világgazdasági rend, mint valós terep (How to adapt to the international economy? The world economic order as a real space);

12.2. A kereskedelem nemzetközi vetületei, adatbázisai, mutatószámai (BCsSz 2. fejj.) (International aspects, databases and indicators of trade);

12.3. Miért kereskednek az államok egymással? Klasszikus makroökonómiai koncepciók és találkozásuk a valósággal. (BCsSz 3. fejj.) (Why do states trade with each other? Classic macroeconomic concepts and reality);

12.4. Miért kereskednek az államok egymással? Neoklasszikus makroökonómiai koncepciók és találkozásuk a valósággal. (BCsSz 3. fejj.) (Why do states trade with each other? Neoclassical macroeconomic concepts and reality);

12.5. Miért kereskednek az államok egymással? Vállalatgazdaságtani koncepciók (BCsSz 4. fejj.) (Why do states trade with each other? Business economics concepts);

12.6. A kereskedelempolitika eszközrendszere és jövedelmi hatása (Trade policy instruments and income impact);

12.7. Mit mutat meg nekünk a fizetési mérleg? (What does the balance of payments show us?);

12.8. Nemzetközi valutaárfolyam fogalmak (BCsSz 7. fej.) (International exchange rate terms);

12.9. Az egyensúlyi árfolyamot magyarázó árupiaci modell: vásárlóerő-paritás (BCsSz 7. fej.) (Commodity market model explaining equilibrium exchange rate: purchasing power parity);

12.10. Az egyensúlyi árfolyamot magyarázó pénzpiaci modell: kamat-paritás (BCsSz 7. fej.) (The money market model explaining the equilibrium exchange rate: interest parity);

12.11. Árfolyamrendszerek (BCsSz 8. fej.) (Exchange rate systems);

12.12. Mi történik folyó fizetési mérleg hiány esetén? (BCsSz 9. fej.) (What happens in case of a current account deficit?);

12.13. Nemzetközi tőkeáramlás, nemzetközi munkaerő-folyamatok, technológiai áramlás (BCsSz 9. fej.) (International capital flows, international labor processes, technological flows);

12.14. Összefoglalás (Summary).

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 3. félév, ősz

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Az aláírás megszerzéséhez az elvárt részvétel legalább 5 szemináriumi és legalább 8 előadás alkalmon. (A zárthelyi dolgozatok hetei nem számítanak bele az előadás-részvételbe.) Több hiányzás nem megengedett és nem pótolható. Ez esetben nem szerezhető meg az aláírás).

A hallgató 2 zárthelyi dolgozatot ír.

Kedvezményes tanulmányi rend esetén teljesítés: A szemináriumokon való részvételt kell pótolni. A szemináriumvezetők a moodle-ben számolási, ábrázolási és esetelemzési feladatokat tesznek közzé, amelyeket online teljesítenei kell a szorgalmi időszak során. Az előadások helyett nincs pótlólagos feladat.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Két félévközi zárthelyi dolgozat eredményes megírása a 8. és a 14. héten Egyéni és kollektív feladatok teljesítése az órán feladott esettanulmányok elemzése során. Aktív részvétel a szemináriumon és a kis csoportlétszámú előadásokon. Csoportmunkában, esettanulmány-elemzésbe aktív részvétel.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Legalább 5 szemináriumon és 8 előadáson való részvétel. A zárthelyi dolgozatok hetei nem számítanak bele az előadás-részvételbe. Az aláírás az előadáshoz és a szemináriumhoz kapcsolódó teljesítménnyel szerezhető meg. A szemináriumi teljesítményt a szemináriumvezető értékeli, amelyre a teljes elérhető pontok 30%-át adja a jegy eléréséhez. (Kedvezményes tanulmányi rend esetén forduljon a szemináriumvezetőhöz az órák helyetti feladatokért.).

16.2. Az értékelés:

Évközi értékelés

- 50% szemináriumi pontok, szemináriumvezető osztja ki.
- 50% az előadásokhoz kapcsolódó pontszerzés

A pontok az órai munkával szerezhetőek meg, amely az aktív jelenlétre, az órai feladatok és esetelemzések, team munkára, továbbá moodle feladatokra adhatók. Kedvezményes tanulmányi rend esetén az előadás vezetőjével és a szemináriumvezetővel is kell egyeztetni, hogy milyen beadandóval pótolható az órai részvétel.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az évközi jegy megszerzése, amely az órai munkával szerezhető meg.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Benczes István – Csáki György – Szentés Tamás: Nemzetközi gazdaságtan. 2009. Akadémiai kiadó, Budapest, 2 – 9. fejezetek ISBN: 9789630587112, (BCsSz).
2. Kutasi, Gábor Az euróövezeti tagság és a folyófizetésimérleg-pálya KÜLGAZDASÁG 63 : 1-2 pp. 62-81. , 20 p. (2019)

17.2. Ajánlott irodalom:

1. **Paul R. Krugman - Maurice Obstfeld** (2003): Nemzetközi gazdaságtan - Elmélet és gazdaságpolitika, **Panem Kft., 2003** (ISBN: 9789635453399)

Budapest, 2023. november 5.

Kutasi Gábor, PhD, dr. habil,
egyetmei docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: KFIBA01

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Fenntartható fejlődés

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Sustainable Development

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 4 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 67% gyakorlat, 33% elmélet

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):
Nemzetközi biztonság és védelempolitika BA

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Környezeti Fenntarthatósági Intézet

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Besenyei Mónika, tudományos munkatárs, PhD,

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 42 (14 E + 28 SZ)

8.1.2. Levelező munkarend: -

8.2. levelező munkarend: heti óraszám - nappali munkarend: 3

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:

Projektalapú tanulás: megadott módszertan szerint a hallgatót végigvezeti egy saját fenntarthatósági projekt felépítésének, megvalósításának és bemutatásának folyamatán. Ebben a hallgatót a tárgyfelelős, vagy egy általa felkért, és a mentori feladatra vállalkozó oktató segíti. A hallgatónak a projektdokumentum alapján meg kell valósítania a projektet és arról egy bemutató dokumentumot (elemzés, video) kell készítenie.

8.3.1. Projektalapú tanulás módszertana:

Fenntarthatósági problémakör azonosítása az UN SDG 2030 tematikájában

A terepmunka során feltárandó lokális (fizikai, társadalmi, digitális stb.) környezet bemutatása (empirikus, kvalitatív és kvantitatív módszerek, interjúk, mérések stb.)

A lokális fenntarthatósági probléma bemutatása és értékelése (empirikus, kvalitatív és kvantitatív módszerek, interjúk, mérések stb.)

Megoldások modellezése, elméleti kidolgozása

Empirikus igazoló eljárások kidolgozása és megvalósítása

Projekteredmények demonstrációja és a továbbfejlesztés lehetőségei

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul): A tantárgy keretében a hallgató a fenntartható fejlődés elméletét szemléletformáló, rendszerezett tudásanyagként sajátítja el (33% elmélet). A tantárgy szakmai tartalma azonos az ENSZ SDG 2030 tematikájával, eszerint:

1. A szegénység felszámolása;
2. Az éhezés megszüntetése;

3. Jó egészség;
4. Minőségi oktatás;
5. Nemek közötti egyenlőség;
6. Tiszta víz és köztisztaság;
7. Újrahasznosítható és megfizethető energia;
8. Jó munkalehetőségek és gazdaságok;
9. Innováció és jó infrastruktúra;
10. Egyenlőtlenség csökkentése;
11. Fenntartható városok és közösségek;
12. A források felelősségteljes használata;
13. Fellépni az éghajlatváltozás ellen;
14. Fenntartható óceánok;
15. Fenntartható földhasználat;
16. Béke és igazság;
17. Partnerség a fenntartható fejlődésért.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Within the framework of the course, the student acquires the theory of sustainable development as an attitude-shaping, organized body of knowledge (33% theory). Major subjects: No poverty (SDG 1), Zero hunger (SDG 2), Good health and well-being (SDG 3), Quality education (SDG 4), Gender equality (SDG 5), Clean water and sanitation (SDG 6), Affordable and clean energy (SDG 7), Decent work and economic growth (SDG 8), Industry, innovation and infrastructure (SDG 9), Reduced inequalities (SDG 10), Sustainable cities and communities (SDG 11), Responsible consumption and production (SDG 12), Climate action (SDG 13), Life below water (SDG 14), Life on land (SDG 15), Peace, justice, and strong institutions (SDG 16), and Partnerships for the goals (SDG 17).

10. Elérendő kompetenciák (magyarul/angolul):

Tudása:

Átfogóan ismeri a magyar biztonság- és védelempolitika kialakításához szükséges elemző módszereket, rendszereket, a stratégiai elemzés-értékelés módszertanát. Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Ismeri Magyarország aktuális globális és lokális környezeti problémáit és ezek összefüggéseit.

Ismeri a fenntartható fejlődés alapvető fogalmait, folyamatait, összefüggéseit. Ismeri a lokális rendszerek komplex kapcsolódását nagyobb rendszerekhez és végső soron az ökoszisztéma (bioszféra) időbeni és térbeni dimenzióihoz.

Ismeri az antropocén lényegét, trendjeit és hatékonyan tud érvelni az iparosodás és a gazdasági fejlődés környezeti hatásainak témájában.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére.

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Képes kritikai alapon közelíteni a működő társadalmi alrendszereket.

Be tudja azonosítani a működtetés kritikus pontjait a környezeti fenntarthatóság, az erőforrásgazdálkodás hatékonysági szempontjain keresztül.

Képes változtatási modellek, hatékonyabb működési alternatívák felállítására ezeket a stakeholderekkel egyeztetni tudja.

Képes a megvalósíthatóságot megtervezni, a forrásszükségleteket azonosítani. Képes teljes fenntarthatósági projektciklust átlátni és ennek ismeretében eredményeit

hatékonyan kommunikálni.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett. Elkötelezett a fenntartható fejlődés iránt, valamint ennek az attitűdnek a mások felé történő átadására.

Elkötelezett a tradicionális életmód és a fenntartható egyéni és közösségi életvitel értékei mellett.

Autonómiája és felelőssége

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Knowledge

Have comprehensive knowledge of the methodology, systems of analysis and strategic assessment needed for the development of Hungarian security and defence policy.

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Familiar with current global and local environmental problems of Hungary and their interrelationships.

Have Knowledge of the basic concepts, processes and contexts of sustainable development.

Have comprehensive understanding of the complex interconnections of local systems with larger systems and the overall temporal and spatial dimensions of the ecosystem (biosphere).

Aware of the essence and trends of the Anthropocene and can argue effectively on the environmental impacts of industrialisation and economic development.

Able to identify models for change and more efficient operational alternatives and to negotiate these with stakeholders.

Capabilities

Able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level.

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Capable of taking a critical approach to the social subsystems at work.

Can identify critical points of operation through environmental sustainability, efficiency aspects of resource management.

Able to plan feasibility, identify resource needs.

Able to see the full sustainability project cycle and communicate results effectively.

Attitude

Committed to the ideas of European and alliance values.

Dedicated to sustainable development and to passing on this attitude to others.

Committed to the values of traditional lifestyles and sustainable individual and community living.

Autonomy and responsibility

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum:

12.1. Magyarul- English:

Az elméleti ismeretek tematikája

1. Történelem

A múltbeli fejlemények és civilizációk történelmi és minőségi leírása, hogy képet kapjunk arról, „hol vagyunk és mi a probléma”. Röviden bemutatásra kerül a fenntartható fejlődés fogalmának történeti háttere is;

History A historical and qualitative description of past developments and civilisations in order to get an idea of 'where we are and what the problem is'. Also the historical background of the concept of sustainable development is briefly presented;

2. Világnézetek

A fenntartható fejlődés az életminőségek fejlesztésére és/vagy fenntartására irányuló törekvés. A szükségletek, az értékek és a hiedelmek világnézetként kerülnek megvitatásra, és a könyvben egy sajátos keretrendszert alkalmaznak az emberek fenntarthatósági kérdésekkel kapcsolatos különböző nézeteinek kategorizálására és megértésére. **Worldviews** Sustainable development is defined as a quest for developing and/or sustaining qualities of life. Needs, values and beliefs are discussed together as worldviews and a specific framework is applied throughout the book to categorise and understand the different views people have on sustainability issues.

3. Rendszerszemlélet

A rendszerszemlélet és az évek során kifejlesztett módszerek és technikák annak érdekében, hogy megértsék a rendszer időbeli viselkedését. **Systems approach** The systems approach and the methods and techniques that have been developed over the years in order to understand a system's behaviour over time.

4. Tudományágak fúziója

Az energia, a természet és az ökológia, a mezőgazdaság és a földrajz, a megújuló és nem megújuló erőforrások elemzése és a gazdaságtan (nem)fenntartható fejlődését vizsgáló tudományágak főbb felismerései és eredményei. **Multiple Scientific Disciplines** Major insights and findings of the scientific disciplines that investigate (un)sustainable developments in the domains of energy, nature and ecology, agriculture and geography, renewable and non-renewable resource analysis and economics.

5. Projektgyakorlat SDG 1-2. Projectmanagement training SDG 1.-2.

6. Projektgyakorlat SDG 3-4. Projectmanagement training SDG 3.-4.

7. Projektgyakorlat SDG 5-6. Projectmanagement training SDG 5.-6.

8. Projektgyakorlat SDG 7-8. Projectmanagement training SDG 7.-8.

9. Projektgyakorlat SDG 9-10. Projectmanagement training SDG 9.-10.

10. Projektgyakorlat SDG 11-12. Projectmanagement training SDG 11.-12.

- 11. Projektgyakorlat SDG 13-15. Projectmanagement training SDG 13.-15.
- 12. Projektgyakorlat SDG 16-17. Projectmanagement training SDG 16.-17.
- 13. Projektértékelés SDG 1-17. Projectmanagement evaluation SDG 1.-17.
- 14. Projektértékelés SDG 1.-17. Projectmanagement evaluation SDG 1.-17.

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 3 félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: 75% jelenléti kötelezettség

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Gyakorlati jegy: A hallgató elméleti ismereteinek ellenőrzése online teszttel történik. A hallgató fenntarthatósági projektjéről készített jelentés értékelését a felkért fenntarthatósági mentor megadott értékelési szempontrendszer alapján végzi el, amelynek része a szöveges és vizuális bemutatás, valamint az szóbeli kommunikáció is. („otthoni munkával készített feladat értékelésével vagy gyakorlati feladatvégrehajtás értékelésével”)

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: a fenntarthatósági projektjelentés 12. hétre történő elkészítése

16.2. Az értékelés: az online teszt eredmény (1-5 skálán) és a fenntarthatósági projektjelentés értékelése (1-5 skálán) számtani átlaga (1-5 skálán). A kerekítés szabálya: 0,51-től felfelé a jobb osztályzat

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele a legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. De Vries, Bert JM.: Sustainability science. Cambridge University Press, 2023. Magyar fordítás (és részletek) folyamatban!
2. Meadows, Donella - Jorgen Randers - Dennis Meadows: "A növekedés határai: harminc év múltán. Kossuth Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 978-963-544-903-3
3. Meadows, Donella H. Thinking in systems: A primer. Chelsea Green Publishing. Vermont (USA), 2008. ISBN: 9781603580557

17.2. Ajánlott irodalom

1. Gelencsér András: Ábrándok bővületében. A fenntartható fejlődés korlátai, Akadémia Kiadó. Budapest, 2022. ISBN: 9789634548997
2. KSH: Fenntartható fejlődés indikátorai, Elérhető: <https://ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai-2022/>
3. Gyakorlati tudás alapja: ENSZ Fenntartható fejlődési célok (SDG) utolsó két év előrehaladási jelentések:
3.: https://www.parlament.hu/irom41/11403/NFFS_3EHJ_jelentes_2019.pdf,
4.: https://www.nfft.hu/documents/1238941/0/NFFS_4EHJ_vegso_20211209+%281%29.pdf/e367a91c-aaa6-a167-9827-908b56c4edbf?t=1639057622491
4. Világunk Átalakítása: Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 Elérhető: <https://ensz.kormany.hu/download/7/06/22000/Vil%C3%A1gunk%20%C3%A1talak%C3%ADt%C3%A1sa%20Fenntarthat%C3%B3%20Fejl%C5%91d%C3%A9si%20Keretrendszer%202030.pdf>

Budapest, 2023. november 28.

Dr. Besenyei Mónika,
tudományos munkatárs, PhD,

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** RRVTB06
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Közös Közzolgálati Gyakorlat
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Joint Public Service Exercise
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok megnevezése (ahol oktatják):** Minden államtudományi képzési területhez tartozó alapképzési szakon nappali és levelező munkarendben.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Kovács Gábor, egyetemi tanár PhD.
- 8. A tanórák száma és típusa (előadás+szeminárium+gyakorlat):**
  - 8.1. Össz óraszám/félév:** 28
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + - SZ + 14 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8 (6 EA + - SZ + 2 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:** A foglalkozások interaktív módon valósulnak meg, az előadások során a hallgató és az oktató között párbeszéd formában történik a kérdés-felelet és válaszadás. A tantárgy elméleti oktatását segítik az e-learning alapú készségfejlesztő interaktív feladatok, amelynek végén a tantárgy közös közzolgálati gyakorlattal zárul. A gyakorlaton aktív számítástechnikai és a mesterséges intelligenciára épülő feladatok kivitelezése történik.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A közzolgálat főbb hivatásrendjei a felkészítés során elsajátított ismereteiket a valóságot megközelítő helyzethez igazodó gyakorlat során a mélyítik el. A gyakorlatot elméleti foglalkozások előzik meg, amelyek a közzolgálati szemléletmód kialakítását, a feladatok közös megoldásának képességét fejlesztik. A tantárgyban oktatásra kerül a különböző szervezetek ideiglenes vezetési rendszere és az ahhoz kapcsolódó komplex ismeretrendszer. A gyakorlat végrehajtása során a vezetési rendszer kialakításával, időeltolódással, helyszín áthelyezésekkel, a gyakorló állomány aktív bevonásával egy komplex "Feladat" megoldása történik, modellezésre kerülnek a képzéseket megrendelő szervezetek és azok válságkezelési törzsei.
- A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):** The students of the main professions of the public service increase their knowledge acquired during the course in an exercise simulating a situation resembling real life. The exercise is preceded by theoretical classes to develop a public service approach and the ability to carry out tasks together. The course presents the temporary leadership system of the various organisations and the related integrated knowledge. During the exercise the students solve the complex "Task" every year, involving the development of the command system, time leaps and relocations of scenes, with the active involvement of the professional staff.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Összességében ismeri, érti, áttekintéssel rendelkezik a közszolgálati szervek vezetés-irányítási rendszerében. Birtokában van az általánostól eltérő különleges viszonyok között a szervezetek vezetéséhez szükséges ismereteknek.

Képességei:

Más szakterületekkel együttműködve képes működtetni a normál működési rendtől eltérő, különleges viszonyok között a hivatásrendjére jellemző szervezeteket. Képes az alsó-, közép- és felső szintű vezető-irányító tevékenység végrehajtására. Jártas a törzsmunkában, ahol aktív tervező, szervező, irányító munkavégzésre képes. A meghatározott feladatok elvégzése érdekében hatékonyan működteti a vezetésére bízott szervezeteket. A szakterületéhez kapcsolódóan megfelelő áttekintő-, rendszerező-, rendszerszemléletű képességgel rendelkezik

Attitűdje:

Felismeri az általa irányított szervezet feladatait és lehetőségeit, együttműködik másokkal a különböző jellegű szakmai problémák megoldásában, saját és szervezete tevékenységével szemben kritikus, követelménytámasztó, munkatársaival szemben empatikus, de feladat- és eredménycentrikus, törekszik a kitűzött célok maradéktalan elérésére.

Autonómiája és felelőssége: Saját, mások és az általa irányított szervezet munkáját önállóan, kellő felelősséggel tervezi, szervezi, irányítja, ellenőrzi. Vezetői útmutatásokat ad, önellenőrzésre képes.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

In general, the students know, understand and have an overview of the management system of public service organisations. They are in possession of the knowledge necessary for the management of organisations under special circumstances.

Capabilities:

In cooperation with other fields of expertise, the students are able to operate the organisations typical of their profession under special circumstances, which are different from normal operating conditions. They are able to carry out lower, middle and high level managerial activities. They are experienced in the staff work, where they are capable of conducting active planning, organising and management. They efficiently operate the organisation they are entrusted to manage, in order to carry out certain tasks. Related to their speciality, they have the ability to overview, systemise and carry out tasks, applying a systemic approach.

Attitude:

The students recognise the tasks and opportunities of the organisation they manage. They cooperate with other people inside and outside the organisation, in order to solve various types of professional problems. Setting high standards, they are critical of their own activities and those of their organisation. They are empathic with their colleagues, but are task- and result-oriented and strive to fully achieve the objectives pursued.

Autonomy and responsibility:

The students plan, organise and control their own work, that of the others and that of the organisation that they manage independently and with the necessary responsibility. They provide management guidance and are capable of self-check.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A Közös Közzolgálati Gyakorlat (The Joint Public Service Exercise).

A közös közzolgálati gyakorlat helye és szerepe a képzés rendszerében, levezetésének általános rendje, módszertana. A gyakorlat elgondolásának főbb elemei, a hallgatók végrehajtandó feladatai, a gyakorlatba bevont erők és eszközök. A vezetés rendszere, feladatok végrehajtásának rendje és rendszere. A tervező munka célja, rendszere, és tartalma. Katonai, rendészeti és közigazgatási vezetési modellek. (Nappali: 2. ó. ea)

12.2. A katonai szervezetek törzsmunkája (The duties of the military staff). A katonai törzsek összetétele, feladatai, a törzsbe beosztott szolgálati személyek felelőssége, feladatai, együttműködő szervezetekkel való kapcsolattartás és információcsere rendszere. A törzs munkája a katonai műveletek végrehajtása során. Jelentések rendje, munkamódszerek, nyilvántartások. (Nappali: 2. ó. ea)

12.3. A rendészeti szervezetek törzsmunkája (The duties of the law enforcement staff). Az integrált rendészeti törzs feladata, összetétele, a törzsbe beosztottak feladata, a vezetési pont felépítése. A rendészeti műveletek előkészítése, a parancsnoki munka rendje és tartalma. A törzs munkája a rendészeti művelet végrehajtása során. (Nappali: 2. ó. ea)

12.4. A közigazgatási szervezetek törzsmunkája (The duties of the public administration staff). A közigazgatási szervezetek alap időszaktól eltérő munkamódszerei, a munkacsoportok, válságkezelő csoportok létrehozásának jellemzői, feladatai, azok lehetséges szervezeti felépítése, az egyes szolgálati beosztások feladatkörei, a csoportok jelentési kötelezettségei. (Nappali: 2. ó. ea, Levelező: 1-4 foglalkozás tananyaga 2 ó. ea)

12.5. A Védelmi Igazgatási Hivatal helye és szerepe a Közös Közzolgálati Gyakorlatban (The place and role of the Defense Administration Office in the Joint Public Service Exercise). A Hivatal céljának és feladatának ismertetése az ország biztonságának fokozása, a védelemhez és a biztonsághoz kapcsolódó igazgatási feladatok, valamint az összkormányzati felkészülés összehangolása a válságkezelés és a különleges jogrendi feladatellátás terén. (Nappali: 2x2. ó. ea.; Levelező: 2x2 ó. ea)

12.6. A Közös Közzolgálati Gyakorlat előkészítése I. (Preparation of the Joint Public Service Exercise I.). A gyakorlat helyzetbeállításának ismertetése, a kialakult konfliktus- és veszélyhelyzet kezelésében résztvevő nemzetközi és hazai szervezetek, szervek szerepe, feladata, hatósági jogköre, tevékenysége, amelynek alapján megtervezhető bevonásuk, illetve részvételük a veszélyhelyzetek elhárításában. Az „Alap és Indító Feladat” és a „Kiegészítő és részletes feladat” átadása a hallgatóknak, értelmezése és útmutatás a feldolgozáshoz. (Nappali: 2. ó. ea.; Levelező: 2 ó. ea, feladatszabás a beadandó elkészítésére.)

12.7. A Közös Közzolgálati Gyakorlat előkészítése II. (Preparation of the Joint Public Service Exercise II.).

A jó gyakorlatok bemutatása a kialakult konfliktus- és veszélyhelyzet kezelésében résztvevő szervezetek irányításában és vezetésben. (Nappali: 2. ó. ea.)

12.8. A Közös Közzolgálati Gyakorlat levezetése - I. mozzanat (Conducting the Joint Public Service Exercise – Phase I). A kialakult konfliktus- és veszélyhelyzet, kezelésében résztvevő szervezetek tevékenysége és azok együttműködése a beállított feladat alapján. (Nappali: 6. ó. gyak,)

12.9. A Közös Közzolgálati Gyakorlat levezetése - II. mozzanat (Conducting the Joint Public Service Exercise – Phase II). A kialakult konfliktus- és veszélyhelyzet kezelésében résztvevő szervezetek tevékenysége és azok együttműködése a beállított feladat alapján. (Nappali: 6. ó. gyak, Levelező képzésben 12.7., 12.8., témák a 12.6. foglalkozáson kerülnek ismertetésre. A 12.9. foglalkozáson a gyakorlat főbb mozzanatainak közös áttekintése 2 ó. gyak.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: a képzés utolsó tanulmányi félévében - a gyakorlati rész a szemeszter végén kerül levezetésre, kivéve a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar alapképzéseit, ahol a 6. félévben történik meg a képzés.

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem írható alá. A hallgató köteles az előadás és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A hallgatónak jelen kell lennie a Közös Közszolgálati Gyakorlaton, amennyiben neki fel nem róható okból hiányzik és azt igazolja, akkor a közös közszolgálati gyakorlat levezetési tervéből és a meghatározott szakirodalomból felkészülve, szóbeli, vagy írásbeli számonkérés során szerzi meg a gyakorlati jegyet (ötfokozatú értékelés).

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A tanulmányi munka alapja az előadások látogatása (a 14. pont szerint), a foglalkozások témájából kiselőadás tartása, a Közös Közszolgálati Gyakorlat levezetési tervének ismerete és a gyakorlaton való eredményes szereplés.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: a tanórákon és a közös közszolgálati gyakorlaton való részvétel a 14. pontban meghatározottak szerint.

16.2. Az értékelés: gyakorlati jegy, ötfokozatú értékelés, a közös közszolgálati gyakorlaton nyújtott teljesítmény (Levelező munkarendes képzés esetén a meghatározott feladat leadására kapott ötfokozatú értékelés).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Kovács Gábor: A rendészeti szervezetekben lejátszódó vezetési folyamatok. Dialog Campus Budapest 2018. ISBN: 978-615-5527-95-1
2. Kovács Gábor szerk: Közszolgálati műveletirányítási rendszerek. Dialog Campus Budapest 2017. ISBN: 978-615-5845-29-1

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Horváth József-Kovács Gábor szerk: Pályakezdő Rendőrtisztek Kézikönyve. NKE 2016. Budapest, ISBN: 978-615-5527-95-1
2. Schweickhardt Gotthilf szerk.: A Katasztrófavédelem vezetési módszertani kézikönyve. NKE 2014. ISBN: 978-615-5305-79-5
3. Krizbai János szerk: Fiatal tiszték zsebkönyve NKE 2021. Budapest, ISBN: 978-963-5315-47-5
4. Szemelvények a Védelmi-biztonsági szabályozási és kormányzástani kutatóműhely 2021-2022. évi munkáiból I-II. kötet

Budapest, 2023.június 13.

Dr. Kovács Gábor
egyetemi tanár, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKHATA005
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A katonai stratégia alapjai
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** The Basics of Military Strategy
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 4 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 33% gyakorlat, 67 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Hadászati Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Forgács Balázs alezredes (PhD), egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 42 (28 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 3
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 14 alkalom tantermi óra. A tantárgy oktatása 28 elméleti kontaktórán az oktató és a hallgatók közötti párbeszéd kialakításával valósul meg. A 14 szemináriumi kontaktóra során a hallgatók a 28 elméleti kontaktórán megszerzett ismereteikre alapozva – tancsoport-létszám függvényében – 3-5 fős csoportokban tartanak kiselőadásokat, 1 kiselőadás / 1 kontaktóra.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy oktatásának célja a stratégiai, katonai stratégiai tantárgyak ismeretanyagának előkészítése, a hallgatók stratégiai műveltségének megalapozása, valamint olyan ismeretek nyújtása, melyek a biztonságpolitikai értékelések alapjául szolgálnak.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): General knowledge on military strategy for strategical and security analyses.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Részleteiben ismeri a magyar és a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szempontjából releváns stratégiákat.

Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére.

Képes a biztonság- és védelempolitika területén hivatalos levél, tárgyalási tematika, háttéranyag, feljegyzés, szakpolitikai elemzés, koncepcionális javaslat, úti jelentés, prezentáció, mandátum és helyzetjelentés készítésére, ismeri ezek elkészítésének módszertanát.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context.

Have profound knowledge of strategies relevant for Hungarian and international security and defence policy.

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities:

Able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level.

In the area of security and defence policy, able to prepare a formal letter, negotiation agenda, present background information, prepare a memorandum, policy analysis, concept proposal, travel report, presentation, mandate and situation analysis; know their methodology.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values.

Committed to the interests of Hungary and its home defence..

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Bevezetés. A stratégia, a katonai stratégia, annak kettős jellege

(Introduction; Strategy, military strategy, direct and indirect approach) – 2 kontaktóra;
A stratégia alapjai: alapvető biztonsági célok, a politika primátusa; (The fundamentals of strategy: basic security objectives, the primacy of policy) – 2 kontaktóra

12.2. A katonai stratégia keretei: nemzeti érdekek, külső és belső fenyegetések (the framework of military strategy: national security interests, foreign and domestic threats) – 2 kontaktóra

12.3. A katonai erőszak elméletének fejlődése (The development of the theory of the Military Violence) – 2 + 2 kontaktóra

12.4. Az indirekt hadviselés elmélete – Thomas More, Clausewitz (The theory of indirect warfare – Thomas More, Clausewitz) – 2 kontaktóra; Az indirekt hadviselés elmélete – Liddell Hart (The theory of indirect warfare – Liddell Hart) – 2 kontaktóra

12.5. Elméletek a háborúkról (Theories on wars) – 2 + 2 kontaktóra

12.6. Az elrettentés stratégiája (The strategy of deterrence) – 2 kontaktóra

12.7. Komplexitás – 21. századi stratégiai és műveleti környezet (Complexity – 21st century strategic and operational environment) – 2 kontaktóra

12.8. A stratégiai dokumentumok rendszere (Systems of strategic documents) – 2 kontaktóra

12.9. A nemzeti biztonsági stratégia (National Security Strategy) – 2 kontaktóra;

12.10. Szeminárium – előadások I. (Seminar – presentations I.) – 2 kontaktóra

12.11. Szeminárium – előadások II. (Seminar – presentations II.) – 2 kontaktóra;

Szeminárium – előadások III. (Seminar – presentations III.) – 2 kontaktóra

12.12. Szeminárium – előadások IV. (Seminar – presentations IV.) – 2 kontaktóra;

Szeminárium – előadások V. (Seminar – presentations V.) – 2 kontaktóra

12.13. Szeminárium – előadások VI. (Seminar – presentations VI.) – 2 kontaktóra;

Szeminárium – előadások VII. (Seminar – presentations VII.) – 2 kontaktóra

12.14. Zárthelyi (Written examination) – 2 kontaktóra

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 4. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgató – a félév végi aláírás megszerzéséért – köteles a foglalkozások legalább 66%-án (18 elméleti 10 gyakorlati kontaktóra) részt venni. Igazolatlan hiányzás esetén az aláírás megtagadásra kerül, a hiányzás nem pótolható és nem váltható ki. Tartós távolmaradás indokolt és igazolt esetben (orvosi, szolgálati) pótolható, amely pótlás egyéni megbeszélés szerint történik.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: Kiselőadás készítése csoportmunkával (tancoport-létszám függvényében – 3-5 fő/csoport), egy adott katonai teoretikus kiadott művével kapcsolatban, 15 percben közös prezentációval előadva. A kiselőadások fő tartalmi elemei: a mű korának szellemi irányzatai, a mű korának hadművészete, a katonai teoretikus élete, a műve bemutatása, a mű hatása. Az előadásokat félév végére tervezett 7 szemináriumon mutatják be a hallgatók (14 kontaktóra), a megtartásuk után azok csoportos és közös (tanári és hallgatói) diskussziója zajlik. 1 szemináriumi kontaktórán 1 prezentáció kerül sorra.

A félév utolsó óráján egy zárthelyi dolgozat megírása, minimum 50%-tól elfogadott. A zárthelyi anyaga a tanórákhoz kiadott szakirodalomra épül. Indokolt távolmaradás esetében (orvosi, szolgálati) pótolható, amely pótlás egyéni megbeszélés szerint történik. Az 50% alatti zárthelyi egyszer javítható, ez viszont kizárja a jegymegajánlást.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú, és kontaktórában kifejezett részvétel a foglalkozásokon, részvétel egy csoportos prezentáció megtartásában, valamint a záró zárthelyi minimum 50%-os teljesítése. Az eredménytelen ZH egy alkalommal javítható, ez viszont kizárja a jegymegajánlást.

16.2. Az értékelés: szóbeli vizsga, kollokvium, 5 fokozatú minősítés. A kollokvium minősítése megajánlott jegyként megszerezhető az utolsó órán megírt zárthelyi

dolgozattal: jegymegajánlás 75 %-tól jó (4), 85 %-tól jeles (5) érdemjeggyel. A szóbeli számonkérés a kötelező irodalomra és az előadások anyagára épül.

16.3.A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges minősítés elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Baylis, John et al. (szerk): A stratégia a modern korban. Bevezetés a stratégiai tanulmányokba. Bp.: Zrínyi Kiadó, 2005. – Bevezetés, 1., 7., 9., 10., 14. fejezetek ISBN 9633274001
2. Csiki Tamás: A stratégiai dokumentumok rendszere. In: Nemzet és Biztonság. 2008. szeptember, 8. szám, 76-81. ISSN 1789-5286
3. Nagy Miklós Mihály: A katonai erőszak elmélete és a XX. század. In.: Múltunk, 2004., 4.szám, 146-175. ISSN 0864-960X

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Forgács Balázs: Morus Tamás (Thomas More) és B. H. Liddell Hart elméletei az indirekt hadviselésről. In: Gőcze, István (szerk.) Keresztény teoretikusok, államférfiak és katonák háborúelméletei. Bp.: Nemzeti Közsolgálati Egyetem, 2019, 51-62. ISBN 9789634981527
2. Liddell Hart, B. H.: Stratégia. Budapest: Európa Könyvkiadó, 2002. ISBN 9630772434
3. Kiss Petra: A magyar stratégiai gondolkodás változása a nemzeti biztonsági stratégiák tükrében. In: Hadtudomány, 2012., 3-4. szám, 68-79. ISSN 1215-4121
4. Resperger István – Kiss Álmos Péter – Somkuti Bálint: Aszimmetrikus hadviselés a modern korban: Kis háborúk nagy hatással. Bp.: Zrínyi Kiadó, 2013. ISBN 9789633275924
5. Collins, John M.: Military Strategy. Principles, Practices, and Historical Perspectives. Brassey's Inc., Washington D.C., 2002. ISBN 1574884301

Budapest, 2023.11.14.

Dr. Forgács Balázs alez., PhD
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKMTTA26
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** NATO történet
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** NATO history
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.4** kredit
  - 4.2.a** tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 70 % elmélet, 30 % szeminárium
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** HHK Műveleti Támogató Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Siposné Prof. dr. Kecskeméthy Klára
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** Összes óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 42 óra (28 EA + 14 SZ 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: –
  - 8.2.** Heti óraszám nappali munkarendben: 2+1 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:
    - 8.3.1. A félév során 14 alkalom tantermi foglalkozás (előadás, szeminárium) kerül megtartásra.
    - 8.3.2. Az elméleti ismeretek átadása a tantárgy oktatása során egyéni feladatok, szemináriumi előadások révén, kooperatív csoportmunkában valósul meg.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy a nemzetközi biztonság-és védelempolitikai alapszakhoz kapcsolódik. A tantárgy célkitűzése, hogy a hallgatók elsajátítsák a Szövetség megalakulásának előzményeit és körülményeit, a politikai-katonai szövetség történetét, a nemzetközi biztonság- és védelempolitikai tanulmányok részeként. A kurzus középpontjában a kollektív biztonság fontossága, a Szövetség értékei és érdekei, a partnerségi kapcsolatok és politika (PfP, Mediterrán Párbeszéd, Isztambuli Együtműködési Kezdeményezés, Globális Partnerek), a partnerek hozzájárulása az euroatlanti térség biztonságához áll, valamint napjaink hatalmi kapcsolatrendszerei geopolitikai és geostratégiai jellemzői, a NATO 2014 utáni főbb eseményei és a Szövetség 2022 utáni története áll. A kurzus tananyagában problémaközpontúan elemezzük a különböző kérdéseket tematikus szerkezetbe foglalva.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course objective is designed to provide knowledge about the antecedents and circumstances of the formation of the Alliance, and the history of the political-military Alliance, as part of the international security and defense policy studies. The course focuses and examines the importance of collective security, the values and interests of the Alliance, its partner relations and policy (PfP, MD, ICI, Partners Across the Globe), partners' contribution to overall security of the euro-atlantic territory and the World, introduces the geopolitical, and geostrategic characteristics today's power relation

systems, with major developments in NATO's post-2014 and post-2022 history. In the course material, the different issues are analysed in a problem-focused way, using a thematic structure.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása: Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát. Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és a katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit, összefüggéseit.

Képességei: Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére. Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő honvédelmi, közigazgatási feladatok ellátására.

Attitűdje: Elkötelezett az európai és a szövetségi értékkezőség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége: Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy — alkalmazásától függően — az adott nemzetközi szervezet céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation. Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context. Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities: Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks. Able to accomplish tasks in home defence and public administration in relation to security and defence policy.

Attitude: Committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility: Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment. Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: intézményi szinten nincsenek.

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bemutatkozás, a tantárgy tematikájának bemutatása. A számonkérés módjainak ismertetése. A tematikában szerepelő témakörök elméleti alapozásához, valamint a tantárgy szemináriumi feladataihoz szükséges szakirodalom (kötelező, ajánlott) áttekintése. Ráhangelő előadás és olvasószeminárium. (Introduction, presentation of the thematic, description of the methods of accountability. Review of the literature (compulsory, recommended) necessary for the for the acquisition of theoretical basis of the topics covered in the syllabus and for the seminar assignments, Lecture and reading seminar).

12.2. Teherán, Jalta, Potsdam – a hidegháború kezdete; Előadás és szeminárium (Tehran, Yalta, Potsdam – the emergence of the Cold War, Lecture and seminar)

12.3.A NATO előzményei, a Riói Szerződés, a Dunkerque-i Szerződés, a Montreaux-i Egyezmény, a Brüsszeli Szerződés, a Vandenberg Határozat; Előadás és szeminárium (The antecedents of NATO, Rio Treaty, Treaty of Dunkirk, Montreaux Treaty, Brussels Treaty, Vandenberg Resolution, Lecture and seminar).

12.4.A Washingtoni Szerződés, a NATO szervezeti felépítésének, struktúrájának kialakulása, változása; Előadás és szeminárium (The Washington Treaty, the evolution of NATO's structure, Lecture and seminar).

12.5. A Marshall-terv, A berlini blokádnak, az első „Három bölcs” szerepe, a berlini fal, hidegháborús bővítések; Előadás és olvasószeminárium (The Marshall Plan, Berlin Blockade, the role of the First Three Wise Men, Berlin Wall, Cold War enlargements, Lecture and reading seminar).

12.6.A második „Három bölcs” szerepe, jelentősége, a Harmel-jelentés; Előadás és olvasószeminárium (The role of the second Three Wise Man, The Harmel Report, Lecture and reading seminar).

12.7.A Londoni Nyilatkozat, a NATO posztbipoláris bővítési körei; Előadás és olvasószeminárium (The London Declaration, NATO post bipolar enlargements, Lecture and reading seminar).

12.8.A NATO posztbipoláris Stratégiai Koncepcióinak jelentősége (1991, 1999, 2010, 2022); Előadás és szeminárium (The importance of NATO post bipolar Strategic Concepts (1991, 1999, 2010, 2022, Lecture and seminar).

12.9.A NATO partnerségi kapcsolatai I. (PfP, Mediterrán Párbeszéd, Isztambuli Együttműködési Kezdeményezés, Globális Partnerek, Indo-Csendes-óceáni partnerek); Előadás és szeminárium; NATO Partnership relations (PfP, Mediterranean Dialogue, Istanbul Cooperation Initiative), Lecture and seminar.

12.10. A NATO partnerségi kapcsolatai II. (Globális Partnerek, Indo-Csendes-óceáni partnerek); Előadás és szeminárium; NATO Partnership relations (Global Partners, Indo-Pacific Countries), Lecture and seminar.

12.11. A NATO stratégiai partnerei (Ukrajna, Grúzia), NATO-Oroszország kapcsolatok; Előadás és szeminárium (Strategic partners of NATO (Ukraine, Georgia), NATO-Russia relations, Lecture and seminar).

12.12. A NATO válságreagáló és válságkezelő műveletei; Előadás és szeminárium (NATO crises respond and crises management operations, Lecture and seminar).

12.13. A NATO 2022 után, Előadás és szeminárium. (NATO after 2022; Lecture and seminar),

12.14. Zárthelyi dolgozat – ismeretszint felmérés, összegzés, konzultáció, felkészülés a kollokviumra; (Knowledge-survey, Summary, consultation, preparation for the colloquium)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: évente / 4. szemeszter

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a tantárgy tanórarendi foglalkozásain, a szemináriumi foglalkozásokon, valamint az ismeretszintfelmérőn tevékenyen részt venni. A hallgató igazolt okkal (egészségügyi, megbízatási stb.) az összes tanórarendi foglalkozás legfeljebb egyharmadáról hiányozhat. Az ezt meghaladó mértékű hiányzás a féléves aláírás megtagadását vonja maga után. A hiányzást igazoló dokumentum másolatát a hallgató köteles az oktatóknak eljuttatni. A hallgató köteles továbbá az általa kihagyott témakörökből önállóan felkészülni. A tantárgy kurzusára kedvezményes tanulmányi rend kérelemmel jelentkező hallgató a tantárgy oktatóival köteles egyeztetni a

szorgalmi időszakban végrehajtandó feladatokról.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

15.1. Félévközi feladatok

A tanulmányi munka alapja az előadásokon és a szemináriumi foglalkozásokon való részvétel a 14. pontban meghatározottak szerint.

A szemináriumi feladat pontos részleteit 12.1 első foglalkozáson határozzák meg, a tantárgyi tematikában részletezett ismeretanyag elsajátítása a kötelező és az ajánlott szakirodalom felhasználásával. A kurzus első foglalkozásán egyezett a 12. pontban meghatározott témakörökhöz kapcsolódó szemináriumi előadás megtartása, valamint egy esszé dolgozat elkészítése a tárgy elméleti tananyagához kapcsolódó témában a kötelező és az ajánlott szakirodalom felhasználásával.

15.2. Az ismeretek ellenőrzésének rendje

Kötelező a részvétel az 12.14. foglalkozáson, a NATO történet kurzus ismeretanyagának elsajátítását felmérő zárthelyi dolgozat megírása érdekében. Az írásbeli ismeretszint felmérő értékelése az elért maximális pontszám 60%-ától elégséges (2); 70%-ától közepes (3); 80%-ától jó (4); 90%-ától jeles (5). Az elégséges (2) szintet el nem érő, illetve a dolgozatírástól távolmaradó hallgatók elégtelen (1) értékelést kapnak.

Az ismeretszintfelmérő zárthelyi dolgozat megismétlésére két lehetőség van a szorgalmi időszakban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a tanórarendi foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott szemináriumi feladatok, esszé dolgozat megírása, továbbá az ismeretszint felmérő legalább elégséges (2) szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés: A 15. pontban meghatározott félévközi feladatok (szemináriumi előadás, az esszé dolgozat), az ismeretfelmérő legalább elégséges (2) szinten történő teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kurzus kollokviummal zárul (öt fokozatú osztályzat). A kreditek megszerzésének előfeltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges (2) vizsga. A kurzus teljesítéséhez szükséges a hallgató jelenléte az órákon (részvétel az órák 60%-án), a kurzus elméleti anyagához kapcsolódó félévközi feladatok (szemináriumi előadás, esszé dolgozat) teljesítése, valamint a szintfelmérő legalább elégséges (2) érdemjeggyel történő megírása.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6
2. Siposné Kecskeméthy Klára: A NATO-partnerségi kezdeményezések története 2021-ig, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2022. p. 364 ISBN: 978 963 327 882 6
3. Szenes Zoltán (szerk.): A mai NATO, a szövetség helyzete és feladatai, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2021. p. 267 ISBN: 978 963 327 803 1

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Warsaw Summit Communiqué Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Warsaw 8-9 July 2016
2. Brussels Summit Declaration Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Brussels 11-12 July 2018
3. NATO Madrid Summit Declaration, Issued by NATO Heads of State and Government

- participating in the meeting of the North Atlantic Council in Madrid 29 June 2022
4. NATO 2022 Strategic Concept. Adopted by Heads of State and Government at the NATO Summit in Madrid
  5. NATO Vilnius Summit Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Vilnius 11 July 2023

Budapest, 2023. november 15.

Siposné prof. Dr. Kecskeméthy Klára, CSc
egyetemi tanár, tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA03
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Politikai diskurzuselemzés
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Political Discourse Analysis
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az államtudományi képzési terület Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:** a félév folyamán a hallgatók több csoportos, problémamegoldó feladatot kapnak. Az önálló információkeresés és -feldolgozás, valamint a kritikus gondolkodást fejlesztő viták állnak a középpontban. A hallgatók megismerik és kipróbálják a tartalomelemzés, illetve a politikai diskurzuselemzés többféle módszerét és azok alkalmazhatóságát különféle elméleti háttérű nemzetközi politikai és biztonságpolitikai elemzésekben. 10-15 perces prezentációban bemutathatják kreatív ötleteiket. lehetőségük van szövegelemző szoftverek kipróbálására és összehasonlítására is.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus áttekinti a tartalomelemzés és a politikai diskurzuselemzés kialakulását, fejlődési irányait és irányzatait. Bemutatja a módszerek alkalmazhatóságát a nemzetközi politika és biztonságpolitika folyamatainak követésében, feltárásában és értelmezésében. A hallgatók kipróbálják az elemzést a nemzetközi kapcsolatok vizsgálatának többféle módszertani keretében, különös tekintettel a konstruktívizmusra, a konfliktuselemzésre és a narratívaelemzésre. A gyakorlati feladatok során szövegelemző szoftvereket is használnak és értékelnek.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course provides an outline of the evolution and development trends of content analysis and political discourse analysis. The course examines the applicability of these methods in detecting, tracing and interpreting processes in international politics as well as security policy. Students test the methods of analysis in various methodological frameworks of investigating international relations, with special regard to constructivism, conflict analysis and narrative analysis. When completing practical assignments, they use and assess text processing softwares.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Ismeri a kapcsolódó elemző módszereket és a stratégiai elemzés-értékelés módszertanát. Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, folyamatok értelmezésére és a kapcsolódó feladatok elvégzésére. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására. Képes a biztonság- és védelempolitika területén tárgyalási tematika, háttéranyag, feljegyzés, szakpolitikai elemzés, koncepcionális javaslat és helyzetjelentés készítésére.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi érték közösség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military trends impacting Hungarian security- and defence policy as well as the major theoretical schools needed for their interpretation. Know the related ways of analysis and the methodology of strategic analysis and assessment. Know the general impact of 20th and 21st century conflicts on current security policy, ongoing international conflicts and their geostrategic context.

Capabilities:

Able to interpret commitments and processes originating from international memberships, organisational relations and partnerships, as well as perform related tasks. Able to arrive at realistic assessment relying on processed information, able to participate actively in decision-making procedures and make independent professional proposals. In the area of security and defence policy, capable of preparing a negotiation agenda, background study, memorandum, concept proposal, and situation report and know their methodology.

Attitude:

Is committed to the ideas of European and alliance values. Is committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Is able to implement their professional standpoint related to security- and defence policy, depending on their position in an organisation. In international employment, is able to advance the security- and defence policy interests of Hungary, or, dependent on their employment, of the given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A politika nyelvének sajátosságai. Hatalom és politikai diskurzus (Peculiarities of the language of politics. Power and political discourse)

12.2. A média szerepe. A csatorna és a körülmények hatása (The role of the media. The impact of channels and circumstances)

12.3. A hír. Mit jelenít meg a hír? Valóságmodellek (The news item. What does the news represent? Models of reality)

12.4. A média explicit és implicit tartalma. A tartalom elemzése (The explicit and the implicit content of the media. Analysing the content of the media)

12.5. Retorika és politikai diskurzus (Rhetoric and political discourse)

12.6. A média retorikai eszközei (Rhetorical devices of the media)

12.7. Vita, tárgyalás, befolyásolás demokráciákban. Hatalmi viszonyok és média reprezentáció. Választási kampányok (Discussion, negotiation, persuasion in democracies: power relations and media representation. Election campaigns)

12.8. Politikai diskurzus tekintélyelvű politikai rendszerekben (Political discourse in authoritarian political systems)

12.9. Politikai diskurzus gazdasági és politikai válságban, konfliktus- és háborús övezetekben. Mire lehet következtetni? (Political discourse in economic and political crisis. Political discourse about conflict areas and war zones. What may be inferred?)

12.10. Stratégiai kommunikáció és lélektani hadviselés konfliktusok előtt, közben és után (Strategic communication and psychological warfare before, during and after conflicts)

12.11. A politikai diskurzus és a hírgyártás átalakulása a közösségi média hatására (The transformation of news production and of media content: the impact of social media)

12.12. Stratégiai narratíva és ideológia (Strategic narrative and ideology)

12.13. Az álhírek és a megtévesztés (Fake news and deception)

12.14. A hallgatók saját elemzéseinek bemutatása (Students' own analysis of selected political discourse. Presentations)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.

Egy, 15 perces prezentáció készítése a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témából.

Az évközi jegy 50%-át az aktív órai munka, 30%-át a prezentáció, és 20%-át a félév végi dolgozat adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Jakusné Harnos Éva (2016). A befolyásolás módszereinek változása a média fejlődésének fényében. Honvédségi Szemle 2016/2. pp.70-81
2. Jakusné Harnos Éva (2002). A nyomtatott sajtó hírei a diskurzuselemzés szemszögéből. In: Magyar Nyelvőr 126, 142–156. <http://www.c3.hu/~nyelvor/period/1262/126203.pdf>
3. Dieckmann, Walter (2000). A politikai szavak tartalma. Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt szerk.2000. Szövegváltozatok a politikára. Nemzeti Tankönyvkiadó. Universitas. Budapest. 28–52. ISBN 963 19 0983 2
4. Lasswell, Harold D. (2000). A hatalom nyelve. A politikai szavak tartalma. Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt szerk.2000. Szövegváltozatok a politikára. Nemzeti Tankönyvkiadó. Universitas. Budapest. 9–28. ISBN 963 19 0983 2

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Jowett, Garth. S. and O'Donnell, Victoria (2015). Propaganda and Persuasion. SAGE Publications
2. Krippendorff, Klaus (1995). A tartalomelemzés módszertanának alapjai. Balassi Kiadó. Budapest. ISBN 963-7873-80-5
3. Zaffran, Raphael. (2019). Strategic Narrative and Security. Taylor, Bryan. C. and Bean, Hamilton. (eds.) The Handbook of Communication and Security. New York; London: Routledge; Taylor and Francis Group. 354–367. ISBN 9780367226688

Budapest, 2023. november 3.

Jakusné dr. Harnos Éva
egyetemi docens
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁÁJTB06
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Civilizációnk kihívásai
- 2. A tantárgy megnevezése (angolul):** Challenges of our civilisation
- 3. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az államtudományi képzési terület valamennyi alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Állam- és Jogi történelmi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Prof. Dr. Nagyernyei-Szabó Ádám Sándor DSc, kutatóprofesszor.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 12 alkalom tantermi (vagy oktatási céllal kiválasztott más helyszínen) óra, egy alkalom egyetemi rendezvény (lehetőleg Ludovika Fesztivál előadásán), egy alkalom kulturális intézmény (min. Ludovika Történelmi Kiállítás) meglátogatása. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A hatékony állam működéséhez nélkülözhetetlenek a jó államtudományi ismeretekkel rendelkező tagjai a különböző hivatásrendeknek, akik nemcsak lokálisan, hanem globálisan is képesek értelmezni a világban zajló folyamatokat. A tantárgyi tematikában az elmúlt évtizedek viszonylag nyugodt világrendjét érő elemi erejű változások egyes aspektusait dolgozzuk fel, az európai civilizáció fundamentumaival és több évszázados fejlődés általi eredményeivel összevetésben. Tantárgyunk célja, hogy a magyar államigazgatás és az egyes hivatásrendek jövőbeni szereplői világosan és pontosan átlássák azokat az erővonalakat, melyek meghatározzák a következő évtizedek Európáját. A tananyagban problémaközpontúan elemezzük a különböző kérdéseket tematikus szerkezetbe foglalva.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Good knowledge of public governance is essential for the effective functioning of the state, and it requires staff who are capable of interpreting the processes occurring both locally and globally. In the curriculum of the course, we examine the elemental changes that have affected the relatively peaceful world order of the past decades and compare them with the foundations of European civilization and the results of its centuries-long development. The aim of our subject is to provide future participants of the Hungarian public administration with a clear understanding of the power lines that will determine the future of Europe in the next decades. The course material is analyzed in a problem-centered manner, and various issues are organized in thematic structures.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Európa aktuális helyzetének, kihívásainak és lehetőségeinek, valamint a 21. század stratégiai dimenzióinak ismerete. A 21. századi világ átfogó problémáinak, kihívásainak és összefüggéseinek megismerése és megértése, azok globális és lokális szinten való értelmezése.

Képességei:

Szövegértési, -értelmezési, elemzési és értékelési készségek kialakítása, amelyek lehetővé teszik az Európára és Magyarországra ható globális események és világfolyamatok hatékony értelmezését és értékelését. A tantárgyhoz kapcsolódó adatok, szakirodalom kritikus értékelése és elemzése.

Attitűdje: Elkötelezettség az ország jövője és sikerei iránt, valamint nyitottság azokra az új ismeretekre és kihívásokra, amelyek Magyarország helyét és lehetőségeit érintik a 21. században. Elkötelezettség az önálló és elemző, kritikus gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége: Önálló és kritikus gondolkodás, érdeklődés és véleményformálás, önreflexió Európa és Magyarország jelenkori és jövőbeni kihívásainak és lehetőségeinek megértésére, valamint az egyes témakörökre vonatkozó információs források hatékony kezelése. A globális problémákhoz és kihívásokhoz kapcsolódó egyéni és közösségi felelősségvállalás támogatása Magyarország jövőjével kapcsolatban.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knowledge of Europe's current situation, challenges, and opportunities, as well as the strategic dimensions of the 21st century. Understanding and awareness of the comprehensive problems, challenges, and interconnections of the 21st-century world, and their global and local interpretations.

Capabilities:

Developing skills in reading comprehension, text interpretation, text analysis, and text evaluation, which enable effective interpretation and evaluation of global events and world processes affecting Europe and Hungary. Critical evaluation and analysis of data and literature related to the course.

Attitude:

Commitment to the future and success of the country, as well as openness to new knowledge and challenges that affect Hungary's position and opportunities in the 21st century. Commitment to independent and analytical, critical thinking, individual and group work through collaboration.

Autonomy and responsibility:

Fostering independent and critical thinking, interest and opinion formation, self-reflection in understanding the contemporary and future challenges and opportunities of Europe and Hungary, as well as efficient management of information sources related to specific topics. Encouraging individual and collective responsibility for global problems and challenges concerning Hungary's future.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Az európai civilizáció alapjai: antikvitás-kereszténység (The foundations of European civilization: Antiquity-Christianity)

12.2. Európa népei (The peoples of Europe)

12.3. Demográfiai kihívások Európában (Demographic challenges in Europe)

12.4. Hungarikumok és híres magyarok a világban (Hungaricums and famous Hungarians in the world)

12.5. Energiafelhasználás Európában (Energy consumption in Europe)

12.6. A klímaváltozás hatásai Európában (The impacts of climate change in Europe)

12.7. A család helyzete és a nemi szerepek kérdése Európában (The situation of the family and issues of gender roles in Europe)

12.8. Őshonos és új kisebbségek Európában (Indigenous and new minorities in Europe)

12.9. A hadsereg a jövő Európájában (The Army in the Europe of the Future)

12.10. Civilizációnk a veszélyek korában (Our civilization in the age of dangers)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.

Két egyetemi rendezvényen való részvétel (pl. Ludovika Fesztivál), és az egyikről egy rövid beszámoló készítése.

Az évközi jegy 60%-át az aktív órai munka, 40%-át az egyetemi rendezvényeken való részvétel és az elkészült beszámoló adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

Levelező munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Két darab 1500 karakteres évközi beadandó a 12. pontban megadott tematikához kapcsolódóan.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

Az európai civilizáció alapjai: antikvitás-kereszténység:

- i. [Oscar Halecki - Európa millenniuma, MCC Press, 2022:](#)
  - a. Prolóógus: A kereszténység első millenniuma, 1-5. alfejezetek (25-67.o)
  - b. Második rész: A keresztény nemzetközösség; 11. alfejezet: Európa és a kereszténység (141-153.o)

Európa népei:

- i. [Robert Schuman – Európaért, MCC Press, 2022:](#) (17-69.o)
  - a. I. fejezet: Európa feldarabolása idejét múlt abszurditássá vált;
  - b. II. fejezet: Mielőtt Európa katonai szövetséggé vagy gazdasági egységgé válna, a legnemesebb értelemben vett kulturális közösséggé kell lennie;
  - c. III. fejezet: Európát felépíteni Németország nélkül, akárcsak Franciaország nélkül lehetetlen;
  - d. IV. fejezet: Anglia csak a körülmények nyomására fogadja majd el, hogy Európába integrálódjék.
- ii. [Robert D. Kaplan: A Földrajz Bosszúja, AJTK, 2022](#)
  - a. 9. fejezet: Európa megosztottságának földrajza
- iii. Navracsics Tibor: Egyre szorosabb egység? – Jövők Európában in: [Mernyei Ákos – Orbán Balázs \(szerk\) – Magyarország 2020, MCC Press, 2021:](#) 677-693.o.

Demográfiai kihívások Európában:

- i. Dezső Tamás: A migrációs válság okairól és következményeiről, in: [Mernyei Ákos – Orbán Balázs \(szerk\) – Magyarország 2020, MCC Press, 2021:](#) (195-215.o)
- ii. Fűrész Tünde: Család nélkül nincs nemzet – demográfiai fordulat Magyarországon, in: [Mernyei Ákos – Orbán Balázs \(szerk\) – Magyarország 2020, MCC Press, 2021](#)
- iii. [Ed West - A sokszínűség illúziója, MCC Press, 2023:](#)
  - a. 4. fejezet: Elvégezni a britek helyett a munkát – Előnyös-e a tömeges bevándorlás a gazdaság számára? (112-139.o)
  - b. 5. fejezet: Sokszínűség és egyenlőtlenség – A tömeges bevándorlás társadalmi ára (139-157.o)

Hungarikumok és híres magyarok a világban:

- i. [Tóza István – Horváth Imre: Hungarikumok és nemzeti értékvédelem, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021](#)
  - a. III. Fejezet: A nemzeti értékek és Hungarikumok gyakorlati hasznosíthatóságának lehetőségei (38-55.o)
  - b. 1. Melléklet: A Hungarikumok Gyűjteményének bővülése időrendi sorrendben (111-145.o)
- ii. Prágay Dezső – Híres Magyarok a Nagyvilágban, 1995
  - a. Első fejezet: Az egyes tudományágakban világhíressé vált magyarok (12-34.o)
  - b. Hetedik fejezet: Irodalom és művészetek: építészet, zene, film (54-65.o)

Energiafelhasználás Európában:

- i. [Daniel Yergin- Változó világtérkép - Energia, klíma és a nemzetek közti konfliktusok, MCC Press, 2023:](#)
  - a. 10. fejezet: Krízis a földgáz körül
  - b. 11. fejezet: ellentétek az energiabiztonság körül
  - c. 12. fejezet: Ukrajna és az újabb szankciók (95-107.o)
  - d. 14. fejezet: ellenhatás (117-129.o)
  - e. 42. fejezet: Zöldmegállapodások (377.o – 382.o.)
- ii. Hernádi Zsolt: Ellátásbiztonság és energetikai szuverenitás – Magyar energetikai

kilátások, in: [Mernyei Ákos – Orbán Balázs \(szerk\) – Magyarország 2020, MCC Press, 2021](#)

A klímaváltozás hatásai Európában:

- i. [Bjorn Lomborg - Téves riasztás, MCC Press, 2022:](#)
  1. Harmadik rész, 8. alfejezet: Mi áll a párizsi megállapodás kudarca mögött?
- ii. [Francesco Giubilei - A természet megőrzése, MCC Press, 2022:](#)
  2. Első rész, 6. alfejezet: Az Európa-párti környezettudatosság (65-71.o)
  3. Harmadik rész: A jövő környezetvédelmi kihívásai, 219-259.o
- iii. [Michael Shellenberger - Apokalipszis Soha, Gingko Kiadó – MCC Press, 2021:](#)
  - a. 11. fejezet: az energia megtagadása, 263-294.o
- iv. [Böszörményi-Nagy Gergely – Nonkonform, MCC Press, 2022:](#)
  - a. II. fejezet: Éghajlat és háború, 1-4. alfejezetek (104-131.o)

A család helyzete és a nemi szerepek kérdése Európában:

- i. [Ryan T. Anderson - Harryből Sally, MCC Press, 2022:](#)
  - a. 4. fejezet: Mitől leszünk férfiak vagy nők? (125-147.o)
  - b. 7. fejezet: Nem és kultúra (219-259.o)
- ii. [Eugénie Bastie - Viszlát Mademoiselle!, MCC Press, 2022:](#)
  - a. 12. fejezet: éljen a nemek közötti különbség! (187-205.o)
- iii. [David Engels - Mit tegyünk?, MCC Press, 2021:](#)
  - a. 12. fejezet: A családalapítás jelentőségéről
  - b. 13. fejezet: A gyermeknevelés fontosságáról (132-146.o)
- iv. [Katy Faust, Stacy Manning - Szemünk fényei, MCC Press, 2022:](#)
  - a. 2. Fejezet: A biológia számít (67-97.o)
  - b. 3. Fejezet: Számít a nem (97-125.o)
  - c. 4. Fejezet: Számít a házasság (125-157.o)

Őshonos és új kisebbségek Európában:

- i. [Ed West - A sokszínűség illúziója, MCC Press, 2023:](#)
  - a. 5. fejezet: Sokszínűség és egyenlőtlenség – A tömeges bevándorlás társadalmi ára (139-157.o)
  - b. 8. fejezet: Multikulturalizmus – A sokszínűségekre adott liberális válasz (203-234.o)
- ii. [Gyurcsík Iván \(szerk.\) – Gyönyör József Emlékkötet: Lesz-e Végre Igazi Hazánk?, 2022, Kisebbségekért – Pro Minoritate Alapítvány](#)
  - a. Fiatala-Butora János: A kollektív bűnösség árnyékában (173-196.o)
- iii. [Ayaan Hirsi Ali - Préda – Bevándorlás, iszlám és a női jogok hanyatlása, MCC Press, 2022:](#)
  - a. III. Rész: A civilizációk csatája – újraértelmezve (191-280.o)

A hadsereg a jövő Európájában

- i. [Szálkai Kinga-Baranyi Tamás Péter-Szarka E. Luca \(szerk\): Biztonságpolitikai Corvinák I-II, AJTK, 2021:](#)
  - a. 2. Fejezet, 2. alfejezet: Kelemen Zoltán – Európa
- ii. [Marton Péter – Balogh István – Rada Péter: Biztonsági Tanulmányok, AJTK, 2015:](#)
  - b. 3. fejezet 7. alfejezet: A katonai (és hírszerzési) biztonsági komplexum

Civilizációnk a veszélyek korában:

- i. [Szálkai Kinga-Baranyi Tamás Péter-Szarka E. Luca \(szerk\): Biztonságpolitikai Corvinák I-II, AJTK, 2021:](#)
  - a. Globális biztonsági kihívások (27-201.o; különös tekintettel az 1., 2., 3., 5., 6. alfejezetekre)

Budapest, 2023. június 12.

Prof. Dr. Nagyernyei-Szabó Ádám Sándor
DSc, kutatóprofesszor
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁNKDB20
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Nemzetközi kapcsolatok elmélete és története
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Theory and History of International Relations
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 6 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. habil. Szente-Varga Mónika, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (28 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: olvasószeminárium; kooperatív tanulás; szimulációs játék / csoportos vetélkedő
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A kurzus során a hallgatók alapozó ismereteket szerezhetnek a nemzetközi kapcsolatok elméletéből és történetéből. Megismerkednek a nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág előzményeivel, kialakulásával, irányzataival, a legfontosabb elméleti iskolákkal és képviselőikkel. A kurzus másik része a nemzetközi kapcsolatok történetére fókuszál; a hidegháború főbb mérföldköveit mutatja be.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): This course consists of two basic parts: theoretical and historical. On one hand students acquire basic knowledge on the field of the theory of international relations (IR). They will become familiar with the antecedents, the birth and the evolution of this discipline, its trends and most influential schools of thought and their representatives. On the other hand, they examine the milestones of the Cold War and learn about the history of international relations since 1945.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Érti a nemzetközi kapcsolatok területén alkalmazott összefüggéseket és alkalmazni tudja a fontosabb fogalmakat. Ismeri a nemzetközi kapcsolatok elméletének legfontosabb paradigmáit, és tájékozott az egyes elméleti irányzatok közötti vitákkal kapcsolatban. Tájékozott a hidegháború legjelentősebb konfliktusainak és válságainak összefüggésrendszerében.

Képességei:

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli. Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a szakmai és emberi szolidaritás.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Students understand correlations and the most important concepts in the field of international relations. They are familiar with the most important paradigms of the theory of international relations, and with the debates between certain theoretical trends and schools of thought. They are familiar with the relational system of the most significant conflicts and crises of the Cold War.

Capabilities:

Students are capable of making realistic judgements based on the information processed and forming professional proposals.

Attitude:

Respect towards other people's opinions while adopting an authentic viewpoint. An openness and sensitivity towards social issues, professional and human solidarity.

Autonomy and responsibility:

Organising his/her work with autonomy and responsibility in line with his/her position in the organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A tudományág létrejötte, kialakulásának körülményei és részdiszciplínái. A nemzetközi kapcsolatok tanulmányozásának megközelítései. Ráhangelő előadás és olvasószeminárium (The origins of the discipline, its development and sub-disciplines. Approaches to the study of international relations. Lecture and reading seminar)

12.2. A nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág irányzatai és képviselői I. A realizmus előfutárai és a klasszikus realizmus a 20. században. Előadás és olvasószeminárium (IR I. The precursors of realism and classical realism in the 20th century. Lecture and reading seminar)

12.3. A nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág irányzatai és képviselői II. A liberalizmus előfutárai és a klasszikus idealista iskola a 20. században. Előadás és olvasószeminárium (IR II. The precursors of liberalism and the classical idealist school in the 20th century. Lecture and reading seminar)

12.4. A nemzetközi kapcsolatok története I. A hidegháború okai és kezdeti évei. Előadás és olvasószeminárium (History of international relations I. Causes and early years of the Cold War. Lecture and reading seminar)

12.5. A nemzetközi kapcsolatok története II. A hidegháború főbb mérföldkövei, szakaszai és azok jellemzői. Előadás és olvasószeminárium (History of International Relations II. Major Milestones and Phases of the Cold War. Lecture and reading seminar)

12.6. A nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág irányzatai és képviselői III. A neoliberalizmus formái és megközelítései (szociológiai liberalizmus, interdependencia liberalizmus, liberális institucionalizmus, republikánus liberalizmus) Előadás és olvasószeminárium (IR III. Forms and approaches of neoliberalism (sociological

liberalism, interdependence liberalism, liberal institutionalism, republican liberalism)
Lecture and reading seminar)

12.7. A nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág irányzatai és képviselői IV. A neorealista iskolák megközelítései (strukturális realizmus, offenzív realizmus, defenzív realizmus) (IR IV. Neo-realist approaches (structural realism, offensive realism, defensive realism))

12.8. A nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág irányzatai és képviselői V. Az angol iskola és a konstruktivizmus. Előadás és olvasósze­minárium (IR V. The English School and Constructivism. Lecture and reading seminar)

12.9. A nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág irányzatai és képviselői VI. Marxizmus. Dependencia- és világsz­tem-elméletek (IR VI. Marxism. Dependency and world system theories)

12.10. A nemzetközi kapcsolatok története III. A hidegháború vége és a posztbipoláris világrend kialakulása. Az Észak-Dél szakadék a nemzetközi kapcsolatokban. Előadás és olvasósze­minárium (History of international relations III. The end of the Cold War and the emergence of the post-bipolar world order. The North-South divide in international relations. Lecture and reading seminar)

12.11. A nemzetközi kapcsolatok elmélete tudományág irányzatai és képviselői VII. Feminizmus, posztstrukturális­mus, posztkolonializmus. Előadás és olvasósze­minárium (IR VII. Feminism, post-structuralism, post-colonialism. Lecture and reading seminar)

12.12. Konfliktusok a hidegháborúban (szimulációs játék v. csoportos vetélkedő) (Conflicts in the Cold War (simulation game or group activity / quiz))

12.13. Konfliktusok a hidegháborúban (szimulációs játék v. csoportos vetélkedő) (Conflicts in the Cold War (simulation game or group activity / quiz))

12.14. Zárthelyi dolgozat. (In-class test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 4. félév/tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: Az órákon legalább 75%-os az órai jelenlét kötelező. Az igazolt távollét esetén a hallgatónak pótolni kell az anyagot az oktató útmutatása alapján. 25%-nál nagyobb arányú igazolatlan távollét az aláírás megtagadását vonja maga után.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A kurzusból megajánlott jegy szereshető. A megajánlott jegy a következő elemekből tevődik össze: zárthelyi dolgozat (50%), órai munka olvasósze­mináriumokon (25%), feladat: szakirodalmi munka feldolgozása (25%). Értékelési skála: 60% alatt elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89% jó és 90%-100% jeles. A feladat során a hallgató egy az utóbbi öt évben, nemzetközi viszonyok elmélete tárgyban publikált tanulmányt dolgoz fel önállóan. Rövid összefoglalót készít belőle, majd értékeli, kritikai észrevételeket fűz hozzá. Mindezt 8-10 percben szóban összefoglalja és felvételen rögzíti, amit a kurzus moodle felületére feltölt (határidő: 11. hét). Ha a hallgató megajánlott jegyet nem szerez, vagy azt nem fogadja el, akkor a kurzus a vizsgaidőszakban, vizsgával zárul.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Zárthelyi dolgozat megírása.

16.2. Az értékelés: Kollokvium. Írásbeli vagy szóbeli vizsga a kurzus tananyagából és a kötelező olvasmányokból. Értékelési skála: 60 % alatt elégtelen, 60-69 %: elégséges, 70-79 %: közepes, 80-89 %: jó, 90-100 %: jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Egedy Gergely: Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe. HVG, Budapest, 2017, 3. átdolgozott kiadás. ISBN: 978 963 258 348 8
2. Burchill, Scott – Linklater, Andrew, szerk: A nemzetközi kapcsolatok elméletei. Typotex

Kiadó, Budapest, 2019. ISBN: 9789634930372

3. Csicsmann László - Paragi Beáta - Horváth Jenő: Nemzetközi kapcsolatok története. Antall József Tudásközpont, Budapest, 2014. ISBN: 9789638748669

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Kagan, Robert: Made in America. Avagy kitart-e az amerikai világrend? Antall József Tudásközpont, Budapest, 2015. ISBN: 978-615-5559-00-6
2. Wallerstein, Immanuel: Bevezetés a vilárendszer-elméletbe. L'Harmattan, Budapest, 2010. ISBN: 978-963-236-283-0
3. Sørensen, Georg - Møller, Jørgen - Jackson Robert: Introduction to International Relations: Theories and Approaches. Oxford University Press. Oxford, 2021, 8. kiadás. ISBN: 9780198862208

Budapest, 2023.10.30.

Dr. Sente-Varga Mónika
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** ÁKKT02
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Nagyhatalmak a 21. században – USA, Kína, Oroszország
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Great Powers in the 21st Century: USA, China, Russia
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 6 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Kína-tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. P. Szabó Sándor, Ph.D., egyetemi docens, tanszékvezető (Modulfelelősök: USA – Dr. Csizmazia Gábor; Kína – Dr. P. Szabó Sándor; Oroszország – Prof. Dr. Halász Iván)
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1. össz óraszám/félév:**
    - 8.1.1. nappali munkarend: 84 (42 EA, 42 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2. heti óraszám - nappali munkarend:** 3 + 3 (Mindhárom modul heti 2 órában, 1 előadás + 1 szeminárium bontásban)
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:**

kiscsoportos és individuális témafeldolgozás (elemzői csoportok / elemzői feladatok)

órai hallgatói prezentációk egy-egy előre definiált témakörben (a felkészülést megalapozó szakirodalom, források oktatói kiadásával)

gyakorlati, valós szituációk bemutatása

vita szimuláció

esetenként vendégelőadó bevonása

vizuális anyagok megvitatása
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy célja, hogy átfogó képet adjon a 21. század nagyhatalmainak (USA, Kína, Oroszország) belső politikai és társadalmi viszonyairól, globális helyéről és szerepéről, illetve arról, hogy ezek az országok miként alakítják nemzetközi kapcsolataikat, globális biztonsági, katonai környezetüket.
- A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):** The aim of the subject is to provide a comprehensive overview of the internal political and social situation, global position and role of the great powers of the 21st century (USA, China, Russia), and how these countries shape their international relations, global security and military environment.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Részleteiben ismeri a nagyhatalmak (USA, Kína, Oroszország) kül- és biztonságpolitikai stratégiáit és stratégiai eszközrendszerét. Részleteiben ismeri a nagyhatalmak szempontjából fontos nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik szakspecifikus interkulturális, nyelvi ismeretekkel.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikát megvalósító, valamint az ebben közreműködő állami és nem állami szerveknél és nemzetközi szervezeteknél szakreferensi feladatellátásra. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására. Képes a tanultakat biztonság- és védelempolitikával összefüggő honvédelmi, közigazgatási feladatok ellátásában hasznosítani.

Attitűdje:

Alkalmos munkakörének megfelelő egyéni munkavégzésre és csoportmunkára. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett, továbbá a társadalmi szolidaritás és az esélyegyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság, az európai és a szövetségi értékkezőség eszméi mellett. Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes hatékony és konstruktív tevékenységre, a szakmai álláspontok és érdekek érvényesítésére az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarországot vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Detailed knowledge of the foreign and security policy strategies and strategic tools of the major powers (USA, China, Russia). Detailed knowledge of the international political, economic, social and military processes, factors and trends of relevance to the great powers and the main schools of thought for their interpretation. Know the characteristics of European and non-European countries and regions, their present situation, the international dynamics of changes, and have intercultural and language skills peculiar to the specialised training.

Abilities:

Able to work as a desk officer in governmental and non-governmental organisations implementing security and defence policy. Able to make realistic value judgements based on the information processed, to participate actively in the decision-making process and to formulate independent professional proposals. Using the knowledge gained to carry out defence and public administration tasks in the field of security and defence policy.

Attitude:

Able to work individually and in teams in accordance with the job requirements. Committed to the interests of Hungary and its home defence, furthermore to social solidarity, equal opportunities and democratic values, to the rule of law, to the ideas of the European and Atlantic 'community of values'. Openness to work in an international, multicultural environment.

Autonomy and responsibility:

Depending on their position in the organization, able to act efficiently and constructively, to enforce professional positions and interests in forms of cooperation within and outside the institution. Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények:

11.1. ÁNKDB20 Regionális tanulmányok

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul – English):

12.1. Bevezetés: amerikai külpolitikai hagyományok és a mainstream liberális internacionalizmus (An introduction to American Foreign Policy Traditions and mainstream Liberal Internationalism) / **A Kínai Népköztársaság helye és szerepe a globális térben 1. (Gazdasági, politikai és katonai nagyhatalmiság)** (The position and role of the People's Republic of China in the global world 1. [Economic, political and military great power status]) / **Az orosz civilizáció kialakulását meghatározó földrajzi, vallási és szellemi tényezők** (Geographical, religious and intellectual factors determining the development of the Russian civilization) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.2. Jobboldali alternatíva I: Konzervatív internacionalizmus (Right-wing alternative I: Conservative Internationalism) / **A Kínai Népköztársaság helye és szerepe a globális térben 2. (Gazdasági, politikai és katonai nagyhatalmiság)** (The position and role of the People's Republic of China in the global world 2. [Economic, political and military great power status]) / **Az orosz történelem szakaszolása, főbb korszakok jellemzői. Az orosz történelem egyetemességéről és különlegességéről szóló vita** (Stages of Russian history, characteristics of the main periods. Discussion on the universality and distinctiveness of Russian history) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.3. Jobboldali alternatíva II: Republikánus törések a külpolitikában (Right-wing alternative II: Republican Factions in Foreign Policy) / **Kína belső politikai, társadalmi körülményei 1.** (China's internal political, social circumstances 1.) / **Az orosz messianizmus gyökerei (ortodoxia, pánszlávizmus, kommunista ideológia) és jelenlegi állapota** (Roots of the Russian messianism [orthodoxy, pan-Slavism, communist ideology] and its current state) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.4. Baloldali alternatíva I: Progresszív internacionalizmus (Left-wing alternative I: Progressive Internationalism) / **Kína belső politikai, társadalmi körülményei 2.** (China's internal political, social circumstances 2.) / **Az orosz etatizmus alakváltozásai I. Az orosz állam és etatizmus fejlődése a középkortól az újkorig.** (Formations of Russian etatism I. The development of the Russian state and etatism from the Middle Ages to the Modern Era) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.5. Baloldali alternatíva II: Demokrata törések a külpolitikában (Left-wing alternative II: Democratic Factions in Foreign Policy) / **A Kínai Népi Felszabadító Hadsereg** (The People's Liberation Army) / **Az orosz etatizmus alakváltozásai II. polgári orosz, a szovjet és a posztsovjet orosz államiság jellemzői** (Formations of Russian etatism II. Characteristics of civil Russian, soviet and post-soviet statehood) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.6. Amerikai nagystratégiák (Theory: American Grand Strategies) / **A kínai külpolitika tradíciói, irányvonalak a kínai külpolitikában 1949-től napjainkig** (Traditions of Chinese foreign policy, principles in the Chinese foreign policy from 1949 to the present) / **Az oroszok földrajzi öndefiníciója és az orosz geopolitikai gondolkodás jellemzői** (Geographical self-definition of Russians and features of

Russian geopolitical thinking) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.7. A Nemzeti Biztonsági Stratégia és az amerikai külpolitikai prioritások (Practice: the National Security Strategy and American Foreign Policy Priorities) / **A Kínai Népköztársaság legfontosabb stratégiai célkitűzései és stratégiai eszközei 1.** (The main strategic goals and tools of the People's Republic of China 1.) / **Az orosz biztonságpolitikai koncepciók fejlődése tegnap és ma** (Evolution of Russian security policy concepts yesterday and today) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.8. Kemény hatalmi eszköztár I: amerikai katonai jelenlét és védelmi együttműködések (Hard Power Toolbox I: American Military Presence and Defense Cooperation) / **A Kínai Népköztársaság legfontosabb stratégiai célkitűzései és stratégiai eszközei 2.** (The main strategic goals and tools of the People's Republic of China 2.) / **Az egység és sokféleség az orosz közjogi gondolkodásban. A birodalmiság és nemzetállamiság dilemmája** (Unity and diversity in Russian public thinking. The Dilemma of empire and nation-state) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.9. Kemény hatalmi eszköztár II: amerikai szankciópolitika (Hard Power Toolbox II: American Sanctions Policy) / **A mai kínai külpolitika alapelvei 1.** (The principles of the contemporary Chinese foreign policy 1.) / **Az orosz föderalizmus és a regionalizmus kérdése** (Russian federalism and regionalism) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.10. Hatalmi versenytársak I: A Kínai Népköztársaság az Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikájában (Power Competitors I: The People's Republic of China in the Foreign and Security Policy of the US) / **A mai kínai külpolitika alapelvei 2.** (The principles of the contemporary Chinese foreign policy 2.) / **Az orosz külpolitikai gondolkodás és apparátusai. Főbb gondolkodók bemutatása** (Russian foreign policy thinking and its apparatus. Introduction to the main thinkers) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.11. Hatalmi versenytársak II: Az Oroszországi Föderáció az Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikájában (Power Competitors II: The Russian Federation in the Foreign and Security Policy of the US) / **Kína és Oroszország kapcsolatai** (The Sino – Russian Relations) / **Oroszország és szomszédai – kapcsolattörténeti megközelítés I. (Oroszország, Európa és Nyugat)** (Russia and its neighbours – a relational historical approach I. [Russia, Europe and the West]) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.12. Régiók I: Európa az Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikájában (Regions I: Europe in the Foreign and Security Policy of the US) / **Kína és az Amerikai Egyesült Államok kapcsolatai** (The Sino – US relations) / **Oroszország és szomszédai – kapcsolattörténeti megközelítés II. (Ázsia, Kína és Távol-Kelet)** (Russia and its neighbours – a relational historical approach II. [Asia, China and the Far-East]) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.13. Régiók II: A Közel-Kelet az Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikájában (Regions II: The Middle East in the Foreign and Security Policy of the US) / **Kína és az ázsiai – csendes-óceáni térség** (China and the Asia-Pacific Region) / **Oroszország és a globális Dél** (Russia and the Global South) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

12.14. Régiók III: Az Indiai- és csendes-óceáni térség az Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikájában (Regions III: The Indo-Pacific in the Foreign and Security Policy of the US) / **Kína és az Európai Unió kapcsolatai** (The EU – China Relations) / **Oroszország és a közép-európai népek** (Russia and the peoples of Central Europe) – Bevezető előadás és elemzői szeminárium vitával

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi

elhelyezkedése: 4. félév / Tavaszi félév

- 14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:** Az aláírás megadásának feltétele az órai jelenlét (az órák legalább 70 százalékának látogatása). A távolmaradás pótlásának módja: beadandó dolgozat.
- 15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** A kurzusból megajánlott jegy szerezhető. A megajánlott jegy a következő elemekből tevődik össze: ismeretellenőrző dolgozatok (50%), órai munka a szemináriumokon (50%). Ha a hallgató megajánlott jegyet nem szerez, vagy azt nem fogadja el, akkor a kurzus a vizsgaidőszakban, vizsgával zárul.
- 16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:** Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének feltétele a foglalkozásokon történő részvétel (az órák legalább 70 százalékának látogatása), és legalább elégséges jegy megszerzése.
- 16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:** Az aláírás megadásának feltétele az órai jelenlét (az órák legalább 70 százalékának látogatása), illetve az igazolt távollét pótlása.
- 16.2. Az értékelés:** Vizsga eredménye alapján ötfokozatú rendszerben, a vizsga típusa kollokvium.
- 16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:** A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás és legalább elégséges vizsgajegy megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Posen, Barry R. – Ross, Andrew L.: Competing Visions for U.S. Grand Strategy, International Security, Vol.21. No.3. Winter 1996-1997. 5-53.
2. P. Szabó Sándor – Horváthné Varga Polyák Csilla, szerk: Lehetőségek és kihívások a magyar-kínai kapcsolatok területén – I. kötet. Politikai kapcsolatok. Dialóg Campus, Budapest, 2020. ISBN: 9789635312016
3. Halász Iván: Az orosz és posztszovjet államépítés és közigazgatási fejlődés sajátosságai. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2013.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. A nagyhatalmak stratégiai dokumentumai
2. P. Szabó Sándor, szerk: A Sárkány közbelép – Kína nemzetközi kapcsolatai, gazdasága és közigazgatási rendszere a 21. században. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomkutató Központ, Budapest, 2012. ISBN: 9789635034840
3. Bergyajev, Nyikolaj: Az orosz kommunizmus értelme és eredete. Századvég Füzetek 5. Századvég Kiadó, Budapest, 1989.
4. Sz. Bíró Zoltán: Putyin Oroszországa. Noran Libro Kft, Budapest, 2019.
5. Mead, Walter Russell: The American Foreign Policy Legacy. Foreign Affairs, Vol.81. No.1. January/February 2002. 163-176.

Budapest, 2023.11.03.

Dr. P. Szabó Sándor PhD,
tanszékvezető egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKHATA006
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Katonai stratégia
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military strategy
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** NKE HHK Hadászati Tanszék.
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Holecz József alezredes, egyetemi tanársegéd.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (28 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: —
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2+2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 14 alkalom elméleti óra, illetve 14 alkalom gyakorlati óra van. A gyakorlati órák nem hamarabb, mint a félév ötödik hetétől kezdődően, az első bemutatkozó órán meghatározottaknak megfelelően, az elméleti órák témáihoz igazodva külön blokkokban kerülnek sorra — ezáltal ezen gyakorlati feladatok együttesen alkotják az elsajátítandó tananyagot. A tantárgy gyakorlati feladatai kooperatív csoportmunkában valósulnak meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tantárgy szakmailag épül a katonai jellegű tantárgyak tudásbázisára. Célja tovább növelni és mélyíteni a stratégiához — azon belül elsősorban a katonai stratégiához — köthető ismeretanyagot. Ennek megfelelően a tantárgy a katonai stratégia komplexebb, összetettebb kérdésköreit vizsgálja, melyek tekintetében a hallgató egyrészt elméleti órákon, valamint gyakorlati feladatokon keresztül válik képessé bonyolult és komplex elemző-értékelő feladatokat megoldani. Ezen cél érdekében a tananyagban problémaközpontúan elemezzük a különböző kérdéseket tematikus szerkezetbe foglalva.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The subject is professionally based on the knowledge base of military subjects. Its aim is to further increase and deepen the knowledge related to strategy, primarily military strategy. Accordingly, the subject examines the more complex issues of military strategy, in which the student is able to solve complicated and complex analytical and evaluation tasks through theoretical classes and practical tasks. In order to achieve this goal, we analyze the various issues in the course material in a problem-oriented way, including them in a thematic structure.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeretekkel rendelkezik Magyarország történelmével, társadalmi, környezeti jellemzőivel, kulturális örökségével és geopolitikai helyzetével kapcsolatban, valamint a 21. századi világ stratégiai dimenzióiról, az aktuális globális és lokális problémákról és ezek összefüggéseiről. Ismeri és érti a honvédelem és a haderő tevékenységének alapelveit. Birtokában van a katonai szervezetekkel való együttműködéshez szükséges alapismereteknek. Rendelkezik a nemzetközi kapcsolatokra jellemző szaknyelvi ismeretekkel. Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát. Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik szakspecifikus interkulturális, nyelvi ismeretekkel. Részleteiben ismeri a magyar és a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szempontjából releváns stratégiákat. Átfogóan ismeri a magyar biztonság- és védelempolitika kialakításához szükséges elemző módszereket, rendszereket, a stratégiai elemzés-értékelés módszertanát.

Képességei:

Képes hatékonyan értelmezni és értékelni az Európára és Magyarországra ható globális eseményeket és világfolyamatokat, valamint hatékonyan feldolgozza a kapcsolódó információkat, adatokat. Képes a csoportmunkára. Képes a hatékony nemzetközi és hazai kommunikációra, eredményes tárgyalási és együttműködési technikák alkalmazására. Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Elkötelezett a minőségi szakmai munkavégzés iránt, azt a pontosságra való törekvés jellemzi. Nyitottan, valamint feladat- és megoldás-központúan viszonyul a szakterületén tapasztalt kihívásokhoz. Megfelelő kezdeményező képességgel rendelkezik a problémafelismerés és -kezelés területén. Kritikusan gondolkodik. Nyitott szakterülete új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Elkötelezett saját szakmai fejlődése iránt. Nyitott arra, hogy a hivatásrendjétől eltérő további közszolgálati hivatásrendek tudásbázisának alapvető ismereteit is elsajátítsa. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Vállalja a közszolgálati hivatásrenddel, a köz érdekében végzett munkával járó felelősséget. Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására. A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Have knowledge of Hungary's history, social and environmental characteristics, cultural heritage and geopolitical situation, as well as the strategic dimensions of the 21st century world, current global and local problems and their connections. Know and understand the basic principles of national defense and the activities of the armed forces. Have the basic knowledge necessary for cooperation with military organizations. He/she has the technical language skills typical of international relations. Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time,

as well as the current international conflicts and their geostrategic context. Know the characteristics of European and non-European countries and regions, their present situation, the international dynamics of changes, and have intercultural and language skills peculiar to the specialised training. Have profound knowledge of strategies relevant for Hungarian and international security and defence policy. Have comprehensive knowledge of the methodology, systems of analysis and strategic assessment needed for the development of Hungarian security and defence policy.

Capabilities:

Able to effectively interpret and evaluate global events and world processes affecting Europe and Hungary, as well as efficiently process related information and data. Able to work in groups. He/she is capable of effective international and domestic communication, effective negotiation and cooperation techniques. Able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level. Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

Committed to quality professional work, it is characterized by the pursuit of accuracy. Have an open and task- and solution-oriented approach to challenges in his field. Have adequate initiative in the area of problem recognition and management. Think critically. Be open to the new results and innovations of his field of expertise, he strives to learn about them, understand them and apply them. Committed to his own professional development. Be open to learning the basic knowledge of the knowledge base of other public service professions other than his profession. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Assume the responsibility associated with the public service profession and the work performed in the public interest. Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy. Dependent on position in the organisational structure, able to advance their professional standpoint on security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: –

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés. Követelmények – olvasmányok és gyakorlati feladatok ismertetése, az értékelés rendje. (Introduction. Requirements - description of readings and practical tasks, evaluation order.)

Hadikultúrák I. (Cultures of warfare I.)

12.2. Hadikultúrák II. (Cultures of warfare II.)

A hadtudomány és földrajztudomány kapcsolata. A geopolitika (geostratégia) eredete. (The relationship between military science and geography. The origin of geopolitics (geostrategy).)

12.3. Klasszikus geopolitika (német, angolszász, francia). (Classical geopolitics (German, Anglo-Saxon, French).)

Modern geopolitika gondolkodás. (Modern geostrategic thinking.)

12.4. A komplexitás hatása a stratégiai gondolkodásra. (The impact of complexity on strategic thinking.)

Komplex stratégiai gondolkodás I. (Complex strategic thinking I.)

12.5. Komplex stratégiai gondolkodás II. (Complex strategic thinking II.)

Gyakorlati feladat I. (Practical task I.)

12.6. Gyakorlati feladat II. (Practical task II.)

Gyakorlati feladat III. (Practical task III.)

12.7. Gyakorlati feladat IV. (Practical task IV.)

Gyakorlati feladat V. (Practical task V.)

12.8. Gyakorlati feladat VI. (Practical task VI.)

Gyakorlati feladat VII. (Practical task VII.)

12.9. Gyakorlati feladat VIII. (Practical task VIII.)

Gyakorlati feladat IX. (Practical task IX.)

12.10. Nemzeti Katonai Stratégia (National Military Strategy.)

Gyakorlati feladat X. (Practical task X.)

12.11. Gyakorlati feladat XI. (Practical task XI.)

Katonai stratégia - Összhaderőnemi Doktrína (Military Strategy - Hungarian Joint Doctrine.)

12.12. Katonai stratégia – Szervezetek, törzsek, vezetés (Military Strategy - Organizations, Staves, Leadership)

Katonai stratégia – Döntéshozatali folyamat I. (Military Strategy - Decision Making Process I.)

12.13. Katonai stratégia – Döntéshozatali folyamat II. (Military Strategy - Decision Making Process II.)

Gyakorlati feladat XII. (Practical task XII.)

12.14. Gyakorlati feladat XIII. (Practical task XIII.)

Gyakorlati feladat XIV. (Practical task XIV.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 5. őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak az elméleti és gyakorlati tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez – mely a hiányzott tanórák témájához kapcsolódó beadandó dolgozat (min. 10 oldal). Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az elméleti tanórák előadásainak anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A félévközi feladat a kurzuslétszám függvényében 1-3 gyakorlati feladat elkészítése és bemutatása. A gyakorlati feladatok az elméleti tanórák anyagaihoz kapcsolódnak, illetve a különböző katonai jellegű tantárgyakon elhangzott ismeretekre épülnek. Ennek megfelelően a gyakorlati feladatok lehetnek:

egy földrajzi térség geopolitikai/geostratégiai jelentőségének értékelése a szembenálló országok nézőpontjából. Szempontok: földrajzi térség, történelmi háttér, politikai-gazdasági jelentőség, katonai stratégiai érdekérvényesítés lehetőségei, katonai gondolkodás hadikultúra elemei (geostratégiai értékelés);

egy aktuális konfliktuszóna komplex értékelése, a konfliktus megoldási lehetőségeinek (vagy éppen azok hiányának) bemutatása (komplexitás értékelés);

a Nemzeti Katonai Stratégia egy-egy fejezetének feldolgozása, annak politikai és katonai stratégiai részterületeinek, az azok közötti összefüggések részletes

bemutatása;

a katonai stratégiai döntéshozatali folyamat egyes fázisainak végrehajtása, meghatározott szakmai elemzések elkészítése konkrét biztonsági kihívások, katonai konfliktusok esetében.

A félévközi feladat csoportmunkában történik, melyhez az oktató(k) segítséget, konzultációs lehetőséget biztosít(anak). Az oktató(k) a megadott szempontok alapján értékeli(k) a feladatok végrehajtását. A feladatokról való távollét esetén a bemutatandó elemzést (elemzéseket) a hallgató az oktatóval (oktatókkal) egyeztetve a szorgalmi időszak végéig (az utolsó feladatok esetén a vizsgaidőszak első hetének végéig) írásban kell hogy leadja.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel, valamint a 15. pontban előírt gyakorlati feladat(ok) megfelelő szintű elvégzése.

16.2. Az értékelés: szóbeli kollokvium, ötfokozatú értékeléssel. Vizsgakövetelmény: a tematikában megadott témák, illetve a kötelező irodalom ismerete.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges kollokvium.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája (hatályos)
2. Forgács Balázs: Hadelmélet. A magyar katonai gondolkodás története és a hadikultúrák. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2017. ISBN 978-615-5764-44-8 (nyomtatott)
3. Nagy Miklós Mihály: Geopolitika és hadtudomány. In: Magyar Tudomány, 1999. 7. szám, pp. 769-778.
4. Csizmadia Sándor: A geopolitika, mint a nemzetközi kapcsolatok elemzésének módszere. In.: Külpolitika, 1998., 1. szám, pp. 3-31.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Nagy Miklós Mihály - Geográfia és hadelmélet. In: Földrajzi Értesítő, 2002. LI. évf. 1-2. füzet, pp. 237-247.
2. Bernek Ágnes: Geopolitikai tér a 21. században. In: Rechnitzer János – Rácz Szilárd (Szerk.): Dialógus a regionális tudományról, Győr, Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola és Magyar Regionális Tudományi Társaság, 2012. pp. 38-51.
3. McChrystal, Stanley – Collins, Tatum – Fussell, Chris: Csapatok csapata. Budapest, HVG Könyvek, 2016. 3. fejezet – A bonyolulttól a komplexig, pp. 74-100. ISBN 978 963 304 479 7

Budapest, 2023. november 03.

Holecz József alezredes
egyetemi tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB33
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Globális biztonsági kihívások
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Global security challenges
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. habil. Remek Éva, egyetemi docens, Ph.D.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 28+28
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (28 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend:
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: forrásfeldolgozások csoportmunkában, esettanulmányok feldolgozása kiadott szempontok szerint kiscsoportokban, egyéni prezentáció öt kiadott szempont szerint.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy célja, hogy a hallgatók általános ismereteket kapjanak a globális biztonsági kihívások fogalmi háttéréről és legfontosabb területeiről (az államkudarok, a terrorizmus, az etnikai konfliktusok, a tömeges migráció, demográfiai robbanás, a szervezett bűnözés, gazdasági-pénzügyi biztonság, energiabiztonság stb.), valamint azok regionális stabilitást érintő kérdéseiről. A tantárgy elsajátítása lehetővé teszi, hogy a hallgatók tanulmányaik, illetve pályájuk során alkalmazni tudják a globális biztonsági kihívásokkal kapcsolatos fogalmakat, ismereteket.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The course is aimed at providing basic knowledge on the background and main areas of global security challenges (failed states, terrorism, ethnic conflicts, mass migration, population explosion, organised crime, economic financial security, energy security) and their aspects effecting regional stability. Attending the course will provide the students a knowledge and concepts relating global security challenges.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Képességei:

Képes hatékony nemzetközi és hazai kommunikációra, eredményes tárgyalási és együttműködési technikák alkalmazására.

Képes a biztonság- és védelempolitikát megvalósító, valamint az ebben közreműködő állami és nem állami szerveknél és nemzetközi szervezeteknél szakreferensi feladatellátásra.

Attitűdje:

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett. Elkötelezett az európai és szövetségi érték közösség eszméi mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal, szakmai felkészültséggel és felelősséggel végzi munkáját, a hivatali utat betartja.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation. And he/she is familiar with the general effects of the international conflicts of the 20th and the 21st centuries on the security policies of our day, the current international conflicts and their geostrategic context.

Capabilities:

Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks. And he/she is capable Carrying out desk officer tasks in governmental and non-governmental organizations, international organizations in charge of security- and defence policies.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Dependent on position in the organisational structure, able to advance their professional standpoint on security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények:

11.1. HNBTTB36 Biztonságpolitika és nemzetközi szervezetek

11.2. ÁNKDB20 Nemzetközi kapcsolatok története és elmélete

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English): a tananyag 14 tanulmányi hétre tervez, minden héten előadás és szeminárium bontásban négy óra (4x45) tervezett.

12.1. Bevezető előadás – követelmények, irodalom (Introduction - requirements, literature, half-year-plan)

Szeminárium: a különböző feladatokhoz a csoportok kialakítása, a feladatokhoz a szempontrendszer bemutatása (Seminar: formation of groups for the various tasks, presentation of the system of criteria for the tasks)

12.2. Előadás: A hidegháború vége – új típusú biztonsági kihívások - gazdasági és politikai szektor. (The end of the cold war – new types of the security challenges – economic and political sector)

Szeminárium: A hidegháború vége – az új típusú biztonsági kihívások – gazdasági és politikai szektor – esettanulmány közös feldolgozása (Seminar: The end of the cold war – new types of the security challenges – economic and political sector - case study – joint work)

12.3. Előadás: Új típusú kihívás: környezeti, társadalmi területen -New type of challenge: in the environmental and social fields).

Szeminárium: az ENSZ-környezeti stratégiája-Párizsi Klíma Egyezmény célkitűzési hogyan jelennek meg az EU- környezeti stratégiáiban? - csoportmunka (Seminar: the UN environmental strategy - how are the objectives of the Paris Climate Agreement reflected in the EU's environmental strategies – joint work)

12.4. Előadás:A globális fenyegetések trendjei – in/regionális stabilitás? Európa - forrásanyag feldolgozása csoportokban. **1.** (Trends in global threats – regional stability? Source processing in groups 1.)

Szeminárium: A globális fenyegetések trendjei – regionális in/stabilitás? Afrika - forrásanyag feldolgozása csoportokban. **2.** (Trends in global threats – regional stability? Source processing in groups 2.)

12.5. Előadás: A „kemény” és a „puha” biztonság jellemzői a 21. században (Presentation: The „hard” and „soft” features of the security in the 21. century)

Szeminárium: A „kemény” és „puha biztonság a gyakorlatban – nemzetközi szervezetek esettanulmányai – kiselőadások **1.** ENSZ-NATO (Seminar: The „hard” and „soft” security in practice – case studies of the international organizations – UN-NATO – students lectures).

12.6. Előadás: A de-globalizálódó világ? (különböző felmérések alapján) (Presentation: The de-globalizing world? –based on different surveys)

Szeminárium: A „kemény” és „puha biztonság a gyakorlatban – nemzetközi szervezetek esettanulmányai **2.** EBESZ-NATO – kiselőadások (Seminar: The „hard” and „soft” security in practice – case studies of the international organizations – OSCE-NATO – student lectures).

12.7. Előadás: Környezetbiztonság – ellátásbiztonság (élelmiszer, energia) (Presentation: Environment security – security of supply: food, power, energy)

Szeminárium:A világ élelmezése – afrikai országismertető – egyéni előadások – korreferátummal (Seminar: world food - African country profiles - individual presentations - with a co-reprot)

12.8. Előadás: Demográfia – humánbiztonság (Presentatin:Demographic environment security – human security)

Szeminárium: Hallgatói kiselőadások: a buzani szektorok (plusz kiber) új kihívásai (egy szektor, egy ország bemutatásával)

12.9. Előadás: Szektorelmélet – kérdésalapú megközelítés

Szeminárium: Hallgatói kiselőadások: a buzani szektorok (plusz kiber) új kihívásai (egy szektor, egy ország)

12.10. Előadás: A globális politikai folyamatok trendjei – a „földrajz fogságában”. (Trends in global political processes – the „trap of geography)

Szeminárium: térképgyakorlat a földrajzi ismeretek alapján

12.11. Előadás: Világunk jövője (Presentaton:the future of our world)

12.12. Szeminárium: zárthelyi dolgozat (Seminar: semester test)

12.13. A féléves munka értékelése - gyakorlati jegy (Evaluation)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 5. félév/őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: a hallgató köteles a tanórák 75%-án jelen lenni (20 kontaktóra), 25%-ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem írható alá. Fel nem róható ok (egészségügyi, szolgálati, vezénylési) miatti hiányzás és annak igazolása esetén a hallgatói hiányzás igazoltnak tekintendő. Ebben az esetben egyrészt a hallgató köteles az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Másrészt a kiesett időszak pótlása az oktató által kijelölt témakörben beadott, legalább elégségesre értékelt házi dolgozattal megvalósítható.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A tanulmányi munka elsődleges meghatározója az előadásokon és a szemináriumokon való részvétel (14. pont szerint). A félév során a szemináriumi órákon hallgatói esettanulmányok bemutatására kerül sor, ppt-s kiselőadás formájában. A közbeeső időben kiadott

forrásfeldolgozás lesz, csoportos munkában. A csoportok különböző létszámúak lesznek, de ez még az év elején kihirdetésre kerül. A csoportbeosztások az első órán lesznek meghirdetve, többféle formáció lesz, a feladatok milyensége határozza meg a létszámot. A forrásfeldolgozásokat kis ZH-k követik (négy, amiből hármat kötelező megírni, és a kis zh nem pótolható). Minden munka szummatív értékelésre kerül. Ennek eredményességi minimuma: 51%. A félév végén eredménytelen nagy ZH egyszer javítható, eredményességi minimuma szintén 51%. A félév végén a hallgatói munka (minden tevékenységi forma, mint a hallgató ppt-s előadása, csoportmunka, kis és nagy zárthelyi dolgozat) értékelésre kerül. Két alkalommal már a hallgatók maguk is értékelni fogják a hallgatói előadásokat, illetve korreferátumra is sor kerül. Az értékelés szummatív: 0-50% elégtelen, 51%-70% elégséges: 71-80% esetén közepes (3), 81-90% esetén jó (4), illetve, ha 91-100% közötti az eredmény jeles (5) osztályzat.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: a 14. pontban meghatározott arányú jelenlét és a 15. pontban a félévközi feladatok összesítve (egy kiselőadás, csoportmunka, legalább három kis ZH, egy félévet záró dolgozat) minimum elégséges osztályzattal.

16.2. Az értékelés: gyakorlati jegy a félév végén. A félév végén a hallgatói munka (minden tevékenységi forma) szummatív értékelésre kerül, lásd 15. pont.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: az aláírás megszerzése és az összesített értékelés legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Tóth Péter-Csiki Varga Tamás-Etl Alex-Berzsenyi Dániel: A globalizált világ kihívásai (szerk.): Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021. ISBN 978 963 531119 4
2. Bernek Ágnes: Közép- és Kelet-Európa a 21. század geopolitikai/geoökonómiai stratégiájában. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2018. ISBN: 978 963 4541 98 1
3. Tim Marshall: A földrajz fogságában. Park Könyvkiadó, Budapest, 2016. ISBN: 978 963 355 411 1
4. Tim Marshall: A földrajz hatalma. Park Könyvkiadó, Budapest, 2022. ISBN:978-963-355-830-0

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Gazdag Ferenc: A biztonságpolitikai kihívások természetéről pp. 1-35.
2. Dani Rodrik: A globalizáció paradoxona, demokrácia és a világgazdaság jövője. Corvina Kiadó, Budapest, 2014. ISBN: 978 963 13 6181 0
3. Finszter Géza, Sabjanics László (Szerk): Biztonsági kihívások a 21. században. NKE Dialóg Campus Kiadó, 2017. I. rész.

Budapest, 2023. november 19.

Dr. Remek Éva
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKKVTA02
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A haderő társadalmi vetületei
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Social aspects of the armed forces
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Vezetéstudományi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Szabó László István PhD, tudományos főmunkatárs. Katonapszichológia modulfelelős Szekeres György alezredes, mestertanár, katonaszociológia modulfelelős Dr. Szabó László István PhD, tudományos főmunkatárs.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (28 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: Az oktatás összevont csoportban előadás és 2 csoportban szemináriumi foglalkozások keretében történik. A gyakorlati órák oktatása kooperatív diszkurzusban, csoportmunkában valósul meg. A hallgatók az első gyakorlati órán az oktató segítségével kiválasztják az általuk feldolgozandó témát, amelyekből kiselőadásokat készítenek, valamint javaslatot tesznek kettő a feldolgozott témához, irodalomhoz kapcsolódó problémakör csoportos megvitatására. A gyakorlati órák az érvelés technika és a kritikai attitűd fejlesztése mellett, a másik álláspontjának tiszteletben tartásán alapuló csoportmunkában valósulnak meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A hallgatók rendszerezett ismereteket sajátítanak el a társas élet egyéni, csoportszintű és társadalmi viselkedési törvényszerűségeit leíró legfontosabb alapfogalmakról, elméletekről.

A pszichológia tudományos módszerei. A kognitív (megismerési) funkciók működési sajátosságai. Az észlelési zavarok, érzékelési csalódások és hatásuk a feladat végrehajtására. Alapvető gondolkodási stílusok és ezek hatása a megismerési folyamatra. Az intelligencia és a kreativitás, ezek fejlesztésének lehetőségei. Az érzelmek és a motiváció szerepe a hatékony beilleszkedésben és feladat végrehajtásban. A reális önismeret és emberismeret kialakításának lehetősége és szerepe a hatékony személyközi kapcsolatok kialakításában. A stressz és hatása a munkateljesítményre.

A hallgatók átfogó ismereteket szereznek a biztonsági szektor és szűkebben a katonai hivatás, a katonai szervezetek tevékenységét meghatározó szociológiai sajátosságokról. Az igazgatási és a katonai szervezetek szociológiai jellemzői, belső működési mechanizmusuk. Hatalomelméletek és vezetési formák. A katonaság elhelyezkedése a társadalmi struktúrákban. A katonai hivatás presztízse. Biztonsági és

védelmi szituációk, kihívások, konfliktusok társadalmi percepciója.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The students acquire systematic knowledge about the most important basic terms and theories describing the rules of behaviour in social life as individuals, as a member of a group and as a member of society.

Scientific Methods of Psychology. Functional features of cognitive (cognitive) functions. Detection disturbances, perceptual disappointments and their impact on the task. Basic thinking styles and their impact on the cognition process. Intelligence and creativity, opportunities to develop them. The role of emotions and motivation in effective integration and execution. The ability and the role of realistic self-knowledge and knowledge of people to develop effective interpersonal relationships. Stress and impact on work performance.

The students acquire knowledge about the characteristics of sociology determining the activity of military sector and military duty in the security sector. Sociological characteristics of administrative and military organizations, their internal operating mechanism. Theories of power and forms of leadership. The location of the military in social structures. The prestige of the military profession. Social perception of security and defense situations, challenges and conflicts.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Képességei:

Képes a csoportmunkára. Képes a hatékony nemzetközi és hazai kommunikációra, eredményes tárgyalási és együttműködési technikák alkalmazására.

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a szakmai és emberi szolidaritás. Elkötelezett az esélyegyenlőség mellett. Toleráns különböző társadalmi és kulturális csoportokkal és közösségekkel szemben. Mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of

security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities:

Able to work in groups. Capable of effective international and domestic communication, effective negotiation, and cooperation techniques.

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

He is sensitive and open to social problems, and his approach is permeated by professional and human solidarity. Committed to equal opportunities. It is tolerant of different social and cultural groups and communities. He respects the opinions of others, and at the same time represents his point of view authentically.

Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility: Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. EA: A katonapszichológia tárgya, módszerei, jelentősebb fejlődési irányai (The Subject, methods and mayor directions of development of military psychology)

12.2. SZ: A Magyar Honvédség pszichológiai biztosításának alapjai (Basics of the psychological insurance of the Hungarian Defense Forces)

12.3. EA: A katonapszichológia szerepe a műveleti hatékonyság növelésében, és ezek lélektani összetevői (The role of military psychology in increasing operational efficiency and their psychological components)

12.4. SZ: A személyiség működésének lélektani jellemzői, a speciális helyzetekre való reagálás (katonai fogság, túszhelyzet) (Psychological characteristics of personality's function, reaction to special situations (military captivity, hostage situation))

12.5. EA: A speciális katonai, félkatonai erők és az ellenük való küzdelem lélektani aspektusai (gyerekkatonák, terroristák) (Psychological aspect of special military paramilitary forces and the fight against them. (child sildiers, terrorists))

12.6. SZ: A katonai pályaszocializáció lélektani alapjai (The psychological foundations of military career socialization)

12.7. EA: A pszichológiai alkalmasságvizsgálat lényege, a katonai alkalmasság lélektani jellemzői (The essence of the psychological aptitude test, the psychological features of military aptitude)

12.8. SZ: A speciális katonai kiválasztások rendszere, pszichológiai alapjai (System of special militaryselection, theirs psychological basis)

12.9. EA: Konfliktus-és játszmahelyzet a személyközi kapcsolatokban (Conflict-and-play situation in interpersonal relationships)

12.10. SZ: A hatékony személyközi konfliktuskezelés elmélete és gyakorlata (Theory and practice of effective interpersonal conflict management)

12.11. EA: A hatékony szervezeti viselkedés alkalmazott pszichológiai

ismérvei (Applied psychological aspects of effective organizational behavior)

12.12. SZ: Megküzdés veszélyhelyzetben. A stressz, harci stressz, poszttraumás stressz egészségpszichológiai ismérvei (Coping in danger situation. Health psychological aspects of stress, combat stress, post traumatic stress syndroms)

12.13. SZ: A pszichikai ellenálló képesség (reziliencia) fejlesztésének lehetősége, lehetséges stressz kezelési stratégiák (Possibility of developing mental resilience, possible stress management strategies)

12.14. EA: Zárthelyi dolgozat (Controll test)

12.15. EA: Szervezetszociológiai alapok (Foundations of organizational sociology)

12.16. EA: Hatalomelméletek és vezetési formák (Theories of power and forms of leadership)

12.17. EA: Katonai szervezetek szociológiája (Sociology of military organizations)

12.18. SZ: Katonaság és társadalmi struktúra (Military and social structure)

12.19. SZ: Normák a katonai szervezetekben (Norms in the military organizations)

12.20. SZ: A haderő és a társadalom (The military and the society)

12.21. EA: Katonai szocializáció (Military socialization)

12.22. SZ: A katonai értékek megjelenése a művészetekben (The appearance of military values in the arts)

12.23. EA: A katonai hivatás presztízse I. (The prestige of the military profession 1)

12.24. SZ: A katonai hivatás presztízse II. (The prestige of the military profession 2)

12.25. EA: Biztonsági és védelmi szituációk társadalmi percepciója I. (Social perception of security and defense situations 1)

12.26. SZ: Biztonsági és védelmi szituációk társadalmi percepciója II. (Social perception of security and defense situations 2)

12.27. EA: Zárthelyi dolgozat (Controll test)

12.28. SZ: Biztonsági és védelmi szituációk társadalmi percepciója III. (Social perception of security and defense situations 3)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 5. őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles az előadások és a gyakorlati órák legalább 80 %-án részt venni. Amennyiben a hallgató az elfogadható hiányzások mértékét túllépi, a részvétel az oktatóval való egyeztetés alapján meghatározott témában beadott, legalább elégségesre értékelt, legalább 10. 000 karakterben készített házidolgozattal pótolható.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A félévközi feladat katonapszichológia modulból egy esszé (kb. 5.000-10.000 karakterben) készítése a 14. foglalkozásig és katonaszociológia modulból egy kiselőadás, prezentáció készítése az oktatóval egyeztetett konkrét témában, az oktató által meghatározott szemináriumi időpontokra a 12. pontban megadott témák közül, valamint katonapszichológia és katonaszociológia modulból egy-egy zárthelyi dolgozat megírása. A beadandó esszé a tantárgyhoz kapcsolódó irodalom feldolgozása, kb.

5.000-10.000 karakterben, a tanulmányi és vizsgaszabályzat 5. számú mellékletében a szakdolgozatokra vonatkozó formátumban. Esszé, illetve a kiselőadás, prezentáció értékelése: Tartalom: 10 pont, rendszerezettség 10 pont, szakaszolás, mondanivaló felbontása 10 pont, interakció 10 pont, összkép 10 pont. A félévközi feladatok pótlása az oktatóval egyeztetve a szorgalmi időszakban legkésőbb katonapszichológia modulból a 14., katonaszociológia modulból a 27. foglalkozás végéig lehetséges.

90%	5	(jeles)
80%	4	(jó)
60%	3	(közepes)
50%	2	(elégséges)

A zárthelyi dolgozatok anyagát az előadások és a kötelező irodalom vonatkozó részei képezik. Zárthelyi dolgozatok megírása katonapszichológia modulból a 14. és katonaszociológia modulból a 27. foglalkozáson, értékelése az elért pontszám alapján ötfokozatú skálán történik, 50 % alatt elégtelen (1), 50 – 61 % elégséges (2), 62 – 74 % közepes (3), 75 – 87 % jó (4), 88 – 100 % jeles (5).

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, legalább elégségesre értékelt a 15. pontban meghatározott egy esszé és egy kiselőadás, prezentáció elkészítésének teljesítése, valamint legalább elégségesre értékelt kettő zárthelyi dolgozat teljesítése.

16.2. Az értékelés: Évközi értékelés (ötfokozatú). Négy osztályzat (egy esszé, egy kiselőadás, prezentáció, kettő zárthelyi dolgozat) számtani átlaga alapján ötfokozatú skálán történik, 2,00 alatt elégtelen (1), 2,00-2,49 elégséges (2), 2,50-3,49 közepes (3), 3,50-4,49 jó (4), 4,50-5,00 jeles (5).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi értékelés.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Gordon W. Allport: A személyiség alakulása. Kairosz, Budapest, 2000. ISBN: 9639137154
2. Atkinson, Richard C.-Hilgard, Ernst: Pszichológia. Osiris, Budapest, 2008. ISBN: 9789632763729
3. Giddens, Anthony: Szociológia. Második kiadás. Osiris Kiadó, Budapest, 2008. ISBN: 9789633899847
4. Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. ISBN: 963389848X

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Zelemir, Pavlina (szerk.): Katonapszichológia: horvát tudományos tapasztalatok. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2007. ISBN 9789633274385
2. Jennifer M. Jenkins– Keith Oatley: Érzelmeink. Osiris Kiadó, Budapest, 2001. ISBN 9789633890387
3. Wilbur J. Scott – Karin Modesto De Angelis – David R. Segal: Military Sociology. Routledge, New York, 2023. ISBN: 9781003282549
4. Dobai Pál (szerk.): Katonaszociológia. ZMNE, Budapest, 2000.

Dr. Szabó László István
PhD, tudományos főmunkatárs
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA06
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikája
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Common Foreign and Security Policy of the European Union
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak,
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. habil. Molnár Anna, egyetemi tanár
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 8 (4 EA + 4 SZ + 0 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A szemináriumok során az olvasószeminárium, a csoportmunka, a kiselőadások és a saját elemzés mellett a fordított tanterem és a vita módszerei is alkalmazandók
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy célja, hogy a hallgatók általános ismereteket kapjanak az európai közös kül- és biztonságpolitikájának történelmi előzményeiről, kialakulásának legfontosabb állomásairól, eszközeiről és célkitűzéseiről, az EK és az EU szerződéses és intézményesített külső kapcsolatrendszeréről. A hallgatók emellett megismerik a stratégiai keretet, a KKBP intézményrendszerét és főbb szereplőit, illetve a közös biztonság- és védelempolitika kialakulását és eszközeit.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The objective of this course is to give general introduction and overall knowledge about development of the Foreign and Security Policy of the European Union. The lecture will start with the presentation of the historical aspects: basic treaties since Roma. The course will then follow the introduction of the WEU and the European Security and Defence Policy. The course will also give an overview of the novelties of the Lisbon Treaty, establishing new institutional structure for Common Security and Defence Policy, the role of High Representatives of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, enlargement of Petersberg tasks, decisions in the field of CSDP, command and control options and financing.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**
Tudása:
Részleteiben ismeri az Európai Unió felépítését és működését.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére. A tantárgy elsajátítása lehetővé teszi, hogy a hallgatók tanulmányaik, illetve pályájuk során alkalmazni tudják az európai közös kül- és biztonságpolitikájának fogalmi rendszerét, a hallgatók megismerjék, megértsék és elemezni tudják az EU külkapcsolati rendszerét, a KKBP és KBVP intézményrendszerét főbb szereplőit és eszközeit és döntéshozatali folyamatait.

Attitűdje:

Nemzetközi szervezetben való munkavégzés esetén elkötelezett az adott szervezett céljai és érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarországot vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet céljait és érdekeit

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

He/she is familiar with the structure and functions of international security organizations relevant for Hungary, such as the European Union.

Capabilities:

He/she is capable of interpreting and performing duties, tasks and processes arising under international memberships related to security- and defence policies, organizational relations and partnerships. The acquisition of the material will enable the students to apply in their work and career the knowledge regarding the EU common and security policies, ability to understand the main elements of the principles and rules. Knowledge of strategies, national positions and operational procedures. Ability to understand the practical aspects of the CSDP and decision making procedures.

Attitude: His/her personal attitude is characterized by a commitment to the objectives and interests of the international organization, if employed by any.

Autonomy and responsibility:

in international work, representing the interests of Hungary, or in given case the objectives and interests of an international organization

11. Előtanulmányi követelmények: -**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Bevezetés (Introduction)

12.2. Esettanulmányok és politikai portrék: Az európai integráció kezdetei (EVK, NYEU)

(Case Studies and Political Portraits: the beginnings of European integration (EDC, WEU))

12.3. Az európai politikai együttműködés, az Egységes európai Okmány (The European

Political Cooperation, Single European Act)

12.4. Esettanulmányok és politikai portrék 1960 és 1990 között (Case Studies and Political Portraits between 1960 and 1990)

12.5. A maastrichti szerződéstől a nizzai szerződésig terjedő folyamat (The process from the Treaty of Maastricht to the Treaty of Nice)

12.6. Esettanulmányok és politikai portrék: a maastrichti szerződéstől a nizzai

szerződésig terjedő folyamat (Case Studies and Political Portraits: the process from the Treaty of Maastricht to the Treaty of Nice)

12.7. Lisszaboni szerződés (The Treaty of Lisbon)

12.8. Esettanulmányok és politikai portrék: a lisszaboni szerződéssel kialakult intézményrendszer és döntéshozatali folyamatok (Case Studies and Political Portraits: the Treaty of Lisbon)

12.9. Közös biztonság- és védelempolitika (Common Security and Defence Policy)

12.10. Esettanulmányok és politikai portrék: közös biztonság- és védelempolitika (Case Studies and Political Portraits: Common Security and Defence Policy)

12.11. Globális stratégia és annak végrehajtása (The Global Strategy and its implementation)

12.12. Esettanulmányok és politikai portrék: globális stratégia és annak végrehajtása (Case Studies and Political Portraits: the Global Strategy and its implementation)

12.13. Zárthelyi dolgozat (End-of-term writing test)

12.14. Zárthelyi dolgozatjavítás (End-of-term writing test correction)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 5. félév/őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75 %-án részt venni. Az igazolatlan hiányzás nem pótolható. 25% feletti igazolatlan hiányzással az aláírás megtagadásra kerül.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A kurzusból megajánlott jegy szerzhető. A megajánlott jegy a következő elemekből tevődik össze: zárthelyi dolgozat (50%), kiselőadás (25%), beadandó dolgozat (elemzés) (25%).

A zárthelyi dolgozat (13. foglalkozás, javítás: 14. foglalkozás) esetében az értékelés a hallgató által elért pontok alapján a következő módon történik: 0-50% = elégtelen (1), 51%-62,5%= elégséges (2), 63%-75% = közepes (3), 76%- 87,5%= jó (4), 88%-100 = jeles (5).

prezentáció 20 perc +1 szemináriumi dolgozat (személyenként 2000-2500 szó).

Ha a hallgató megajánlott jegyet nem szerez, vagy azt nem fogadja el, akkor a kurzus a vizsgaidőszakban, vizsgával zárul.

Az esettanulmányi feladatok pótlása a tárgyfelelőssel egyeztetve történik.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Zárthelyi dolgozat megírása. A tanórákon való aktív részvétel, prezentáció, rendszeres beszámolás az elvégzett feladatokról +1 szemináriumi dolgozat (személyenként 2000-2500 szó) beadása szükséges az aláírás megszerzéséhez.

16.2. Az értékelés: Kollokvium.

Ötfokozatú írásbeli vizsga a kurzus anyagából. Az írásbeli kollokvium esetében az értékelés a hallgató által elért pontok alapján a következő módon történik:

0-50% = elégtelen (1)

51%-62,5%= elégséges (2)

63%-75% = közepes (3)

76%- 87,5%= jó (4)

88%-100 = jeles (5)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1.Kötelező irodalom:

1. Molnár Anna: Az EU külkapcsolati rendszere. Budapest, Dialóg Campus, 2018. ISBN: 978-615-5877-07-0
2. Balázs Péter: Az Európai Unió külpolitikája. Budapest, Wolters Kluwer Kft. 2016. ISBN: 9789632956428
3. Gazdag Ferenc: Európai integráció és külpolitika. Budapest, Osiris, 2005. ISBN: 9789633897843
4. Molnár Anna: A közös kül- és biztonságpolitika és a közös biztonság és védelempolitika. In: Ördögh, Tibor (szerk.): Az Európai Unió szakpolitikai rendszere. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022. pp. 493-516. ISBN: 9789635317479

17.2.Ajánlott irodalom:

1. Simon Zoltán (szerk.): Az Európai Unió a világban – uniós külkapcsolatok a 21. században. Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017. ISBN: 9789634142966
2. Jochen Rehl (ed.): Handbook on CSDP, The Common Security and Defence Policy of the European Union. Wien, Armed Forces Printing Centre, 2021. ISBN: 9783902275516
3. Strategic Compass for Security and Defence. For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security. 2022

Budapest, 2024. 02. 06.

Dr. Molnár Anna
egyetemi tanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB28
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Szakdolgozatírás –projektfeladat I.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Writing an BA Thesis –Project Work I.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az államtudományi képzési terület Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Tánczos Mariann százados, egyetemi tanársegéd
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (EA + SZ + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend:-
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A hallgatók 16 órát (4x4 óra) töltenek a szakdolgozatukkal kapcsolatos technikai és általános háttérismeret megszerzésével. Ez alatt megismerik a szakdolgozat megírásához használható programok és adatbázisok kezelését, megtanulják kutatási módszertan ismereteik gyakorlati alkalmazását, valamint kutatási tervet írnak és anyagot gyűjtenek és megírják a beadandó dolgozatot a kijelölt kritériumok alapján.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus célja, hogy segítse a hallgatókat a szakdolgozatuk elkészítésében. Miközben a konzulensükkel egyéni, szakmai konzultációkat folytatnak és egyéni útmutatást kapnak, a kurzus biztosítja a szakdolgozat elkészítésével kapcsolatos technikai és általános ismeretanyag megszerzését, a tudományos közösség támogatását és folyamatos visszajelzését is. A kurzus oktató segítő és szervező szerepben vesz részt az órákon, hogy folyamatosan motivációt biztosítson, és, ahol szükséges, tanácsot adjon a hallgatóknak a munkához. A foglalkozások határidőket jelölnek ki, ami segít a hallgatóknak a munka ütemezésében, így a kurzus célja egyben a szakdolgozatok késésének vagy nem megfelelő színvonalának kiküszöbölése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course aims to assist students in writing their BA theses. While they will have individual, professional consultations with their supervisor and receive individual guidance, the course will also provide them with the technical and general knowledge of thesis writing, support and continuous feedback from the academic community. The course tutor participates as a facilitator and mentor in the classes in order to generate motivation and advise students where needed. The sessions mark deadlines which help students to schedule their work, so one of the objectives is to prevent the delay or unacceptable quality of BA theses.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát. Részleteiben ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikai intézményrendszer felépítését, szervezeteit, szabályozását és működését, valamint olyan, Magyarország számára releváns nemzetközi biztonsági szervezetek, mint az ENSZ, a NATO, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet és az Európai Unió felépítését és működését.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére. Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez. A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarországot vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context. Have in-depth knowledge about the structure of Hungarian security and defence policy institutions, organisations, their regulation and operation, as well as the structure and operation of international security organisations relevant for Hungary, such as the UN, NATO, the Organization for Security and Co-operation in Europe and the European Union.

Capabilities:

Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks. Able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level. Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment. Dependent on position in the organisational structure, able to advance their professional standpoint on security and defence policy. Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények:

11.1. HNBTTB32 Kutatási módszertan alapjai

11.2. NBTTBA03 Politikai diskurzuselemzés

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezető, Kutatási terv készítés, Szakdolgozati témajelentkezés (NBTT)

12.2. Microsoft Office Word (IT)

12.3. Szakirodalomkeresés hagyományos és online könyvtári eszközökkel, Teljesszövegű és hivatkozási adatbázisok a gyakorlatban (Könyvtár)

12.4. Felhasznált szakirodalmak hivatkozása szabályosan. Szakirodalmi áttekintés, Kutatási módszertan (Könyvtár + NBTT)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 5. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív órai munka.

Egy-egy kutatási terv készítése.

Egy-egy beadandó dolgozat elkészítése, amely a szakdolgozat formai követelményeinek megfelel, tartalmaz tartalomjegyzéket, bevezetőt, szakirodalmi áttekintést, valamint irodalomjegyzéket.

Az évközi jegy 40%-át az aktív órai munka, és 60%-át a beadandók adják.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Hornyacsek Júlia (2014). A tudományos kutatás elmélete és módszertana: szakkönyv tudományos munkát végzők és doktori tanulmányokat folytatók számára. Budapest: Nemzeti Közszerzői Egyetem. ISBN 978-615-5491-36-8
2. Gyurgyák János(2019). A tudományos írás alapjai - Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak, OSIRIS Kiadó. ISBN 978-96-3276-349-1
3. Ligeti György és Héra Gábor(2005). Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris Kiadó. ISBN 9633897882
4. Curini, Luigi and Franzese, Rober (eds.)(2020). The SAGE Handbook of Research Methods in Political Science and International Relations. SAGE. ISBN 978-1-5264-5993-0

17.2. Ajánlott irodalom:

1. George, Alexander L. and Bennett, Andrew (2005). Case Studies and Theory Development in the Social Sciences. Cambridge, MA: MIT Press. ISBN-13: 978-0262572224
2. Booth, W. C., Colomb, G. G. & Williams, J. M. (2008). The craft of research. Chicago: University of Chicago Press. Fourth Edition. ISBN-13: 978- 0226239736
3. Berg, Bruce L. and Howard Lune. (2012). Qualitative Research Methods for the Social Science. Pearson.
4. Bártfai Barnabás (2015): Word a gyakorlatban, [BBS-Info Kft.](#), ISBN 978-615-5477-14-0,
5. Word 2016 zsebkönyv (2016) [BBS-Info Kft.](#), ISBN 978-615-5477-27-0

Budapest, 2023. november 19.

Dr. Tánczos Mariann százados
egyetemi tanársegéd
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

1. **A tantárgy kódja:** ÁNKDB21
2. **A tantárgy megnevezése (magyarul):** Bevezetés a fegyverzetellenőrzés és leszerelés kérdéseibe
3. **A tantárgy megnevezése (angolul):** Introduction to arms control and disarmament
4. **Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1. 4 kredit
  - 4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
5. **A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szak
6. **Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomáciai Tanszék
7. **A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Nagyné Dr. Rózsa Erzsébet, egyetemi tanár, PhD
8. **A tanórák száma és típusa**
  - 8.1. össz óraszám/félév: 42 (a 6. félévben)
    - 8.1.1. nappali munkarend: 42 (28 EA + 14 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2+1
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
9. **A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy célja, hogy átfogó képet adjon a fegyverzetkorlátozás és leszerelés fogalmi és intézményi rendszeréről; ismertesse a hagyományos és tömegpusztító fegyverek különböző kategóriáiban eddig elért fegyverzetkorlátozási eredményeket, illetve azok problémáit.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The aim of the course is to give a complex picture of the main theoretical and practical issues of arms control and disarmament, as well as its institutions. It also aims at presenting the problems and results achieved in conventional and WMD categories.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Ismeri a nemzetközi jog rendszerét és alapfogalmait.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó kötelességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére.

Attitűdje:

Kritikai gondolkodásmóddal rendelkezik, mások véleményét tiszteletben tartja, álláspontját hitelesen képviseli, ugyanakkor munkáltatójához lojális. Nemzetközi

szervezetben való munkavégzés esetén elkötelezett az adott szervezett céljai és érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal, szakmai felkészültséggel és felelősséggel végzi munkáját, a hivatali utat betartja. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarországot vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

He/she is familiar with the essential international political, social and military factors and trends, and the major theoretical schools necessary for the interpretation of these factors and trends.

Capabilities:

He/she is capable of interpreting and performing duties, tasks and processes arising under international membership related to security- and defence policies, organizational relations and partnerships.

Attitude:

His/her personal attitude is characterized by critical thinking, respecting different views, authentic representation of own stance, with loyalty to the employer at the same time; and a commitment to the objectives and interests of the international organization, if employed by any.

Autonomy and responsibility

: He/She carries out their work with autonomy, professional competence and responsibility relevant for the position filled in the organizational structure while respecting the official channels. In international work, representing the interests of Hungary, or in given case the objectives and interests of an international organization.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés – fegyverzetellenőrzés, leszerelés és non-prolifерáció (Introduction – arms control, disarmament, non-proliferation)

12.2. A fegyverzetellenőrzés nemzetközi fórumai – a multilaterális fegyverzetellenőrzési szerződések felülvizsgálati konferenciái (The international fora of arms control – the review conferences of multilateral arms control treaties)

12.3. A tömegpusztító fegyverek: az atomsorompó (The weapons of mass destruction: the Nuclear Non-Proliferation Treaty)

12.4. A tömegpusztító fegyverek: a nukleáris kísérleti robbantások (The weapons of mass destruction: nuclear tests)

12.5. A tömegpusztító fegyverek: az atomfegyvermentes övezetek (The weapons of mass destruction: nuclear weapon-free zones)

12.6. A tömegpusztító fegyverek: a küszöbországok (The weapons of mass destruction: threshold states)

12.7. A tömegpusztító fegyverek: az iráni nukleáris program (The weapons of mass destruction: the Iranian nuclear program)

12.8. A vegyi fegyverek (Chemical weapons)

12.9. A biológiai fegyverek (Biological weapons)

12.10. A rakéták (Missiles)

12.11. A hagyományos fegyverek korlátozása: a CFE szerződés és a Nyitott Égbolt (The conventional weapons: the CFE treaty and the Open Skies)

12.12. A hagyományos fegyverek korlátozása: az aknák (The conventional weapons: the mines)

12.13. A hagyományos fegyverek korlátozása: könnyű és kézfegyverek (The conventional weapons: small arms and light weapons)

12.14. Összefoglalás – zárthelyi dolgozat (Conclusion – test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 6. félév/tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak minimálisan a foglalkozások 75%-án kell részt venni. Az egészségügyi hiányzást orvosi igazolással kell igazolnia. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a megengedett mértéket, a hallgatónak az oktató külön feladatot ír elő, melynek teljesítése az aláírás feltétele. Tartós igazolt távollét (szakmai gyakorlat, Erasmus) esetén a tananyagot a hallgató az oktató intézkedése alapján pótolja.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A hallgatók a kurzus témájához tartozóan egy-egy PPT-t készítenek és prezentálnak, ami a kurzus teljesítésének és az aláírás megszerzésének feltétele.

Az utolsó órán a hallgatók zárthelyi dolgozatot írnak. A PPT és a ZH jó eredménye alapján az oktató jegyet ajánl a hallgatónak. Amennyiben a hallgató a megajánlott jegyet nem fogadja el, vagy ha nem tud ezen az órán részt venni, vagy ha a zh eredménye elégtelen/nem felelt meg, a hallgató írásbeli vizsgán vesz részt.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Az ötfokozatú kollokvium. Az értékelés alapja a sikeres kollokviumi írásbeli vizsga. Ennek alapja az órán elhangzott előadás, a bemutatott prezentációkban foglaltak, valamint a kurzus kötelező irodalma.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges/megfelelt vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. N. Rózsa Erzsébet-Péczeli Anna (szerk.). Egy békésebb világ eszközei. Fegyverzetkorlátozás, leszerelés, non-prolifерáció. Osiris, Budapest, 2013, ISBN: 9789633899489
2. EU Non-Proliferation and Disarmament E-Learning Course, <https://nonproliferation-elearning.eu/>
3. UNIDIR: A biztonság megértése felé. Fegyverzet-ellenőrzési, leszerelési és bizalomerosztési kislexikon, SVKK, Budapest, 2003, ISBN 9638117907

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Gazdag Ferenc (szerk.): Biztonsági tanulmányok – Biztonságpolitika, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2011, ISBN 9786155057236 – a fegyverzetkorlátozás fejezet
2. Halmosy Dénes: Nemzetközi szerződések 1945-1982, Gondolat, Budapest, 1985, ISBN 963-221-506-0

Budapest, 2024.02.03.

Nagyné Dr. Rózsa Erzsébet DSc,
egyetemi tanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB31
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Környező országok katonai stratégiái
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military strategies of neighboring countries
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % elmélet, 50 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapszak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** NKE HHK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Molnár Dóra PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A félév során a hallgatók önálló vagy csoportmunkával dolgozzák fel az egyes országok kapcsolódó ágazati stratégiáit, amely elemzést a hallgatótársaik felé is prezentálniuk kell.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tantárgy fő célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak hazánk közvetlen biztonsági környezetéről. Ennek érdekében a kurzus gerincét az adja, hogy a környező országok legfőbb biztonságpolitikai dokumentumait részletesen értékeli, ismerteti a stratégiai elképzeléseket és bemutatja a szomszédos országok védelmi struktúráját és fegyveres erőit. A tantárgy ugyanakkor kitér a biztonság más meghatározó területeinek vizsgálatára is, amelyek országonként eltérők, de minden esetben szerves részei a biztonság komplex rendszerének.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The main goal of the course is to provide students with a comprehensive picture of Hungary's close security environment. In order to reach this goal, the backbone of the course is a thorough evaluation of the surrounding countries' major security policy documents, a presentation of strategic concepts, and also the defense structures and armed forces of neighboring countries. However, the subject also explores other key areas of security, which vary from country to country but they are all integral parts of the complex system of security.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Összességében a hallgató átfogó képpel rendelkezik a hazánk közvetlen környezetét érintő biztonsági helyzetről. Ismeri a szomszédos országok legfőbb biztonságpolitikai dokumentumaiban foglalt megállapításokat és birtokában van azon ismeretek körével,

amely szükségesek adott ország vagy a térség biztonságpolitikai értékeléséhez.

Képességei:

Képes különbséget tenni egyes országok biztonságról alkotott felfogása között. A szomszédos országok biztonságpolitikai dokumentumaival kapcsolatban megfelelő áttekintő-, rendszerező-, rendszerszemléletű képességgel rendelkezik.

Attitűdje:

Felismeri a vizsgált országok közötti fő különbségeket a politikai hozzáállás és képességek terén. Kritikus gondolkodásmóddal rendelkezik az egyes stratégiákban foglaltakat illetően.

Autonómiája és felelőssége:

Az értékelést önállóan és felelősen végzi el.

Élérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Overall, the student has a comprehensive view of the security situation in the close environment of Hungary. Is familiar with the findings of the main security policy documents of neighboring countries and possesses the knowledge necessary for the security assessment of a given country or the region.

Capabilities: He/she is able to differentiate between countries' perceptions of security. Has adequate oversight, systematisation, system-oriented capabilities with regard to security policy documents of neighboring countries.

Attitude: He/she recognizes the main differences between the countries in terms of political views and capabilities. He/she has a critical way of thinking when judging the content of the strategies.

Autonomy and responsibility: He/she carries out the assessment independently and responsibly.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A Szlovák Köztársaság biztonsági helyzete, hivatalos stratégiái (Security situation and official strategies of Slovak Republic)

12.2. Szeminárium: A Szlovák Köztársaság biztonságának egyéb aspektusai (Other aspects of the security of the Slovak Republic)

12.3. Románai biztonsági helyzete, hivatalos stratégiái (Security situation, official strategies of Romania)

12.4. Szeminárium: Románia biztonságának egyéb aspektusai (Other aspects of the security of Romania)

12.5. Ukrajna biztonsági helyzete, hivatalos stratégiái (Ukraine's security situation, official strategies)

12.6. Szeminárium: Ukrajna biztonságának egyéb aspektusai, 1. zárthelyi dolgozat (Other aspects of Ukraine's security, first test)

12.7. A Szerb Köztársaság biztonsági helyzete, hivatalos stratégiái (Security situation and official strategies of the Republic of Serbia)

12.8. Szeminárium: A Szerb Köztársaság biztonságának egyéb aspektusai (Other aspects of the security of the Republic of Serbia)

12.9. A Horvát Köztársaság biztonsági helyzete, hivatalos stratégiái (Security situation and official strategies of the Republic of Croatia)

12.10. Szeminárium: A Horvát Köztársaság biztonságának egyéb aspektusai (Other aspects of the security of the Republic of Croatia)

12.11. A Szlovén Köztársaság biztonsági helyzete, hivatalos stratégiái (Security situation and official strategies of the Republic of Slovenia)

12.12. Szeminárium: A Szlovén Köztársaság biztonságának egyéb aspektusai (Other

aspects of the security of the Republic of Slovenia)

12.13. Ausztria biztonsági helyzete, hivatalos stratégiái (Austria's security situation, official strategies)

12.14. Szeminárium: Ausztria biztonságának egyéb aspektusai, második zárthelyi dolgozat (Other aspects of the security of Austria, second test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy elfogadásához a tanórák legalább 60%-án jelen kell lennie a hallgatónak. A távollét igazolását elektronikusan kell megküldeni a tárgyfelelős számára. A hallgató köteles az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Az elfogadható hiányzások mértékének túllépése esetén következményként az aláírás megtagadásra kerül és a hallgató nem bocsátható vizsgára.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, így a tanévközi értékelés természetes része a kurzusnak. A félév során a hallgatók két zárthelyi dolgozatot írnak: a 6. és a 14. órán. A dolgozatok értékelésénél elégséges 51%-tól, jeles 90%-tól. Emellett minden hallgató számára kötelező egy választható téma kidolgozása, egyénileg vagy csoportban, majd az eredmények prezentálása a hallgatótársak felé 20 percben, amelyet a hallgató (vagy a csoport) házidolgozat és ppt előadás formájában is lead. A leadás végső határideje a szorgalmi időszak 12. tanulmányi hete Azon hallgatónak, akik valamely tananyagrészt (zárthelyi dolgozatot) a félév során nem teljesítettek, a póthéten van lehetőségük az(oka)t pótolni.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 15. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint az ott meghatározott önálló feladat elkészítése és időben történő leadása.

16.2. Az értékelés: A gyakorlati jegye megszerzésének feltétele mindkét zárthelyi dolgozat legalább elégséges érdemjeggyel való teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás 16.3. megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Molnár Dóra - Szilvágyi Tibor (2016): Magyarország stratégiai környezetének értékelése: A szomszédos országok védelmi stratégiái és haderőinek műveleti alkalmazása. Budapest, Nemzeti Közszerzői Egyetem, 210 p. ISBN: 978-615-5527-77-7
2. International Institute for Strategic Studies: The Military Balance. Routledge, London, IV. fejezete (Europe) – minden évben az előző évben kiadott, legújabb verziójának a vizsgált környező országokra vonatkozó oldalak
3. A vizsgált országok interneten elérhető hivatalos hatályos dokumentumai (nemzeti biztonsági és katonai stratégiák), amelyeket az oktató valamennyi előadás után a hallgatók rendelkezésére bocsát.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. CIA The World Factbook valamennyi vizsgált ország vonatkozásában <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
2. A vizsgált országok interneten elérhető egyéb hivatalos hatályos stratégiai dokumentumai

3. A Magyarországgal szomszédos államok stratégiai dokumentumainak elemzése, azok hatása a magyar biztonságpolitikára I., II. és III. rész. NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont – Nézőpontok

Budapest, 2023. október 29.

Dr. Molnár Dóra
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA10
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Magyarország katonai védelme
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military Defence of Hungary
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Kaiser Ferenc egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.**össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.**heti óraszám - nappali munkarend: 2 (1 EA + 1 GY)
  - 8.3.**Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: részvétel egy harcászati bemutaton vagy egy katonai szervezet meglátogatása
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy komplex áttekintést ad Magyarország katonai honvédelmi rendszeréről. A hallgatók megismerkednek az ország védelmének honvédelmi jogi kérdéseivel, a Magyar Honvédség alapfeladataival és szervezetével, katonai képességeivel. Magyar szemszögből mutatja be a NATO nemzeti célú működését, az ország légtérvédelmének békeidőszaki rendszerét, veszélyeztetettség megerősítését háborús konfliktus esetén. Mivel a honvédelem össznemzeti ügy, a kurzus a védelmi igazgatás kérdéseinek tárgyalásával zárul.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The course provides complex overview about the military defence of Hungary. The students will be familiarized about the military legal framework of country defence, get knowledge about the Hungarian Defence Forces (HDF), their fundamental tasks, organisational structure and weapon system. It explains – Hungarian point of view – the role and mission of NATO, the system of air defence and NATO plans to help HDF to defend the country in emergency situation and war or conflict. As defence of the motherland is the all nation's task, the course will be concluded by explaining the governmental and public defence system.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**
Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Részleteiben ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikai intézményrendszer felépítését, szervezeteit, szabályozását és működését, valamint olyan, Magyarország számára releváns nemzetközi biztonsági szervezetek, mint az ENSZ, a NATO, az Európai Biztonsági és

Együttműködési Szervezet és az Európai Unió felépítését és működését.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére. Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő honvédelmi, közigazgatási feladatok ellátására. Képes a biztonság- és védelempolitikát megvalósító, valamint az ebben közreműködő állami és nem állami szerveknél és nemzetközi szervezeteknél szakreferensi feladatellátásra.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékkezősség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez. A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation. Have in-depth knowledge about the structure of Hungarian security and defence policy institutions, organisations, their regulation and operation, as well as the structure and operation of international security organisations relevant for Hungary, such as the UN, NATO, the Organization for Security and Co-operation in Europe and the European Union.

Capabilities:

Able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level. Able to accomplish tasks in home defence and public administration in relation to security and defence policy. Able to work as a desk officer in governmental and non-governmental organisations implementing security and defence policy.

Attitude: Committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment. Dependent on position in the organisational structure, able to advance their professional standpoint on security and defence policy. Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények:

11.1. HKMTTA26 NATO történet

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Magyarország katonai védelmének alapjai annak szervezete és szabályozása (Basics of the Military Defence of Hungary and its Regulation and Organization)

12.2. Szeminárium (Seminar)

12.3. A NATO szerepe az ország védelmében (The Role of NATO in the Defence of Hungary)

12.4. Szeminárium (Seminar)

12.5. A Magyar Honvédség feladatai (csoportos foglalkozás) (Mission and Tasks of the Hungarian Defence Forces /HDF/) (workshop)

12.6. A Magyar Honvédség szervezete és főbb haditechnikai eszközei (Organization and Military Equipment of the HDF)

12.7. A Magyar Honvédség nemzetközi szerepvállalása (Contribution of the HDF to international Peace and Security)

12.8. Szeminárium (zárthelyi) (Seminar, Test)

12.9. Esettanulmányok I. (védelempolitika) Case Studies I (Defence Policy)

12.10. Esettanulmányok II. (haderő modernizálása) Case Studies II. (Modernization of the Force)

12.11. Esettanulmányok III. (önkéntes haderő) Case Studies III. (The Voluntary Force)

12.12. A védelmi igazgatás és a katonai igazgatás rendszere (Defence and Military Public Administration)

12.13. Magyar hadiipar és a speciális import (Hungarian Defence Industry and the Special Import)

12.14. Szeminárium (zárthelyi) Seminar (Test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 6. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Az órák 66%-án meg kell jelenni. Hiányzás igazolt esetekben (szakmai gyakorlat, Erasmus, egyéni tanrend, igazolt betegség) fogadható el. Ilyenkor a hallgató köteles a tanított és kiadott tananyagot pótolni, a meghatározott követelményeket (ZH, beadandó) kiegészítőleg teljesíteni. Elégtelen óralátogatás esetén a félév nem fogadható el.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A gyakorlati jegy megadásának feltétele az elvárt százalékban történő óralátogatás, a szemináriumi / csoportos foglalkozásokon való aktív részvétel, érdemi közreműködés az esettanulmányok (12.8.-12.11) megoldásában, a két zárthelyi dolgozat megírása

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, illetve annak pótlása, és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Posztív osztályzat a követelmények minimum 40%-es teljesítménye alapján érhető el. A gyakorlati jegy értékelésének mutatói: 40-50% elégséges (2), 51-70% 3 (közepes), 71-90% 4 (jó), 91-100% 5 (jeles). A tantárgy legfontosabb témakörei részét képezik a záróvizsgának. Gyakorlaton, csapatlátogatáson, valamint szakmai programokon való részvétel plusz 20% hozzájárulást jelenthet az osztályzathoz.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Farkas Ádám, Kádár Pál (2016): Magyarország katonai védelmének közjogi alapjai. Budapest, Zrínyi Kiadó. ISBN: 978 963 327 700 3
2. Szentés László szerk. (2014): Magyarország védelmi igazgatása a Közigazgatás új rendszerében. Budapest, Zrínyi Kiadó. ISBN 978 963 327 617 4
3. Szenes Zoltán (2020): Honvédelem- Védelempolitika. E-learning jegyzet. NKE VTKI, Dialóg Kiadó, Budapest, 2017.
4. 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról
5. 1393/2021 (VI. 24) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról

17.2. Ajánlott irodalom:

1. A Magyar Honvédség negyedszázada. A rendszerváltozástól napjainkig. Zrínyi Kiadó, Budapest (2016.) ISBN: 978 963 327 693 8
2. Szenes Zoltán, Siposné Kecskeméthy Klára: NATO 4.0 és Magyarország Zrínyi Kiadó 2019. ISBN:978 963327 7706
3. Földesi Ferenc, Kiss Zoltán, Isaszegi János (Szerk): A Magyar Honvédség negyedszázada. A rendszerváltozástól napjainkig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2016. VIII. fej.

Budapest, 2023. 11. 01.

Dr. Kaiser Ferenc
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKÖMT931
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Műveletek és Műveleti Környezet
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Operations and Operational Environment
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 4 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 67 % elmélet, 33 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai Alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** NKE HHK Összhaderőnemi Műveleti Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Boldizsár Gábor (PhD), egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 42 (28 EA + 0 SZ + 14 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 12
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 3 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A ismeretátadás mellett közös dokumentumfilm feldolgozás irányított csoportmunka keretében, valamint gyakorlati ismeretek elsajátítása szituációs gyakorlatok és/vagy alakulatlátogatás során.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tantárgy oktatásának célja bemutatni a komplex katonai műveleteket a múltban és a jelenben. További cél a 21. század komplex műveleti környezetének megismerése, azok jellemzői és hatásuk a műveletekre, a haderő alkalmazására.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):
The main aim of this course is to introduce complex military operations in the past and present. A further aim is to get to know the complex operational environment of the 21st century, their characteristics and their impact on operations and the use of armed forces.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:
Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Képességei:

Felkészült arra, hogy későbbi munkavégzése során képes legyen a közszolgálat más szakterületein dolgozókkal is a hatékony együttműködésre.

Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Közös közszolgálati érték- és fogalomkészlettel bír és nyitott a teljes közszolgálat egészére.

Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.

Nyitott a szakterületén zajló szakmai, technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.

Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget érez a közszolgálat egésze iránt és kialakul benne az a magával szembeni igényesség, amely biztosítja, hogy saját szakterületén méltó részt vállaljon annak működtetésében.

Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Comprehensive knowledge of the basic facts, directions and boundaries of a given field of study.

He / she knows the most important contexts, theories and the conceptual frameworks related to his / her field.

Knows knowledge and problem solving methods in the main theories of his / her specialty.

Have the knowledge required to enter the Master's course in a given and other field of study.

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Capabilities:

Be prepared to work effectively with other professionals in the public service in later work.

Apply procedures, key theories, and related terminology in his / her area of expertise when performing duties.

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Attitude:

It has a common set of public service values and concepts and is open to the whole public service.

Authentically conveying the basic thinking and practical features of his/her open profession.

He/She is open to get to know, accept and credibly communicate professional, technological development and innovation in his / her field.

Seeks to solve problems where possible in collaboration with others.

Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

He / She has a sense of responsibility for the public service as a whole, and it develops a self-discipline that ensures he / she has a decent share in the operation of fields.

Carries out professional guidance to consider and develop comprehensive and specialized professional issues based on specific resources.

He / she is responsible for the development and justification of professional views.

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

11. Előtanulmányi követelmények:

11.1. HKHATA004 Hadtudomány

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A környezet komplex elemzése, biztonság felfogások, a biztonság szereplői. (Complex analysis of environment, perceptions of security, actors of security.)

12.2. A haderő vezetése és irányítása, kapcsolatrendszere a biztonság és védelempolitikához. A katonai műveletek rendszere, nemzetközi és alkotmányos megalapozottsága. (Command and control of the Armed Forces, their relations to security and defense policy. The system of military operations, their international and constitutional basis.)

12.3. A haderő felépítése és sajátosságai. A haderő alkalmazása és kapcsolatrendszere az ország, szövetségek érdekeivel, alkalmazásának kérdései, feltételei és összefüggései. (The structure and characteristics of the armed forces. The use of the armed forces and their relations with the interests of the nation, alliances, conditions and context of its application.)

12.4. A haderő hatékonyságának alapfeltételei (WFF). A haderő bevethetőségének, harckészültségének, készenlétfokozásának kérdései, feltételei és összefüggései. Nemzetközi koncepciók (US JWC, NATO NWCC). (Fundamental conditions for the effectiveness of the armed forces. Issues, conditions and context of the deployability and readiness of the armed forces. Internationals conception: US JWC, NATO NWCC.)

12.5. A műveleti környezet bővülése. Célok, erőforrások és jogi környezet kapcsolata, a környezet változásainak érzékelése és kezelése. (Expansion of the Operational Environment. Relationship of goals, resources and legal environment, sensing and managing changes in the environment.)

12.6. A civil környezet, a humán tér kezelése. (Management of civilian environment, human terrain.)

12.7. Állam, állampolgár, társadalom és a haderő kapcsolata. Haderő és a társadalomtudományok kapcsolata. (Relationship of State, Citizen, Society and Military. Relationship between military and social sciences.)

12.8. Katonai döntéshozatal, a vezetés dilemmái. Hatékony vezetés: Mission Command. (Military decision-making, leadership dilemmas. Effective leading: Mission Command.)

12.9. Domain-ok bővülése és Multi-Domain műveletek. Kognitív, mint új domain? (Expansion of domains and Multi-Domain Operations. Cognitive as a new domain?)

12.10. A múlt és jelen katonai műveletek és tapasztalatai (NATO, ENSZ, nemzeti). (Past and current military operations and experiences (NATO, UN, national.)

12.11. Esettanulmányok 1 (Varsói Szerződés, Ruanda, Srebrenica) (Case Studies 1 (Warsaw Treaty, Rwanda, Srebrenica)

12.12. Esettanulmányok 2 (NATO és USA párhuzamos műveletek) (Case Studies 2 (NATO-US Parallel Operations)

12.13. Szeminárium 1. (Seminar 1)

12.14. Szeminárium 2. (Seminar 2)

12.15. Gyakorlati foglalkozás 1 (Practical trg 1)

12.16. Gyakorlati foglalkozása 2 (Practical trg 2)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: tavaszi félév, 6. szemeszter

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70%-án, a gyakorlati foglalkozások 50%-án jelen kell lennie. A 30%-ot (tanóra)/50%-ot (gyakorlat) meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot: még egy publikálásra alkalmas tanulmányt kell készítenie az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

A 14. pontban meghatározott órai /gyakorlati foglalkozásokon való részvétel.

Folyamatos, aktív részvétel és csoportmunka.

A publikálásra alkalmas tanulmány tartalmi és formai színvonala,

Az évközi jegy 50%-át az aktív órai munka, 25%-át aktív gyakorlati foglalkozáson való részvétel, 25%-át a publikálásra alkalmas tanulmány színvonala adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

Levelező munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

A 14. pontban meghatározott órai /gyakorlati foglalkozásokon való részvétel.

Folyamatos, aktív részvétel és csoportmunka.

Egy darab 1500 karakteres évközi beadandó a 12. pontban megadott tematikához kapcsolódóan, valamint egy darab publikálásra alkalmas tanulmány készítése

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án, a gyakorlati foglalkozások legalább 50%-án való részvétel, valamint az oktatóval egyeztetett, választott témában előadás vagy publikálásra alkalmas tanulmány készítése, amelynek értékelése legalább elégséges.

16.2. Az értékelés: A félév értékelése szóbeli kollokvium. A tanszék felkészülési kérdéseket ad ki. A vizsga tartalmát az előadásokon elhangzottak és a lentebb, az irodalomjegyzékben megadott szakirodalom anyagai képezik.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges kollokviumi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező:

1. Resperger –Kiss - Somkuti: Aszimmetrikus hadviselés a modern korban (Budapest, Zrínyi, 2014) ISBN 978 963 327 592 4
2. Boldizsár Gábor: A haderő helye és szerepe a biztonsági kihívások kezelésében (Budapest, NKE, 2019) ISBN 978-963-498-053-7, Elérés: https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/14609/Boldizsár_Gábor_Haderő_helyes_szerepe_IH_final_2019.pdf?sequence=1
3. NATO: Strategic Foresight Analysis (Norfolk, NATO ACT, 2023), Elérés: https://www.act.nato.int/wp-content/uploads/2023/05/sfa_security_implications.pdf

17.2. Ajánlott:

1. William Shawcross: Deliver Us from Evil (Simon and Schuster, New York, 2000) ISBN 978-07432-0028-8
2. MCCRYSTAL, Stanley: Csapatok csapata (HVG, 2016) ISBN 978-963-304-374-5
3. Milley, Mark A, General: Strategic Inflection Point: The Most Historically Significant and Fundamental Change in the Character of War Is Happening Now—While the Future Is Clouded in Mist and Uncertainty, in Joint Force Quarterly 110 (Washington, US DoD NDU, 2023) Elérés: <https://ndupress.ndu.edu/JFQ/Joint-Force-Quarterly-110/Article/Article/3447159/strategic-inflection-point-the-most-historically-significant-and-fundamental-ch/>

Budapest, 2023. november 04.

Dr. Boldizsár Gábor (PhD)
egyetemi docens
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB29
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Szakdolgozatírás –projektfeladat II.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Writing an BA Thesis –Project Work II.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 5 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az államtudományi képzési terület Nemzetközi biztonság- és védelempolitika mesterképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** dr. Tánczos Mariann százados, egyetemi tanársegéd
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 12 SZ + 16 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A hallgatók 12 órát (3x4 óra) töltenek a szakdolgozatukkal kapcsolatos technikai és általános háttérismeret megszerzésével. Ez alatt megismerik a szakdolgozat megírásához, valamint megvédéséhez használható programok kezelését, elkészítik a prezentációjukat a kijelölt kritériumok alapján.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus célja, hogy segítse a hallgatókat a szakdolgozatuk elkészítésében. Miközben a konzulensükkel egyéni, szakmai konzultációkat folytatnak és egyéni útmutatást kapnak, a kurzus biztosítja a szakdolgozat elkészítésével kapcsolatos technikai és általános ismeretanyag megszerzését, a tudományos közösség támogatását és folyamatos visszajelzését is. A kurzus oktató segítő és szervező szerepben vesz részt az órákon, hogy folyamatosan motivációt biztosítson, és, ahol szükséges, tanácsot adjon a hallgatóknak a munkához. A foglalkozások határidőket jelölnek ki, ami segít a hallgatóknak a munka ütemezésében, így a kurzus célja egyben a szakdolgozatok késésének vagy nem megfelelő színvonalának kiküszöbölése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course aims to assist students in writing their BA theses. While they will have individual, professional consultations with their supervisor and receive individual guidance, the course will also provide them with the technical and general knowledge of thesis writing, support and continuous feedback from the academic community. The course tutor participates as a facilitator and mentor in the classes in order to generate motivation and advise students where needed. The sessions mark deadlines which help students to schedule their work, so one of the objectives is to prevent the delay or unacceptable quality of BA theses.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi intézményrendszer működésének szabályait és sajátosságait, valamint a tagállami érdekérvényesítés mechanizmusát. Átfogó ismeretekkel rendelkezik a nemzetközi kapcsolatok és a nemzetközi közösség működésének dimenzióiról, különös tekintettel a transzatlanti térségre. Részleteiben ismeri a nemzetközi biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit. Mélyrehatóan érti és átlátja Magyarország geopolitikai és geostratégiai helyzetét, az ebből fakadó meghatározottságot, célokat és érdekeket.

Képességei:

Képes a konfliktus- és válságkezelési helyzetek kezelésében való részvételre. Képes a nemzetközi és hazai biztonságot fenyegető kihívások, veszélyek és fenyegetések elemzésére és értékelésére. Képes a biztonsággal foglalkozó stratégiai tervezési, elemzési, értékelési módszerek alkalmazására, kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák kidolgozásában való részvételre. Képes a vezetői döntések előkészítésére.

Attitűdje:

Szakmai területen kritikai gondolkodásmóddal rendelkezik, mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli. Jellemzi a jó problémamegoldó képesség és az innovatív gondolkodás. Elkötelezett a közszolgálat és a honvédelem ügye iránt, képes felelősségteljes munkavégzésére és magatartásra. Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Konstruktív szakmai álláspontot képvisel, képes a szakmai érdekek érvényesítésére. Felkészült az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban Magyarország nemzeti érdekeinek képviselésére. Szakmai álláspontjának képviselésével kezdeményezően és felelősségteljesen vesz részt a biztonság- és védelempolitikával összefüggő szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Is aware of the peculiarities and mechanisms of the security and defence policy related system of institutions as well as the ways of implementing member state interests. Has comprehensive knowledge about the dimensions of international relations and of the international community, especially the Transatlantic region. Has thorough knowledge of the military and non-military areas of international security and defence policy. Has deep understanding of the geopolitical and geostrategic position of Hungary, as well as the determination, objectives and interests originating from it.

Capabilities:

Able to participate in crisis- and conflict management. Able to analyse and assess challenges, threats and dangers posed to international and Hungarian security. Able to apply methods of strategic planning, analysis and assessment and participate in the elaboration of government, specialised policy and organizational strategies. Able to prepare leader's decisions.

Attitude:

Has critical thinking in the field of security and defence policy, while representing his/her standpoint authentically. Is characterised by good problem solving skills and innovative thinking. Is committed to the cause of public service and home defence. Capable of responsible work and self-conduct. Is committed to European and alliance values.

Autonomy and responsibility:

Represents a constructive professional standpoint and is able to implement professional interests. Is prepared for advancing the national interests of Hungary in institutional and other forms of cooperation. Representing their professional standpoints, they are initiative and responsible in the development, discussion and implementation of security and defence policy concepts.

11. Előtanulmányi követelmények:

11.1. HNBTTB28 Szakdolgozatírás –projektfeladat I.

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezető, Microsoft Office Excel. (NBTT + IT)

12.2. Microsoft Office Power Point. (IT)

12.3. Az elkészített prezentáció bemutatása. Bírálati kérdés megfogalmazása. Válasz a hallgatóság kérdéseire. (NBTT)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 6. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos aktív órai munka.

Egy-egy, 10 perces prezentáció készítése meghatározott témából.

Az évközi jegy 40%-át az aktív órai munka, és 60%-át az előadott prezentáció adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Hornyacsek Júlia (2014). A tudományos kutatás elmélete és módszertana: szakkönyv tudományos munkát végzők és doktori tanulmányokat folytatók számára. Budapest: Nemzeti Közsolgálati Egyetem. ISBN 978-615-5491-36-8
2. Gyurgyák János(2019). A tudományos írás alapjai - Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak, OSIRIS Kiadó. ISBN 978-96-3276-349-1
2. Ligeti György és Héja Gábor(2005). Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek

kutatásába. Osiris Kiadó. ISBN 9633897882

3. Curini, Luigi and Franzese, Rober (eds.)(2020). The SAGE Handbook of Research Methods in Political Science and International Relations. SAGE. ISBN 978-1-5264-5993-0

17.2. Ajánlott irodalom:

1. George, Alexander L. and Bennett, Andrew (2005). Case Studies and Theory Development in the Social Sciences. Cambridge, MA: MIT Press. ISBN-13:978-0262572224
2. Jackson, Patrick T. (2011). The Conduct of Inquiry in International Relations. Routledge. ISBN-13: 978-1138842670
3. Booth, W. C., Colomb, G. G. & Williams, J. M. (2008). The craft of research. Chicago: University of Chicago Press. Fourth Edition. ISBN-13: 978- 0226239736
4. Berg, Bruce L. and Howard Lune. (2012). Qualitative Research Methods for the Social Science. Pearson.
5. Bártfai Barnabás (2015) Excel a gyakorlatban, BBS-Info Kft., ISBN 978-615-5477-16-4
6. Bártfai Barnabás Excel 2016 zsebkönyv, BBS-Info Kft., ISBN 978-615-5477-25-6
7. PowerPoint zsebkönyv (2016) BBS-Info Kft., ISBN 978-615-5477-29-4

Budapest, 2023. november 19.

Dr. Tánczos Mariann százados
egyetemi tanársegéd
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB30
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Szakmai gyakorlat
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Professional Practice
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 7 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** NKE HHK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Prof. Dr. Molnár Anna Éva, egyetemi tanár, (CSc)
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 200
    - 8.1.1. nappali munkarend: (0 EA + 200 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: egybefüggően tervezendő
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A szakmai gyakorlat során a hallgatók megismerkednek a gyakorlati hely munkafolyamataival.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A szakképzettségnek megfelelő munkahelyen, munkakörben az elméleti és gyakorlati ismeretek összekapcsolása, a szakma gyakorlásához szükséges munkavállalói kompetenciák munkafolyamatokban történő fejlesztése. A nemzetközi és hazai biztonságpolitikai feladatok gyakorlatban való megismerése, az elmélet – eszköz - technológia ismeretek és gyakorlati jártasságok erősítése, a munkafolyamatokban a személyi kapcsolatok, együttműködés, továbbá az idegen nyelv (angol) gyakorlása. A szakmai gyakorlatot a hallgatók feladatmegoldói, szervezői, referensi, nemzetközi ügyintézői munkakörökben gyakorolják, melynek során javul értékelő és önértékelő magatartásuk, innovációs készségük, valamint a munkarend szervezeti és fegyelmi rendjéhez való adaptációs készségük.
- A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):** The professional practice combines theoretical and practical knowledge of the students in a workplace corresponding to the qualification, and employee competencies necessary for practicing the profession in work processes. Students exercise international and domestic security policy tasks, strengthen their theoretical - tool - technology knowledge and practical skills, personal relations in work processes, cooperation and the practice of a foreign language (English). The internship is practiced in the positions of task solvers, organizers, references, international administrators, during which their evaluative and self-evaluative behavior are developed, their innovation skills, and their ability to adapt to the organizational and disciplinary order of the work schedule are improved.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi

politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik szakspecifikus interkulturális, nyelvi ismeretekkel.

Érti a nemzetközi kapcsolatok és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok területén alkalmazott összefüggéseket és alkalmazni tudja a fontosabb fogalmakat.

Részleteiben ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikai intézményrendszer felépítését, szervezeteit, szabályozását és működését, valamint olyan, Magyarország számára releváns nemzetközi biztonsági szervezetek, mint az ENSZ, a NATO, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet és az Európai Unió felépítését és működését.

Részleteiben ismeri a magyar és a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szempontjából releváns stratégiákat.

Ismeri az Európai Unió kül-, biztonság- és védelempolitika általános döntéshozatali rendjét és végrehajtásának eszközrendszerét.

Átfogóan ismeri a magyar biztonság- és védelempolitika kialakításához szükséges elemző módszereket, rendszereket, a stratégiai elemzés-értékelés módszertanát.

Részleteiben ismeri a magyar honvédelmi intézményrendszer szervezeteiben használt ügyirattípusokat, az ügyvitel és az iratkezelés menetét és gyakorlatát.

Alapvetően ismeri a széles értelemben vett biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, a civil és katonai kapcsolatok legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit.

Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO és az Európai Unió szaknyelvét.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére.

Képes a biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó kormányzati, ágazati és szervezeti szintű stratégiák értelmezésére és végrehajtói szintű érvényesítésére.

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő honvédelmi, közigazgatási feladatok ellátására.

Képes a biztonság- és védelempolitikát megvalósító, valamint az ebben közreműködő állami és nem állami szerveknél és nemzetközi szervezeteknél szakreferensi feladatellátásra.

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Képes a biztonság- és védelempolitika területén hivatalos levél, tárgyalási tematika, háttéranyag, feljegyzés, szakpolitikai elemzés, koncepcionális javaslat, úti jelentés, prezentáció, mandátum és helyzetjelentés készítésére, ismeri ezek elkészítésének módszertanát

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez.

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére.

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): ...

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation.

Know the general impacts of 20th and 21st century conflicts on the security policy of our time, as well as the current international conflicts and their geostrategic context.

Know the characteristics of European and non-European countries and regions, their present situation, the international dynamics of changes, and have intercultural and language skills peculiar to the specialised training.

Understand the interrelationships in international relations and international economic relations and apply key concepts

Have in-depth knowledge about the structure of Hungarian security and defence policy institutions, organisations, their regulation and operation, as well as the structure and operation of international security organisations relevant for Hungary, such as the UN, NATO, the Organization for Security and Co-operation in Europe and the European Union.

Have profound knowledge of strategies relevant for Hungarian and international security and defence policy.

Know the general decision-making and implementation process of European Union foreign, security and defence policy

Have comprehensive knowledge of the methodology, systems of analysis and strategic assessment needed for the development of Hungarian security and defence policy.

Have detailed knowledge about the types of documents, administration and document management in the system of institutions of Hungarian defence

Have basic knowledge about the comprehensive military and non-military areas of security and defence policy, as well as the major characteristics of civil-military relations.

Have basic knowledge of the special language of international relations, security studies, NATO and the European Union.

Capabilities:

Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks

Able to interpret governmental, special policy area and organisational strategies related to security and defence policy and implement them at executive level

Able to accomplish tasks in home defence and public administration in relation to

security and defence policy.

Able to work as a desk officer in governmental and non-governmental organisations implementing security and defence policy.

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

In the area of security and defence policy, able to prepare a formal letter, negotiation agenda, present background information, prepare a memorandum, policy analysis, concept proposal, travel report, presentation, mandate and situation analysis; know their methodology.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values.

Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.

Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

Dependent on position in the organisational structure, able to advance their professional standpoint on security and defence policy.

Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A tantárgy a szakmai tartalomnak megfelelően, külön – szakmai gyakorlólé hely szerint - levezetési- és feladatterv alapján, az intézményen kívül valósul meg.

12.2. The course is delivered outside the institution in accordance with the professional content, based on a separate course and assignment plan.

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: A második tanévtől minden félévben

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A gyakorlaton való részvétel 100%-ban kötelező. A szakmai gyakorlat pótlására a képzés befejezése után nincs lehetőség. A szakmai gyakorlat alatt a hallgató Kedvezményes tanulmányi rend kérelmet adhat be, így – mentesül az óralátogatási kötelezettség alól.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A tanulmányi munka alapja a gyakorlaton való részvétel. A szakmai gyakorlat teljesítése 200 órában (egy hónap) a közigazgatásban (minisztériumok, állami szervek), a Magyar Honvédségnél, nemzetközi szervezetekben, nagykövetségeknél, önkormányzat szférában, kutatóintézeteknél vagy nem-kormányzati szervezeteknél valósul meg, a szakmai gyakorlólé hely által kijelölt mentor irányításával. A hallgató gyakorlati munkájának színvonalát a mentor értékeli, melyet megküld a tanszék részére.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás feltétele a gyakorlaton történő 14. pontban meghatározott – részvétel.

16.2. Az értékelés: A szakmai gyakorlat gyakorlati jeggyel zárul a fogadó intézmény alapján adott hallgatói értékelés alapján.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Kovács Tamás, Szekendi Gyöngyvér (szerk): Közzolgálati életpályák a honvédelemben. NKE Dialóg Campus Kiadó, 2018. , ISBN: 978-615-5845-85-7
2. Koller Boglárka, Marsai Viktor (szerk): Magyarország Európában, Európa a világban. NKE Dialóg Campus Kiadó, 2016. ISBN: 978-615-5680-08-3
3. Szenes Zoltán: Honvédelem - védelempolitika. NKE Dialóg Campus Kiadó, 2017. ISBN: 978-615-5680-93-9

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Téglási András (szerk): Az állam szervezete. NKE Campus Kiadó, 2018., ISBN: 978-615-5764-48-6
2. 230/2012 (IV.9.) Korm. rendelet a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről.
3. 87/2015 (IV.9.) Korm. rendelet a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

Budapest, 2023. december 14.

Molnár Anna, Prof., Dr.
egyetemi tanár sk.

II. Kötelezően választható szaknyelv

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA15
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Angol STANAG katonai szaknyelvi vizsgafelkészítő (C1)
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military English for STANAG Language Certificate (C1)
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az államtudományi képzési terület Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:** a félév folyamán a hallgatók több csoportos, problémamegoldó feladatot kapnak. Az önálló információkeresés és -feldolgozás, valamint a kritikus gondolkodást fejlesztő viták állnak a középpontban. Az aktuális nemzetközi politikai események felidézésében és értelmezésében kollaboratív tanulás keretében központi szerepet kapnak az internetes videóok, majd az ezeket követő szerepjátékok. A hallgatókat más forrásokból (például a szaktárgyi kurzusaiakon) szerzett ismereteik angol nyelven való alkalmazására ösztönzi a gyakorlati jegyért egy alkalommal megtartandó 10 perces prezentáció. A tankönyv bemutatja a katonai szakmai kommunikációnak a STANAG nyelvvizsgán szereplő írott dokumentumait, és gyakoroltatja azok elkészítését.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus áttekinti a nemzetközi biztonságpolitikai helyzetet alakító szereplők, szervezetek tevékenységére, valamint a haderőre és a haderő alkalmazására vonatkozó legfontosabb szóincset és szövegtípusokat. Lehetőséget nyújt a nemzetközi politikai diskurzusban felmerülő, a katonai szövetségekkel, a fegyveres konfliktusokkal, a békefenntartással, a haderővel és a fegyverzetellenőrzéssel kapcsolatos témák idegen nyelven való összefoglalására és megvitatására. A hallgatók gyakorolják a szakirányú tanulmányaik során elsajátított ismeretek kifejezését angol nyelven, valamint az ezekkel kapcsolatos véleményük megfogalmazását vitákban.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course provides an outline of the most important vocabulary and genres related to defence forces and their application as well as to international actors and organisations

shaping the international security environment. It offers an opportunity for summarising and discussing the issues arising in international political discourse such as military alliances, armed conflicts, peace operations, military forces and arms control. Students practice how to express in English the knowledge they gained during their professional studies as well as how to voice their opinions in a debate.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát. Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO és az Európai Unió szaknyelvét.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, folyamatok értelmezésére és a kapcsolódó feladatok elvégzésére. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására. Képes a biztonság- és védelempolitika területén hivatalos levél, tárgyalási tematika, háttéranyag, feljegyzés, szakpolitikai elemzés, koncepcionális javaslat, úti jelentés, prezentáció (előadás), mandátum és helyzetjelentés készítésére.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékkezősség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military trends impacting Hungarian security- and defence policy as well as the major theoretical schools needed for their interpretation. Know the general impact of 20th and 21st century conflicts on current security policy, ongoing international conflicts and their geostrategic context. Know the basic specialised language of international relations, security studies, NATO and EU.

Capabilities:

Able to interpret commitments and processes originating from international memberships, organisational relations and partnerships, as well as perform related tasks. Able to arrive at realistic assessment relying on processed information, able to participate actively in decision-making procedures and make independent professional proposals. Capable of preparing a formal letter, negotiation agenda, background study, memorandum, concept proposal, travel report, presentation (talk), mandate and situation report and knows their methodology.

Attitude:

Is committed to the ideas of European and alliance values. Is committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Is able to implement their professional standpoint related to security- and defence policy, depending on their position in an organisation. In international employment, is able to advance the security- and defence policy interests of Hungary, or, dependent on their employment, of the given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1.** A hadviselés négy szintje (The four levels of war)
- 12.2.** A NATO (NATO)
- 12.3.** A NATO stratégiai koncepciói (NATO Strategic Concepts)
- 12.4.** NATO partnerségi programok (NATO Partnership programmes)
- 12.5.** A NATO részvétele béketámogató műveletekben (The participation of NATO in peace support operations)
- 12.6.** Az EBESZ és a Biztonsági Tanács (The OSCE and the Security Council)
- 12.7.** A nem háborús katonai műveletek (Military Operations Other Than War)
- 12.8.** A haderő struktúrája és felszerelése (The structure and equipment of defence forces)
- 12.9.** Védelmi tervezés (Defence planning)
- 12.10.** A védelmi ipar és a fegyverkereskedelem (Defence industry and arms trade)
- 12.11.** Fegyverzetellenőrzés (Arms control)
- 12.12.** Fegyveres konfliktusok és háborús bűnök (Armed conflicts and war crimes)
- 12.13.** A fegyveres konfliktusok környezeti hatásai (The environmental impact of armed conflicts)
- 12.14.** A Magyar Honvédség és az új biztonsági kihívások (The Hungarian Defence Forces and new security challenges)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.

Egy, 10 perces prezentáció készítése a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témából.

Az évközi jegy 50%-át az aktív órai munka, 10%-át a prezentáció, és 20-20%-át a félévközi és a félév végi dolgozat adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Jakusné Harnos Éva–Horváthné Szalóczy Ibolya–Kárpáti Ildikó: Jegyzet katonai szaknyelvi kurzusokhoz. STANAG 3 Dialóg Campus Kiadó, 2021. ISBN:978-615-5920-81-3
2. Azar, Betty S.–Hagen, Stacy A.: Understanding and Using English Grammar. Pearson Education, 2017. ISBN: 9780134275253
3. Wallwork, Adrian: English for Academic Research: Writing Exercises. New York/London: Springer, 2013. ISBN: 978-1-4614-4297-4

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Bailey, Stephen: Academic Writing. A Handbook for International Students. New York: Routledge, 2015. ISBN:978-1-138-77850-4
2. Bogár Judit–Erdei József–Thiessen, Robert: Expanding Horizons. Lexika Kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-82-3
3. Murray, Neil– Hughes, Geraldine.; Writing up Your University Assignments and Research Projects: A Practical Handbook. McGraw-Hill Education, 2008. ISBN-13: 978-0335-22717-4 (pb)

Budapest, 2023. november 3.

Jakusné dr. Harnos Éva
egyetemi docens
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA14
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Angol katonai szaknyelv (C1)
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military English (C1)
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 3 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az államtudományi képzési terület Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Jakusné dr. Harnos Éva PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév folyamán a hallgatók több csoportos, problémamegoldó feladatot kapnak. Az önálló információkeresés és –feldolgozás, valamint a kritikus gondolkodást fejlesztő viták állnak a középpontban. Az aktuális nemzetközi politikai események felidézésében és értelmezésében kollaboratív tanulás keretében központi szerepet kapnak az internetes videók, majd az ezeket követő szerepjátékok. A hallgatókat más forrásokból (például a szaktárgyi kurzusaikon) szerzett ismereteik angol nyelven való alkalmazására ösztönzi a gyakorlati jegyért egy alkalommal megtartandó 10 perces prezentáció.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus áttekinti a nemzetközi biztonságpolitikai helyzetet alakító szereplők, szervezetek tevékenységére, valamint a haderőre és a haderő alkalmazására vonatkozó legfontosabb szókinccset és szövegtípusokat. Lehetőséget nyújt a nemzetközi politikai diskurzusban felmerülő, a katonai szövetségekkel, a fegyveres konfliktusokkal, a békefenntartással, a haderővel és a fegyverzetellenőrzéssel kapcsolatos témák idegen nyelven való összefoglalására és megvitatására. A hallgatók gyakorolják a szakirányú tanulmányaik során elsajátított ismeretek kifejezését angol nyelven, valamint az ezekkel kapcsolatos véleményük megfogalmazását vitákban.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course provides an outline of the most important vocabulary and genres related to defence forces and their application as well as to international actors and organisations shaping the international security environment. It offers an opportunity for summarising and discussing the issues arising in international political discourse such as military alliances, armed conflicts, peace operations, military forces and arms

control. Students practice how to express in English the knowledge they gained during their professional studies as well as how to voice their opinions in a debate.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat. Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát. Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO és az Európai Unió szaknyelvét.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó köteleességek, folyamatok értelmezésére és a kapcsolódó feladatok elvégzésére. Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására. Képes a biztonság- és védelempolitika területén hivatalos levél, tárgyalási tematika, háttéranyag, feljegyzés, szakpolitikai elemzés, koncepcionális javaslat, úti jelentés, prezentáció (előadás), mandátum és helyzetjelentés készítésére.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military trends impacting Hungarian security- and defence policy as well as the major theoretical schools needed for their interpretation. Know the general impact of 20th and 21st century conflicts on current security policy, ongoing international conflicts and their geostrategic context. Know the basic specialised language of international relations, security studies, NATO and EU.

Capabilities:

Able to interpret commitments and processes originating from international memberships, organisational relations and partnerships, as well as perform related tasks. Able to arrive at realistic assessment relying on processed information, able to participate actively in decision-making procedures and make independent professional proposals. Capable of preparing a formal letter, negotiation agenda, background study, memorandum, concept proposal, travel report, presentation (talk), mandate and situation report and knows their methodology.

Attitude:

Is committed to the ideas of European and alliance values. Is committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility: Is able to implement their professional standpoint related to security- and defence policy, depending on their position in an organisation. In international employment, is able to advance the security- and defence policy

interests of Hungary, or, dependent on their employment, of the given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A haderő felépítése. Haderőnemek, fegyvernemek, alakulatok (The structure of defence forces. Services, branches, units)

12.2. A katonai pályafutás. Rendfokozatok (The military career. Military ranks)

12.3. A haderő fegyverzete és feladatai (The arms and missions of defence forces)

12.4. A kiképzés és a hadgyakorlatok (Training and military exercises)

12.5. Az egyenruhák és a felszerelés. Kézifegyverek (Uniforms and equipment. Small arms)

12.6. A laktanya és a szabályzatok (The base and regulations)

12.7. A katonai oktatási intézmények (Institutions of military education)

12.8. A Magyar Honvédség (The Hungarian Defence Forces)

12.9. A NATO (NATO)

12.10. A NATO partnerségi programjai (NATO partnership programmes)

12.11. A NATO szerepe a béketámogató műveletekben (The role of NATO in peace support operations)

12.12. Válságövezetek és a nemzetközi szervezetek szerepe a válságkezelésben (Conflict areas and the role of international organisations in crisis management)

12.13. A nemzetközi biztonságot fenyegető új kihívások (New challenges to international security)

12.14. Az ismeretek ellenőrzése. Hallgatói prezentációk (Knowledge assessment. Students' presentations)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.

Egy, 10 perces prezentáció készítése a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témából.

Az évközi jegy 50%-át az aktív órai munka, 10%-át a prezentáció, és 20-20%-át a félévközi és a félév végi dolgozat adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás

megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Taylor, John–Zeter, Jeff: Command and Control 1-3. Express Publishing, 2018. ISBN: 9781471562495
2. Wilson, Frank–Hersey, Cheney: Military English, Official Correspondence, Orders, Messages, and Reports for use in Courses Allied to Instruction in Military Science and Tactics. Legere Street PR, 2022. ISBN: 1019216824
3. Jakusné Harnos Éva–Horváthné Szalóczy Ibolya–Kárpáti Ildikó: Jegyzet katonai szaknyelvi kurzusokhoz. STANAG 3 Dialóg Campus Kiadó, 2021. ISBN:978-615-5920-81-3

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Williams, Harold J.: Flash on English for the Armed Forces. ELI, 2016. ISBN: 9788853622471
2. Buckmaster, Robert A.: Military English. Tactical and Peacekeeping Operations. Independently Published, 2019. ISBN: 1096969599
3. Azar, Betty S.–Hagen, Stacy A.: Understanding and Using English Grammar. Pearson Education, 2017. ISBN: 9780134275253

Budapest, 2023. november 3.

Jakusné dr. Harnos Éva
egyetemi docens
tantárgyfelelős

CURRICULUM

- 1. Code of subject:** HNBTTBA13
- 2. Name of subject:** Political Discourse in the Media
- 3. Credit value and course structure:**
  - 3.1.** Three (3) credits
  - 3.2.** Ratio of lectures and seminars: 0 % theory, 100 % practice
- 4. Name of major(s), specializations (where it is taught):** BA in International Security and Defence Policy, Erasmus+
- 5. Name of organizational unit responsible for its education:** Department of International Security Studies
- 6. Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum:** Éva Jakusné Harnos, PhD, Associate Professor
- 7. Number and types of classes:**
  - 7.1.** Full number of classes/semester:
    - 7.1.1. Full time course: 28 (0 LEC + 28 SEM)
    - 7.1.2. Correspondence course: 0 SEM
  - 7.2.** Weekly number of classes - full time course: 2 (0 LEC + 2 SEM)
  - 7.3.** Further special or unique methods applied throughout the course: The course offers opportunity for cooperative and collaborative learning. It uses group work to enhance cooperation skills and encourage students to think critically and engage in debates. These methods motivate students to explore, identify and describe the characteristics of persuasive communication. They also share their ideas and knowledge gained from compulsory readings by performing presentations in which they introduce their own creative ideas about content- or political discourse analysis, including multi-modal analysis of online communication.
- 8. The academic content of the subject:** The course discusses the impact of various technologies of telecommunication on political discourse both from historical and from contemporary perspective. The use and the identification of linguistic means of persuasion are focused on, from ancient rhetoric through 20th century content- and propaganda analysis to our day. Some methods of detecting and analysing the explicit and the implicit content of political discourse are presented.
Cases of online deception and fake news are discussed in order to increase students' resilience. In order to achieve that, the classes also aim to highlight the difference between legal and socially accepted and deceptive means of persuasion.
- 9. Competences to be achieved:**

Knowledge:
Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends that determine Hungarian security and defence policy, and detect the international dynamics of changes in professional discourse. Know the methodology of analysing and assessing strategic documents and information impacting and shaping international relations and political processes.

Capabilities:
Develop capability for independent analysis and objective evaluation founded on processed information, in order to actively participate in the decision-making process and make professional proposals independently. Able to implement the interests of their

home country.

Attitude:

Committed to the interests of Hungary and Hungarian home defence. Committed to the values of the EU and NATO. Enhancement of critical thinking in the field of security studies and defence policy. Identify and understand diverse points of view.

Autonomy and responsibility:

Feel responsible for the security of Hungary and of the Euro-Atlantic Region in the changing security environment. Recognise, detect and understand processes in international relations and security policy, implement professional standpoints and advance the interests of Hungary and its allies.

10. Required previous studies: none.

11. The syllabus of the subject:

- 11.1.** Interpersonal and social communication. Models and theories
- 11.2.** The role of the media. The impact of channels and circumstances
- 11.3.** The news item. What does the news represent? Models of reality
- 11.4.** The explicit and the implicit content of the media. Analysing the content of the media
- 11.5.** Rhetoric and political discourse
- 11.6.** Rhetorical devices of the media
- 11.7.** Discussion, negotiation, persuasion in democracies: power relations and media representation. Election campaigns
- 11.8.** Political discourse in authoritarian political systems
- 11.9.** Political discourse in economic and political crisis. Political discourse about conflict areas and war zones. What may be inferred?
- 11.10.** Strategic communication and psychological warfare before, during and after conflicts
- 11.11.** The transformation of news production and of media content: the impact of web-based participatory media
- 11.12.** International and intercultural political discourse
- 11.13.** Fake news and deception
- 11.14.** Students' own analysis of selected political discourse. Presentations

12. The frequency of offering the subject/its position in the curriculum of the term: any semester (Erasmus+).

13. Requirements of attendance, acceptable absence, opportunity for making up missed classes:

The student must be present in at least 70% of the lectures.

14. Term assignments, testing knowledge: One 10-minute presentation (20%); participation in classwork (60%); final test (20%)

15. The exact conditions of testing knowledge, obtaining signature or credits:

15.1. The exact conditions of obtaining signature:

15.2. Evaluation:

Participation in classes, holding a presentation and writing a final test will be assessed as shown in 14.

15.3. The exact conditions of obtaining credits:

70% attendance of classes, participation in classwork (60%), holding a presentation (20%) and writing a final test (20%).

16. Bibliography:

16.1. Compulsory readings:

1.Fairclough, Isabela–Fairclough, Norman: Political Discourse Analysis: a Method for

Advanced Students. London, New York: Routledge, 2012. ISBN-13: 978-0415499231; pp.17–116

2. Prier, J. (2017). Commanding the Trend: Social Media as Information Warfare. *Strategic Studies Quarterly*, 11(4) pp. 50-85. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26271634>
3. Poulsen, Søren Vigild and Kvåle, Gunhild (2018). Studying social media as semiotic technology: a social semiotic multimodal framework. *Social Semiotics*, 28(5) pp. 700-717. doi:10.1080/10350330.2018.1505689

16.2. Recommended readings:

1. Van Dijk, Teun A. (1988). *News As Discourse*. Lawrence Erlbaum Associates Inc., ISBN-13: 978-0805808285
2. Lasswell, Harold D. – Leites, Nathan: *Language of Politics*. Cambridge, Mass.: The M.I.T. Press, 1965. ISBN: 9780262120227; pp.3–83
3. Lakoff, Robin Tolmach (2000). *The Language War*. Los Angeles, London: University of California, 2000. ISBN-13: 978-0520232075

Budapest, 3 November 2023

Éva Jakusné Harnos, PhD
Associate Professor

CURRICULUM

- 1. Course Code:** HNBTTMA38
- 2. Course title:** EU Security, Resilience and Sustainability
- 3. Credit value and course structure:**
  - 3.1.** 6 credits
  - 3.2.** ratio of lectures and seminars: 50% seminar, 50% lecture
- 4. Name of major(s), specializations (where it is taught):** International Security and Defence Studies, BA and MA
- 5. Name of organizational unit responsible for its education:** Department of International Security Studies
- 6. Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum:** Prof. Dr. Anna MOLNÁR, head of department, professor
- 7. Number and types of classes**
  - 7.1.** full number of classes/semester:
    - 7.1.1. Full time course: 56 (0 LEC + 56 SEM)
    - 7.1.2. Part time course: 16
  - 7.2.** weekly number of classes - full time course: 4 (2 LEC + 2 SEM)
  - 7.3.** Further special or unique methods applied throughout of the course: a Teaching methodology involves online readings; presentations; podcasts and videos; interactive exercises (group and individual), COILs as well as simulations and other role plays
- 8. The academic content of the subject:**

The aim of the course is to train students to be able to respond to the complex challenges of rapidly developing societies in a learner centred environment. Critical thinking as well as the understanding of European values will be an important pedagogical objective of the project through participatory structures and transformative education. The course consists of interconnected weekly topics: 3 core ones (EU power (strategic autonomy) in a multipolar world; Megatrends and International governance: multilateral institutions, norms, regimes) which are discussed in the first three classes; seven additional ones, respectively on International migration; Cyber security and the risks of AI; Water security and water geopolitics; Social media issues and fake news; Sustainability, resilience and development; International development cooperation; Humanitarian aid, food security; and finally three classes where students can choose from a pool of subjects (Climate security; Maritime security and the EU; European Union and public health and pandemic management; Critical infrastructure resilience).

The course will consist of a series of online and blended modules focusing on selected security/sustainability issues (EUSecure SimMOOC).
- 9. Competences to be achieved:**

Knowledge:

Identify the characteristics of EU power and the concept of resilience and strategic autonomy;

Distinguish between the main institutions regarding the EU CFSP and those that are key to the EU Security;

Summarize the underlying and long-term developments - megatrends - (societal, economic, geopolitical, technological) that are key to the thorough understanding of the world we live in;

Explain the key elements of global governance and world security; international governmental organisations and 'regimes'; and the European Union as a regional governance structure;

Explain the policy choices made by the EU institutions for the control of migration flows;

Summarize the ethical, legal, technological and decision-making aspects of cybersecurity and the risks of AI;

Identify threats linked to EU water security (floods, droughts and water scarcity) and maritime security;

Offer an overview of the factors (technological advancements, the transformation of news production, individuals' need for structuring society and exchanging and organising information, slow legislation) which may prompt the spread of fake news;

Summarize the main principles of sustainability and development, environmental protection and climate change in the EU;

Identify the role of the EU in international development cooperation;

Outline the conceptual framework of humanitarian aid and security developed by the EU.

Capabilities:

Be able to explain the functioning of the EU in general and its institutional structure and decision making in particular, related to security issues;

Analyse and formulate arguments with respect to the processes of European security;

Develop a critical approach to EU external security challenges and the way of tackling them;

Be able to form coherent and realistic proposals for the future of CFSP/CSDP;

Map the areas of future challenges to EU security;

Use knowledge in relation to the future international role of the EU;

Be able to make responsible choices during simulation exercises.

Attitude:

Students personal attitude is characterized by a commitment to behaving in a responsible and tolerant way; respect towards other people's opinions while adopting an authentic viewpoint; and an openness for critical self-assessment, various forms of professional development and methods of personal development.

Autonomy and responsibility:

Students organise their work with autonomy, responsibility and respect for official means in line with their position in the organisation. They cooperate and perform group work in an international environment.

10. Required previous studies: -

11. The syllabus of the subject:

- 1.1.** Introduction. EU power (strategic autonomy) in a multipolar world
- 1.2.** Megatrends
- 1.3.** International governance: multilateral institutions, norms, regimes
- 1.4.** International migration
- 1.5.** Cyber security and the risks of AI
- 1.6.** Water security and water geopolitics
- 1.7.** Social media issues and fake news

- 1.8. Climate security
- 1.9. International development cooperation
- 1.10. Elective topic (options: Sustainability, resilience and development; Maritime security, Humanitarian aid, food security)
- 1.11. Elective topic (options: European Union and public health and pandemic management; or Critical infrastructure resilience)
- 1.12. Simulation exercise
- 1.13. Simulation exercise
- 1.14. Evaluation and future outlook – qualitative research methodologies

12. The frequency of offering the subject/its position in the curriculum of the term: both autumn and spring semester

13. Requirements of attendance, acceptable absence, opportunity for making up missed classes: Attendance at seminars is an obligatory. Students are obliged to attend at least 75% of the classes. Above 25% of non-attendance means that the student has to complete a task which is determined by the lecturer of the subject.

14. Term assignments, testing knowledge: moodle quiz exercises and tests of EU Secure SimMOOC

15. The exact conditions of testing knowledge, obtaining signature or credits: The requirement for earning credits are obtaining the signature and reaching at least 60% in term assignments

15.1. The exact conditions of obtaining signature: Participation in at least 75% of the classes and in the simulation exercise is required to get a signature.

15.2. Evaluation: term mark (GYJ)

15.3. The exact conditions of obtaining credits: The requirement for earning credits is obtaining the signature and reaching at least 60% of the assignments.

16. Bibliography:

16.1. Compulsory readings:

1. Anna Molnár – Mónika Szente-Varga Mónika Sustainability of the European Union: Handbook Ludovika Egyetemi Kiadó Budapest, Magyarország (2023). ISBN: 9786156598042
2. EU Secure SimMooc online teaching material

16.2. Recommended readings:

1. Grevi, G. (2019). Strategic autonomy for European choices: The Key to Europe's Shaping Power. Discussion Paper. Brussels: European Policy Centre. (online)
2. Rehl, J. (ed.) (2021). Handbook on CSDP. The Common Security and Defence Policy of the European Union. Vienna: Federal Ministry of Defence and Sports of the Republic of Austria. (online)

Budapest, 2022. 01.20.

Dr. Anna MOLNÁR, PhD, associate professor
Signed by his own

CURRICULUM

- 1. Code of subject:** HKHATM332
- 2. Name of subject:** Hybrid Warfare
- 3. Credit value and course structure:**
  - 3.1.** Two (4) credits
  - 3.2.** Ratio of lectures and seminars: 100 % theory, 0 % practice
- 4. Name of major(s), specializations (where it is taught):** MA in Military Leadership, Erasmus+
- 5. Name of organizational unit responsible for its education:** Department of Military Strategy
- 6. Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum:** Col. Dr. habil. Zoltan Jobbagy, associate professor, PhD
- 7. Number and types of classes:**
  - 7.1.** Full number of classes/semester:
    - 7.1.1.** Full time course: 28 (0 LEC + 28 SEM)
    - 7.1.2.** Correspondence course: ---
  - 7.2.** Weekly number of classes - full time course: 2 (2 LEC + 0 SEM)
  - 7.3.** Further special or unique methods applied throughout of the course: ---
- 8. The academic content of the subject:** The term hybrid warfare first appeared in about 2005. The concept subsequently evolved to cover a multitude of actors, strategies and actions. Overcoming a uniquely military-centred point of view is at the core of hybrid warfare as the concept takes advantage of the disunity within organisations of political entities and from the absence of a hegemon in international relations. This course recognises the responsibility of higher education institutions in contributing to stable societies with the aim to provide a conceptual framework for a better understanding of current and most likely future conflicts to a variety of key national stakeholders, ranging from government to the civic society.
- 9. Competences to be achieved:**

Knowledge: The student gains a high-level, comprehensive theoretical knowledge regarding hybrid warfare conducted in a multinational, coalition- / alliance-based framework.

Capabilities: He/she will possess the essential ability to co-operate in such warfare with representatives of NATO, of various partner nations and other representatives of international organisations.

Attitude: Upon completion of the course the student will be able to better deal with the various challenges posed by the contemporary conflict environment featuring hybrid actors and proxy groups, which exploit ambiguity, strategic surprise and deception to accomplish their objectives.

Autonomy and responsibility: The student will be able to organize his/her activities related to the lectures of this course.
- 10. Required previous studies:** none.
- 11. The syllabus of the subject:**
  - 11.1.** A New Concept for Waging War

- 11.2.** Defining Hybrid Warfare
  - 11.3.** Global Megatrends
  - 11.4.** Ideologies and Motivations
  - 11.5.** Operational Environment
  - 11.6.** Cyber Security
  - 11.7.** Strategies to Counter Hybrid Threats.
  - 11.8.** Risk Analysis
  - 11.9.** Elective seminar / lecture
  - 11.10.** Elective seminar / lecture
  - 11.11.** Elective seminar / lecture
  - 11.12.** Elective seminar / lecture
  - 11.13.** Elective seminar / lecture
  - 11.14.** Elective seminar / lecture
- 12. The frequency of offering the subject/its position in the curriculum of the term:** second semester; any semester (Erasmus+).
- 13. Requirements of attendance, acceptable absence, opportunity for making up missed classes:**
- The student must be present in at least 70% of the lectures.
- 14. Term assignments, testing knowledge:** None
- 15. The exact conditions of testing knowledge, obtaining signature or credits:**
- 15.1. The exact conditions of obtaining signature:**
- The student must, by the end of the course present a Certificate of Completion of "ADL 047 Operations and the Information Age " available at the NATO JADL (North Atlantic Treaty Organization Joint Advanced Distributed Learning – <https://jatl.act.nato.int/>) website.
- 15.2. Evaluation:**
- The student will be evaluated based on his/her activity during lectures, the presentation of the ADL Certificate, and his/her performance during the oral examination.
- 15.3. The exact conditions of obtaining credits:**
- Oral examination in the form of a colloquium during which the student faces a board of three experts. The task is to deliver a detailed explanation to major topics related to the course content. The examination may end with a question-and-answer type interaction.
- 16. Bibliography:**
- 16.1. Compulsory readings:**
1. Hybrid Warfare Reference Curriculum, Volume I.: Compulsory Lectures, Ludovika University Press, 2023 (TBD).
- 16.2. Recommended readings:**
1. Hybrid Warfare Reference Curriculum, Volume II.: Elective Seminars, Ludovika University Press, 2023 (TBD).
  2. Hybrid Warfare Reference Curriculum, Volume III.: Elective Lectures, Ludovika University Press, 2023 (TBD).
  3. Hoffmann, Frank G.: Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars, Potomac Institute of Policy Studies, Arlington, December 2007.
  4. Ilmari Kähkö: The Evolution of Hybrid of Hybrid Warfare: Implications for Strategy

and the and the Military Profession, Parameters, Volume 51, Number 3 (2021), pp. 115-127.

5. Hoffmann, Frank G.: Examining Complex Forms of Conflict Gray Zone and Hybrid Challenges, Prism, Volume 7, Number 4 (2018), pp. 30-47.

Budapest, 07 December 2022

Col. Dr. habil. Zoltan Jobbagy
Associate professor

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA511
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Német katonai szaknyelv B2 1.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military German B2 1.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közszerolálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegenyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Veres Violetta, német nyelvtanár
- 8. A tanórászama és típusa (előadás+szeminárium+gyakorlat):**
  - 8.1.** összóraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** Nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** Levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik (kahoot, learningapps, Mein Wörterbuch app stb.) Az autentikus szaknyelvi szituációkhoz való hozzászokást 20. századi és modern, osztrák és német hanganyagok, elemzővideók, interjúk, ill. kurzusonként egy alkalommal anyanyelvi vendég online, vagy személyes részvétele támogatja. A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vitaszituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük. Az óra eleji ismétléshez a témához készített társasokjátékokat, tanulókártyákat használunk (gamification). A hallgatóknak a félévben egyszer lehetőségük van múzeum látogatásra menni német nyelvű tárlatvezetéssel (szabadon választható program), a programhoz tantermen kívül elérhető online tananyag kapcsolódik (kahoot, mentimeter).
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A német katonai szaknyelv ismereteinek elsajátítása, beszédképesség, beszédértés és írásképességek, prezentációs készség fejlesztése.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquiring the military German language, and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**
Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a középfokú általános nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani az adott nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni az adott nyelven.

Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélőkkel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.

Képes az adott nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.

A nyelv használata során pontosságra törekszik.

Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.

Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.

Tisztában van az adott nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.

Felelősséget vállal saját szóbeli és írásbeli kommunikációjáért az adott nyelven.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication.

Capable of preparing presentations.

Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.

Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.

Is committed to accuracy when using the language at work.

Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the language.

Takes every opportunity to improve his/her knowledge of language.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology

Aware of the importance of being able to effectively communicate in a multinational environment

Takes responsibility for his/her written/verbal communication.

11. Előtanulmányi kötelezettségek: Komplex C típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A 19. század fegyveres konfliktusai (Armed conflicts in the 19th century)

12.2. A Honvédség a 19. században, a Császári és Királyi Hadsereg kialakulása, működése, hatása napjainkra (The Army in the 19th century, the formation and functioning of the Imperial and Royal Army and its effects today)

12.3. A 20. századi világháborúk: Az első világháború, a kitörés okai, Magyarország részvétele, a békerendszer katonai vonatkozásai, a Magyar Királyi Honvédség (The two world wars in the 20th century: the causes of the outbreaks, Hungary's involvement, the military aspects of the peace treaties, the Royal Hungarian Army)

12.4. A 20. századi világháborúk: A második világháború, a kitörés okai, Magyarország részvétele, a békerendszer katonai vonatkozásai (The two world wars in the 20th century: the causes of the outbreaks, Hungary's involvement, the military aspects of the peace treaties.)

12.5. Magyarország szovjetizálása, a Magyar Néphadsereg (The sovietization of Hungary, the Hungarian People's Army)

12.6. A NATO és az ENSZ megalakulása, korai története, feladatai (The establishment and early history of NATO and the UN)

12.7. A 20. század egyéb fegyveres konfliktusai és a hideg háború, hatásaik napjainkra I. (Armed conflicts in the 20th century and the Cold War, their impacts on our time)

12.8. A 20. század egyéb fegyveres konfliktusai és a hideg háború, hatásaik napjainkra II. (Armed conflicts in the 20th century and the Cold War, their impacts on our time)

12.9. A 20. század egyéb fegyveres konfliktusai és a hideg háború, hatásaik napjainkra III. (Armed conflicts in the 20th century and the Cold War, their impacts on our time)

12.10. A Magyar Honvédség a rendszerváltás sodrában, az orosz csapatok kivonása, az éra hatása a mai magyar hadseregre (The Hungarian Defence Forces during the regime change, the impacts of that period on the Hungarian military today)

12.11. A modern Magyar Honvédség kialakulása, alapvető feladatai (The formation of the modern Hungarian Defence Forces, its core tasks)

12.12. A 21. század fegyveres konfliktusai I. (Armed conflicts in the 21st century I.)

12.13. A 21. század fegyveres konfliktusai II. (Armed conflicts in the 21st century II.)

12.14. A Magyar Honvédség nem katonai jellegű feladatai, együttműködése más védelmi szervekkel (The non-military tasks of the Hungarian Defence Force, Cooperation with other defence organisations.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása

meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárthelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok eredménye alapján kerül kialakításra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1 Kötelező irodalom:

1. Készülünk az Arma nyelvvizsgára, Egyetemi jegyzet.
2. Walter Wintschalek –Wéber Mária: Katonai szótár Ungarisch-Deutsch, Deutsch-Ungarisch, Wien, 2015. ISBN: 978-3-902944-59-7
3. Tanár által adott anyagok

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Günther Kronenbitter: „Krieg im Frieden“. Die Führung der k.u.k. Armee und die Großmachtpolitik Österreich-Ungarns 1906–1914. Verlag Oldenbourg, München 2003. eBook Published: July 1, 2003 ISBN: 9783486713749; Hardcover Published: November 12, 2003 ISBN: 9783486567007
2. M. Christian Ortner: Die k.u.k. Armee und ihr letzter Krieg. Verlag Carl Gerold's Sohn, Wien 2013. ISBN-13 978-3900812935
3. Rolf Steininger: Der Kalte Krieg. S. Fischer, Frankfurt am Main 2003. ISBN-13 978-3596155514
4. Christian Greiner, Klaus A. Maier, Heinz Rebhan: Die NATO als Militärallianz. Strategie, Organisation und nukleare Kontrolle im Bündnis. 1949 bis 1959, Oldenbourg Wissenschaftsverlag, München 2003. ISBN 3-486-56757-8

Budapest, 2023. október 31.

Veres Violetta
német nyelvtanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HKISZLA512

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Német katonai szaknyelv B2 2.

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Military German B2 2.

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk (ahol oktatják): A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési nappali munkarendben

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Veres Violetta, német nyelvtanár

8. A tanórak száma és típusa (előadás+szeminárium+gyakorlat):

8.1. összóraszám/félév: 56

8.1.1. Nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)

8.1.2. Levelező munkarend: -

8.2. heti óraszám nappali munkarend: 4 óra

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik (kahoot, learningapps, Mein Wörterbuch app stb.) Az autentikus szaknyelvi szituációkhoz való hozzászokást 20. századi és modern, osztrák és német hanganyagok, elemzővideók, interjúk, ill. kurzusonként egy alkalommal anyanyelvi vendég online, vagy személyes részvétele támogatja. A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vitaszituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük. Az óra eleji ismétléshez a témához készített társasjátékokat, tanulókártyákat használunk (gamification). A hallgatóknak a félévben egyszer lehetőségük van múzeum látogatásra menni német nyelvű tárlatvezetéssel (szabadon választható program), a programhoz tantermen kívül elérhető online tananyag kapcsolódik (kahoot, mentimeter).

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul): A német katonai szaknyelv ismereteinek elsajátítása, beszédképesség, beszédértés és íráskészségek, prezentációs készség fejlesztése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquiring the military German language, and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a középfokú általános nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani az adott nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni az adott nyelven.

Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélőkkel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.

Képes az adott nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.

A nyelv használata során pontosságra törekszik.

Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.

Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.

Tisztában van az adott nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.

Felelősséget vállal saját szóbeli és írásbeli kommunikációjáért az adott nyelven.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication.

Capable of preparing presentations.

Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.

Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.

Is committed to accuracy when using the language at work.

Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the language.

Takes every opportunity to improve his/her knowledge of language.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology

Aware of the importance of being able to effectively communicate in a multinational environment

Takes responsibility for his/her written/verbal communication.

11. Előtanulmányi kötelezettségek: Komplex C típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A magyar haderő felépítése, vezetése, küldetése, feladatai The structure, leadership and core tasks of the Hungarian Defence Forces)

12.2. Haderőnemek, fegyvernemek és szakcsapatok, fegyverzetük és eszközeik I. (Services, Combat, Combat Service and Combat Service Support arms, their assets and equipment I.)

12.3. Haderőnemek, fegyvernemek és szakcsapatok, fegyverzetük és eszközeik II. (Services, Combat, Combat Service and Combat Service Support arms, their assets and equipment II.)

12.4. Egyenruha (Uniform)

12.5. Az alapképzés napjainkban, katonai pályafutás (Military basic training today, military career)

12.6. A magyar haderőreform: múlt, jelen és jövő, modern technológia a hadseregben (The Hungarian military reform: past, present and the future, modern military technology)

12.7. A német, az osztrák és a svájci haderő sajátosságai (The characteristics of the German, Austrian and Swiss military forces)

12.8. A NATO stratégiai koncepciói, felépítése, működése, (NATO's structure and functioning, NATO's strategic concepts)

12.9. NATO-missziók, béketámogató műveletek (NATO missions and operations, peace support operations)

12.10. Az ENSZ szerepe és működése (The role and functioning of the UN)

12.11. Az Európai Unió biztonságpolitikája, az EBESZ (The security policy of the European Union, the OSCE)

12.12. A nem háborús katonai műveletek (Military operations other than war)

12.13. Magyarország részvétele a nemzetközi válságkezelésben I. (Hungary's involvement in international crisis management I.)

12.14. Magyarország részvétele a nemzetközi válságkezelésben II. (Hungary's involvement in international crisis management II.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

14. A tanórákon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárthelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok eredménye alapján kerül kialakításra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Készülünk az Arma nyelvvizsgára, Egyetemi jegyzet.
2. Walter Wintschalek –Wéber Mária: Katonai szótár Ungarisch-Deutsch, Deutsch-Ungarisch, Wien, 2015. ISBN: 978-3-902944-59-7
3. Tanár által adott anyagok

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Aktuális cikkek:
2. Bundeswehr <https://www.bundeswehr.de/>
3. Österreichisches Bundesheer <https://www.bundesheer.at/>
www.nato.de
4. Anja Köhne: Die Außen- und Sicherheitspolitik der EU, Zur Lage der Welt, 2005, 22-48.
https://www.boell.de/sites/default/files/assets/boell.de/images/download_de/oe_kologie/sow05akk.pdf
5. Lothar Brock: Wozu brauchen wir heute die Vereinten Nationen? Bilanz und Perspektiven der Weltorganisation, in Bundeszentrale für politische Bildung (szerk.): Aus Politik und Zeitgeschichte, 66. évf., 2016, 3–10.
<https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/222189/wozu-brauchen-wir-heute-die-vereinten-nationen/>

Budapest, 2023. október 31.

Veres Violetta
német nyelvtanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA513
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Biztonság- és védelempolitikai német szaknyelv alapjai I.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** The Basics of the Security and Defence Policy related German Language 1.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk (ahol oktatják):** A Nemzeti Közszerológálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Veres Violetta, német nyelvtanár
- 8. A tanórászám és típusa (előadás+szeminárium+gyakorlat):**
  - 8.1.**összóraszám/félév: 56
    - 8.1.1. Nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2. Levelező munkarend: -
  - 8.2.**heti óraszám nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3.**Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik (kahoot, learningapps, Mein Wörterbuch app stb.) Az autentikus szaknyelvi szituációkhoz való hozzászokást 20. századi és modern, osztrák és német hanganyagok, elemzővideók, interjúk, ill. kurzusonként egy alkalommal anyanyelvi vendég online, vagy személyes részvétele támogatja. A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vitaszituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük. Az óra eleji ismétléshez a témához készített társasokjátékokat, tanulókártyákat használunk (gamification). A hallgatóknak a félévben egyszer lehetőségük van múzeum látogatásra menni német nyelvű tárlatvezetéssel (szabadon választható program), a programhoz tantermen kívül elérhető online tananyag kapcsolódik (kahoot, mentimeter).
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A múlt, napjainkra is ható kihívásainak és konfliktusainak megismerése német nyelven, a téma alapszókincsének elsajátítása, beszédkészség, beszédértés, íráskészségek és prezentációs készség fejlesztése.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Familiarization with the challenges and conflicts of the past and their impact on our time in the German language, acquisition of the basic vocabulary of the topic, improvement of speaking, listening, writing and presentation skills.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a középfokú általános nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani az adott nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni az adott nyelven.

Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélővel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.

Képes az adott nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.

A nyelv használata során pontosságra törekszik.

Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.

Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.

Tisztában van az adott nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.

Felelősséget vállal saját szóbeli és írásbeli kommunikációjáért az adott nyelven.

Elérendő kompetenciák (angolul):**Knowledge:**

The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication.

Capable of preparing presentations.

Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.

Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.

Is committed to accuracy when using the language at work.

Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the language.

Takes every opportunity to improve his/her knowledge of language.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology

Aware of the importance of being able to effectively communicate in a multinational environment

Takes responsibility for his/her written/verbal communication.

11.Előtanulmányi kötelezettségek: Komplex C típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből

12.A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A 19. század fegyveres és nem fegyveres konfliktusai, mint a későbbi konfliktusok alapjai I. (The armed and unarmed conflicts in the 19th century as the bases of the subsequent conflicts I.)

12.2. A 19. század fegyveres és nem fegyveres konfliktusai, mint a későbbi konfliktusok alapjai II. (The armed and unarmed conflicts in the 19th century as the bases of the subsequent conflicts II.)

12.3. A 20. század két nagy világégése és azok hatásai I. (The two world wars in the 20th century and their impacts I.)

12.4. A 20. század két nagy világégése és azok hatásai II. (The two world wars in the 20th century and their impacts II.)

12.5. A hidegháború és jellemzői, hatásai (The characteristics of the Cold War and its impacts)

12.6. Katonai és nem katonai konfliktusok a 20. század második felében I. (Military and non-military conflicts in the second half of the 20th century I.)

12.7. Katonai és nem katonai konfliktusok a 20. század második felében II. (Military and non-military conflicts in the second half of the 20th century II.)

12.8. A NATO létrejötte, stratégiai koncepciói, felépítése, működése (The formation, structure and functioning of NATO, NATO's strategic concepts)

12.9. Az ENSZ szervezete és működése (The structure and functioning of the UN)

12.10. Az Európai Unió létrejötte, biztonságpolitikája I. (The formation of the European Union and its security policy I.)

12.11. Az Európai Unió létrejötte, biztonságpolitikája II. (The formation of the European Union and its security policy II.)

12.12. A kétpólusú világrend felbomlása (The end of the bipolar world)

12.13. Civilizációs és természeti katasztrófák, mint a biztonságot veszélyeztető tényezők, kezelésük és (lehetséges) hatásaik (Civilizational and natural disasters as threats to security, their management and potential impacts)

12.14. Civilizációs és természeti katasztrófák, mint a biztonságot veszélyeztető tényezők, kezelésük és (lehetséges) hatásaik (Civilizational and natural disasters as threats to security, their management and potential impacts)

13.A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

14.A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15.Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárthelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

- 0-60% elégtelen;
- 61-70% elégséges;
- 71-80% közepes;
- 81-90% jó;
- 91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok eredménye alapján kerül kialakításra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Ary Ildikó: Zukunft Europa, Corvinus Egyetem, Budapest, 2009 Egyetemi jegyzet.
2. Készülünk az Arma nyelvvizsgára, Egyetemi jegyzet.
3. Walter Wintschalek –Wéber Mária: Katonai szótár Ungarisch-Deutsch, Deutsch-Ungarisch, Wien 2015, ISBN: 978-3-902944-59-7

17.2. Ajánlott irodalom:

1. A <http://nato.de> vonatkozó cikkei
2. Anja Köhne: Die Außen- und Sicherheitspolitik der EU, Zur Lage der Welt, 2005, 22-48.
3. https://www.boell.de/sites/default/files/assets/boell.de/images/download_de/oekologie/sow05akk.pdf
4. Lothar Brock: Wozu brauchen wir heute die Vereinten Nationen? Bilanz und Perspektiven der Weltorganisation, in Bundeszentrale für politische Bildung (szerk.): Aus Politik und Zeitgeschichte, 66. évf., 2016, 3–10. <https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/222189/wozu-brauchen-wir-heute-die-vereinten-nationen/>
5. Gerald Deckart, Gesine Froese, Antonia Meiners.: Katastrophen, die die Welt erschütterten, dramatische Ereignisse, faszinierende Bilder, packende Berichte, Das Beste GmbH, Stuttgart 1991. ISBN-13 978-3870703943

Budapest, 2023. október 31.

Veres Violetta
német nyelvtanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA514
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Biztonság- és védelempolitikai német szaknyelv alapjai II.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** The Basics of the Security and Defence Policy related German Language 2.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Veres Violetta, német nyelvtanár
- 8. A tanórászám és típusa (előadás+szeminárium+gyakorlat):**
  - 8.1.összóraszám/félév:** 56
    - 8.1.1. Nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2. Levelező munkarend: -
  - 8.2.heti óraszám nappali munkarend:** 4 óra
  - 8.3.**Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik (kahoot, learningapps, Mein Wörterbuch app stb.) Az autentikus szaknyelvi szituációkhoz való hozzászokást 20. századi és modern, osztrák és német hanganyagok, elemzővideók, interjúk, ill. kurzusonként egy alkalommal anyanyelvi vendég online, vagy személyes részvétele támogatja. A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vitaszituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük. Az óra eleji ismétléshez a témához készített társasokjátékokat, tanulókártyákat használunk (gamification). A hallgatónak a félévben egyszer lehetőségük van múzeum látogatásra menni német nyelvű tárlatvezetéssel (szabadon választható program), a programhoz tantermen kívül elérhető online tananyag kapcsolódik (kahoot, mentimeter).
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul) (Course description):** Napjaink fegyveres és nem fegyveres konfliktusainak, kihívásainak megismerése német nyelven, a téma alapszókincsének elsajátítása, beszédképesség, beszédértés és írásképességek, prezentációs készség fejlesztése.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul): Familiarization with the challenges and conflicts of the past and their impact on our time in the German language, acquisition of the basic vocabulary of the topic, improvement of speaking,listening, writing and presentation skills.
- 10.Elérendő kompetenciák (magyarul) (Competences – English):**

Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a középfokú általános nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani az adott nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni az adott nyelven.

Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélőkkel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.

Képes az adott nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.

A nyelv használata során pontosságra törekszik.

Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.

Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.

Tisztában van az adott nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.

Felelősséget vállal saját szóbeli és írásbeli kommunikációjáért az adott nyelven.

Elérendő kompetenciák (angolul):**Knowledge:**

The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication.

Capable of preparing presentations.

Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.

Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.

Is committed to accuracy when using the language at work.

Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the language.

Takes every opportunity to improve his/her knowledge of language.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology

Aware of the importance of being able to effectively communicate in a multinational environment

Takes responsibility for his/her written/verbal communication.

11.Előtanulmányi kötelezettségek: Komplex B típusú középfokú nyelvvizsga általános nyelvből

12.A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Biztonság- és védelempolitika és a német media I. (bevezető tanácsok, gyakorlatok hallgatóknak) (Security and defence policy and the German media – initial advice and practice for students I.)

- 12.2.** Biztonság- és védelempolitika és a német média (bevezető tanácsok, gyakorlatok hallgatóknak) II. (Security and defence policy and the German media – initial advice and practice for students II.)
- 12.3.** Napjaink fegyveres és nem fegyveres konfliktusai I. (The armed and unarmed conflicts of our time I.)
- 12.4.** Napjaink fegyveres és nem fegyveres konfliktusai II. (The armed and unarmed conflicts of our time II.)
- 12.5.** Napjaink fegyveres és nem fegyveres konfliktusai III. (The armed and unarmed conflicts of our time III.)
- 12.6.** A német, az osztrák és a svájci haderő sajátosságai (The characteristics of the German, Austrian and Swiss armed forces)
- 12.7.** A magyar haderő küldetése, felépítése, fegyverzete I. (The core tasks, structure and weapons systems of the Hungarian Defence Forces I.)
- 12.8.** A magyar haderő küldetése, felépítése, fegyverzete II. (The core tasks, structure and weapons systems of the Hungarian Defence Forces II.)
- 12.9.** A magyar Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program (The Hungarian Defence and Military Development Program)
- 12.10.** Magyarország részvétele a nemzetközi válságkezelésben (Hungary's involvement in international crisis management)
- 12.11.** Terrorizmus és a terrorizmus elleni védekezés I. (Terrorism and counterterrorism I.)
- 12.12.** Terrorizmus és a terrorizmus elleni védekezés II. (Terrorism and counterterrorism II.)
- 12.13.** Új kihívások: Láthatatlan ellenség – kiberháború és kiberbiztonság (New challenges: Invisible enemy – cyber warfare and cyber security)
- 12.14.** Jövővíziók: a mesterséges intelligencia a biztonság és védelem területén (Future visions: artificial intelligence in the area of security and defence)

13.A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

14.A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 %-ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15.Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárhelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárhelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok eredménye alapján kerül kialakításra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Készülünk az Arma nyelvvizsgára, Egyetemi jegyzet.
2. Walter Wintschalek –Wéber Mária: Katonai szótár Ungarisch-Deutsch, Deutsch-Ungarisch, Wien 2015. ISBN: 978-3-902944-59-7
3. Ary Ildikó: Zukunft Europa, Corvinus Egyetem, Budapest, 2009. egyetemi jegyzet

17.2. Ajánlott irodalom:

1. sz. n. "Klassischer Terrorismus" und "transnationaler Terrorismus", Deutscher Bundestag, Wissenschaftliche Dienste, 2008.
<https://www.bundestag.de/resource/blob/411752/549a420f163b8ad938f3cc4eb7137529/WD-1-075-08-pdf-data.pdf>
2. Beyer, Uwe – Doll, Thomas – Schiller, Thomas: Bewaffnete Konflikte im 21. Jahrhundert, Novumbellu, 2022. ISBN-13 979-8449090942
<https://novumbellum.org/wp-content/uploads/2022/04/Bewaffnete-Konflikte-im-21-Jahrhundert-R1.pdf>
3. Pohlmann, Norbert: Cyber-Sicherheit, Springer Vieweg.
4. ISBN-13 978-3658253974
5. Aktuális cikkek a
6. Bundeswehr <https://www.bundeswehr.de/>
7. Österreichisches Bundesheer <https://www.bundesheer.at/>

Budapest, 2023. október 31.

Veres
Violetta német nyelvtanár sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA601
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** STANAG 3 nyelvvizsgafelkészítő 1.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** STANAG 3 exam preparation 1.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Kiss Gabriella lektorátusvezető
- 8. A tanórak száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik. (kahoot, learningapps, stb.)

A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vita szituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük.

A szak hallgatói számára jövőbeni munkájuk során elengedhetetlen lesz külföldi hírműsorok követése, melyek esetében a nem anyanyelvi beszélők számára a legfőbb kihívás az alámondásos szinkronnal elhangzott információk megértése. Ezt a tematikusan, e szempont szerint összegyűjtött autentikus videók feldolgozása segíti.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A szakmai angol nyelv (STANAG 3) alapvető ismereteinek elsajátítása, beszédkészség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Basic acquirement of professional English language (STANAG 3), and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul) (Competences – English):**

Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a szakmai nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani angol nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó angol nyelvű prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni.
Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélőkkel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.
Képes angol nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.
Az angol nyelv használata során pontosságra törekszik.
Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.
Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.
Tisztában van az angol nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.
Felelősséget vállal saját angol nyelvű szóbeli és írásbeli kommunikációjáért.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication in English.
Capable of preparing presentations in English.
Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.
Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents in English.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.
Is committed to accuracy when using the English language at work.
Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the English language.
Takes every opportunity to improve his/her knowledge of English.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology
Aware of the importance of being able to effectively communicate in English in a multinational environment
Takes responsibility for his/her written/verbal communication in English.

11. Előtanulmányi kötelezettségek: STANAG 2.2.2.2. komplex nyelvvizsga vagy C1 általános angol nyelvvizsga

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A katonai oktatási intézmények (Institutions of military education)

12.2. A katonai pályafutás. Rendfokozatok (The military career. Military ranks)

12.3. Az egyenruhák és a felszerelés. Kézifegyverek (Uniforms and equipment. Small arms)

- 12.4.** A haderő felépítése. Haderőnemek, fegyvernemek, alakulatok (The structure of defence forces. Services, branches, units)
- 12.5.** A haderő fegyverzete és feladatai (The arms and missions of the defence forces)
- 12.6.** A kiképzés és a hadgyakorlatok (Training and military exercises)
- 12.7.** A laktanya és a szabályzatok (The base and regulations)
- 12.8.** A Magyar Honvédség (The Hungarian Defence Forces)
- 12.9.** A NATO (NATO)
- 12.10.** A NATO Új Stratégiai Konceptiója (NATO New strategic concept)
- 12.11.** A NATO partnerségi programjai (NATO partnership programmes)
- 12.12.** A NATO szerepe a béketámogató műveletekben (The role of NATO in peace support operations)
- 12.13.** A válságzónák és a nemzetközi szervezetek szerepe a válságkezelésben (Conflict areas and the role of international organisations in crisis management)
- 12.14.** Az ismeretek ellenőrzése. Hallgatói prezentációk (Knowledge assessment. Students' presentations)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

- 14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:** A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárthelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok, valamint a szóbeli beszámoló eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése, és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Jakusné Harnos Éva–Horváthné Szalóczy Ibolya–Kárpáti Ildikó: Jegyzet katonai szaknyelvi kurzusokhoz és STANAG 3 nyelvvizsga-felkészüléshez. Dialóg Campus Kiadó, 2018.

Budapest, 2023. október 31.

Dr. Kiss Gabriella

tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HKISZLA602

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): STANAG 3 nyelvvizsgafelkészítő 2.

3. A tantárgy megnevezése (angolul): STANAG 3 exam preparation 2.

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/ specializációk megnevezése (ahol oktatják): A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán nappali munkarendben

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Kiss Gabriella lektorátusvezető

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév: 56

8.1.1. Nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)

8.1.2. Levelező munkarend: -

8.2. heti óraszám nappali munkarend: 4 óra

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik. (kahoot, learningapps, stb.)

A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vitaszituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük.

A szak hallgatói számára jövőbeni munkájuk során elengedhetetlen lesz külföldi hírműsorok követése, melyek esetében a nem anyanyelvi beszélők számára a legfőbb kihívás az alámondásos szinkronnal elhangzott információk megértése. Ezt a tematikusan, e szempont szerint összegyűjtött autentikus videók feldolgozása segíti.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul): A szakmai angol nyelv (STANAG 3) alapvető ismereteinek elsajátítása, beszédképesség, beszédértés és írásképességek fejlesztése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Basic acquirement of professional English language (STANAG 3), and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a szakmai nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani angol nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó angol nyelvű prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni.

Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélőkkel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.

Képes angol nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.

Az angol nyelv használata során pontosságra törekszik.

Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.

Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.

Tisztában van az angol nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.

Felelősséget vállal saját angol nyelvű szóbeli és írásbeli kommunikációjáért.

Elérendő kompetenciák (angolul):

Knowledge: The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication in English.

Capable of preparing presentations in English.

Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.

Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents in English.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.

Is committed to accuracy when using the English language at work.

Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the English language.

Takes every opportunity to improve his/her knowledge of English.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology

Aware of the importance of being able to effectively communicate in English in a multinational environment

Takes responsibility for his/her written/verbal communication in English.

11. Előtanulmányi kötelezettségek: STANAG 2.2.2.2. komplex nyelvvizsga vagy C1 általános angol nyelvvizsga

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject,

curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1.** A fegyveres erők szervezeti felépítése. (The structure of defence forces)
- 12.2.** Védelmi tervezés (Defence planning)
- 12.3.** Védelmi ipar és fegyver kereskedelem (Defence industry and arms trade)
- 12.4.** Fegyverzet-ellenőrzés (Arms control)
- 12.5.** Háborús bűnök (War crimes)
- 12.6.** A fegyveres konfliktusok hatása a környezetre (The environmental impact of armed conflicts)
- 12.7.** Terrorizmus (Terrorism)
- 12.8.** A nemzetközi biztonságot fenyegető új kihívások (New challenges to international security)
- 12.9.** A hadsereg és a media kapcsolata (The military and the media)
- 12.10.** Aszimmetrikus és hibrid hadviselés (Asymmetric and hybrid warfare)
- 12.11.** Új irányzatok a katonai technológiai fejlődésben (New trends in military technological development)
- 12.12.** Területvédelem és tartalékos haderők (Territorial defence and reserve forces)
- 12.13.** Hallgatói prezentációk (Students' presentations)
- 12.14.** Az ismeretek ellenőrzése (Knowledge assessment)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárthelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok, valamint a szóbeli beszámoló eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése, és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Jakusné Harnos Éva–Horváthné Szalóczy Ibolya–Kárpáti Ildikó: Jegyzet katonai szaknyelvi kurzusokhoz és STANAG 3 nyelvvizsga-felkészüléshez. Dialóg Campus Kiadó, 2018.

Budapest, 2023. március 31.

Dr. Kiss Gabriella
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja: HKISZLA603**
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Általános angol felsőfokú kommunikációs készségfejlesztő 1.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Advanced Level General English on Communication Skills 1.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Kiss Gabriella lektorátusvezető
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** Nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** Levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:**

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik. (kahoot, learningapps, stb.)

A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vitaszituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük.

A szak hallgatói számára jövőbeni munkájuk során elengedhetetlen lesz külföldi hírműsorok követése, melyek esetében a nem anyanyelvi beszélők számára a legfőbb kihívás az alámondásos szinkronnal elhangzott információk megértése. Ezt a tematikusan, e szempont szerint összegyűjtött autentikus videók feldolgozása segíti.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A szakmai angol nyelv (STANAG 3) alapvető ismereteinek elsajátítása, beszédképesség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul): By the end of the course the student will have linguistic skills and knowledge of language functions at C1 level which will allow him/her to communicate effectively in spoken and written form in situations which arise during his/her studies and professional life.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul) (Competences – English):**

Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a szakmai nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani angol nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó angol nyelvű prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni.

Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélőkkel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.

Képes angol nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.

Az angol nyelv használata során pontosságra törekszik.

Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.

Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.

Tisztában van az angol nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.

Felelősséget vállal saját angol nyelvű szóbeli és írásbeli kommunikációjáért.

Elérendő kompetenciák (angolul):**Knowledge:**

The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication in English.

Capable of preparing presentations in English.

Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.

Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents in English.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.

Is committed to accuracy when using the English language at work.

Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the English language.

Takes every opportunity to improve his/her knowledge of English.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology

Aware of the importance of being able to effectively communicate in English in a multinational environment

Takes responsibility for his/her written/verbal communication in English.

11. Előtanulmányi kötelezettségek: B2 vagy C1 általános angol nyelvvizsga

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bemutatkozás, kiterjedt társalgás mind a személyes mind a szakmai életútjával kapcsolatban (Introduction, extended conversation about their personal and professional life)

12.2. Betekintés a helyi és globális események és történések folyamatába, kritikus gondolkodás, érvelés technika és véleménynyilvánítás fejlesztése, média források bevonásával (Insights into current local and global situations through news sources / enhancing critical thinking, how to form opinion)

12.3. Főbb érdeklődési területek fel-/ és kidolgozása (pl. egészségügy, társadalmi kérdések, sport események...stb) (Topics of major interests (health, sports, social issues.)

12.4. A legújabb tudományos kutatások területei és eredményei, melyek hozzájárulnak életünk és életterünk fejlődéséhez (Latest scientific and technological developments that contribute to the betterment of our living environment)

12.5. Kommunikáció és kultúra-tudatosság; módok, eszközök, utak, technikák az önkifejezés jobbításában (Communication and culture awareness; ways, tools, manners, techniques to elevate self-expression)

12.6. Modernkori foglalkoztatási trendek (Modern employment patterns)

12.7. Az állatokkal és élőhelyükkel kapcsolatos kérdések, a veszélyeztetett fajok védelme (Issues related to animals and their habitats, protecting endangered species)

12.8. A legfontosabb környezetvédelmi problémák (szennyezés, klímaváltozás, erdőirtás stb.) (Major environmental issues (pollution, climate change, deforestation etc.)

12.9. A legfontosabb emberi jogi problémák (diszkrimináció, nők jogai, gyermekek jogai, fogyatékkal élő emberek jogai stb.) (Major human rights issues (discrimination, women's rights, children's rights, the rights of people with disabilities etc.)

12.10. Aktuális globális biztonsági kérdések (katonai konfliktusok, terrorizmus, migráció, szegénység stb.) (Current global security issues (military conflicts, terrorism, migration, poverty etc.)

12.11. A testi-lelki egészséggel kapcsolatos kérdések, betegségek, különböző függőségek (Issues related to physical and mental health, illnesses and different kinds of addictions)

12.12. A kultúrával és szórakozással kapcsolatos kérdések (az olvasás fontossága, a mozik, színházak, múzeumok jövője a digitális világban) (Issues related to culture and entertainment (the importance of reading, the future of cinemas, theatres and museums in the digital world)

12.13. A médiával kapcsolatos kérdések (álhírek, közösségi média, részrehajlás, szenzációhajhászás) (Issues related to the media (fake news, social media, explicit bias, sensationalism)

12.14. A sporttal kapcsolatos kérdések (fontosabb sportesemények, a sport és a pénz kapcsolata, extrém sportok, az olimpiai játékok) (Issues related to sports (major sporting events, sport and money, extreme sports, the Olympic Games)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló

legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárthelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok, valamint a szóbeli beszámoló eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése, és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Ajkay-Nagy Éva, Robin Bellers: Opening Borders, Lexika, 2014. ISBN 978-615-5200-31-1
2. Bogár Judit, Erdei József, Robert Thiessen: Crossing Borders Lexika, 2015. ISBN 978-615-5200-30-4

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Oxenden-Koenig: New English File, Oxford University Press, 2010. ISBN: 9780194384308
2. Michael Vince: Advanced Language Practice. Macmillan Heinemann, 1994. ISBN 0-435-24125-7

Budapest, 2023. október 31.

Dr. Kiss Gabriella
tantárgyfelelős sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA604
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Általános angol felsőfokú kommunikációs készségfejlesztő 2.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Advanced Level General English on Communication Skills 2.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Kiss Gabriella lektorátusvezető
- 8. A tanórászám és típusa:**
  - 8.1.** összóraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** Nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** Levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám nappali munkarend: 4 óra
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:**

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások segítik. (kahoot, learningapps, stb.)

A kommunikációs és prezentációs készséget rendszeres páros és csoportmunkával, érvelő- és vitaszituációkkal, fiktív interjúkészítéssel (drámapedagógia), projektfeladatokkal és tematikus prezentációval fejlesztjük.

A szak hallgatói számára jövőbeni munkájuk során elengedhetetlen lesz külföldi hírműsorok követése, melyek esetében a nem anyanyelvi beszélők számára a legfőbb kihívás az alámondásos szinkronnal elhangzott információk megértése. Ezt a tematikusan, e szempont szerint összegyűjtött autentikus videók feldolgozása segíti.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul) (Course description):** A képzés végére a hallgatónak képesnek kell lennie elsajátítani és alkalmazni a kommunikációs eszközöket C1 szinten, melyek alkalmassá teszik a hallgatót mind a szóbeli mind az írásbeli kommunikáció hatékony alkalmazására tanulmányai és szakmai pályája különböző területein.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul): By the end of the course the student will have linguistic skills and knowledge of language functions at C1 level which will allow him/her to communicate effectively in spoken and written form in situations which arise during his/her studies and professional life.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Birtokában van azon nyelvtani ismereteknek, melyek szükségesek a szakmai nyelvi ismeretekkel kapcsolatos kommunikáció lebonyolításához írásban és szóban is.

Képességei:

Képes prezentációkat tartani angol nyelven.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó angol nyelvű prezentációk, eligazítások és munkával kapcsolatos megbeszélések lényegét megérteni.

Képes oly mértékben folyékonyan és spontánul kommunikálni anyanyelvi beszélőkkel, hogy az nem jelent megerőltetést semelyik fél számára.

Képes angol nyelven dokumentumokat, nyomtatványokat, jegyzőkönyveket, feljegyzéseket készíteni, valamint azokat kitölteni.

Attitűdje:

Hajlandó elsajátítani új ismereteket, igyekszik annak megértésére és használatára, és törekszik a saját szakterületén a folyamatos nyelvi vonatkozású önképzésre.

Az angol nyelv használata során pontosságra törekszik.

Nem fél vagy szégyell segítséget kérni abban az esetben, ha nehézségekkel szembesül a nyelvhasználat során.

Minden alkalmat megragad nyelvi készségeinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Képes önállóan fejleszteni ismereteit.

Tisztában van az angol nyelven történő hatékony kommunikáció szükségességével többnemzeti környezetben.

Felelősséget vállal saját angol nyelvű szóbeli és írásbeli kommunikációjáért.

Elérendő kompetenciák (angolul):

Knowledge:

The student has the language knowledge and competence required for everyday oral and written communication.

Capabilities:

Capable of verbal and written work-related communication in English.

Capable of preparing presentations in English.

Capable of interacting with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party.

Capable of preparing documents, forms, minutes, notes and memos and completing documents in English.

Attitude:

Is willing to learn the new terminology in his/her specialization, strives to understand and use it, and is committed to continuous self-education in his/her specialization.

Is committed to accuracy when using the English language at work.

Is not afraid or embarrassed to seek help when he/she faces problems with the English language.

Takes every opportunity to improve his/her knowledge of English.

Autonomy and responsibility:

Able to autonomously improve his/her knowledge of the terminology

Aware of the importance of being able to effectively communicate in English in a multinational environment

Takes responsibility for his/her written/verbal communication in English.

11. Előtanulmányi kötelezettségek: B2 vagy C1 általános angol nyelvvizsga

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Soft-skill-ek alkalmazása, tárgyalás technika, vitafórumok kialakítása szabadon választott témakörökből (Application of soft skills, techniques of Debating and Negotiation of any fields of interest)

12.2. Média figyelés, aktualitások követése, gondolatébresztő kiselőadások tartása (Press monitoring, information-share about current events, how to give thoughtprovoking slideshow presentations)

12.3. Főbb érdeklődési területek feldolgozásának folytatása (Topics of major ineterests II.)

12.4. Legújabb tudományos és technológiai kutatások eredményei II. (Latest scientific and technological developments and their results II.)

12.5. Kommunikáció formálása, alkalmazása és kihívásai multikulturális környezetben (Using and applying Communication in a multicultural environment, and its challenges in our life)

12.6. Utazással, élményszerzéssel kapcsolatos kérdések (Issues related to travelling, encountering new experiences)

12.7. Új trendek a technológiában, divatban, életmódban és a média szerepe ezen trendek alakulásában (Issues related to new trends in technology, fashion, lifestyle and the role of the media in creating these trends)

12.8. Az urbanizációval és a várostervezéssel kapcsolatos kérdések (Issues related to urbanization and city planning)

12.9. Fenntartható fejlődés (Sustainable development)

12.10. Az információs technológia fejlődése (The development of information technology)

12.11. Új trendek az információs technológiában és hatásuk a társadalomra (Emerging trends in information technology and their impact on society)

12.12. A bűnözés okai, bűnmegelőzés (The causes of crime, crime prevention)

12.13. A művészet szerepe az egyén életében (The role of art in the life of the individual)

12.14. A globalizáció és társadalmi hatásai (Globalization and its effects on society)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi tanulmányi félévben

- 14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:** A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -ot meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban beszámolni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka során, a foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat és egy szóbeli beszámoló legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. Egy. 10 perces prezentáció készítése, a kurzus anyagához kapcsolódó, az oktatóval egyeztetett témában.

A zárthelyi dolgozat és a szóbeli beszámoló értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú évközi jegy a zárthelyi dolgozatok, valamint a szóbeli beszámoló eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése, és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Ajkay-Nagy Éva, Robin Bellers: Opening Borders, Lexika, 2014. ISBN 978-615-5200-31-1
2. Bogár Judit, Erdei József, Robert Thiessen: Crossing Borders Lexika, 2015. ISBN 978-615-5200-30-4

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Oxenden-Koenig: New English File, Oxford University Press, 2010. ISBN: 9780194384308
2. Michael Vince: Advanced Language Practice. Macmillan Heinemann, 1994. ISBN 0-435-24125-7
3. Rácsai Róbert-Valkó László: NATO STANAG 3.3.3.3. Nyelvtanoda, 2002. ISBN 9632041062
4. Izabella Szilvás: Exam-Fright Killer Advanced. Zalaegerszeg, 2007. ISBN 9789630620376

Budapest, 2023. október 31.

Dr. Kiss Gabriella
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA701
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia katonapolitikai szaknyelv
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military Policy in French
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai alapképzési és mesterképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** össz. óraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend 16 (0 EA + 12 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A francia biztonság és védelempolitikai szaknyelv alapismereteinek elsajátítása, beszédkézség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquirement of Professional French language, and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét.

Képességei:

Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben francia nyelven. Szakmai feladatellátása során képes alkalmazni francia szaknyelvi ismereteit.

Attitűdje:

Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre és szakmai nyelvi ismereteinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel végzi munkáját, fejleszti francia szaknyelvi ismereteit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's French language.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment in French. Ability to use professional French language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment and developing professional language skills.

Autonomy and responsibility: Working with independence and responsibility appropriate to the place occupied in the organizational structure, developing professional French language skills.

11. Előtanulmányi követelmények: -**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

- 12.1. Az európai biztonság 1.(European Security)
- 12.2. Az európai biztonság 2.(European Security)
- 12.3. Az EU katonai szervezetei 1.(EU military organizations)
- 12.4. Az EU katonai szervezetei 2.(EU military organizations)
- 12.5. Válságkezelési alapfogalmak (Concepts of crisis management)
- 12.6. Békeműveletek 1.(Peace operations)
- 12.7. Békeműveletek 2.(Peace operations)
- 12.8. NATO (NATO)
- 12.9. NATO - EU kapcsolatok 1.(NATO – EU relations)
- 12.10. NATO - EU kapcsolatok 2. (NATO – EU relations)
- 12.11. A NATO és Franciaország (NATO and France)
- 12.12. A NATO és Magyarország (NATO and Hungary)
- 12.13. A Magyar Honvédség 1. (The Hungarian Defense Forces)
- 12.14. A Magyar Honvédség 2. (The Hungarian Defense Forces)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév**14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:**

A hallgatónak a tanórák legalább 75 %-án jelen kell lennie, 25 % -ot meghaladó hiányzás esetén a hallgató köteles a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 25%-ot, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban bemutatni ismereteit az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60 %-os értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből. A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés – (a helyes válaszok aránya 0-60% elégtelen; 61-70% elégséges; 71-80% közepes; 81-90% jó; 91-100% jeles osztályzat). Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:**16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:**

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fregan Beatrix: Transformations et engagements de l'armée française, in Vers une nouvelle Europe? Dialóg Campus 2019. 119-125.o. ISBN: 978-615-6020-73-4
2. Csikós András-Joó András: Relations sans frontières, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2010. ISBN: 978-963-9585-11-9
3. Vida Enikő: Le nouvel Allons-y 2, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2017. ISBN: 978-963-9357-93-8

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Frédéric Airault, Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
2. Laurence Rhiel, Michel Soignet: Objectif Diplomatie, Hachette, 2017. ISBN: 9782015135359
3. Csikós András: Le français des relations internationales, Lexika kiadó, 2012. Székesfehérvár, ISBN: 978-615-6046-05-5

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 18. A tantárgy kódja:** HKISZLA702
- 19. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia biztonság és védelempolitikai szaknyelvi kommunikációs készség fejlesztése
- 20. A tantárgy megnevezése (angolul):** Developing French Security and Defense Policy Specialised Language Skills
- 21. Kreditérték és képzési karakter:**
- 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 22. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közszerológálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési és mesterképzési szakán nappali munkarendben
- 23. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 24. A tantárgyfelelős októató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 25. A tanórák száma és típusa:**
- 25.1.** Össz. óraszám/félév: 56
    - 25.1.1. nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 25.1.2. levelező munkarend: -
  - 25.2.** heti óraszám: nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 25.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:**

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások, tematikus prezentációk támogatják. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg.
- 26. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A francia biztonság és védelempolitikai szaknyelvi kommunikációs alapkészségek gyakorlása, beszédkészség, beszédértés fejlesztése középfokon. A hallgatók gyakorolják a vélemény kifejezését a tematika alapján. A kurzus célja a kommunikáció erősítése, a szókincs mélyítése, tárgyalási technikák bemutatása francia nyelven.
- A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):** Acquirement of Professional French language basics in the field of security and defense policy, developing and the enhancement of speaking, listening skills at the intermediate level. The students practice expressing their opinions based on the topic. The aim of the course is to improve communication and deepen vocabulary, presentation of negotiation techniques in French.
- 27. Elérendő kompetenciák (magyarul):**
- Tudása:**
- Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét. Rendelkezik a nemzetközi kapcsolatokra jellemző szaknyelvi ismeretekkel.

Képességei:

Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben. Szakmai feladatellátása során képes alkalmazni idegennyelvi ismereteit.

Attitűdje:

Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre. Elkötelezett az önálló gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége: A

szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's language. Possession of technical language skills typical of international relations.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment. Ability to use professional language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment. Commitment to independent and critical thinking, individual and group work through collaboration.

Autonomy and responsibility:

Is able to implement their professional standpoint related to security- and defence policy, depending on their position in an organisation. In international employment, is able to advance the security- and defence policy interests of Hungary, or, dependent on their employment, of the given international organisation.

28. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

29. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 29.1. Az európai biztonság és védelempolitika (European Security and Defense)
- 29.2. Az EU politikai szervezetei (EU political organizations)
- 29.3. Az EU katonai szervezetei (EU military organizations)
- 29.4. Az EU válságkezelő műveletei (EU crisis management operations)
- 29.5. NATO - EU kapcsolatok (NATO – EU relations)
- 29.6. A NATO és Magyarország (NATO and Hungary)
- 29.7. A Magyar Honvédség az új biztonsági környezetben (The Hungarian Defense Forces in the new security environment)
- 29.8. A NATO és Franciaország (NATO and France)
- 29.9. Franciaország haderőreformja (French military reform)
- 29.10. Honvédelem és társadalom (Defense and Society)
- 29.11. Nemzetközi biztonsági szervezetek (International Security Organizations)
- 29.12. Tárgyalástechnikák (Negotiation techniques)
- 29.13. Digitális technikák (Digital techniques)
- 29.14. Prezentációs technikák (Presentation techniques)

30. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

31. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 %-t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-t a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban előadni az aláírás teljesítése érdekében.

32. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Aktív, folyamatos csoportmunka, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60 %-s értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

33. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

33.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

33.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

33.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

34. Irodalomjegyzék:

34.1. Kötelező irodalom:

1. Fregan Beatrix: Transformations et engagements de l'armée française, in Vers une nouvelle Europe? Dialóg Campus 2019. 119-125.o. ISBN: 978-615-6020-73-4
2. Csikós András-Joó András: Relations sans frontières, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2010. ISBN: 978-963-9585-11-9
3. Vida Enikő: Le nouvel Allons-y 2, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2017. ISBN: 978-963-9357-93-8

34.2. Ajánlott irodalom:

1. Frédéric Airault, Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
2. Laurence Rhiel, Michel Soignet: Objectif Diplomatie, Hachette, 2017. ISBN: 9782015135359
3. Csikós András: Le français des relations internationales, Lexika kiadó, Székesfehérvár, 2019. ISBN: 978-615-6046-05-5

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD,
egyetemi docens, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA703
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia biztonság és védelempolitikai szaknyelv 1.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** French for Security and Defense Policy
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési és mesterképzési szakán nappali és levelező munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** össz. óraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: 16 (0 EA + 16 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:**

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások, tematikus prezentációk támogatják. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A francia biztonság és védelempolitikai szaknyelvi ismereteinek elsajátítása, beszédkézség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése olyan hallgatók részére, akik már rendelkeznek általános nyelvtudással és szeretnék biztonság- és védelempolitikai szaknyelvi ismeretekkel gazdagodni szóban és írásban.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquisition of professional language knowledge of French security and defense policy, developing speaking skills, speaking comprehension and writing skills for students who already have general language skills and would like to enrich their professional language knowledge orally and in writing.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét. Rendelkezik a nemzetközi kapcsolatokra jellemző szaknyelvi ismeretekkel.

Képességei:

Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben. Szakmai feladatellátása során

képes alkalmazni szaknyelvi ismereteit.

Attitűdje:

Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre. Elkötelezett az önálló gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's language. Possession of technical language skills typical of international relations.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment. Ability to use professional language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment. Commitment to independent and critical thinking, individual and group work through collaboration.

Autonomy and responsibility:

Working with independence and responsibility appropriate to the place occupied in the organizational structure, developing professional French language skills.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Biztonság és védelempolitikai fogalmak (Security and defense policy concepts))

12.2. Az EU politikai és katonai szervezetei (EU political and military organizations)

12.3. Az EU válságkezelő műveletei (EU crisis management operations)

12.4. NATO - EU kapcsolatok (NATO – EU relations)

12.5. A NATO és Magyarország (NATO and Hungary)

12.6. A Magyar Honvédség az új biztonsági környezetben (The Hungarian Defense Forces in the new security environment)

12.7. Franciaország a NATO-ban (NATO and France)

12.8. Franciaország hadereje (French army)

12.9. A Magyar Honvédség szervezete (Organization of the Hungarian Defence Forces)

12.10. A Honvédség társadalmi szerepe (Defense and Society)

12.11. Nemzetközi biztonsági szervezetek (International Security Organizations)

12.12. A katonai missziók (Military missions)

12. 13. Konfliktus zónák (Conflict zones)

12. 14. Honvédelmi Szervezetek (Defense organizations)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások

mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 %-t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-t, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban előadni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Aktív és folyamatos részvétel a foglalkozásokon, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60 %-s értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Organisation générale de la défense, la Documentation française, 2000. ISBN: 2-11-074789-7
2. Fregan Beatrix: Transformations et engagements de l'armée française, in Vers une nouvelle Europe? Dialóg Campus 2019. 119-125.o. ISBN: 978-615-6020-73-4
3. Csikós András-Joó András: Relations sans frontières, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2019. ISBN: 978-963-9585-11-9

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Frédéric Airault, Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
2. Laurence Rhiel, Michel Soignet: Objectif Diplomatie, Hachette, 2017. ISBN: 9782015135359
3. Csikós András: Le français des relations internationales, Lexika kiadó, 2019. Székesfehérvár, ISBN: 978-615-6046-05-5

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD,
egyetemi docens, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA704
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia biztonság és védelempolitikai szaknyelv 2.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Security and Defense Policy in French 2.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzetközi Biztonság és Védelempolitikai alapképzési és mesterképzési szak nappali munkarendben.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** össz. óraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: 16 (EA + 16 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:
A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások, tematikus prezentációk segítik.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A francia biztonság és védelempolitikai szaknyelv alapismereteinek elsajátítása, beszédkézség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquirement of Professional French language, and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:
Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét.

Képességei:
Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben francia nyelven. Szakmai feladatellátása során képes alkalmazni francia szaknyelvi ismereteit.

Attitűdje:
Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre és szakmai nyelvi ismereteinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:
Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel végzi munkáját, fejleszti francia szaknyelvi ismereteit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's French language.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment in French. Ability to use professional French language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment and developing professional language skills.

Autonomy and responsibility:

Working with independence and responsibility appropriate to the place occupied in the organizational structure, developing professional French language skills.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1.** Az európai biztonság és védelempolitika (European Security and Defense Policy)
- 12.2.** Az EU politikai szervezetei (EU political organizations)
- 12.3.** Az EU katonai szervezetei (EU military organizations)
- 12.4.** Az EU válságkezelő műveletei (EU crisis management operations)
- 12.5.** NATO - EU kapcsolatok (NATO – EU relations)
- 12.6.** A NATO és Magyarország (NATO and Hungary)
- 12.7.** A Magyar Honvédség az új biztonsági környezetben (The Hungarian Defense Forces in the new security environment)
- 12.8.** A NATO politikai szervezetei (NATO political organizations)
- 12.9.** A NATO katonai szervezetei (NATO military organizations)
- 12.10.** A NATO és Franciaország (NATO and France)
- 12.11.** Franciaország haderőreformja (French military reform)
- 12.12.** A Magyar Honvédség szervezetei (The structure of the HDF)
- 12.13.** Honvédelem és társadalom (Defense and Society)
- 12.14.** Nemzetközi biztonsági szervezetek (International Security Organizations)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30%-t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem írható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-t, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban előadni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60%-s értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fregan Beatrix: Transformations et engagements de l'armée française, in Vers une nouvelle Europe? Dialóg Campus 2019. 119-125.o. ISBN: 978-615-6020-73-4
2. Csikós András-Joó András: Relations sans frontières, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2010. ISBN: 978-963-9585-11-9
3. Vida Enikő: Le nouvel Allons-y 2, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2017. ISBN: 978-963-9357-93-8

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Frédéric Airault, Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
2. Laurence Rhiel, Michel Soignet: Objectif Diplomatie, Hachette, 2017. ISBN: 9782015135359
3. Csikós András: Le français des relations internationales, Lexika kiadó, Székesfehérvár, ISBN: 978-615-6046-05-5

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA705
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia általános és politikai szaknyelvi ismeretek 1.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** General and Political Language basics in French 1.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):**

A Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai alapképzési és mesterképzési szak nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** Össz. óraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások, tematikus prezentációk segítik.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A francia politikai szaknyelv alapismereteinek elsajátítása, beszédképesség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquirement of Professional French language, and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:
Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét.

Képességei:
Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben francia nyelven. Szakmai feladatellátása során képes alkalmazni francia szaknyelvi ismereteit.

Attitűdje:
Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre és szakmai nyelvi ismereteinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:
Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel végzi

munkáját, fejleszti francia szaknyelvi ismereteit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's French language.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment in French. Ability to use professional French language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment and developing professional language skills.

Autonomy and responsibility:

Working with independence and responsibility appropriate to the place occupied in the organizational structure, developing professional French language skills.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bemutatkozás (Introduction)

12.2 . Család (Family)

12.3 . Országok, nemzetek 1.(Countries, nations)

12.4 . Országok, nemzetek 2. (Countries, nations)

12.5 . Lakhely (Residence)

12.6 . Lakókörnyezet (Living environment)

12.7 . Városi élet (City life)

12.8 . Munka (Occupation)

12.9 . Nemzetközi politikai szervezetek 1. (International political organizations)

12.10 Nemzetközi politikai szervezetek 2. (International political organizations)

12.11 Európai Unió 1. (European Union)

12.12 Európai Unió 2. (European Union)

12.13 NATO 1. (NATO)

12.14 NATO 2. (NATO)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30%-t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-t, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban előadni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60%-s értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fregan Beatrix: Transformations et engagements de l'armée française, in Vers une nouvelle Europe? Dialóg Campus 2019. 119-125.o. ISBN: 978-615-6020-73-4
2. Frédéric Airault, Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
3. Laurence Rhiel, Michel Soignet: Objectif Diplomatie, Hachette, 2017. ISBN: 9782015135359

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Csikós András-Joó András: Relations sans frontières, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2010. ISBN: 978-963-9585-11-9
2. Csikós András: Le français des relations internationales, Lexika kiadó, Székesfehérvár, ISBN: 978-615-6046-05-5
3. Vida Enikő: Le nouvel Allons-y 2, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2017. ISBN: 978-963-9357-93-8

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD,
egyetemi docens, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA706
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia általános és politikai szaknyelvi ismeretek 2.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** General and Political Language basics in French 2.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):**

A Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai alapképzési és mesterképzési szak nappali munkarendben.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** Össz. óraszám/félév: 56
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások, tematikus prezentációk segítik.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A francia biztonság és védelempolitikai szaknyelv alapismereteinek elsajátítása, beszédkészség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquirement of Professional French language, and the enhancement of speaking, listening, and writing skills.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét.

Képességei:

Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben francia nyelven. Szakmai feladatellátása során képes alkalmazni francia szaknyelvi ismereteit.

Attitűdje:

Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre és szakmai nyelvi ismereteinek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége:

Szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel végzi munkáját, fejleszti francia szaknyelvi ismereteit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's French language.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment in French. Ability to use professional French language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment and developing professional language skills.

Autonomy and responsibility:

Working with independence and responsibility appropriate to the place occupied in the organizational structure, developing professional French language skills.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. Bemutatkozás (Introduction)
- 12.2. Országismeret 1. (Country knowledge)
- 12.3. . Országismeret 2. (Country knowledge)
- 12.4. . Francia kultúra 1. (French culture)
- 12.5. . Francia kultúra 2. (French culture)
- 12.6. . Turizmus (Tourism)
- 12.7. . Utazás (Travel)
- 12.8. . Magyarország és az EU 1. (Hungary and EU)
- 12.9. . Magyarország és az EU 2. (Hungary and EU)
- 12.10. . Franciaország és az EU 1. (France and EU)
- 12.11. Franciaország és az EU 2. (France and EU)
- 12.12. Magyarország és a NATO 1. (Hungary and NATO)
- 12.13. Magyarország és a NATO 2. (Hungary and NATO)
- 12.14. Franciaország és a NATO 1. (France and NATO)
- 12.15. Franciaország és a NATO 2. (France and NATO)

13. történi félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30%-t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-t, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban előadni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A foglalkozás anyagainak és a kötelező irodalom feldolgozása, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60 %-s értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fregan Beatrix: Transformations et engagements de l'armée française, in Vers une nouvelle Europe? Dialóg Campus 2019. 119-125.o. ISBN: 978-615-6020-73-4
2. Frédérick Airault, Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
3. Laurence Rhiel, Michel Soignet: Objectif Diplomatie, Hachette, 2017. ISBN: 9782015135359

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Csikós András-Joó András: Relations sans frontières, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2010. ISBN: 978-963-9585-11-9
2. Csikós András: Le français des relations internationales, Lexika kiadó, Székesfehérvár, ISBN: 978-615-6046-05-5
3. Vida Enikő: Le nouvel Allons-y 2, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2017. ISBN: 978-963-9357-93-8

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD,
egyetemi docens, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA707
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia katonadiplomáciai szaknyelvi alapismeretek
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** French language basics for military diplomacy
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.1.** 2 kredit
  - 4.1.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési és mesterképzési szak nappali és levelező munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.1.** Össz. óraszám/félév: 56
  - 8.1.2.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
  - 8.1.3.** levelező munkarend: 16 (0 EA + 16 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás elmélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene stb.), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások, tematikus prezentációk segítik. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A francia katonadiplomáciai szaknyelv alapismereteinek elsajátítása, beszédképesség, beszédértés és írásképességek fejlesztése haladó szinten. A hallgatók megismerik és megtanulják alkalmazni a katonai diplomációhoz kapcsolódó alapvető szóincset, a katonai nemzetközi érintkezés szabályait francia nyelven.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquisition of Professional French language basics for military diplomacy and the enhancement of speaking, listening, and writing skills at an advanced level. Students get to know and learn to use the basic vocabulary related to military diplomacy, the rules of military international contact in French.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét. Rendelkezik a nemzetközi kapcsolatokra jellemző szaknyelvi ismeretekkel.

Képességei:

Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben. Szakmai feladatellátása során képes alkalmazni szaknyelvi ismereteit.

Attitűdje:

Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre. Elkötelezett az önálló gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's language. Possession of technical language skills typical of international relations.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment. Ability to use professional language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment. Commitment to independent and critical thinking, individual and group work through collaboration.

Autonomy and responsibility:

Is able to implement their professional standpoint related to security- and defence policy, depending on their position in an organisation. In international employment, is able to advance the security- and defence policy interests of Hungary, or, dependent on their employment, of the given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1.** A katonai diplomácia szerepe (The role of military diplomacy)
- 12.2.** Az európai biztonság fogalma (Concept of the European Security)
- 12.3.** Az EU katonai szervezetei (EU military organizations)
- 12.4.** Válságkezelési fogalmak (Concepts of crisis management)
- 12.5.** NATO (NATO)
- 12.6.** EU (EU)
- 12.7.** A NATO és Magyarország (NATO and Hungary)
- 12.8.** A Magyar Honvédség szerepe (The role of the Hungarian Defense Forces)
- 12.9.** A NATO és Franciaország (NATO and France)
- 12.10.** A francia haderőreform (Military reform in France)
- 12.11.** A magyar haderőreform (Military reform in Hungary)
- 12.12.** Nemzetközi válságok (International crises)
- 12.13.** Jelenlegi konfliktusok (Current conflicts)
- 12.14.** Biztonsági kihívások (Challenges to security)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 % -t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-t, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban előadni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Aktív, folyamatos csoportmunka, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60 %-s értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fregan Beatrix: Transformations et engagements de l'armée française, in Vers une nouvelle Europe? Dialóg Campus 2019. 119-125.o. ISBN: 978-615-6020-73-4
2. Csikós András-Joó András: Relations sans frontières, Lexika Kiadó, 2019. Székesfehérvár, 2010. ISBN: 978-963-9585-11-9
3. Anne Goliot-Claire Leroy: Vocabulaire progressif, Clé internationale, Paris, 1997. ISBN: 209033872-5

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Frédéric Airault, Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
2. Laurence Rhiel, Michel Soignet: Objectif Diplomatie, Hachette, 2017. ISBN: 9782015135359
3. Csikós András: Le français des relations internationales, Lexika kiadó, 2019. Székesfehérvár, ISBN: 978-615-6046-05-5

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD,
egyetemi docens, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKISZLA708
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Francia nyelv középfokon (B2)
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Intermediate French
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.1.** 2 kredit
  - 4.1.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0 % elmélet, 100 % gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési és mesterképzési szakán nappali munkarendben
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Fregán Beatrix PhD, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.össz. óraszám/félév:** 56
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 56 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.heti óraszám - nappali munkarend:** 4 (0 EA + 4 GY)
  - 8.3.Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:**

A tanórákon az egyes témák bevezetését, a tananyag elsajátítását és a tudás mélyítését audiovizuális eszközök (video, podcast, zene), vizuális tanulási eszközök és tanulást támogató alkalmazások, tematikus prezentációk támogatják. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A francia nyelv középfokú szinten történő gyakorlása, beszédkészség, beszédértés és íráskészségek fejlesztése. A kurzus célja, hogy a hallgatók tudjanak beszélgetni általános témákról középfokon (B2), ismerjék a kapcsolódó szókincset és nyelvtant.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Acquirement of Intermediate French language, and the enhancement of speaking, listening, and writing skills. The aim of the course is for students to be able to talk about general topics at an intermediate level (B2), to know the related vocabulary and grammar.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:
Alap szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, biztonsági tanulmányok, a NATO szaknyelvét. Rendelkezik a nemzetközi kapcsolatokra jellemző szaknyelvi ismeretekkel.

Képességei:
Képes szakmai kommunikációra nemzetközi közegben. Szakmai feladatellátása során képes alkalmazni idegennyelvi ismereteit.

Attitűdje:
Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre. Elkötelezett az

önálló gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére. Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Basic knowledge of international relations, security studies, NATO's language. Possession of technical language skills typical of international relations.

Capabilities:

Ability to communicate professionally in an international environment. Ability to use professional language skills during professional tasks.

Attitude:

Openness to working in an international, multicultural environment. Commitment to independent and critical thinking, individual and group work through collaboration.

Autonomy and responsibility:

Is able to implement their professional standpoint related to security- and defence policy, depending on their position in an organisation. In international employment, is able to advance the security- and defence policy interests of Hungary, or, dependent on their employment, of the given international organisation.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. Bemutatkozás (Introduction)
- 12.2. Foglalkozás (Occupation)
- 12.3. Országok (Countries)
- 12.4. Lakhely (Residence)
- 12.5. Lakókörnyezet (Living environment)
- 12.6. Város (City)
- 12.7. Közlekedés (Transport)
- 12.8. Étkezés (Meal)
- 12.9. Vásárlás (Shopping)
- 12.10. Ruházat (Clothes)
- 12.11. Időjárás (Weather)
- 12.12. Hobbik (Hobby)
- 12.13. Utazás (Travel)
- 12.14. Kultúra (Culture)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 %-t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem irható alá. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles az előadások és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Amennyiben a hallgató hiányzása meghaladja a 30%-t, a hallgató köteles a félév végén a tanár által meghatározott témákból szóban előadni az aláírás teljesítése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Aktív, folyamatos csoportmunka, 2 zárthelyi dolgozat legalább 60 %-s értékeléssel történő teljesítése a tanár előzetes bejelentése alapján, a foglalkozások ismereteiből.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés, a helyes válaszok aránya

0-60% elégtelen;

61-70% elégséges;

71-80% közepes;

81-90% jó;

91-100% jeles osztályzat;

Eredménytelen zárthelyi dolgozat kétszer javítható a tanárral egyeztetett időpontban.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Az ötfokozatú gyakorlati jegy a zárthelyi dolgozatok eredményeinek átlaga alapján kerül meghatározásra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Vida Enikő: Allons-y plus, Lexika kiadó, 2018. ISBN: 978-615-5200-85-4
2. Vida Enikő: Le nouvel Allons-y 2, Lexika Kiadó, Székesfehérvár, 2017. ISBN: 978-963-9357-93-8
3. Florian Marx: Parlons-en!, Lexika kiadó, Székesfehérvár, 2019. ISBN:978-615-6046-02-4

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Vida Enikő: Impeccable! Lexika kiadó, Székesfehérvár, 2007. 8978-963-9357-68-6
2. Vida Enikő: francia alaptársalgás, Lexika kiadó, Székesfehérvár, 2008. ISBN: 978-963-93-57-82-2
3. Kovács Máté: Conjugaison. Lexika kiadó, Székesfehérvár, 2021. ISBN: 978-615-6046-18-5

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Fregán Beatrix PhD,
egyetemi docens, sk.

CURRICULUM

- 1. Code of subject:** ERH35CTCCMR
- 2. Name of subject: Introduction to Civil-Military Relations**
- 3. Credit value and course structure:**
  - 3.1.** Three (3) credits
  - 3.2.** Ratio of lectures and seminars: 50 % theory, 50 % practice
- 4. Name of major specializations** (where it is taught): BA in International Security and Defence Policy; ERASMUS+
- 5. Name of organizational unit responsible for its education:** Department of Military Leadership and General Subjects
- 6. Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum:**
Prof. Dr. KISS, Zoltan Laszlo (COL, Hungarian Army), Professor of Sociology & Military Sciences
- 7. Number and types of classes:**
  - 7.1.** Full number of classes/semester:
    - 7.1.1. Full time course: 28 (14 LEC + 14 SEM)
    - 7.1.2. Correspondence course: ---
  - 7.2.** Weekly number of classes - full time course: 2 (1 LEC + 1 SEM)
  - 7.3.** Further special or unique methods applied throughout of the course: ---
- 8. The academic content of the subject:**

Our aim is to provide students with a basic, comprehensive knowledge and understanding of the relationship between organizations in the security sector of democratic societies and civil society, and the historical development of the social determinants of military organizations; the general and specific features, key issues, current challenges and typical solutions of the transformation and reform of the armed forces and other security sector element institutions and organizations in key NATO and EU Member States. Furthermore, our aim to introduce students to the international and domestic theories on civil-military relations, democratic civilian control and oversight over the main institutional and organizational elements of the defense system. In addition, we will provide basic understanding on foreign patterns, defining models, current problems, and typical trends in the development and operation of democratic civilian control over the military. Moreover, our aim is to present the elements of the system of democratic civilian control over the armed forces in the post-communist countries of Central and Eastern Europe, with special regard to Hungary.
- 9. Competences to be achieved:**

Knowledge:

Knows the theoretical and empirical research results of military sociology and their applications for understanding and cooperating with the military as an organization, social institution and social group, as specialist in the field of security and defense policy.

Is familiar with the basic international political, economic, social and military processes, factors, trends determining the Hungarian security and defense policy and the main theoretical schools necessary for their interpretation.

Comprehensive knowledge of strategic issues in the development of the modern armed forces, characteristics and relationships of the security sector, defense sector; defense

planning and force development system and context of the Ministry of Defense, NATO and the European Union.

Having knowledge in areas of analytical and evaluation methods, systems; computer and data analysis skills necessary for the development of security and defense policy and defense administration.

Capabilities:

Ability to investigate, analyze and evaluate sociological aspects of formulation, development and operation of formal and informal groups and organizations within the armed forces; and development of organizational human behavioral manifestations both in peacetime and under special legal order, at home and abroad as well

Ability to interpret duties, tasks and processes stem from security and defence policy related international memberships, partnerships or other relationships, and incorporating them into the decision-making processes of armed forces, law enforcement institutions and national security agencies.

Ability to effectively applying the academic principles and methods he/she is familiar with to understand the social characteristics of the armed forces and their operations; analyzing and evaluating scientific information on social violence, war and the armed forces; and to support policy making and implementation using knowledge from social sciences (esp. from military sociology).

Ability to collect, analyze and interpret relevant data related to the field of operations, and combat related activities available to them in their professional and managerial duties in the field of security and defense, and international administration.

The students involved in this training within the discipline of military sociology should be able to:

apply sociological theory to understand the military as an organization, social institution and social group;

critically evaluate explanations of human behavior and social phenomena within the military and during various kinds of international military crisis-response operations;

apply scientific principles to understand the social features of the military;

evaluate the quality of social scientific data related to social violence, war and military;

rigorously analyze social scientific data related to social violence, war and military,

use sociological knowledge to inform policy debates and to promote public understanding about social violence, war and military.

Attitude:

Sensitivity and openness to professional issues, with a problem-solving approach and innovative thinking.

Susceptibility to cognition and understanding all professional, technological and development results related to the special field, and pursuit of knowledge dissemination Endeavor to make self-education one of the means to achieve one's professional goals. Openness to getting to know and accept the professional development results related to his/her qualification, education and specialty, and seeks to share his/her professional knowledge.

Interest in new methods and techniques related to the special field.

High-level preparedness and adaptability to changing tasks and workload in national and international multicultural operational environment.

Autonomy and responsibility:

To the best of its knowledge, it is committed to serving and representing the government, the security sector and the defense sector, as well as its own service and defense sector. your workplace goals, tasks, and interests.

With the autonomy of the position, consideration of general and special professional issues and elaboration based on specific factors and circumstances, relying on a broad perspective, general and professional literacy, and as well on problem recognition and problem solving skills.

10. Required previous studies: none.

11. The syllabus of the subject:

- 11.1.** The concept, system and theoretical models of civil-military relations, and place within the military sociology
- 11.2.** Relationship between the institutional system of society and the security sector
- 11.3.** The characteristics of civil-military relations in the non-democratic and democratizing societies
- 11.4.** Seminar
- 11.5.** The theory of civilian control and oversight over the armed forces; possibilities for modelling and extrapolation)
- 11.6.** The place of civilian control in the system of civil-military relations
- 11.7.** Objective and subjective civilian control of the armed forces from a political sociological point of view)
- 11.8.** Typical sources of conflict in civilian control over the defense sector
- 11.9.** Innere Führung - model of the citizen in uniform)
- 11.10.** Seminar
- 11.11.** Civilian control in Hungary)
- 11.12.** Priority issues of security sector restructuring and reform today
- 11.13.** Publicity, press and professional contacts between the public and the defense sector organizations
- 11.14.** Seminar

12. The frequency of offering the subject/its position in the curriculum of the term: fourth semester; any semester (ERASMUS+).

13. Requirements of attendance, acceptable absence, opportunity for making up missed classes: The student should be present in at least 70% of the lectures.

14. Term assignments, testing knowledge: None

15. The exact conditions of testing knowledge, obtaining signature or credits:

15.1. The exact conditions of obtaining signature:

The students should pick and examine a given research topic from the field of military sociology, and put together an oral and written presentation on their findings and their own assessments on the chosen issue. The Power Point supported **oral presentation's** length should be **20 minutes**. Moreover, an **essay** of 18-20 thousand characters with spaces should be the written presentation of the student's own assessment, which should be submitted in the week before the end of the. The essay should address one of the questions from weeks 1-10 of the course, using the conceptual framework discussed.

15.2. Evaluation: The students will be evaluated based on their activities during lectures, and their performance during the oral and written presentation of their findings and assessments.

15.3. The exact conditions of obtaining credits:

During oral and written presentation of their findings and assessments the students should deliver a detailed explanation to major topics related to the course content. The examination may end with a question-and-answer type interaction. The course performance of the given students will be assessed on the basis of the quality of their presentation and essay, and their answers for the three questions, related to the content of the essay.

16. Bibliography:

16.1. Compulsory readings:

1. Burk, James – Segal, David R. (2012) Military Sociology, Volume 1-4, SAGE Publications Ltd
2. Malešević, Siniša (2010) The Sociology of War and Violence. Cambridge University Press.

3. Caforio, Giuseppe (ed.) (2003) Handbook of the Sociology of the Military. Handbooks of Sociology and Social Research-series. New York: Kluwer Academic /Plenum Publishers.
4. Kestnbaum, Meyer (2009) The sociology of war and the military. Annual Review of Sociology 35:235–254.
5. Burrell, Gibson and Gareth Morgan (2006) Sociological Paradigms and Organisational Analysis. Elements of the Sociology of Corporate Life. Ashgale Publishing Company, Aldershot, UK.

16.2. Recommended readings:

1. Paparone, Christopher (2013) The Sociology of Military Science: Prospects for Postinstitutional Military Design. New York: Bloomsbury Academic Publishing, pp. 161–179.
2. Harkin, William J. (2019) Maneuver Warfare in the 21st Century. Marine Corps Association and Foundation.
3. Sims, Christopher (2015) The Human Terrain System: Operationally Relevant Social Science Research in Iraq and Afghanistan. Carlisle Barracks, PA (USA): U.S. Army War College - Strategic Studies Institute.
4. Moskos, Charles C. – Williams, John Allen – Segal, David R. (eds.) (2000) The Postmodern Military. Armed Forces after the Cold War. New York – Oxford: Oxford University Press.

Budapest, 28 October 2023

Prof. Dr. KISS, Zoltan Laszlo
(COL, Hungarian Army)
Professor of Sociology & Military Sciences

CURRICULUM

- 1. Code of subject:** ERH25MISO
- 2. Name of subject:** Military Sociology
- 3. Credit value and course structure:**
  - 3.1.** Three (3) credits
  - 3.2.** Ratio of lectures and seminars: 50 % theory, 50 % practice
- 4. Name of major specializations** (where it is taught): BA in International Security and Defence Policy; ERASMUS+
- 5. Name of organizational unit responsible for its education:** Department of Military Leadership and General Subjects
- 6. Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum:**
Prof. Dr. KISS, Zoltan Laszlo (COL, Hungarian Army), Professor of Sociology & Military Sciences
- 7. Number and types of classes:**
  - 7.1.** Full number of classes/semester:
    - 7.1.1. Full time course: 28 (14 LEC + 14 SEM)
    - 7.1.2. Correspondence course: ---
  - 7.2.** Weekly number of classes - full time course: 2 (1 LEC + 1 SEM)
  - 7.3.** Further special or unique methods applied throughout of the course: ---
- 8. The academic content of the subject:**

This course will develop an understanding of military sociology with an emphasis on the theoretical and empirical research findings regarding the following:

  - the evolution and place of military sociology in the system of social sciences.
  - the history; main schools, principal directions, fields of interest, topics; methodological characteristics, with especial regard to
    - classical and contemporary sociological theory and the military;
    - military as a profession vs. occupation; change in the military profession; institutional and occupational changes in the military; social prestige of the military;
    - modern military forces; modernizing military forces; draft or conscription military; volunteer military; impact of technology and military sciences on the military;
    - military and international relations; military and relations between nations;
    - sociology of violence and war(fare); combat troops; peacekeeping troops; war on terror from a sociological perspective; Effect-Based Approach to Operations (EBAO), INFOPS, PSYOPS, CIMIC, PA;
    - armed forces and society; military and civilian society; civil -- military relations; civilian control and the military;
    - relationship between the military & another social institutions (e.g. media, religion, etc.); military and the media;
    - organizational behavior in the military; military cohesion; military culture;
    - motivating military personnel; promotion system in the military;
    - military justice system; military crimes;

military recruiting; recruitment practices, military training;
socialization within the military;
social stratification and the military; social mobility in the military; sociology of the accession or promotion system;
leadership in the military;
military life style; military quality of life;
demography of the military;
effects of military life on dependants and the influences of military dependent subcultures; family life in the military; military families; military wives; family and military deployment; communication between home and war front;
diversity in the military; minorities in the military; minority military leaders;
race, gender, sexual orientation and religion in the military (integration issues); racial, religious and sexual minorities in the military; homosexuality/gays in the military;
women in the military; women military leaders; women in combat; women and rape in the military; sexual harassment in the military;
age as a factor within the military, tensions between generations;
sociology of veterans/veteran's issues; homelessness among veterans; unemployment among veterans;
stress and military service, responses to death by the military organization.

9. Competences to be achieved:

Knowledge:

The student gains a high-level, comprehensive theoretical knowledge regarding military sociology and hybrid warfare conducted in a multinational, coalition- and alliance-based framework.

Capabilities:

The students involved in this course within the discipline of military sociology will possess essential abilities to apply sociological theory to understand the military as an organization, social institution and social group; critically evaluate explanations of human behavior and social phenomena within the military; apply scientific principles to understand the social features of military, law enforcement organizations, and national security agencies; evaluate the quality of social scientific data related to social violence, war and military; rigorously analyze social scientific data related to social violence, war and military, and use sociological knowledge to inform policy debates and to promote public understanding about social violence, war and military.

Attitude:

Upon completion of the course the students will be able to better deal with the various challenges posed by the social environment featuring contemporary military conflicts and international crisis response operations.

Autonomy and responsibility:

The student will be able to organize his/her activities related to the lectures of this course.

10. Required previous studies: none.

11. The syllabus of the subject:

11.1. An introduction to the military sociology. The meaning, history, internal structure, special research methodology, and main theoretical and empirical research fields of military sociology

1. Sociology of peace and security
  - preconditions for stable peace,
  - preconditions for humanization of competition and violence,
  - sociological aspects of security and defence-related attempts of countries and alliances,
  - sociological aspects of democratization, democratic transition,
  - conversion.
2. Sociology of armed conflicts, violence, MOOTW and war.
3. Military sociology
  - 3.1. Sociology of military organizations:
    - security sector, defence sector,
    - security sector transformation and reform,
    - military organizations, intelligence services,
    - social aspects of operations of modern military organizations.
  - 3.2. Sociology of armed conflicts and war:
    - sociology of armed conflict situation,
    - sociology of the theater / field of operations,
    - sociology of military leadership and management.

11.2. Sociological characteristics of military organizations; characteristics of their internal mechanisms of action. The role of values, norms, symbols in the military organization. Military socialization and institutional system; the significance of organizational culture and changes in the military organizations. Sociological aspects of the development history of the military profession. Conflicts in the military organizations.

11.3. Seminar

11.4. Sociological issues related to contemporary peace and security; conflict, violence, and war - and practical challenges for military planners and commanders of NATO and EU crisis response operations (CROs). Toolkit and methodology for managing international conflicts – from sociological point of view. Sociological aspects of the organization, functioning and leading of military organizations in during peace time, "low-intensity conflicts" /LIC/, military operations other than war /MOOTW/ crisis response operations /CROs/, peace support operations /PSOs/ and war-level operations; Military sociological aspects of international CROs /including PSOs/; military sociological characteristics and changes in the principles, organizational-institutional structure and operational mechanisms of NATO's various collective defense, crisis response and hybrid operations;

11.5. Sociological issues related to the various forms of armed struggle; theaters of operations and military command during different forms of operations - based on international and domestic theoretical and empirical military sociological research experiences. Human Terrain Systems Analysis, and System of Systems Analysis /SoSA/ - theoretical background, practical application and experiences;

11.6. Seminar

11.7. Sociological aspects of terrorism; the usability of the armed forces in the global fight against terrorism;

11.8. Seminar

11.9. Organizational sociological characteristics of the Hungarian Defense Forces. Social structure of Hungarian military. Typical organizational conflicts - in the light of our research results. Changes and influences on the prestige of the professional military career. Empirical military sociological research and research results in the Hungarian Defense Forces.

11.10. Seminar

11.11. Sociological aspects of security sector transformations and reforms /SSRs/ in areas affected by military operations; in key NATO and EU Member States - and in Hungary /lessons learned, current challenges, typical solutions and "good practices"/). Sociological aspects of civil-military relations /CMRs/ and civil-military interactions /CMIs/ in the field of operations: the interaction of military organizations with Private Security Companies /PSCs/, Private Military Companies /PMCs/, and key representatives of the "civilian environment" /IOs, NGOs, state and local government, local power brokers, local society, etc./). Challenges of establishing and maintaining a system of command and control over the armed forces, law enforcement agencies and national security services in areas affected by military operations.

11.12. The purpose, tasks and military-sociological features of Effect Based Approach to Operations /EBAO/, Information Operations /INFOPS/, Psychological Operations /PSYOPS/, Civil-Military Cooperation and Coordination /CIMIC/, Civil-Military Interaction /CMI/, Defense Public Affairs /PA/, Special Operations /SPO/ and the Counterinsurgency Operations /COIN/ - their strategic context; levels and areas of expertise; application types and specific features in UN, NATO, EU, AU operations (comparative analysis, based on case studies). The military sociological characteristics and challenges of the activities of the EBAO, INFOPS, PSYOPS, CIMIC, SPO and COIN in NATO's collective defense and crisis response operations; the interaction between the military organization and its "civilian environment" /IOs, NGOs, HNS, local society, etc./ in the operational area. Strategic, operational and combat-level dilemmas related to NATO's implementation of the EBAO, INFOPS, PSYOPS, CIMIC, SPO and COIN Doctrines - based on empirical sociological researches and case study experiences. Current organizational and military sociological challenges related to the development and operation of the Hungarian CIMIC and PSYOPS capabilities.

11.13. Military sociological aspects of information warfare.

11.14. Military sociological lessons learned from operational application experiences from the Russian-Ukrainian war and the 2023. Israeli-Palestinian wars.

12. The frequency of offering the subject/its position in the curriculum of the term: fourth semester; any semester (ERASMUS+).

13. Requirements of attendance, acceptable absence, opportunity for making up missed classes: The student should be present in at least 70% of the lectures.

14. Term assignments, testing knowledge: None

15. The exact conditions of testing knowledge, obtaining signature or credits:

15.2. The exact conditions of obtaining signature:

The students should pick and examine a given research topic from the field of military sociology, and put together an oral and written presentation on their findings and their own assessments on the chosen issue. The Power Point supported **oral presentation's** length should be **20 minutes**. Moreover, an **essay** of 18-20 thousand characters with spaces should be the written presentation of the student's own assessment, which should be submitted in the week before the end of the. The essay should address one of the questions from weeks 1-10 of the course, using the conceptual framework discussed.

15.3. Evaluation: The students will be evaluated based on their activities during lectures, and their performance during the oral and written presentation of their findings and assessments.

15.4. The exact conditions of obtaining credits:

During oral and written presentation of their findings and assessments the students should deliver a detailed explanation to major topics related to the course content. The examination may end with a question-and-answer type interaction. The course performance of the given students will be assessed on the basis of the quality of their

presentation and essay, and their answers for the three questions, related to the content of the essay.

16. Bibliography:

16.1. Compulsory readings:

1. Burk, James – Segal, David R. (2012) *Military Sociology*, Volume 1-4, SAGE Publications Ltd
2. Malešević, Siniša (2010) *The Sociology of War and Violence*. Cambridge University Press.
3. Caforio, Giuseppe (ed.) (2003) *Handbook of the Sociology of the Military*. Handbooks of Sociology and Social Research-series. New York: Kluwer Academic /Plenum Publishers.
4. Giddens, Anthony and Philip W. Sutton (2013) *Sociology*, 7th edition, Polity Press. (ISBN 9780745652931)
5. Kiss, Zoltan Laszlo (2009) *Hungarian Experiences from Peacekeeping in Afghanistan*. In: Giuseppe Caforio (ed.) (2009) *Advances in Military Sociology: Essays in Honor of Charles C. Moskos*. Conflict Management, Peace Economics and Development-series, Vol. 12.A., London- Bingley, UK: Emerald Group Publishing Ltd., (ISBN: 978-1-84855-890-8, eISBN: 978-1-84855-891-5; ISSN: 1572-8323) pp.197-230.

16.2. Recommended readings:

1. Harkin, William J. (2019) *Maneuver Warfare in the 21st Century*. Marine Corps Association and Foundation.
2. Kestnbaum, Meyer (2009) *The sociology of war and the military*. *Annual Review of Sociology* 35:235–254.
3. Sims, Christopher (2015) *The Human Terrain System: Operationally Relevant Social Science Research in Iraq and Afghanistan*. Carlisle Barracks, PA (USA): U.S. Army War College - Strategic Studies Institute.
4. NATO Civil-Military Cooperation Centre of Excellence (CCOE) (2019) *CIMIC Handbook* (Aug 2019)
5. Moskos, Charles C. – Williams, John Allen – Segal, David R. (eds.) (2000) *The Postmodern Military. Armed Forces after the Cold War*. New York – Oxford: Oxford University Press.

Budapest, 28 October 2023

Prof. Dr. KISS, Zoltan Laszlo
(COL, Hungarian Army)
Professor of Sociology & Military Sciences

CURRICULUM

- 1. Course Code:** HNBTTBA18
- 2. Course title:** Visegrad Studies
- 3. Credit value and course structure:**
  - 3.1.** 3 credit
  - 3.2.** ratio of lectures and seminars: 0% seminar, 100% lecture
- 4. Name of major(s), specializations (where it is taught):** International Public Service Relations MA
- 5. Name of organizational unit responsible for its education:** Faculty of Military Sciences and Officer Training, Department of International Security Studies
- 6. Name, position, academic degree of tutor responsible for the curriculum:** Dr. Péter STEPPER, PhD, senior lecturer
- 7. Number and types of classes**
  - 7.1.** full number of classes/semester:
    - 7.1.1. Full time course: 28 (28 LEC + 0 SEM)
    - 7.1.2. Part time course: 8 (8 LEC + 0 SEM)
  - 7.2.** weekly number of classes - full time course: 2 (2 LEC + 0 SEM)
  - 7.3.** Further special or unique methods applied throughout of the course: The students read articles and book chapters (1-1) week by week, and present them in a group work (2-3 students). A correferation is also required from another group of students (2-3 students), who shall comment the presentation, and start a debate on the scientific arguments of the articles. This way every single class will create an opportunity for at least 6-6 students to actively participate the class.
- 8. The academic content of the subject:** This course revolves around the topics of Central European history, the transformation period of the 1990s, the euroatlantic integration of the region and recent debates on the future of Europe. Among the various regional cooperation formats such as the V4, CEI, CEFTA, Slavkov, Weimar, TSI, Bucharest 9, the Visegrad cooperation is the core of policy-making activity, which is a non-institutionalized, but still long-lasting platform of political dialogue. The course intends to analyze the historical role of V4 in EU/NATO accession procedure as well as its present activity within the euroatlantic structure. Hence, the course aims to analyse the establishment of V4 group and its role in our time.
- 9. Competences to be achieved:**

Knowledge: The regional dimensions of the operation of international relations; Hungarian foreign and security policies and their development trends.

Capabilities: Interpreting and shaping international and European integration and decision-making processes; Participating in the work of international organisations and institutions.

Attitude: The commitment to public service, responsible and tolerant behaviour, respect for the opinions of others.

Autonomy and responsibility: He/she is committed to serving and representing the goals and interests of the international organisation or public service he/she works for.
- 10. Required previous studies:** -

11. The syllabus of the subject:

- 11.1.** Between History and Geography: The position of Central Europe
- 11.2.** End of communism and its effect on the V4
- 11.3.** Economic transformation of the V4
- 11.4.** Regional cooperation beyond V4
- 11.5.** V4 and the EU accession process
- 11.6.** V4 and NATO integration
- 11.7.** Public opinion on the importance of V4
- 11.8.** Regionalism in the EU
- 11.9.** V4 in contemporary European politics
- 11.10.** V4 mechanisms in practice
- 11.11.** V4 policy issues: energy
- 11.12.** V4 policy issues: digitization
- 11.13.** V4 policy issues: EU enlargement towards the Western Balkans
- 11.14.** V4 policy issues: Eastern Partnership

12. The frequency of offering the subject/its position in the curriculum of the term: semester 2.

13. Requirements of attendance, acceptable absence, opportunity for making up missed classes:

Students have to attend at least 75% of classes, in case of more than 25% of authorized absence, the student cannot apply for the exam.

14. Term assignments, testing knowledge:

none

15. The exact conditions of testing knowledge, obtaining signature or credits:

15.1. The exact conditions of obtaining signature:

attendance in the classroom as it is required.

15.2. Evaluation:

exam

15.3. The exact conditions of obtaining credits:

The requirement for earning credits are obtaining the signature and passing the exam exam (K).

16. Bibliography:

16.1. Compulsory readings:

1. Stepper Péter (ed.): Central Europe and Visegrad Cooperation: Historical and Policy Perspectives, Budapest, Antall József Knowledge Centre. 2018. ISBN: 978-615-5559-41-9
2. Háda Béla: Regional Security Studies, Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2017. ISBN: 9786155527920.

16.2. Recommended readings:

1. Zlatko Šabič - Petr Drulák (eds.): Regional and International Relations of Central Europe, London, Palgrave MacMillan, 2012. ISBN 978-1-137-28345-0.
2. Bartha Dániel – Rada Péter: The Role of the Visegrad Countries in the Transatlantic Future, Biztpol Affairs, Vol.2. No.1. 2014. ISSN: 2064-3152.

3. Stepper Péter: Visegrad Cooperation beyond the Polish and during the Hungarian V4 Presidency, Foreign Policy Review, Volume 10. 2018.

Budapest, 31st October 2023

Dr. Péter STEPPER, PhD, associate professor
Signed with her/his own hand

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** EATKIB01
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Amerikai politikai rendszer
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Political System of the US
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 4 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A nemzetközi biztonság- és védelempolitika alapképzési szakán.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** EJKK Amerika Kutatóintézet
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Csizmazia Gábor, tudományos munkatárs, PhD
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 14 (7 EA + 7 SZ + 0 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév során 6 alkalommal zárthelyi dolgozat megírására kerül sor, melyek egyrészt a korábbi előadások keretében átadott ismeretek elsajátítását, másrészt kötelező olvasmányok ismeretét hivatott ellenőrizni (a kötelező olvasmányok feldolgozása a hallgatók egyéni felelőssége). Minden hallgató köteles minden zárthelyi dolgozatot megírni (igazolt hiányzás esetén a pótlásra online, a Moodle-felületen van lehetőség a szorgalmi időszak végéig). Emellett a kurzus fele szemináriumokból áll, melyeken a hallgatók az előző tanórán vizsgált elméleti téma gyakorlati aspektusát (esettanulmányát) mutatják be csoportos munkában/kiselőadásban. Minden hallgató köteles legalább egy csoportos kiselőadásban előadónaként részt venni.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókkal az Amerikai Egyesült Államok politikai rendszerének sajátosságait. Első lépésben a kurzus történeti háttér-ismertetőt ad az amerikai társadalomról és kultúráról, melyek az amerikai politikai rendszer koncepcionális alapjait biztosították. Ezt követően a kurzus a kormányzás legfontosabb elméleti alapjainak (kormányzat rendeltetésének, szabadság-rend-egyenlőség viszonyának, valamint a demokratikus kormányzás elméleti és intézményi modelljeinek) bemutatásával vezeti be a hallgatókat a demokratikus rendszerek mindennapi működésének világába. Az amerikai demokrácia alapismereteinek (amerikai alkotmány, föderatív áramszerkezet, valamint polgári és alapvető szabadságjogok) bemutatását követően a kurzus körbejárja az amerikai fékek és ellensúlyok rendszerét, ismertetve a kongresszus, az elnök, a bíróságok, valamint a bürokrácia szerepét. Mindemellett a kurzus tárgyalja a közvélemény és a szavazás, valamint a tömegtájékoztatás szerepét, továbbá ismerteti a politikai pártok és az érdekcsoportok helyét az amerikai politikában.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to acquaint students with the characteristics of the political system of the United States of America. Initially, the course gives historical background information on American society and culture which provided the conceptual bases of the US political system. Afterwards, the course introduces students to the everyday operation of democratic governance by reviewing the most important theoretical bases of governance (the purpose of government, the relationship between freedom-order-equality, and the theoretical and institutional models of democratic government). After examining the fundamentals of American democracy (the US constitution, the federative structure, the civil rights and liberties), the course reviews the US system of checks and balances, explaining the role of congress, the president, the courts, and the bureaucracy. In addition, the course overviews the role of public opinion and elections, as well as the mass media, along with the position of political parties and interest groups in American politics.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása: Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Képességei: Képes a biztonság- és védelempolitikát megvalósító, valamint az ebben közreműködő állami és nem állami szerveknél és nemzetközi szervezeteknél szakreferensi feladatellátásra.

Attitűdje: Elkötelezett az európai és a szövetségi értékkezőség eszméi mellett.

Autonómiája és felelőssége: Felelős módon viszonyul Magyarország és az euro-atlanti térség jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz és a megváltozott biztonsági környezethez. Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the basic international political, economic, social and military processes, factors and trends determining Hungarian security and defence policy, as well as the major theoretical schools of interpretation...

Capabilities:

Able to work as a desk officer in governmental and non-governmental organisations implementing security and defence policy.

Attitude: Committed to the ideas of European and alliance values.

Autonomy and responsibility:

Have a responsible attitude towards challenges to the future of Hungary and the Euro-Atlantic region and towards the changed security environment.. Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés: történeti háttér az amerikai társadalomról és kultúráról (Introduction: historical background on American society and culture) **Elméleti alapok I: Kollektív dilemmák** (Theoretical foundations I: collective dilemmas)

12.2. Szeminárium: viták a nyugati értékekről (Seminar: debates on Western

values) **Elméleti alapok II: A kormányzat rendeltetése, szabadság-rend-egyenlőség viszonya, demokratikus kormányzás elmélete és intézményes modelljei** (Theoretical foundations II: the purpose of government, the relationship between freedom-order-equality, and the theoretical and institutional models of democratic government)

- 12.3. **Szeminárium: viták a liberális nemzetközi rend természetéről** (Seminar: debates on the nature of the liberal world order) **Amerikai alkotmány** (The US Constitution)
- 12.4. **Szeminárium: Miranda-figyelmeztetések** (Seminar: Miranda warnings) **Föderalizmus és az államok** (Federalism and the states)
- 12.5. **Szeminárium: állami vs szövetségi hatáskör** (Seminar: state vs federal authority) **Polgári és szabadságjogok** (Civil rights and liberties)
- 12.6. **Szeminárium: egyenlő lehetőség vs egyenlő kimenetel** (Seminar: equality of opportunity vs equality of outcome) **Kongresszus** (Congress)
- 12.7. **Szeminárium: kongresszusi meghallgatás** (Seminar: congressional hearing) **Elnök** (President)
- 12.8. **Szeminárium: elnöki doktrínák** (Seminar: presidential doctrines) **Bíróságok** (Courts)
- 12.9. **Politikai pártok** (Political parties) **Szeminárium: a Demokrata Párt szárnyai** (Seminar: wings of the Democratic Party)
- 12.10. **Szeminárium: a Republikánus Párt szárnyai** (Seminar: wings of the Republican Party) **Választások** (Elections)
- 12.11. **Szeminárium: választási elemzés** (Seminar: election analysis) **Tömegmédiá és közvélemény** (Mass media and public opinion)
- 12.12. **Szeminárium: Pulitzer és a politikai bulvársajtó** (Seminar: Pulitzer and yellow journalism) **Bürokrácia** (Bureaucracy)
- 12.13. **Szeminárium: külpolitika mint elit játéktér** (Seminar: foreign policy as an elite game field) **Érdekcsoportok** (Interest groups)
- 12.14. **Szeminárium: agytrösztök és kormányzat** (Seminar: think tanks and government) **Összegzés és zárás** (Summary and Conclusion)
13. **A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi félév**
14. **A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:**

A hallgatóknak a tanórák legalább 75%-án jelen kell lennie. A 33%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell teljesítenie az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni, továbbá az előadás anyagát beszerezni és abból önállóan felkészülni.

15. **Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:**

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

- Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka (közös kiselőadások)
- Összesen 6 db zárthelyi dolgozat megírása a kötelező olvasmányokból, valamint a félév során elhangzott tananyagból. Amennyiben a 6 db zárthelyi dolgozat együttes átlaga 1,6 alatt van, a hallgató 2 db beadandó dolgozat elkészítésével tud javítani: egy 15.000 karakter terjedelmű dolgozat összefoglalja az oktató által kijelölt kötelező olvasmány(ok) tartalmát, továbbá egy 20.000 karakter terjedelmű

dolgozat bemutat egy szabadon választható (és az oktatóval előzetesen leegyeztetett), a kurzus tematikájához szorosan kapcsolódó kérdést.

Az évközi jegy 30%-át az aktív órai munka (szemináriumi előadás), 70%-át a zárthelyi dolgozatokon elért eredmények átlaga adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60%-tól elégséges, 70%-tól közepes, 80%-tól jó, 90%-tól jeles.

Levelező munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

- Egy darab 20.000 karakteres (törzsszövegi terjedelem) évközi beadandó a 12. pontban megadott tematikához kapcsolódóan (az oktatóval előzetesen egyeztetett tartalmi és formai részletek szerint).

Az értékelés a következő módon történik: 60%-tól elégséges, 70%-tól közepes, 80%-tól jó, 90%-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 75%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Zárthelyi dolgozatok olvasmányai

1. [Hamilton, Alexander et al: The Federalist Papers](#)
  1. No.10. (Madison, James: The Same Subject Continued: The Union as a Safeguard Against Domestic Faction and Insurrection)
  2. No. 52-53. and No. 62-63. (Madison, James: The House of Representatives; James Madison: The Senate)
  3. No. 67-71. (Hamilton, Alexander: The Executive Department; The Mode of Electing the President; The Real Character of the Executive; The Executive Department Further Considered; The Duration in Office of the Executive)
  4. No. 78. (Hamilton, Alexander: The Judiciary Department)
2. [Tocqueville, Alexis de: Democracy in America, A Penn State Electronic Classics Series Publication, 2002](#)
  1. Book One, Chapter XI: Liberty of the Press in the United States, 204-212.o.
  2. Book One, Chapter XII: Political Associations in the United States, 213-221.o.
  3. Book Two, Chapter V: Of the Use Which the Americans Make of Public Associations in Civil Life, 581-585.o.
  4. Book Four, Chapter VI: What Sort of Despotism Democratic Nations Have to Fear, 768-773.o.
  5. Book Four, Chapter VII: Continuation Of The Preceding Chapters, 773-781.o.

Budapest, 2023. november 4.

Dr. Csizmazia Gábor
tudományos munkatárs
tantárgyfelelős

III. Szabadon választható tárgyak

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTMA34
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A mediterrán térség
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** **The Mediterranean region**
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Prof. Dr. Molnár Anna, egyetemi tanár, PhD
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 0 SZ +14 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy célja, hogy a hidegháború és az azt követő „új világrend” tükrében megvizsgálja a Mediterráneum, azaz egy mind biztonságpolitikai, mind pedig kulturális és történelmi hagyományait figyelembe véve rendkívül széttagolt térség Európához és az integrációs folyamathoz fűződő kapcsolatait. Az előadások és a gyakorlati órák alatt készített kiselőadások során egy-egy kulcskérdés vagy konfliktus köré csoportosítva ismerik meg a hallgatók Európának a Földközi-tenger térségéhez fűződő viszonyát, illetve a hagyományos - elsősorban a hidegháborúval összefüggő - konfliktusait és a bipoláris nemzetközi rendszer szétesését követően felerősödő modern problémáit.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The aim of the course is to introduce the political, economic processes of the Mediterranean region. The Euro-Mediterranean Partnership (EMP) has developed over the past decades bringing about a new regional approach that formed the basis of creating the European Neighbourhood Policy (ENP) and later the Union for the Mediterranean (UfM). Nowadays the EU's Mediterranean policy is based on the framework of two institutionalized programs which are formally connected. During the practical seminars and the presentations prepared by the students they are provided with knowledge about the political processes of the Mediterranean region.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri a Mediterráneum politikai és gazdasági folyamatait és a térség Európához és az integrációs folyamathoz fűződő kapcsolatait.

Képességei:

Képes a nemzetközi biztonságot fenyegető kihívások, veszélyek és fenyegetések elemzésére és értékelésére. A hallgatók képessé válnak a mediterrán térség politikai

folyamatainak elemzésére és értékelésére. Az órákon való aktív részvétellel és az esettanulmányokra épülő kiselőadások segítségével a hallgatók kommunikációs és elemző képességei fejlődnek. Képes a nemzetközi biztonságot fenyegető kihívások, veszélyek és fenyegetések elemzésére és értékelésére. Az órákon való aktív részvétellel és az esettanulmányokra épülő kiselőadások segítségével a hallgatók kommunikációs és elemző képességei fejlődnek.

Attitűdje:

Szakmai területen kritikai gondolkodásmóddal rendelkezik, mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli. Nemzetközi szervezetben való munkavégzés esetén elkötelezett az adott szervezett céljai és érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Minden szervezeti-intézményi tevékenysége során felelős módon látja veti tudását a minőségi munkavégzés érdekében. Nemzetközi szervezetben végzett munkavégzés esetén képes a nemzetközi munkáltató céljainak és érdekeinek szolgálatára.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

He / she is familiar with the political, economic processes of the Mediterranean region and with the relationship between the EU and the Mediterranean region.

Capabilities:

He/she is capable of analysing and assessing challenges, risks and threats threatening the international security. The ability to analyse and assess the political processes of the Mediterranean region. Nevertheless the aim of the practical seminars is enabling students to acquire analytical and communicating skills during the joint elaboration of the different case studies. He / she is capable of analysing and assessing challenges, risks and threats threatening the international security. Nevertheless the aim of the practical seminars is enabling students to acquire analytical and communicating skills during the joint elaboration of the different case studies.

Attitude:

His/her personal attitude is characterized by critical thinking in profession, respecting different views, authentic representation of own stance. His/her personal attitude is characterized by a commitment to the objectives and interests of the international organization, if employed by any.

Autonomy and responsibility: serving the aims and the interests of the international security organization, if employed by any. In the interest of quality work, he/she in a responsible manner uses all the skills and knowledge in every organizational-institutional activity.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés (Introduction)

12.2. A Mediterráneum és az EK/EU kapcsolatok (Relations between the Mediterranean Region and EC / EU)

12.3. Barcelonai folyamat, Partnerség (Barcelona Process, Partnership)

12.4. Unió a Mediterráneumért, ENP (Union for the Mediterranean, ENP)

12.5. EK/EU bővítés és a Mediterráneum (EC / EU Enlargement and Mediterranean Region)

12.6. Dél-európai államok I. (Southern European States I.)

12.7. Dél-európai államok II. (Southern European States II.)

12.8. MENA-régió (MENA Region)

12.9. Nemzetközi konfliktusok a mediterrán térségben I. (International conflicts in

- the Mediterranean Region I.)
- 12.10.** Nemzetközi konfliktusok a mediterrán térségben II. (International conflicts in the Mediterranean Region II.)
- 12.11.** Nemzetközi konfliktusok a mediterrán térségben III. (International conflicts in the Mediterranean Region III.)
- 12.12.** Politikus portrék I. (Political Portraits I.)
- 12.13.** Politikus portrék II. (Political portraits II.)
- 12.14.** Értékelés (Evaluation)
- 13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: -**
- 14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:** A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75 %-án részt venni. Igazolt távollét esetén a hallgató az oktató útmutatása alapján pótolja a tananyagot. Az igazolatlan hiányzás nem pótolható. 25% feletti igazolatlan hiányzással az aláírás megtagadásra kerül.
- 15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** A feladatok pótlása a tárgyfelelőssel egyeztetve történik. A kiadott feladatok (szakirodalmi áttekintés, elsődleges, másodlagos források feldolgozása, 7 oldalas beadandó) folyamatos értékelése alapján (a kapott jegyek átlaga).
- 16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:**
- 16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:** A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni, az igazolatlan hiányzás nem pótolható. 25 % feletti igazolatlan hiányzással az aláírás megtagadásra kerül.
- 16.2. Az értékelés:** Az ötfokozatú gyakorlati jegy a kiadott feladatok (szakirodalmi áttekintés, prezentáció, 7 oldalas beadandó) értékelése alapján történik (a kapott jegyek átlaga) kollokvium írásban történik, felöleli a teljes kurzus anyagát.
- 16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:** A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.
- 17. Irodalomjegyzék:**
- 17.1. Kötelező irodalom:**
1. Molnár, Anna; Komlósi, Orsolya (szerk.): Az Európai Unió mediterrán térséggel összefüggő kapcsolata: Párbeszéd és konfliktusok, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, (2019) ISBN: 978-615-5920-17-2 Vogel Dávid (szerk.) (2016): Mediterráneum: múlt, jelen, jövő. Budapest, Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely. ISBN 978-615-5585-00-5
  2. Molnár Anna (2016): Az Európai Unió mediterrán politikája. in: Türke András István - Besenyő János - Wagner Péter (szerk.): Magyarország és a CSDP. Magyar szerepvállalás az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikájában. Budapest, Zrínyi Kiadó. ISBN: 9789633276723.
  3. N. Rózsa Erzsébet (2016): Az arab tavasz - A Közel-Kelet átalakulása. Budapest, Osiris Kiadó. ISBN: 9789632762609
- 17.2. Ajánlott irodalom:**
1. N. Rózsa Erzsébet – Póti László: Európa régi új régiója: a Mediterráneum. Budapest: Stratégiai és Védelmi Kutatóintézet. 1999.
  2. Diószegi István - Harsányi Iván – Krausz Tamás - Németh István (1997, 2001): XX. századi egyetemes történet. II. III. kötet, Budapest, Korona Kiadó. ISBN: 963 389 759 9
  3. Besenyő János – Prantner Zoltán – Speidl Bianka – Vogel Dávid (szerk.) (2016): Az Iszlám Állam: Terrorizmus 2.0 – Történet, ideológia, propaganda. Budapest Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely – Kossuth Kiadó, ISBN 978-963-09-8441-6

Budapest, 2020. 04.03.

Prof. Dr. Molnár Anna, PhD, egyetemi tanár
tanszékvezető, sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HBV2MKT036V
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Kína-tanulmányok
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** China Studies
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet, 0% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karon minden alapképzési szak, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon a Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Kína-tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. P. Szabó Sándor, Ph.D., egyetemi docens, tanszékvezető
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 SZ + 0 GYJ)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám – nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:
    - kiscsoportos témafeldolgozás (elemzői csoportok)
    - órai hallgatói prezentációk egy-egy előre definiált témakörben (a felkészülést megalapozó szakirodalom, források oktatói kiadásával)
    - gyakorlati, valós szituációk bemutatása
    - vita szimuláció
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy célja, hogy átfogó képet adjon a Kínai Népköztársaság gazdasági, társadalmi helyzetéről, közigazgatásáról, bel- és külpolitikájáról, biztonság- és védelempolitikájáról, annak érdekében, hogy a hallgatók széles körű Kína-ismeretnek jussanak birtokába.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The aim of the course is to give an overall view of the People's Republic of China's economy, society, public administration, internal and foreign policy, security and defense policy, in order to widen the students' knowledge about China.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Részleteiben ismeri a Kínai Népköztársaság belpolitikájának, társadalmának, gazdaságának, biztonság- és védelempolitikájának, külpolitikájának alapvető folyamatait, tényezőit, trendjeit, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik interkulturális, nyelvi ismeretekkel.

Tájékozott a főbb civilizáció- és kultúraelméletekben, valamint ismeri az egyes régiók főbb gazdasági, politikai és társadalmi tendenciáit.

Képességei:

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő honvédelmi, közigazgatási feladatok ellátására.

Képes definiálni a nemzetközi rendszer egyes szereplőinek gazdasági és politikai érdekeit, illetve azok összefüggésrendszerét.

Képes a szakmai feladatok megoldása során az önálló elemzésre, értékelésre és a különböző következtetések szintetizálására.

Képes a társadalmi konfliktusok és problémák bonyolult rendszerében eligazodni, szűkebb szakterületén elmélyültebb ismereteire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának munkálataiba.

Képes magas színvonalú közszolgálati munkára kínai relációban.

Attitűdje:

Alkalmos munkakörének megfelelő egyéni munkavégzésre és csoportmunkára.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei, továbbá a társadalmi szolidaritás és az esélyegyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság, az európai és a szövetségi érték közösség eszméi mellett.

Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre.

Nyitott és toleráns azoknak a társadalmi csoportoknak a nézeteivel, gondolkodási formáival és életmódjával szemben, amelyekkel szakmai munkája során kapcsolatba kerül.

Kritikai gondolkodásmóddal rendelkezik, mások véleményét tiszteletben tartja, álláspontját hitelesen képviseli, ugyanakkor munkáltatójához lojális.

Elkötelezett és lojális a közszolgálat iránt, képes felelősségteljes munkavégzésére és magatartásra.

Nemzetközi szervezetben való munkavégzés esetén elkötelezett az adott szervezett céljai és érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes hatékony és konstruktív tevékenységre, a szakmai álláspontok és érdekek érvényesítésére az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy - alkalmazásától függően - az adott nemzetközi szervezet céljait és érdekeit.

Felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

Önálló és felelős döntéseket hoz saját munkája kapcsán, valamint az irányítása alá tartozók munkaprogramjaira vonatkozóan.

Önálló és felelős szerepeket vállal a szakmai szervezetek hazai és nemzetközi működésében, valamint az érdekérvényesítő fórumok munkájában.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

He/she knows the main theories of civilisation and culture, the main economic, political and social trends of individual regions, the characteristics of the world's main

civilisations, cultures and great world religions.

Capabilities:

Defining the economic and political interests of individual players of the international system, and their system of relations. Independent analysis, evaluation and synthesis of different conclusions while solving professional tasks. Understanding the complicated system of social conflicts and problems, and he/she is able to actively join the examination of conflicts within his/her professional field, using his/her deeper knowledge.

Attitude:

He/she is open and tolerant of the views, mindsets and lifestyles of the social groups he comes into contact with in his/her professional work.

Autonomy and responsibility:

He/she participates responsibly in the operation of his/her work organization, in the development, discussion and implementation of professional concepts.

He/she makes independent and responsible decisions in his/her work with regard to his/her own work, and the work programmes of people managed by him/her.

He/she makes independent and responsible decisions in the course of his/her work regarding their own work and the work programs of those under their control.

11. Előtanulmányi követelmények: nincs

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Alapvető országadatok (Basic Country Information)

12.2. A Kínai Népköztársaság helye és szerepe a globális térben (The Role and Position of China in the World)

12.3. A kínai „nyitás és reform” (gaige kaifang) legfontosabb jellemzői, szakaszai és következményei 1. (The Reform and Opening Up Policy of China 1.)

12.4. A kínai „nyitás és reform” (gaige kaifang) legfontosabb jellemzői, szakaszai és következményei 2. (The Reform and Opening Up Policy of China 2.)

12.5. A kínai politikai rendszer és társadalom legfontosabb jellemzői 1. (The Chinese Political System and the Chinese Society 1.)

12.6. A kínai politikai rendszer és társadalom legfontosabb jellemzői 2. (The Chinese Political System and the Chinese Society 2.)

12.7. A kínai gazdaság jelenlegi helyzete (The Current State of the Chinese Economy)

12.8. A kínai külpolitika prioritásai, Kína és a nemzetközi szervezetek, multilaterális fórumok (Foreign Policy of China)

12.9. A kínai haderő legfontosabb jellemzői (The Chinese Military)

12.10. A kínai állam- és közigazgatás felépítése és működése (The System and Functioning of the Chinese Government)

12.11. A kínai pártrendszer és választási rendszer (The Party System and Election in China)

12.12. Az „új társadalmi szerződés” (The New Socio - political Consensus in China)

12.13. A kínai politikai gondolkodás legfontosabb jellemzői (The Principles of Chinese Political Thinking)

12.14. Társadalmi problémák, konfliktusok, kihívások Kínában (Social Problems, Conflicts and Challenges in Contemporary China)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Őszi és tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: Az aláírás megadásának feltétele 75%-os órai jelenlét. Az igazolt távolmaradás pótlásának módja: beadandó dolgozat. 25% feletti hiányzás esetén az aláírás megtagadható.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: -

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei: Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének feltétele a foglalkozásokon történő részvétel és legalább elégséges jegy megszerzése (az órák legalább 75 százalékának látogatása).

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megadásának feltétele az órai jelenlét (az órák legalább 75 százalékának látogatása).

16.2. Az értékelés: Vizsga eredménye alapján, a vizsga típusa kollokvium.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás és legalább elégséges vizsgajegy megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. P. Szabó Sándor – Horváthné Varga Polyák Csilla (Szerk.) 2020. Lehetőségek és kihívások a magyar-kínai kapcsolatok területén. I. kötet: Politikai kapcsolatok. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó. ISBN: 9789635312016
2. P. Szabó Sándor (Szerk.) 2012. A Sárkány közbelép – Kína nemzetközi kapcsolatai, gazdasága és közigazgatási rendszere a 21. században. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomkutató Központ. ISBN: 9789635034840
3. Jordán Gyula. 1999. Kína története. Budapest, Aula Kiadó. ISBN: 9789639215191

17.2. Ajánlott irodalom:

1. P. Szabó Sándor – Horváthné Varga Polyák Csilla (Szerk.) 2020. Lehetőségek és kihívások a magyar-kínai kapcsolatok területén. II. kötet: Gazdasági kapcsolatok. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet. ISBN: 9789634981435
2. Jordán Gyula – Tóth Barna. 2005. Kína a modernizáció útján a XIX-XX. században. Budapest, Napvilág Kiadó. ISBN: 9789639350502
3. P. Szabó Sándor. 2003. A kínai erkölcs és a szülők tisztelete. Budapest, Kossuth Kiadó. ISBN: 9630944987
4. P. Szabó Sándor. 2011. „A 'pekingi konszenzus' – közigazgatás és gazdaságirányítás a Kínai Népköztársaságban.” In: Pro Publico Bono. 2011/2. 149-162. ISSN: 2063-9058
5. Polonyi Péter. 1994. Kína története. (Második, átdolgozott, bővített kiadás.) Budapest, Maecenas Kiadó. ISBN: 9638469048

Budapest, 2023.11.10.

Dr. P. Szabó Sándor PhD,
tanszékvezető egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKEHVA68
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Biztonságpolitika és stratégiai kommunikáció
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Security policy and strategic communication
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100 % gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai Alapképzési Szak, teljes idejű képzésben, nappali munkarend szerint tanuló hallgatók részére, szabadon választható tantárgyként
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** HHK Híradó Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** dr.habil. Németh József Lajos, PhD tudományos főmunkatárs
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 SZ + 0 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 12 alkalom tantermi (vagy oktatási céllal kiválasztott más helyszínű) óra. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg, amit kiegészítenek a további egyéni feladatok. Fontos továbbá a két óra között eltelt időszak vonatkozó történéseinek elemzése és értékelése; az egyéni problémafelvetés ösztönzése; illetve az órai aktivitás helyszíni (azonnali) visszacsatolása.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A biztonságpolitikában és a nemzetközi kapcsolatokban való jártasság megalapozásában nélkülözhetetlenek a hatékony stratégiai kommunikációs képességekkel rendelkező tagjai a dedikált hivatásrendeknek, akik nemcsak lokálisan, hanem globálisan is képesek értelmezni a világban zajló folyamatokat. A tantárgyi tematikában az elmúlt évtizedekben a nemzetközi és hazai biztonságpolitikában is megjelent stratégiai kommunikációt tanulmányozzuk, értelmezzük és dolgozzuk fel multi- és interdiszciplináris módon. A tantárgy oktatásának célja, hogy megismertesse a hallgatókat a biztonságpolitika és a stratégiai kommunikáció alapvető jellemzőivel, ezek kapcsolódási pontjaival, amelyek kulcsfontosságúak a nemzetközi és hazai biztonságpolitikai trendek holisztikus értelmezésében. A tananyagban problémaközpontúan elemezzük a különböző kérdéseket tematikus szerkezetbe foglalva.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Members of the dedicated professions with effective strategic communication skills, who are able to interpret world events not only locally but also globally, are essential to build a sound knowledge of security policy and international relations. The subject

matter of the course will explore, interpret and process strategic communication in a multi- and interdisciplinary way, as it has emerged in international and domestic security policy in recent decades. The aim of the course is to familiarise students with the basic features of security policy and strategic communication and their interconnections, which are key to a holistic understanding of international and domestic security policy trends. The course will provide a problem-oriented analysis of the different issues in a thematic structure.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

A biztonságpolitika és a stratégiai kommunikáció alapvető jellemzőinek és tételeinek ismerete. Napjaink biztonságpolitikai problémáinak, kihívásainak és összefüggéseinek megismerése és megértése, azok globális és lokális szinten való értelmezése. Alapszintű jártasság szerzése a kommunikációelmélet, továbbá a stratégiaikommunikáció elméletében és gyakorlatában.

Képességei:

Szövegértési, -értelmezési, elemzési és értékelési készségek kialakítása, amelyek lehetővé teszik az euro-atlanti biztonsági architektúrára és Magyarországra ható globális események és világfolyamatok hatékony értelmezését és értékelését. A tantárgyhoz kapcsolódó adatok, szakirodalom kritikus értékelése és elemzése.

Attitűdje:

Elkötelezettség az ország jövője és sikerei iránt, valamint nyitottság azokra az új ismeretekre és kihívásokra, amelyek Magyarország helyét és lehetőségeit érintik a 21. században. Elkötelezettség az önálló és elemző, kritikus gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége:

Önálló és kritikus gondolkodás, érdeklődés és véleményformálás, önreflexió Európa és Magyarország jelenkori és jövőbeni kihívásainak és lehetőségeinek megértésére, valamint az egyes témakörökre vonatkozó információs források hatékony kezelése. A globális problémákhoz és kihívásokhoz kapcsolódó egyéni és közösségi felelősségvállalás támogatása Magyarország jövőjével kapcsolatban.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knowledge of the basic features and theories of security policy and strategic communication. Knowledge and understanding of the problems, challenges and interrelationships of contemporary security policy and their interpretation at global and local level. To acquire a basic understanding of communication theory and the theory and practice of strategic communication.

Capabilities:

Developing skills in reading comprehension, text interpretation, text analysis, and text evaluation, which enable effective interpretation and evaluation of global events and world processes affecting Europe and Hungary. Critical evaluation and analysis of data and literature related to the course.

Attitude:

Commitment to the future and success of the country, as well as openness to new knowledge and challenges that affect Hungary's position and opportunities in the 21st century. Commitment to independent and analytical, critical thinking, individual and group work through collaboration.

Autonomy and responsibility:

Fostering independent and critical thinking, interest and opinion formation, self-reflection in understanding the contemporary and future challenges and opportunities

of Europe and Hungary, as well as efficient management of information sources related to specific topics. Encouraging individual and collective responsibility for global problems and challenges concerning Hungary's future.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés a tantárgyba, követelmények ismertetése (Introduction to the subject, description of requirements)

12.2. A biztonság gyakorlati megközelítésből (A practical approach to security)

12.3. A biztonság tartalmának további értelmezési lehetőségei és keretei (Further possibilities and frameworks for interpreting the content of security)

12.4. Az állam, kül-biztonság- és védelempolitika értelmezése, egymáshoz való viszonyuk (Understanding the state, foreign security and defence policy and their relationship to each other)

12.5. Stratégia az elméletben és a gyakorlatban (Strategy in theory and practice)

12.6. A kommunikációelméleti kapcsolódási pontok (The communication theory interface)

12.7. A stratégiai kommunikáció kialakulása és fejlődése (The emergence and evolution of strategic communication)

12.8. Stratégia és kommunikáció a biztonságpolitikában (Strategy and communication in security policy)

12.9. Az euro-atlanti biztonsági architektúra meghatározó nemzetközi szervezeteinek stratégiai kommunikációja (Strategic communication of the international organisations of the Euro-Atlantic security architecture)

12.10. Esettanulmányok és hazai tapasztalatok (Case studies and national experiences)

12.11. A szemeszter összefoglalása és értékelése (Summary and evaluation of the semester)

12.12. Zárógyakorlat (Final exercise)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi és/vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

- Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka;
- eseteként kiadott feladatok határidőre történő teljesítése!

- továbbá Egy maximum 15000 karakterből álló dolgozat elkészítése a megadott témákból (Times New Roman 12-es betűméret, 1,5 sortáv, hivatkozási rendszer az oktató által írt könyvben használt hivatkozási szabályok alapján! Ennek benyújtási határideje a szorgalmi időszak vége előtti hónap utolsó nap 00:00 óra(CET)!

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

Levelező munkarend esetén:

Folyamatos, aktív kapcsolattartás és órai munka;

eseteként kiadott feladatok határidőre történő teljesítése!

továbbá Egy maximum 15000 karakterből álló dolgozat elkészítése a megadott témákból (Times New Roman 12-es betűméret, 1,5 sortáv, hivatkozási rendszer az oktató által írt könyvben használt hivatkozási szabályok alapján! Ennek benyújtási határideje a szorgalmi időszak vége előtti hónap utolsó nap 00:00 óra(CET)!

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. KÖTELEZŐ IRODALOM:

1. Németh, József Lajos Stratégiai kommunikáció Budapest, Magyarország : Magánkiadás (2021) , 152 p. ISBN: 9786150105079
2. Németh, József Lajos A (stratégiai) kommunikáció és a háború kapcsolata napjaikban HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 2013 : 1-2 pp. 129-139. , 11 p. (2013)
3. Az egyetemi Közszolgálati on-line lexikon „Biztonságpolitika” és „hadtudomány menüpontjainak tartalma

17.2. AJÁNLOTT IRODALOM:

1. Robert B. Cialdini:HATÁS A befolyásolás pszichológiája HVG Könyvek, 2009 ISBN: 978-963-9686-77-9
2. Bányász, Péter: (2016) A közösségi média szerepe a lélektani műveletekben az elmúlt időszak válságainak tükrében. SZAKMAI SZEMLE: A KATONAI NEMZETBIZTONSÁGI SZOLGÁLAT TUDOMÁNYOS-SZAKMAI FOLYÓIRATA, 13 (1). pp. 61-81. ISSN 1785-1181

Budapest, 2023. november 02.

dr. habil. Németh József Lajos, PhD
tudományos főmunkatárs
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja: HKHFKA05**
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Hadijáték és harcászati szintű döntéshozatal (szabadon választható)
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Wargaming and Tactical Level Decision Making
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai és Katonai Vezetői alapképzési szakokon
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténelmi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy, egyetemi adjunktus
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 0 SZ + 14 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 0
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: Az egyetemi Kreatív Tanulási Osztály által összegyűjtött jó gyakorlatok gyűjteményére alapozva, az élményszerűség elérésére a foglalkozások a játékos oktatás/tanulás (Game Based Learning/Pedagogy) módszertanára épülnek. Ennek során tantermi keretek között, de egyéni/kis csoportos foglalkozások keretében, oktató komoly vagy hadijátékok felhasználásával kerül sor a tudásátadásra.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megértsék mi a modern hadijáték, és milyen lehetőségeket biztosít a harcászati szintű döntéshozatal fejlesztéséhez. A tantárgy első részében az oktatók segítségével földolgozzák az alapfogalmakat, megismerik a hadijáték típusokat. Ezt követően a gyakorlati foglalkozások során, hadtörténelmi példákon keresztül, raj-század (tervezés esetén zászlóalj) szintű terepasztalos hadijátékok segítségével ismerkednek meg az egyes, harcászati szintű (parancsnoki) dilemmákkal, és azok feloldási lehetőségeivel. Ennek során lehetőség van a korábban tanult elméleti tudás biztonságos környezetben történő kipróbálására.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The goal of the course is to help the students understand what is a modern wargame, and how it helps to improve decision making. With the help of the teachers they understand wargaming terminology, and gain knowledge about the types of wargames available. During the practical exercises they will lead squads, platoons and companies (battalions only for planning purpose) through military history samples of real life events. This process will help them to handle tactical level

dilemmas and teaches them how to bear the weight of their decisions. Tabletop wargames provide a safe to fail environment to implement their theoretical knowledge.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Képességei:

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett, valamint elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

He/She knows the impact of international conflicts of the 20th and 21st centuries on today's security policy, current international conflicts and their geostrategic context.

Abilities:

He/She is able to make a realistic judgment based on the processed information, to actively participate in the decision-making process and to formulate an independent professional proposal.

Attitude:

He/She is committed to the ideals of the European and allied community of values, as well as to the interests of Hungary and its national defense.

Autonomy and responsibility:

He/She is open to get new professional knowledge, open to learn about any legal, professional and methodological developments in the fields of security and defense policy.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A hadijátékok alapfogalmai és csoportosításuk (Wargaming terms and categories).

12.2. Raj szintű hadijáték (Squad level wargaming)

12.3. Szakasz szintű hadijáték 1. (Platoon level wargaming 1.)

12.4. Szakasz szintű hadijáték 2. (Platoon level wargaming 2.)

12.5. Század szintű hadijáték (Company level wargaming)

12.6. Zászlóalj szintű hadijáték (Battalion level wargaming)

12.7. Hadijáték a történelmi analógiák megértésére (Wargaming to identify historical analogies)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélt többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez, annak hiánya esetén az aláírás megtagadható. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tantárgy félévközi jeggyel zárul. A jegy megszerzésének feltétele az elméleti foglalkozást (Tematika 12.1. pont) követően sikeresen megírt zárt helyi dolgozat. Ennek értékelése a következő: 60% Elégséges, 70% Közepes, 80% Jó, 90% Kiváló.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A 14. és 15. pontban foglaltak teljesítése: a tanórák legalább 70%-án való részvétel és a zárt helyi dolgozaton elért legalább az elégséges értékelés elérése.

16.2. Az értékelés: A félév értékelése: öt fokozatú gyakorlati jegy. A jegy megszerzésének feltétele 15. pontban meghatározott feladat sikeres teljesítése és a 12. pontban meghatározott gyakorlati foglalkozásokon való aktív részvétel és a feladatok teljesítése. A félév értékelése lehet: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. NATO ACT: NATO Wargaming Handbook. Norfolk, VA, USA, 2023.
2. Harangi-Tóth Zoltán: Nemzetközi hadijátéktrendek. Honvédségi Szemle 148. évf. 2020/2, 113–124.
3. Harangi-Tóth Zoltán: Mi a történelmi hadijáték és miért van helye a katonai felsőoktatásban? Hadtudomány XXIX. évf. 2019/4, 119–128.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Sabin, Philip: Simulating War. Studying Conflicts through Simulating Games. Bloomsbury Academic, London, 2015.
2. Ministry of Defence Development, Concepts and Doctrine Center: Wargaming Handbook. LCSLS Headquarters and Operations Centre, Bicester, 2017.
3. Harangi-Tóth Zoltán: A stratégiai hadijátékok szerepe a katonai felsővezető képzésben. Honvédségi Szemle, 148. évf. 2020/1, 91–100.

Budapest, 2023. október 30.

Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy
egyetemi adjunktus
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HKHFKA06

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Konfliktus elemzés és hadijáték (szabadon választható)

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Conflict Analysis and Wargaming

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50% elmélet

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják): A Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szakon

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténelmi Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy, egyetemi adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 0 SZ + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: Az egyetemi Kreatív Tanulási Osztály által összegyűjtött jó gyakorlatok gyűjteményére alapozva, az élményszerűség elérésére a foglalkozások a játékos oktatás/tanulás (Game Based Learning/Pedagogy) módszertanára épülnek. Ennek során tantermi keretek között, de egyéni/kis csoportos foglalkozások keretében, oktató komoly vagy hadijátékok felhasználásával kerül sor a tudásátadásra.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megértsék mi az a gamification illetve a modern hadijáték, és milyen lehetőségeket biztosít a konfliktus elemzésekhez, hogyan járul hozzá a világban zajló események mélyebb megértéshez. A hadijátékok egyedi módon biztosítanak betekintést az vizsgált témákba, amelyet az aktív részvételen keresztül érhető el, ezért a kis csoportos foglalkozások során az oktatók a kiválasztott témakörök hadijáték általi vizsgálatába bevonják a hallgatókat is. Ezzel lehetőség van a korábban tanult elméleti tudás biztonságos környezetben történő kipróbálására.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The goal of the course is to help the students understand what is gamification and what is modern wargaming, and how it helps to improve conflict analysis, which helps to get deeper understanding of nowadays events. Wargames provides unique insight through active participation so the teachers job is to involve the students as much as possible into the wargaming of specific topics. These games provide a safe to fail environment to implement their theoretical knowledge.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása: Ismeri a 20. és a 21. század nemzetközi konfliktusainak napjaink biztonságpolitikájára gyakorolt általános hatásait, az aktuális nemzetközi konfliktusokat és azok geostratégiai kontextusát.

Képességei: Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Attitűdje: Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett, valamint elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége: Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: He/She knows the impact of international conflicts of the 20th and 21st centuries on today's security policy, current international conflicts and their geostrategic context.

Abilities: He/She is able to make a realistic judgment based on the processed information, to actively participate in the decision-making process and to formulate an independent professional proposal.

Attitude: He/She is committed to the ideals of the European and allied community of values, as well as to the interests of Hungary and its national defense.

Autonomy and responsibility: He/She is open to get new professional knowledge, open to learn about any legal, professional and methodological developments in the fields of security and defense policy.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A hadijátékok alapfogalmai és csoportosításuk (Wargaming terms and categories).

12.2. Konfliktus elemzés 1 (Conflict Analysis 1)

12.3. Konfliktus elemzés 2 (Conflict Analysis 2)

12.4. Mátrix hadijáték (Matrix wargame)

12.5. Analitikus hadijáték (Analytical wargame)

12.6. Stratégiai szintű hadijáték (Strategic Wargame)

12.7. Hadijáték a történelmi analógiák megértésére (Wargaming to identify historical analogies)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez, annak hiánya esetén az aláírás megtagadható. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tantárgy félévközi jeggyel zárul. A jegy megszerzésének feltétele az elméleti foglalkozást (Tematika 12.1. pont) követően sikeresen megírt zárt helyi dolgozat. Ennek értékelése a következő: 60% Elégséges, 70% Közepes, 80% Jó, 90% Kiváló.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A 14. és 15. pontban foglaltak teljesítése: a tanórák legalább 70%-án való részvétel és a zárt helyi dolgozaton elért legalább az elégséges értékelés elérése.

16.2. Az értékelés: A félév értékelése: öt fokozatú gyakorlati jegy. A jegy megszerzésének feltétele 15. pontban meghatározott feladat sikeres teljesítése és a 12. pontban meghatározott gyakorlati foglalkozásokon való aktív részvétel és a feladatok teljesítése. A félév értékelése lehet: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. NATO ACT: NATO Wargaming Handbook. Norfolk, VA, USA, 2023.
2. Harangi-Tóth Zoltán: Nemzetközi hadijátéktrendek. Honvédségi Szemle 148. évf. 2020/2, 113–124.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Sabin, Philip: Simulating War. Studying Conflicts through Simulating Games. Bloomsbury Academic, London, 2015.
2. Ministry of Defence Development, Concepts and Doctrine Center: Wargaming Handbook. LCSLS Headquarters and Operations Centre, Bicester, 2017.
3. Harangi-Tóth Zoltán: Mi a történelmi hadijáték és miért van helye a katonai felsőoktatásban? Hadtudomány XXIX. évf. 2019/4, 119–128.
4. Harangi-Tóth Zoltán: A stratégiai hadijátékok szerepe a katonai felsővezető képzésben. Honvédségi Szemle, 148. évf. 2020/1, 91–100.

Budapest, 2023. október 30.

Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy
egyetemi adjunktus
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKHJITM089
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A Civil-katonai együttműködés gyakorlati alkalmazása a 21. században
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** The practical application of civil-military cooperation in the 21st century
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési és mesterképzési szak.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Sztankai Krisztián őrnagy, adjunktus.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 0 SZ + 14 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 14 (4 EA + 4 SZ + 6 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra, levelező munkarend: 7 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 3 alkalom összevonva, a Kiber- és Információs Műveleti Központnál (KIMK) kerül sor vegyesen az oktatási struktúrának megfelelően tantermi/szemináriumi és gyakorlati óra. A tantárgy oktatása kooperatív csoportmunkában valósul meg a KIMK katonai állományának szakértői bevonásával.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

Napjainkban a béketámogató katonai feladatok tervezése és végrehajtása során már nem csak a klasszikusnak számító katonai szempontokat veszik figyelembe, hanem fokozott hangsúlyt kap a műveleti terület civil környezetének, ezen belül is a helyi lakosság kulturális sajátosságainak ismerete. A nemzetközi békeműveletek során a katona számára egy idegen országban végzett szolgálat mindig nagy kihívást jelent mind mentálisan, mind fizikálisan. Az eltérő kultúrából, környezetből érkezők együttműködése sosem problémamentes, éppen a kulturális különbségek, a közös nyelv és tudás hiánya miatt.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Nowadays, in the planning and execution of peace operations, not only the classic military aspects are taken into account but also the civilian environment of the operational area-within and the knowledge of the local cultural characteristics. Peace operations in a foreign country are always a great mental and physical challenge for service members. The cooperation of persons coming from different cultures, environments is never unproblematic, exactly because of the cultural differences, lack

of a common understanding and language.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Európa aktuális helyzetének, kihívásainak és lehetőségeinek, valamint a 21. század stratégiai dimenzióinak ismerete. A 21. századi világ átfogó problémáinak, kihívásainak és összefüggéseinek megismerése és megértése, azok globális és lokális szinten való értelmezése.

Képességei:

Szövegértési, -értelmezési, elemzési és értékelési készségek kialakítása, amelyek lehetővé teszik az Európára és Magyarországra ható globális események és világfolyamatok hatékony értelmezését és értékelését. A tantárgyhoz kapcsolódó adatok, szakirodalom kritikus értékelése és elemzése.

Attitűdje:

Elkötelezettség az ország jövője és sikerei iránt, valamint nyitottság azokra az új ismeretekre és kihívásokra, amelyek Magyarország helyzetét és lehetőségeit érintik a 21. században. Elkötelezettség az önálló és elemző, kritikus gondolkodásra, egyéni munkára és együttműködésen alapuló csoportmunkára.

Autonómiája és felelőssége:

Önálló és kritikus gondolkodás, érdeklődés és véleményformálás, önreflexió Európa és Magyarország jelenkori és jövőbeni kihívásainak és lehetőségeinek megértésére, valamint az egyes témakörökre vonatkozó információs források hatékony kezelése. A globális problémákhoz és kihívásokhoz kapcsolódó egyéni és közösségi felelősségvállalás támogatása Magyarország jövőjével kapcsolatban.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knowledge of Europe's current situation, challenges, and opportunities, as well as the strategic dimensions of the 21st century. Understanding and awareness of the comprehensive problems, challenges, and interconnections of the 21st-century world, and their global and local interpretations.

Capabilities:

Developing skills in reading comprehension, text interpretation, text analysis, and text evaluation, which enable effective interpretation and evaluation of global events and world processes affecting Europe and Hungary. Critical evaluation and analysis of data and literature related to the course.

Attitude:

Commitment to the future and success of the country, as well as openness to new knowledge and challenges that affect Hungary's position and opportunities in the 21st century. Commitment to independent and analytical, critical thinking, individual and group work through collaboration.

Autonomy and responsibility:

Fostering independent and critical thinking, interest and opinion formation, self-reflection in understanding the contemporary and future challenges and opportunities of Europe and Hungary, as well as efficient management of information sources related to specific topics. Encouraging individual and collective responsibility for global problems and challenges concerning Hungary's future.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. A civil-katonai együttműködés és a katonai antropológia történelmi fejlődése és kialakulása / The historical development and formation of civil-military cooperation and military anthropology**
- 12.2. A civil-katonai együttműködés és a katonai antropológia alapfogalmai és módszerei a 21. században / Basic concepts and methods of civil-military cooperation and military anthropology in the 21st century**
- 12.3. A CIMIC képesség a NATO-ban és a Magyar Honvédségben / The CIMIC capability in the NATO and the Hungarian Defense Forces**
- 12.4. Esettanulmány I. – A CIMIC alkalmazásának bemutatása és elemzése a Nyugat-Balkáni hadszíntér (IFOR, SFOR, EUFOR) műveleti tapasztalatai alapján / Case study I. - Presentation and analysis of the application of CIMIC based on the operational experience of the Western Balkan theater of war (IFOR, SFOR, EUFOR)**
- 12.5. Esettanulmány II. – A CIMIC alkalmazásának bemutatása és elemzése a Nyugat-Balkáni hadszíntér (KFOR) műveleti tapasztalatai alapján / Case study II. - Presentation and analysis of the application of CIMIC based on the operational experience of the Western Balkan theater of war (KFOR).**
- 12.6. Esettanulmány III. – A CIMIC alkalmazásának bemutatása és elemzése a magyar PRT tapasztalatai alapján / Case study III. - Presentation and analysis of the application of CIMIC based on the experiences of the Hungarian PRT**
- 12.7. Esettanulmány IV. – A CIMIC alkalmazásának bemutatása és elemzése az iraki hadszíntér tapasztalatai alapján / Case study IV - Presentation and analysis of the application of CIMIC based on the experience of the Iraqi battlefield**
- 12.8. Esettanulmány V. – A multikulturális együttműködés napjaink ENSZ misszióinak keretében (Közép-Afrikai Köztársaság, Nyugat-Szahara, Mali, Kongó, Szomália) / Case study V - Multicultural cooperation in the context of today's UN missions (Central African Republic, Western Sahara, Mali, Congo, Somalia)**
- 12.9. Önálló esettanulmány feldolgozása és értékelése, gyakorlati feladatok végrehajtása hallgatói csoportmunkában, oktatói instruktorok felügyelete mellett I. / Processing and evaluation of an independent case study, implementation of practical tasks in student group work under the supervision of teaching instructors I.**
- 12.10. Önálló esettanulmány feldolgozása és értékelése, gyakorlati feladatok végrehajtása hallgatói csoportmunkában, oktatói instruktorok felügyelete mellett II. / Processing and evaluation of an independent case study, implementation of practical tasks in student group work under the supervision of teaching instructors II.**
- 12.11. Önálló esettanulmány feldolgozása és értékelése, gyakorlati feladatok végrehajtása hallgatói csoportmunkában, oktatói instruktorok felügyelete mellett III. / Processing and evaluation of an independent case study, implementation of practical tasks in student group work under the supervision of teaching instructors III.**
- 12.12. Önálló esettanulmány feldolgozása és értékelése, gyakorlati feladatok végrehajtása hallgatói csoportmunkában, oktatói instruktorok felügyelete mellett IV. / Processing and evaluation of an independent case study, implementation of practical tasks in student group work under the supervision of teaching instructors IV.**
- 12.13. Önálló esettanulmány feldolgozása és értékelése, gyakorlati feladatok végrehajtása hallgatói csoportmunkában, oktatói instruktorok felügyelete mellett V. / Processing and evaluation of an independent case study, implementation of practical tasks in student group work under the supervision of teaching instructors V.**

12.14. Önálló esettanulmány feldolgozása és értékelése, gyakorlati feladatok végrehajtása hallgatói csoportmunkában, oktatói instruktorok felügyelete mellett VI. / Processing and evaluation of an independent case study, implementation of practical tasks in student group work under the supervision of teaching instructors VI.

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

- Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.
- A kihelyezett katonai objektumban való megjelenés (Szentendre KIMK), és ott az előadásokon és a gyakorlati feladatokon való aktív jelenlét.

Az évközi jegy 100%-át az aktív órai munka és az gyakorlati foglalkozáson való részvétel adja.

Az értékelést a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom

1. A Civil-katonai Együttműködés kézikönyve (CIMIC), A HVK Védelmi Tervezési Csoportfőnökség kiadványa, 1999.
2. A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Civil-katonai Együttműködési Doktrínája. A Honvédelmi Minisztérium, Honvéd Vezérkar Hadműveleti és Kiképzési Csoportfőnökség Kiadványa, 2004.
3. A siker kulcsa–az együttműködés. MH Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Műveleti Központ, Csapathagyományok sorozat, sorozatszerk. GÁSPÁR Katalin, Budapest, Zrínyi Kiadó, 2012.

17.2. Ajánlott irodalom

1. Bali Zoltán – Szabó Zsolt: A hadműveletek civil-katonai együttműködési támogatása. (ZMNE, Budapest, 2000.)
- 2.
3. GYŐRI Béla, A polgári–katonai együttműködés történeti áttekintése. ZMNE Hallgatói

Közlemények, a ZMNE tudományos lapja, 2003.7. évf.1. sz

- 4.
5. PADÁNYI József, Polgári–katonai együttműködés a békefenntartó műveletekben. Honvéd Vezérkar hadműveleti csoportfőnök pályázata, 2001.
- 6.
7. VARGA Csilla, Civil-katonai együttműködés és civil-katonai koordináció az Európai Unióban. Hadtudományi Szemle, Budapest, 2011. 4. évfolyam 3. szám

Budapest, 2023. november 02.

Dr. Sztankai Krisztián őrnagy
adjunktus sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HKJITA088

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Vallás és biztonság

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Religion and Security

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50 % elmélet

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):
Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alap- és mesterképzési szak

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Kaló József, egyetemi docens, PhD.

8. A tanórak száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 0 SZ + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 8

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 14 alkalom tantermi (vagy oktatási céllal kiválasztott más helyszínű) óra. A Kreatív Tanulás követelményeinek megfelelően a kurzus tartalmaz egy válság-szimulációt és/vagy egy wargame-et is.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus a vallás és biztonság összefüggéseit vizsgálja, s ennek keretében olyan témákat dolgoz fel, mint a háborúk vallási motívumai az ókortól napjainkig; az igazságos háború tana a nagy vallási felekezetek részéről (judaizmus, kereszténység, iszlám stb.); a vallási szélsőségek megjelenési formái, a vallási alapú terrorizmus; a vallási kisebbségek helyzete, üldözések; valamint a regionális biztonság vallási aspektusai (elsősorban Afrika és Ázsia).

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course explores the relationship between religion and security and addresses topics such as the religious motifs of wars from antiquity to the present day; the doctrine of just war by major religious denominations (Judaism, Christianity, Islam, etc.); forms of religious extremism, religious terrorism; the situation of religious minorities, persecution; and the religious aspects of regional security (Africa and Asia in particular).

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Részleteiben ismeri a nemzetközi biztonság- és védelempolitika katonai és nem katonai területeit, legfontosabb jellemzőit és összefüggéseit, a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó hazai és nemzetközi folyamatokat.

Képességei:

Képes a nemzetközi és hazai biztonságot fenyegető kihívások, veszélyek és fenyegetések elemzésére és értékelésére.

Attitűdje:

Elkötelezett Magyarország érdekei, továbbá a társadalmi szolidaritás és az esélyegyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság, az európai és a szövetségi értékkezőség eszméi mellett. Szakmai területen kritikai gondolkodásmóddal rendelkezik, mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli. Széles körű felkészültsége elősegíti a változó feladatkörhöz és munkateherhez való alkalmazkodását, akár hazai, akár nemzetközi, multikulturális közegben. Nyitott a szakmai továbbképzés különböző formáira és a különféle önfejlesztő módszerekre.

Autonómiája és felelőssége:

Legjobb tudása szerint, elkötelezetten szolgálja és képviseli az állam, a tágabb szervezet és a munkahely céljait, feladatait és érdekeit. Szakmai álláspontjának képviselésével kezdeményezően és felelősségteljesen vesz részt munkahelyének tevékenységében, fejlesztésében, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The work of the home and the international institutional system shaping and implementing the Hungarian security and defence policies in detail.

Capabilities:

Analysing and assessing challenges, risks and threats threatening the international and home security.

Attitude:

A commitment to the interests of Hungary, social solidarity and equal opportunity, democratic values, the rule of law, the common ideals of Europe and the allies. Critical thinking in profession, respecting different views, authentic representation of own stance. High-level preparedness and adaptability to changing tasks and workload in Hungarian, international or multicultural environment. Openness to different forms of continuing training and different methods of self-development.

Autonomy and responsibility:

He/she with the best knowledge and commitment serves and represents the objectives, tasks and interests of the state, organization and work-place. With a professional stance and in a responsible manner, he/she is an initiator in the professional activities and the development of the work-place, in working out, discussing and realizing professional concepts.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Vallásháborúk, a háborúk vallási motívumai az ókorban. (Religious wars, religious motives of wars in antiquity.)

12.2. Vallásháborúk, a háborúk vallási motívumai a középkorban. (Religious wars, religious motives of wars in the Middle Ages.)

12.3. Vallásháborúk, a háborúk vallási motívumai az újkorban. (Religious wars, religious motives of wars in the modern age.)

12.4. Vallásháborúk, a háborúk vallási motívumai a XIX-XX. században. (Religious wars, religious motives of wars in the XIX-XX. century.)

12.5. Vallásháborúk, a háborúk vallási motívumai napjainkban. (Religious

wars, religious motives of wars today.)

12.6. Az igazságos háború tanának megjelenési formái a judaizmusban. (Forms of the theory of just war in Judaism.)

12.7. Az igazságos háború tanának megjelenési formái a kereszténységben. (Forms of the theory of just war in Christianity.)

12.8. Az igazságos háború tanának megjelenési formái az iszlámban. (Forms of the theory of just war in Islam.)

12.9. A vallási szélsőségek megjelenési formái, a vallási alapú terrorizmus. (Forms of religious extremism, religious terrorism.)

12.10. A vallási kisebbségek helyzete, üldözések. (Situation of religious minorities, persecution.)

12.11. A regionális biztonság vallási aspektusai – Afrika. (Religious aspects of regional security – Africa.)

12.12. A regionális biztonság vallási aspektusai – Ázsia. (Religious Aspects of Regional Security – Asia)

12.13. Wargame lejátszása (Playing a wargame)

12.14. Wargame lejátszása (Playing a wargame)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatóknak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív csoportmunka.

A Wargame-ben való részvétel

Az évközi jegy 100 %-át az aktív órai munka, a szemináriumokon és a wargame-ben való részvétel adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Monica Duffy – Philpott, Daniel – Shah, Timothy Samuel: God's Century – Resurgent Religion and Global Politics. W. W. Norton & Company, New York, 2011.
2. Edited by Jeffrey Haynes: Religion and Politics in Europe, the Middle East and North Africa. Routledge, London and New York, 2010.
3. Jeffrey Haynes: Religious Transnational Actors and Soft Power. Routledge, London and New York, 2012

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Roger Crowley, 1453: The Holy War for Constantinople and the Clash of Islam and the West, Hyperion, ISBN 9781401305581, 2013.
2. Reuven Firestone, Holy War in Judaism: The Fall and Rise of a Controversial Idea, Oxford University Press, ISBN 9780199860302, 2012.
3. Sohail H. Hashmi, Just Wars, Holy Wars, and Jihads: Christian, Jewish, and Muslim Encounters and Exchanges, Oxford University Press, ISBN 9780199755035, 2012. Berényi György, Csizmazia Gábor, Kaló József, Mártonffy Balázs: Az amerikai evangéliumi mozgalom. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, ISBN 9789635318025, 2023.

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Kaló József
egyetemi docens
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA11
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A fegyveres erő alkalmazása a 21. században
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** The Use of Armed Forces in the 21st century
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitika alap- és mesterképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Kaló József, egyetemi docens, PhD.
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 4 SZ + 10 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 óra
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: a félév alatt 14 alkalom tantermi (vagy oktatási céllal kiválasztott más helyszínű) óra. A Kreatív Tanulás követelményeinek megfelelően a kurzus tartalmaz egy válságszimulációt és/vagy egy wargame-et is.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):**

A kurzus elsődleges célja, hogy átfogó képes nyújtson a fegyveres erő megváltozott feladatrendszeréről és a 21. században bekövetkezett változások háttéréről. A téma jobb megértése érdekében a hallgató esetpéldákon keresztül is betekintést kap a korszak fegyveres konfliktusainak háttérébe. A konfliktusok és az általános trendek bemutatása mellett a kurzus alatt kiemelt figyelmet fordítunk az új évszázad olyan meghatározó kérdéseire, mint a világrend átalakulása, a technológiai fejlődés várható hatásai vagy a hadviselés jövője.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to give the student a comprehensive view of the armed forces and the main trends concerning the changes occurred in the 21st century. He or she acquires more insights through case studies to better understand the factors behind the armed conflicts of the era. Beyond the generic trends and conflicts the subject pays particular attention to the 21st century decisive questions such as the transformation of the world order, the technological development or the future of warfare
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

A tantárgy elsajátításával a hallgató képes lesz a 21. századi konfliktusok és a fegyveres erő alkalmazásának átfogó szemszögből történő elemzésére és

értékelésére. Emellett az órákon való aktív részvétellel és az esettanulmányokra épülő kiselőadások segítségével a hallgató szakmai, kommunikációs és elemző képességei is fejlődnek. Megérti a gyakorlatban a nemzetközi politika, a nemzeti érdekérvényesítés, a válságkezelés és a katonai erő alkalmazásának bonyolult összefüggéseit

Képességei:

A hallgató képessé válik önálló és független részfeladatok megoldására, tudása gyakorlati alkalmazására nemzetközi katonai konfliktusok feldolgozása során. Javul értékelő-elemző és prezentációs képessége, a nemzetközi és regionális biztonság összefüggéseinek átlátó képessége. Gyakorlati tapasztalatot és élményeket szerez a különböző régiók háborúiról és katonai konfliktusairól. Megérti a nemzetközi biztonsági szervezetek lehetőségeit a válságban.

Attitűdje:

A hallgató elsajátítja az önálló munkavégzést a szakmai szabályok figyelembevételével. Megtanulja az események körültekintő feldolgozásának módszertanát, a helyzet kritikus szakmai értékelését, a kitűzött célok határidőre történő elérését. Nyitott a szakmai ismeretei folyamatos bővítésére, önálló tanulásra és önfejlesztésre a külföldi szakirodalom alapján, angol nyelven.

Autonómiája és felelőssége:

A diák megérti a körülötte lévő világ változásait, megtanulja az elmélet és a gyakorlati történések állandó ütköztetését. Megfelelő nemzetközi politikai és katonai ismeretekre tesz szert, kialakul helyzetértékelő képessége, felkészül önálló elemzések készítésére, felelős vitára, illetve válságkezelési csoportban gyakorlati feladat végrehajtására. Megtanulja a felelősségvállalást a csoportmunkában, kész vezető szerepet vállalni és tiszteli a határidőket.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

By mastering the course, the student is able to analyze and evaluate 21st century conflicts and the use of armed force from a comprehensive perspective. In addition, with the active participation in classes and case studies, the student's professional, communication and analytical skills are also developing. He /she understands the complex interrelationships between international politics, national advocacy, crisis management, and the use of military force in practice.

Capabilities:

The student becomes able to solve independent subtasks, to apply his knowledge in practice during the processing of international military conflicts. He / she improves its ability to evaluate, analyze and present security problems in the context of international and regional security. The student gains hands-on experience of wars and military conflicts in different regions. He / she understands the potential of international security organizations in a crisis

Attitude:

The student acquires independent work taking into account professional rules. He learns the methodology to carefully process events, to evaluate situations in critical way, to set the achievable goals on time. He /she is open to the continuous expansion of his professional knowledge, independent learning and self-development based on foreign literature, in English.

Autonomy and responsibility:

The student understands the changes in the world and learns the constant collision of theory and practice. He / she acquires appropriate international political and military knowledge, is able to assess the situation in a complex way, prepares for independent analysis, responsible discussion and practical tasks in a crisis

management team. He / she learns to take responsibility in teamwork, and is ready to take the lead and respects deadlines.

11. Előtanulmányi követelmények: nincsenek

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Az átalakuló biztonsági környezet és az új típusú kihívások hatása a fegyveres erő alkalmazására (Changing Environment and the New Security Challenges, and their impact on the Use of Force)

12.2. Napjaink műveleti környezete: értékelési szempontok harcászati, hadműveleti, stratégiai szinten (Today's operational environment: evaluation aspects at the tactical, operational and strategic levels)

12.3. Esettanulmány I. (NATO) (Case Study I. NATO)

12.4. Szeminárium: NATO műveletek (Seminar: NATO Operations)

12.5. Nemzetközi katonai konfliktusok – nagyhatalmi állami szereplők katonai erőinek értékelése (International Military Conflicts – Assessing Military Capabilities of Great Powers)

12.6. Nemzetközi katonai konfliktusok – erőszakos extrém szervezetek katonai képességei (ISIS, Al-Kaida) (International Military Conflicts – Assessing Military Capabilities of Extreme Violent Organizations)

12.7. Nemzetközi katonai konfliktusok - nemzetközi biztonsági szervezetek (ENSZ, NATO, EU, EBESZ) International Military Conflicts – International Security Organizations (UN, NATO, EU, OSCE)

12.8. Szeminárium: katonai konfliktusok szereplői (Seminar: Actors of Military Conflicts)

12.9. Esettanulmány I. (Közél- Kelet) Case Study I. (Middle East)

12.10. Esettanulmány II. (Ukrajna) Case Study II. (Ukraine)

12.11. Új haditechnikai eszközök a katonai konfliktusokban (Using New Military Weapons in the Military Conflicts)

12.12. Wargame lejátszása (Playing a wargame)

12.13. Wargame lejátszása (Playing a wargame)

12.14. Wargame lejátszása (Playing a wargame)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

1. Folyamatos, aktív szemináriumi csoportmunka.
2. A Wargame-ben való részvétel

3. Az évközi jegy 100 %-át az aktív órai munka, a szemináriumokon és a wargame-ben való részvétel adja.

Az értékelés a következő módon történik: 60 %-tól elégséges, 70 %-tól közepes, 80-tól % jó, 90 %-tól jeles.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A tanórák legalább 70%-án való részvétel.

16.2. Az értékelés: Az évközi értékelés megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a 15. pontban részletezett feladatok teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Keegan, J.: A hadviselés története. Corvina, Budapest, 2002. ISBN 9631351998
2. Resperger István – Kiss Álmos Péter – Somkuti Bálint: Aszimmetrikus hadviselés a modern korban. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2013. ISBN 9789633275924
3. Szenes Zoltán: Katonai biztonság napjainkban. Új fenyegetések, új háborúk, új elméletek. In: Biztonsági kihívások a 21. században (Szerk: Finszter Géza, Sabjanics István). NKE Dialóg Kiadó, 2017. 69 - 104.o.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Szilágyi István: Geopolitika. Publikon Kiadó, Pécs, 2013. ISBN 9786155001741
2. Liddel Hart, Basil H.: Stratégia. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2002. ISBN 9630772434
3. Haig Zsolt – Várhegyi István: Hadviselés az információs hadszíntéren. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 9633273919
4. Szálkai Kinga, Baranyi Tamás Péter, Szarka E. Luca: Biztonságpolitikai Corvinák. AJTK, 2019. ISBN 978-615 – 5559- 51-8

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Kaló József
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HNBTTBA21

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Dél-Amerika a 21. században – társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok

3. A tantárgy megnevezése (angolul): South America in the 21st century – social, economic and political challenges

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják): Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai alapszak, HHK és ÁNTK BA szintű szabadon választható tárgy

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Szenté-Varga Mónika, PhD, habilitált egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 8 (0 EA + 8 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2 (0 EA + 2 GY)

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: egyéni, páros és csoportos feladatok órán; kvíz; tudásfelmérő csapatverseny (Trivia alapján), kiselőadások. 1 alkalom meghívott előadó vagy egyetemi rendezvény.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul): A kurzus célja, hogy a hallgatók Dél-Amerikával kapcsolatos földrajzi, gazdasági és társadalmi és történeti ismereteit elmélyítse, ésnfelhívja a figyelmet a régió illetve a régió egyes országainak biztonsági kihívásaira. Hetente két személy, nők és férfiak; politikusok, katonatisztek, művészek kerülnek bemutatásra. Az életrajzokon keresztül egy-egy ország elevenedik meg, s ismerkedhetnek meg vele mélyebben a diákok. Az országismertetéseket az oktató, az életrajzokat a hallgatók készítik. Az órák interaktívak.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The course objective is to deepen the knowlege of students with respect to South America, especially in the fields of geography, economy,society and history, and to call the attention to the security challenges of the region as well as of particular states within the region. Countries are examined with the help of biographies. Every week two people (men and women; politicians, military officers, artists) are portrayed. Each class includes a country analysis prepared by the teacher and two biographies presented by the students and moderated by the teacher. Classes are interactive.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri más kulturális és politikai régiók karakterét, az ott található országokról magas szintű tudással, továbbá interkulturális ismeretekkel bír. Tájékozott a 20-21. századi legjelentősebb dél-amerikai konfliktusok és válságok összefüggésrendszerében.

Képességei:

A hallgató képes az amerikai kontinens 20-21. századi társadalmi és politikai folyamataival kapcsolatos hazai és külföldi társadalomtudományi források feltárására és feldolgozására. A hallgató képes a megszerzett interdiszciplináris ismeretek birtokában egy adott amerikai regionális konfliktus elemzésére.

Attitűdje:

Nyitott és toleráns más társadalmi csoportok a nézeteivel, gondolkodási formáival és életmódjával szemben.

Autonómiája és felelőssége:

Felelősen vállalja a társadalmi fórumok résztvevői számára szaktudományos ismereteinek közérthető átadását.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Students are familiar with the characteristics of other cultural and political regions, can demonstrate high-level knowledge about the countries in question, and possess related intercultural skills. They have a thorough knowledge of the relational system of the most significant South American regional conflicts and crises of the 20th and 21st centuries.

Capabilities:

Students are capable of examining and analyzing domestic and foreign sources in social sciences related to 20-21st-century social and political processes on the American continent, as well as of the practical application of the conclusions drawn their professional work. They can analyse a given American regional conflict or crisis with the acquired interdisciplinary knowledge.

Attitude:

The attitude of students is characterized by openness and tolerance to the views, mental attitude and lifestyle of people belonging to other social groups.

Autonomy and responsibility:

They undertake responsibly to present their professional knowledge to the participants of social forums in an easily understandable way.

11. Előtanulmányi követelmények: -**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Latin-Amerika kutatások Magyarországon, források és szakirodalom (Investigation on Latin America, sources and academic literature. Latin America Studies in Hungary)

12.2. Chile – Michelle Bachelet és Sebastián Piñera (Michelle Bachelet and Sebastián Piñera)

12.3. Peru – Alberto Fujimori és Mario Vargas Llosa (Peru – Alberto Fujimori and Mario Vargas Llosa)

12.4. Bolívia – Evo Morales és Luis Arce (Bolivia – Evo Morales and Luis Arce)

12.5. Ecuador –Rafael Correa és Lenín Moreno (Ecuador –Rafael Correa and Lenín Moreno)

12.6. Kolumbia – Gabriel García Márquez és Fernando Botero (Colombia – Gabriel García Márquez and Fernando Botero)

12.7. Venezuela –Hugo Chávez és Nicolás Maduro (Venezuela –Hugo Chávez and Nicolás Maduro)

12.8. Argentína – Juan Domingo Perón és Néstor Kirchner (Argentina – Juan Domingo Perón and Néstor Kirchner)

12.9. Argentína – Evita Perón és Diego Maradona (Argentina – Evita Perón and Diego Maradona)

12.10. Paraguay – Alfredo Stroessner és Fernando Lugo (Paraguay – Alfredo Stroessner and Fernando Lugo)

12.11. Uruguay – José Mujica és Luis Lacalle Pou (Uruguay - José Mujica and Luis Lacalle Pou)

12.12. Brazília / Uruguay – Luiz Inácio Lula da Silva és Jair Bolsonaro (Brazil – Luiz Inácio Lula da Silva and Jair Bolsonaro)

12.13. Zárthelyi dolgozat (In-class test)

12.14. Értékelés és lehetőség zárthelyi dolgozat pótlására, javítására, csoport által választott aktuális dél-amerikai téma megvitatása (Evaluation, topic chosen by the group, and in-class test for those who missed the first opportunity)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi, vagy tavaszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A foglalkozások 50%-án kötelező a részvétel. Hiányzás esetén a feladatok pótlása a tárgyfelelőssel egyeztetve történik.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: Nappali tagozaton: kiselőadás és zárthelyi dolgozat (lásd aláírás és értékelés megszerzésének pontos feltételei). Levelező tagozaton: kiselőadás és házi dolgozat (lásd aláírás és értékelés megszerzésének pontos feltételei).

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Mindkét munkarendben: 10-15 perces szóbeli előadás egy választott dél-amerikai személyiségről. A téma kiválasztása az első órán történik, az előadás konkrét időpontja pedig a tantárgyi program alapján kerül kijelölésre, szintén a szemeszter elején. Az értékelés szempontjai: felhasznált források, az előadás szakmai tartalma, előadásmód.

16.2. Az értékelés: Nappali munkarendben: Zárthelyi dolgozat a tanórák anyaga és a kötelező olvasmányok alapján. Értékelés: 60% alatt: elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89%: jó és 90% vagy 90% felett: jeles. A zárthelyi dolgozat időpontja a szorgalmi időszak utolsó előtti hete. Pótlásra az utolsó héten van lehetőség. Levelező munkarendben: házi dolgozat a tanórák anyaga és a kötelező olvasmányok alapján. 6000 - 8000 karakter terjedelmű, hivatkozási apparátussal és bibliográfiával rendelkező, koherens, jól-strukturált, tudományos munkáknak megfelelő stílusban íródott művek kerüljenek beadásra. A plagizálás automatikus bukás. Értékelés: 60% alatt: elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89%: jó és 90% vagy 90% felett: jeles. Leadási határidő: egy hónappal a szorgalmi időszak vége előtt.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bács Zoltán György – Hegedűs Barbara – Racs Marianna Katalin – Soltész Béla – Szente-Varga Mónika (2019): Dél-Amerika a 21. században – társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok. Budapest, Dialóg Campus. ISBN: 978-963-531-110-1
2. Soltész Béla (2016): Hátizsákkal Brazíliában. Budapest, Európa. ISBN: 978-963-405-404-7

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Anderle Ádám (1989): Nemzettudat és kontinentalizmus Latin-Amerikában a XIX. és a XX: században. Budapest, Kossuth. ISBN: 9630933683
2. Horváth Gyula – Anderle Ádám (2001): Perón – Che Guevara. Szeged, Pannonica. ISBN: 9639252077
3. Szilágyi Ágnes Judit (2004): Távolodás Európától (Nemzetépítés és kultúrpolitika Brazíliában az Estado Novo idején). Budapest, Áger Bt. ISBN: 9632144201
Budapest, 2020.05.07.

2023.10.30.

Dr. Sente-Varga Mónika, PhD

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA22
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Spanyolország: Kultúra, történelem és integráció
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Spain: Culture, History and Integration
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai alapszak, HHK és ÁNTK BA szintű szabadon választható tárgy
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Szenté-Varga Mónika, PhD, habilitált egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8 (0 EA + 8 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 (0 EA + 2 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: egyéni, páros és csoportos feladatok órán; kvíz; tudásfelmérő csapatverseny (Trivia alapján), kiselőadások. 1 alkalom meghívott előadó vagy egyetemi rendezvény.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A kurzus két nagy egységre oszlik: Az első, rövidebb, a történelmi, kulturális kontextust mutatja be. Az Ibériai-félsziget Európa erkélye, mely nyitott a tengerek felé, s ahova a történelem során számos nép érkezett, hozzájárulva a terület etnikai és kulturális sokszínűségéhez (kelták, ibérek, rómaiak, vizigótok, mórok stb.). Kiemelt téma az arany század és ezüstkor tudományos és kulturális vívmányai. A földrajzi és történelmi alapozás után a kurzus második, hosszabb, része a 20.-21. századi politikai és társadalmi változásokat elemzi. Magában foglalja a polgárháborút, a Franco-diktatúra, a demokratikus átmenet időszakát és az aktuális állapotokat. Kiemelt témaként szerepelnek a spanyolországi kisebbségek (katalánok, baszkok és bevándorlók), továbbá a ki- és bevándorlás.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:
Spanyolországról, az ország politikai és társadalmi helyzetéről magas szintű tudással bír. Tájékozott a 20-21. századi spanyol bel- és külpolitikai folyamatokról.

Képességei:
A hallgató képes a megszerzett ismeretek birtokában egy adott spanyolországi esemény tudományos igényű elemzésére.

Attitűdje:
Nyitott és toleráns más társadalmi csoportok a nézeteivel, gondolkodási formáival és életmódjával szemben.

Autonómiája és felelőssége:
Felelősen vállalja a társadalmi fórumok résztvevői számára szaktudományos ismereteinek közérthető átadását.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Students have a high level of knowledge on Spain, in particular on the political and social situation of the country. They are well-informed on Spanish domestic and foreign policies of the 20th and 21st centuries.

Capabilities:

On the basis of course material, students will be able to carry out the scientific analysis of a given Spanish event,

Attitude: The attitude of students is characterized by openness and tolerance to the views, mental attitude and lifestyle of people belonging to other social groups.

Autonomy and responsibility:

They undertake responsibly to present their professional knowledge to the participants of social forums in an easily understandable way.

11. Előtanulmányi kötelezettségek: -**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Földrajzi és történeti bevezetés (Geographical and historic introduction)

12.2. Hispánia a 15. századig - keltibérek, rómaiak, vizigótok és mórok (Hispania until the 15th century – Celtiberians, Romans, Visigoths and Moors)

12.3. A spanyol 'arany század'. Tudomány és kultúra (Spanish Golden Age. Science and Culture)

12.4. Az ezüstkor művészete (Art of the Silver Age)

12.5. Spanyol polgárháború (Spanish Civil War)

12.6. A Franco diktatúra (Franco dictatorship)

12.7. Demokratikus átmenet (Democratic transition). Spanyolország az európai integrációban (Spain in the process of European integration)

12.8. Katalánok, baszkok, gallegók (Catalans, Basques and Gallegos)

12.9. Migrációs trendek: bevándorlás és kivándorlás (Migration trends: immigration and emigration). Enklávék és exklávék: Gibraltár, Ceuta és Melilla (Enclaves and exclaves: Gibraltar, Ceuta and Melilla)

12.10. Spanyolország a 21. században (Spain in the 21st century)

12.11. Spanyol-magyar kapcsolatok (Spanish-Hungarian relations) 1.

12.12. Spanyol-magyar kapcsolatok (Spanish-Hungarian relations) 2.

12.13. Meghívott előadó v. kapcsolódó egyetemi rendezvény

12.14. Összefoglalás, vetélkedő (Summary and quiz game)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi, vagy tavaszi félév**14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:** A foglalkozások 50%-án kötelező a részvétel. Hiányzás esetén a feladatok pótlása a tárgyfelelőssel egyeztetve történik.**15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** kiselőadás és házi feladat.**16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:**

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Mindkét munkarendben: legalább 1 db 10 perces szóbeli előadás egy választott témakörből. A téma kiválasztása az első órán történik, az előadás konkrét időpontja pedig a tantárgyi program alapján kerül kijelölésre, szintén a szemeszter elején. Az értékelés szempontjai: felhasznált források, az előadás szakmai tartalma, előadásmód.

16.2. Az értékelés:

Nappali munkarendben: 2 db 10 perces szóbeli előadás választott témakörökből és 1db otthoni feladat (nem esszé) vagy 1db előadás és 2 db otthoni feladat – létszámtól függően. A 3 részjegyből a két legjobb átlaga számít. Értékelés: 60% alatt: elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89%: jó és 90% vagy 90% felett: jeles.

Levelező munkarendben: Az értékelés alapja a kiselőadás (33%) és a házi dolgozat (esszé) a tanórak anyaga és a kötelező olvasmányok alapján (67%). Az esszé 6000 - 8000 karakter terjedelmű, hivatkozási apparátussal és bibliográfiával rendelkező, koherens, jól-strukturált, tudományos munkáknak megfelelő stílusban íródott művek kerüljenek beadásra. A plagizálás automatikus bukás. Értékelés: 60% alatt: elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89%: jó és 90% vagy 90% felett: jeles. Leadási határidő: egy hónappal a szorgalmi időszak vége előtt.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék (magyarul):

17.1. Kötelező irodalom:

1. Anderle Ádám (1999): Spanyolország története. Budapest, Pannonica. ISBN: 9638469915
2. Capa, Robert (2006): Kissé elmosódva. Emlékeim a háborúból. Budapest, Park Kiadó. ISBN: 9789635308446
3. Molnár Anna – Szente-Varga Mónika (2020). Europeanised or Sovereignist Approach to Tackle Irregular Migration in Southern Europe, International journal of Euro-Mediterranean Studies 13(1), 77-107.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. García de Cortázar, Fernando – González Vega, José Manuel (2005): Spanyolország története. Budapest, Osiris. ISBN: 9633897955
2. Szente-Varga Mónika (2013): Gibraltar in the sixties: British, Spanish and local interests on the Rock, Études Sur la Région Méditerranéenne – Méditerrané Tanulmányok, XXII, Szeged, pp. 37-44. ISSN: 0238-8308
3. Tálás Péter – Szente-Varga Mónika (2017): A 2017. augusztusi spanyolországi terrortámadásokról, Stratégiai Védelmi Kutató Központ (Elemzések), XVIII, pp. 1-7. ISSN: 2063-4854

2023.11.02.

Dr. Szente-Varga Mónika, PhD

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA23
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Az Andok régió és Magyarország kapcsolatai – metszéspontban a kábítószer és a terrorizmus
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Connections between the Andean countries and Hungary – At the Intersection of Drugs and Terrorism
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai alapszak, HHK és ÁNTK BA szintű szabadon választható tárgy
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Szenté-Varga Mónika, PhD, habilitált egyetemi docens
- 8. A tanórak száma és típusa**
  - 8.1. össz óraszám/félév:**
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)**
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8 (0 EA + 8 GY)
  - 8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2 (0 EA + 2 GY)**
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: egyéni, páros és csoportos feladatok órán; kvíz; tudásfelmérő csapatverseny (Trivia alapján), kiselőadások. 1 alkalom meghívott előadó vagy egyetemi rendezvény.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A kurzus célja, hogy a hallgatók ismereteit elmélyítse az Andok-régió biztonsági kihívásaival kapcsolatban. Olyan diákoknak ajánlott, akik jártak már Dél-Amerika vagy Latin-Amerika kurzusra, és/vagy különösen érdeklik őket a latin-amerikai bűnszervezetek és bűnözők. A kurzus sajátossága, hogy az Andok-térséghez kötődő kábítószer-bűnözést és terrorizmust a regionális nézőpont mellett magyar perspektívából is bemutatja, olyan események és személyek révén, amelyek / akik magyar vonatkozásokkal bírtak. Ilyen például Enrique Parejo González, Kolumbia magyarországi nagykövete ellen elkövetett sikertelen 1987-es merénylet Budapesten. A kurzus nagyjából ötven évet ölel fel, a hetvenes évek közepétől a 2020-as évekig bezárólag. A konkrét témák a heti bontásban találhatóak.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The aim of the course is to deepen students' knowledge on the security challenges of the Andean region. It is recommended for students who have already taken a South America or Latin America course and / or are particularly interested in Latin American criminal organizations and criminals. The peculiarity of the course is that it presents drug crime and terrorism related to the Andean region from a regional approach as well as from a Hungarian perspective, through events and people with Hungarian implications. An example is the failed 1987 assassination in Budapest of Enrique Parejo González, Colombia's ambassador to Hungary. The course spans roughly fifty years, from the

mid-1970s to the 2020s. Concrete topics can be found in the weekly schedule of the curriculum.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri más kulturális és politikai régiók karakterét, az ott található országokról magas szintű tudással, továbbá interkulturális ismeretekkel bír. Tájékozott a 20-21. századi legjelentősebb dél-amerikai válságok összefüggésrendszerében, különös tekintettel az Andok térségre. Tisztában van a dél-amerikai biztonsági kihívások magyar vonatkozásaival.

Képességei:

A hallgató képes az amerikai kontinens 20-21. századi társadalmi és politikai folyamataival kapcsolatos hazai és külföldi társadalomtudományi források feltárására és feldolgozására. A hallgató képes a megszerzett interdiszciplináris ismeretek birtokában egy adott dél-amerikai esemény elemzésére, biztonságpolitikai szempontból.

Attitűdje:

Nyitott és toleráns más társadalmi csoportok a nézeteivel, gondolkodási formáival és életmódjával szemben.

Autonómiája és felelőssége:

Felelősen vállalja a társadalmi fórumok résztvevői számára szaktudományos ismereteinek közérthető átadását.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Students are familiar with the characteristics of other cultural and political regions, can demonstrate high-level knowledge about the countries in question, and possess related intercultural skills. They have a thorough knowledge of the relational system of the most significant South American crises of the 20th and 21st centuries. In particular with respect to the region of the Andes. Students are aware of Hungarian connections to South American security challenges.

Capabilities:

Students are capable of examining and analyzing domestic and foreign sources in social sciences related to 20-21st-century social and political processes on the American continent, as well as of the practical application of the conclusions drawn their professional work. They can analyse a given South American event, from a defense policy approach.

Attitude:

The attitude of students is characterized by openness and tolerance to the views, mental attitude and lifestyle of people belonging to other social groups.

Autonomy and responsibility:

They undertake responsibly to present their professional knowledge to the participants of social forums in an easily understandable way.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Latin-Amerika: Bevezetés - földrajzi és történelmi aspektusok, aktuális társadalmi, politikai és gazdasági helyzet -. Források (Latin America: An Introduction – geographical and historic aspects, current societal, political and economic situation - . Sources for investigations.

- 12.2.** Kábítószer-előállítás és kábítószerkereskedelem. A kábítószer-bűnözés elleni fellépés Latin-Amerikában (Drug production and smuggling. Fighting drug crime in Latin America)
- 12.3.** Kolumbia a 2020-as években (Colombia in the 2020s)
- 12.4.** Kolumbia kolumbiai szemmel – meghívott előadó(k) személyes és / vagy online formában (Colombia with the eyes of Colombians – invited speakers (in a personal and / or online form)
- 12.5.** Kolumbia az 1980-as években - kiemelt események: Lara Bonilla igazságügyminiszter meggyilkolása, az Igazságügyi Palota ostroma, Avianca gép felrobbantása, DAS épület elleni bombatámadás) (Colombia in the 1980s - highlighted events: assassination of the minister of justice, Lara Bonilla; siege of the Palace of Justice; Avianca flight bombing; bombing of the DAS building)
- 12.6.** Kolumbia magyarországi nagykövete elleni merénylet, 1987 (Assassination attempt on the Ambassador of Colombia in Hungary, 1987)
- 12.7.** A merénylet után – nyomozás (After the assassination attempt – police investigation)
- 12.9.** Ilich Ramírez Sánchez, alias Carlos, a sakál (OPEC-ostrom, Bécs, 1975; magyarországi tartózkodás) (Ilich Ramírez Sánchez, alias Carlos, the Jackal (OPEC siege, Vienna, 1975; stay in Hungary in the 1980s)
- 12.10.** Részletek a Chico c. filmből (Excerpts from the film Chico)
- 12.11.** Bolívia a 21. század első évtizedében (Bolivia in the first decade of the 21st century)
- 12.12.** Eduardo Rózsa Flores - Magyarországon és Bolíviában (Eduardo Rózsa Flores – in Hungary and Bolivia)
- 12.13.** A Latin-Amerika kép alakulása Magyarországon (Evolution of the Image of Latin America in Hungary)
- 12.14.** Aktuális hírek Latin-Amerikáról. A kurzus lezárása és értékelése (Current news on Latin America. Course evaluation.)
- 13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése:** őszi, vagy tavaszi félév
- 14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:** A foglalkozások 50%-án kötelező a részvétel. Hiányzás esetén a feladatok pótlása a tárgyfelelőssel egyeztetve történik.
- 15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** Nappali tagozaton: kiselőadás és zárhelyi dolgozat (lásd aláírás és értékelés megszerzésének pontos feltételei). Levelező tagozaton: kiselőadás és házi dolgozat (lásd aláírás és értékelés megszerzésének pontos feltételei).
- 16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:**
- 16.1.** Az aláírás megszerzésének feltételei: Mindkét munkarendben: legalább 1 db 10 perces szóbeli előadás egy választott témakörből. A téma kiválasztása az első órán történik, az előadás konkrét időpontja pedig a tantárgyi program alapján kerül kijelölésre, szintén a szemeszter elején. Az értékelés szempontjai: felhasznált források, az előadás szakmai tartalma, előadásmód.
- 16.2.** Az értékelés:
- Nappali munkarendben: 2 db 10 perces szóbeli előadás választott témakörökből és 1db otthoni feladat (nem esszé) vagy 1db előadás és 2 db otthoni feladat – létszámtól függően. A 3 részjegyből a két legjobb átlaga számít. Értékelés: 60% alatt: elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89%: jó és 90% vagy 90% felett: jeles.

Levelező munkarendben: Az értékelés alapja a kiselőadás (33%) és a házi dolgozat (esszé) a tanórák anyaga és a kötelező olvasmányok alapján (67%). Az esszé 6000 - 8000 karakter terjedelmű, hivatkozási apparátussal és bibliográfiával rendelkező, koherens, jól-strukturált, tudományos munkáknak megfelelő stílusban íródott művek kerüljenek beadásra. A plagizálás automatikus bukás. Értékelés: 60% alatt: elégtelen, 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes, 80-89%: jó és 90% vagy 90% felett: jeles. Leadási határidő: egy hónappal a szorgalmi időszak vége előtt.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bács Zoltán György – Hegedűs Barbara – Racs Marianna Katalin – Soltész Béla – Szente-Varga Mónika (2019): Dél-Amerika a 21. században – társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok. Budapest, Dialóg Campus. ISBN: 978-963-531-110-1
2. Orbán-Schwarzkopf Balázs (2017): Merénylet a kolumbiai nagykövet ellen, *Betekintő* 11(3), 1-13.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Skidmore, Thomas E. - Smith, Peter H. – Green James N. (2018): *Modern Latin America*. Oxford, Oxford University Press. ISBN: 9780190674656, Kolumbia, Bolívia és Peru fejezetek
2. Hornyák Veronika (2021): Magyar–kolumbiai kapcsolatok: diplomáciatörténeti elemzés, *Nemzet és Biztonság*, 14(1), 110-123.

2023.11.02.

Dr. Szente-Varga Mónika, PhD

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HKKVKA20
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Katonaszociológia
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Military Sociology
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):**
Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési (BA) szak,
Nemzetközi igazgatási alapképzési (BA) szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:**
NKE HHK, Katonai Vezetéstudományi és Közismereti Tanszék,
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Prof. Dr. Kiss Zoltán László ezredes, egyetemi tanár
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 kontakt tanóra (14 EA + 14 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: vegyes tanulási program (blended learning) és kooperatív csoportmunka. A félév alatt a nappali képzésben 12 alkalommal tantermi (vagy oktatási céllal kiválasztott más helyszínű) órára kerül sor; egy alkalommal egy egyetemi rendezvényen vesznek részt a hallgatók; egy alkalommal pedig egy MH szakmai szervezet (Magyar Honvédség Kiber- és Információs Műveleti Központ) meglátogatására kerül sor.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma:**

A tantárgy szakmai tartalma magyarul:

A katonaszociológia, fejlődése, vizsgálati irányai és kutatási módszertana. A katonai szervezetek szociológiai jellemzői, belső működési mechanizmusuk. Értékek, értékrendszerek, katonai értékek. A katonai szocializáció és intézményrendszere, a szervezeti kultúra jelentősége és változásai. A Magyar Honvédség szociális struktúrája. Konfliktusok a katonai szervezetben. A hivatásos katonai pálya presztízse. A normák szerepe a katonai szervezetben. A katonai hivatás és változásai. Empirikus kutatások a NATO- és EU-tagországok haderőiben és a Magyar Honvédségben.

A tantárgy szakmai tartalma angolul (Course Description /in English/):

Development, directions of investigation, and research methodology in military sociology. Sociological characteristics of military organizations; their internal operational mechanisms. Values, value systems, military values. Military socialization and its institutional system; significance and changes in military organizational culture. Social structure of the Hungarian Defense Forces. Conflicts in the military organization. The prestige of the professional military career. The role of norms in the military organizations. The military profession and its changes. Empirical research in the armed forces of the NATO and EU member states - and the Hungarian Defense Forces.
- 10. Elérendő kompetenciák:**

Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a katonaszociológia elméleti és empirikus kutatási eredményeit, s azok alkalmazási lehetőségeit a haderő, mint szervezet, társadalmi intézmény és társadalmi csoport megértése és az azzal biztonság- és védelempolitikai szakterületen dolgozó szakemberként való együttműködés érdekében;

Ismeri a magyar biztonság- és védelempolitikát meghatározó alapvető nemzetközi politikai, gazdasági, társadalmi és katonai folyamatokat, tényezőket, trendeket, valamint az ezek értelmezéséhez szükséges főbb elméleti iskolákat.

Átfogóan ismeri a haderők fejlődésének és fejlesztésének stratégiai kérdéseit, a védelmi szféra, a védelmi tervezés és a haderőfejlesztés jellemzőit és viszonyrendszerét, továbbá a honvédelmi tárca, a NATO és az Európai Unió védelmi tervezési rendszerét és összefüggéseit.

Ismeri a biztonság- és védelempolitika és a védelmi igazgatás kialakításához szükséges elemző és értékelő módszereket, rendszereket, szoftvereket; rendelkezik korszerű számítástechnikai és adatelemzési ismeretekkel.

Képességei:

Képes vizsgálni, elemezni és értékelni a haderőn belül megfigyelhető csoport- ill. szervezeti szintű emberi viselkedési megnyilvánulásokat és társadalmi jelenségeket mind békeidőszakban, mind különleges jogrend szerinti időszakban, itthon és külföldön egyaránt

Képes a nemzetközi tagságokból, partnerkapcsolatokból, egyéb szervezeti kapcsolatokból következő honvédelmi köteleességek, feladatok, folyamatok értelmezésére, ezek beépítésére a biztonság- és védelempolitikai szervezetek döntési folyamataiba.

Képes megérteni és alkalmazni a szakterminológiát magyarul és angolul is.

Képes idegen nyelvű szakirodalom olvasására, feldolgozására.

Képes alkalmazni az általa megismert tudományos alapelveket a haderő társadalmi jellemzőinek megértéséhez; a társadalmi erőszakkal, a háborúval és a haderővel kapcsolatos társadalomtudományi információk elemzése és értékelése kapcsán; és a szociológiai ismeretek felhasználásával képes támogatni a szakpolitikai döntéshozatalt és végrehajtást.

Felkészült arra, hogy későbbi biztonság- és védelempolitikai, illetve nemzetközi igazgatási szakmai beosztotti és vezetői tevékenysége, munkavégzése során képes legyen a rendelkezésre álló elemzési elvek és módszerek hatékony alkalmazására.

Attitűdje:

Érzékeny és nyitott a szakterületi problémákra, szemléletét áthatja a problémamegoldó képesség és az innovatív gondolkodás.

Nyitott a szakterületén zajló szakmai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.

Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.

Nyitott a képesítésével, végzettségével, szakterületével kapcsolatos szakmai, fejlesztési eredmények megismerésére, befogadására, és törekszik saját szakmai tudásának megosztására.

Érdeklődő a szakterülettel összefüggő új módszerek és eszközök iránt.

Széleskörű felkészültsége elősegíti a változó feladatkörhöz és munkateherhez való alkalmazkodását, akár hazai, akár nemzetközi, multikulturális közegben.

Autonómiája és felelőssége:

Legjobb tudása szerint, elkötelezetten szolgálja és képviseli az állam, a biztonsági szektor és a védelmi szektor szervezeti, valamint saját szolgálati ill. munkahelye céljait, feladatait és érdekeit.

Beosztásából adódó önállósággal végzi az általános és speciális szakmai kérdések

végiggondolását és adott tényezők és körülmények alapján történő kidolgozását, amely során széles látókörére, általános és szakmai műveltségére, valamint problémafelismerő és -megoldó készségére támaszkodik.

Elérendő kompetenciák (angolul) / (Competences - English):

At the end of this course the students, as specialist in the field of security and defense policy, will have the following competences and knowledge elements:

Knowledge:

know the theoretical and empirical research results of military sociology and their applications for understanding and cooperating with the military as an organization, social institution and social group,

familiar with the main theoretical schools and basic international political, economic, social and military processes, factors, trends determining the security and defense policy and the necessary for their interpretation;

have comprehensive knowledge of strategic issues in the development of the modern armed forces, characteristics and relationships of the security sector, defense sector; defense planning and force development system and context of the Ministry of Defense, NATO and the European Union;

have knowledge in areas of analytical and evaluation methods, systems; computer and data analysis skills necessary for the development of security and defense policy and defense administration.

Capabilities:

ability to investigate, analyze and evaluate sociological aspects of formulation, development and operation of formal and informal groups and organizations within the armed forces; and development of organizational human behavioral manifestations both in peacetime and under special legal order, at home and abroad as well;

ability to interpret duties, tasks and processes stem from security and defence policy related international memberships, partnerships or other relationships, and incorporating them into the decision-making processes of armed forces, law enforcement institutions and national security agencies;

ability to effectively applying the academic principles and methods he/she is familiar with to understand the social characteristics of the armed forces and their operations; analyzing and evaluating scientific information on social violence, war and the armed forces; and to support policy making and implementation using knowledge from social sciences (esp. from military sociology);

ability to collect, analyze and interpret relevant data related to the field of operations, and combat related activities available to them in their professional and managerial duties in the field of security and defense, and international administration.

Moreover, students involved in this training within the discipline of military sociology should be able to:

apply sociological theory to understand the military as an organization, social institution and social group;

critically evaluate explanations of human behavior and social phenomena within the military and during various kinds of international military crisis-response operations;

apply scientific principles to understand the social features of the military;

evaluate the quality of social scientific data related to social violence, war and military;

rigorously analyze social scientific data related to social violence, war and military, use sociological knowledge to inform policy debates and to promote public

understanding about social violence, war and military;

Attitude:

sensitivity and openness to professional issues, with a problem-solving approach and innovative thinking;

susceptibility to cognition and understanding all professional, technological and development results related to the special field, and pursuit of knowledge dissemination;

endeavor to make self-education one of the means to achieve one's professional goals;

openness to getting to know and accept the professional development results related to his/her qualification, education and specialty, and seeks to share his/her professional knowledge;

interest in new methods and techniques related to the special field;

high-level preparedness and adaptability to changing tasks and workload in national and international multicultural operational environment.

Autonomy and responsibility:

the students of the course will try to do their best, and will be committed to serve and represent the government, the EU- and NATO-member Hungary's security sector and the defense sector in general, as well as their own service (plus their workplace goals, tasks, and interests);

the students will have their professional autonomy, and the academic freedom of consideration and constructive debate on general and special professional issues and elaboration based on specific factors and circumstances, relying on a broad perspective, general and professional literacy, and as well on problem recognition and problem solving skills.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika (Description of the subject, curriculum in English):

12.1. A hadügy szociológiája, mint empiria-orientált társadalomtudományi diszciplína. A hadügy szociológiájának kiemelt területei, fő vizsgálati irányai, fejlődéstörténete és aktuális problémakörei: a béke és biztonság szociológiája; a konfliktus, erőszak és háború szociológiája; a hadügy alap-intézményrendszerének szociológiája; a hadszíntér, a harcvezetés és a harc megvívásának szociológiája. A katonaszociológia kutatási módszertana. (Military sociology as a social scientific discipline. Key areas of sociology of war, main directions of research, history of development and current issues: sociology of peace and security, sociology of conflict, violence and war, sociology of the basic institutional system of war; the sociology of the battlefield, combat leadership, and fighting. Research methodology in military sociology)

12.2. A katonai szervezetek szociológiai jellemzői. A katonai szervezet funkciói, céljai, célrendszerei. A katonai szervezet struktúrája, A katonai szervezetek belső működési mechanizmusai, a katonai vezetés szociológiai kérdései. Az érdek és hatalom a katonai szervezetben. A katonai szervezet alaphatalmi rendszere.; (Sociological characteristics of military organizations. Functions, goals and target systems of a military organization. The structure of the military organization. Internal operating mechanisms of military organizations. Sociological questions of the military leadership. Interest and power in the military organization. The system of power of the military organization.)

12.3. Katonai szervezet alapértékei. Normák, értékek, értékpreferenciák és értékrendszer-változások a haderőben. Kultúra, normák és értékek összefüggési, érték-tipológiai. A csoportok norma- és értékteremtő világa. (Core values, value

preferences and changes in a military organizations. Relations of culture and values; value typologies. The norm and value-creating world of groups.)

12.4. A katonai szocializáció és intézményrendszere. A foglalkozási szocializáció szakaszai. A tisztté válás szocializációs folyamatai. A katonai szervezet speciális emberi kapcsolatai. (Military socialization and its institutional system. Stages of professional and occupational socialization. Socialization processes of becoming a professional soldier. Special human relations of the military organization.)

12.5. Szervezeti kultúra a katonai szervezetben. (Organizational culture in the military organization.)

12.6. A Magyar Honvédség szociális struktúrája. (Social structure of the Hungarian Defense Forces.)

12.7. Konfliktusok a katonai szervezetben. (Conflicts in the military organization.)

12.8. A katonai hivatás és változásai. A tisztképzés fejlődésének főbb jellemzői. A hivatásos tiszt státusz- és szerep-jellemzői és a vele szemben támasztott kvalifikációs követelmények. (The military profession and its changes. Main characteristics of the development of officer training system. Status and role characteristics of the professional officer. Qualification requirements for the professional officers.)

12.9. A haderő és a hivatásos katonai pálya társadalmi presztízse. (The social prestige of the military organization and the professional military career.)

12.10. Szeminárium

12.11. A nemzetközi válságreagáló (s azok részeként a béketámogató) műveletek katonaszociológiai aspektusai; alapelvek, szervezeti-intézményi struktúra, működési mechanizmusok katonaszociológiai jellemzői és változásai a NATO különböző kollektív védelmi és válságreagáló műveletei és a hibrid műveletek során. (Military sociological aspects of international crisis response (and peace support operations as part of them); Principles, organizational-institutional structure, military sociological characteristics and changes in operational mechanisms during NATO's various collective defense and crisis response operations and hybrid operations.)

12.12. A katonai szervezetek felépítésének és működésének szociológiai aspektusai békeidőszakban; ún. „alacsony intenzitású konfliktusok” (LIC, MOOTW, CROs, PSOs), valamint háborús szintű műveletek során. (Sociological aspects of the structure and operation of military organizations during peacetime; during low-intensity conflicts /LIC/, military operations other than wars /MOOTWs/, crisis response operations /CRO/, peace support operations /PSOs/ - and during war-level operations.)

12.13. A haderő ill. hadsereg-szociológia elméleti és empirikus kutatási tapasztalatai. Empirikus kutatások a Magyar Honvédségben. (Theoretical and empirical research experiences woEmpirical sociological researches in the Hungarian Defense Forces.)

12.14. A műveletek hatás alapú megközelítése (EBAO), az információs műveletek (INFOPS), lélektani műveletek (PSYOPS), a polgári-katonai együttműködés (CIMIC), a polgári-katonai interakciók (CMI), a védelmi közkapcsolatok (PA), az ún. „különleges műveletek” (Special Operations, SPO), valamint az ún. „felkelés-ellenes műveletek” (COIN) katonaszociológiai sajátosságai, célja, feladatai; stratégiai kontextusa; szintjei és szakterületei; alkalmazásának típusai és azok sajátos vonásai a katonaszociológia szempontjából az ENSZ, NATO, EU, AU műveletei során (összehasonlító elemzés, esettanulmányokra alapozva). (The purpose, tasks and military-sociological features of Effect Based Approach to Operations /EBAO/, Information Operations /INFOPS/, Psychological Operations /PSYOPS/, Civil-Military Cooperation /CIMIC/, Civil-Military Interaction /CMI/, Defense Public Affairs /PA/, Special Operations /SPO/ and the Counterinsurgency Operations (COIN) - their strategic context; levels and areas of expertise; application types and specific features in UN, NATO, EU, AU operations /comparative analysis, based on case studies/).

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: teljes idejű képzésben, nappali munkarend szerint tanuló

hallgatók részére szabadon választható

- 14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:** A hallgató köteles a foglalkozásokon aktívan részt venni, különös tekintettel a szemináriumi foglalkozásokra. A hallgatónak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. A hallgató igazolt (egészségügyi, külföldi képzési, vezénylési) okból az összes foglalkozás legfeljebb 30%-áról hiányozhat. A 30%-ot meghaladó igazolt hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. A hiányzás pótolható az oktató által kijelölt témakörben beadott, legalább elégségesre értékelt házidolgozattal. Az 50%-ot meghaladó mértékű hiányzások a féléves aláírás megtagadását vonják maguk után.
- 15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:** A félév során egy, az oktatóval előzetesen egyeztetett témakörben megtartott, 15 perc időtartamú, Power Point programmal megtámogatott kiselőadás bemutatása és egy, szóközökkel 18-20 ezer karakter terjedelemben megírt esszé⁵ kerül értékelésre. A hiányzó, vagy elégtelen értékelésű feladat a szorgalmi időszak végéig egy alkalommal pótolható ill. javítható. A feladat pótlására, illetve elégtelen osztályzatról történő javításra a szorgalmi időszak végéig egy alkalommal van lehetőség az oktatóval egyeztetett időpontokban.
- 16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:**

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A kurzus teljesítését igazoló aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel követelményeinek teljesítése, valamint a félév elején kiadott, ajánlott ill. oktatóval előzetesen egyeztetett témakörökből kiválasztott, önállóan ill. kiscsoportos munkaformában kidolgozott kiselőadás bemutatása, valamint a 18-20 ezer karakter terjedelemben megírt esszé követelményének legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés: Az értékelés típusa: gyakorlati jegy, mely a tantárgy elméleti anyagának gyakorlati alkalmazását és az alkalmazási készség értékelését teszi lehetővé. Az évközi értékelés kialakítása ötfokozatú értékeléssel történik.

Az előadás és az esszé értékelése: az elért maximális pontszám 60%-ig elégtelen; 61-70%-a között elégséges; 71-80%-a között közepes; 81-90%-a között jó; 90% felett pedig jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges érdemjegy megszerzése az előírt követelmények teljesítésének eredményeként. Sikeres (elégtelennél jobb) évközi jegy javítására nincs lehetőség.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Weber, Max: Gazdaság és társadalom I. [Economy and Society I.]. (ISBN 963-221-686-5) Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, pp. 66-68, 221-229, 239-307.
2. Malešević, Siniša (2010) The Sociology of War and Violence. Cambridge, UK: Cambridge University Press. (ISBN 9780511777752)
3. Giddens, Anthony (1995) Szociológia, Budapest: Osiris (ISBN 9789633899847), pp. 345-373.
4. Kiss Zoltán László (2015) Válságreagáló műveletek alkalmazott társadalomtudományi aspektusai, (Katonák békében és missziókban-sorozat) Budapest: HM Zrínyi Média Közhasznú Nonprofit Kft., 335 p. (ISBN 9789633274507)

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Burk, James – Segal, David R. (2012) *Military Sociology, Volume 1-4*. SAGE Library of Military and Strategic Studies (ISBN-13: 978-0857027795; ISBN-10: 9780857027795) SAGE Publications Ltd
2. Kiss, Zoltan Laszlo (2009) *Hungarian Experiences from Peacekeeping in Afghanistan*. In: Giuseppe Caforio (ed.) (2009) *Advances in Military Sociology: Essays in Honor of Charles C. Moskos*. Conflict Management, Peace Economics and Development-series, Vol. 12.A., London- Bingley, UK: Emerald Group Publishing Ltd., (ISBN: 978-1-84855-890-8, eISBN: 978-1-84855-891-5; ISSN: 1572-8323) pp.197-230.
3. Kiss Zoltán László (2011) *Magyarok a békefenntartásban: Katonaszociológiai adalékok a nemzetközi béketámogató műveletekben történő szerepvállalásunk fejlődéstörténetéhez és aktuális dilemmáihoz*. Budapest: Zrínyi Kiadó. (ISBN: 9789633275115) 41–43, 141–227.
4. Sims, Christopher (2015) *The Human Terrain System: Operationally Relevant Social Science Research in Iraq and Afghanistan*. Carlisle Barracks, PA (USA): U.S. Army War College - Strategic Studies Institute.
5. Christina Nemr and William Gangware (2019) *Weapons of Mass Distraction: Foreign State-Sponsored Disinformation in the Digital Age*. Park Advisors - US Department of State's Global Engagement Center (March 2019)

Budapest, 2023. október 28.

Prof. Dr. Kiss Zoltán László ezredes
egyetemi tanár, s.k.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HNBTTBA19

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Régiók - biztonsági kihívások – megoldások

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Regions - security challenges – solutions

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1.2 kredit

4.2.a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, - elmélet

5. A szak(ok), szakirányok megnevezése (ahol oktatják), az oktatás időpontja a képzés során: Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: NKE, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. habil. Remek Éva, egyetemi docens, Ph.D.

8. A tanórák száma és típusa:

8.1. össz óraszám/félév: 28

8.1.1. Nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 SZ + 0 GY)

8.1.2. Levelező munkarend: 8 (0 EA + 8 SZ + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul): A szabadon választható tantárgy célja, hogy a hallgatók a korábbi (horizontális) szaktudásukat felhasználva, mélyebb (vertikális) ismeretekre tegyenek szert az egyes régiókat érintő 21. századra jellemző, új típusú, globális biztonsági kihívásainak fogalmi háttéréről és legfontosabb területeiről Európa szemszögéből. Így képessé válnak áttekinteni és elemezni a kockázati tényezők teljes skáláját, napjaink valós válságainak keresztmetszetén keresztül, különös figyelmet szentelve a földrajzi eloszlásuknak. Mindez hozzájárul a globális politikai folyamatok jobb megértéséhez, a geopolitikai, geostratégiai, geoökonómiai ismeretek szinergiájához.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description - English): The primary goal of the optional subject is for students to use their previous (horizontal) expertise to gain a deeper (vertical) understanding on the conceptual background and key areas of the new types of global security challenges facing each region in the 21st century from Europe perspective. Thus they will be able to review and analyze the full range of risk factors across the cross-section of today's real crises, paying particular attention to their geographical distribution. All this contributes to a better understanding of global political processes and synergies between geopolitical, geostrategic and geoeconomic knowledge.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik szakspecifikus interkulturális, nyelvi ismeretekkel.

Képességei:

Képes a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi tagságokból, szervezeti és partnerkapcsolatokból fakadó kötelességek, feladatok, folyamatok értelmezésére és elvégzésére.

Attitűdje:

Elkötelezett az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett. Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

Nyitott az új szakmai ismeretek iránt, nyitott a biztonság- és védelempolitika területein zajló jogi, szakmai és módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Know the characteristics of European and non-European countries and regions, their present situation, the international dynamics of changes, and have intercultural and language skills peculiar to the specialised training.

Capabilities:

Able to understand obligations, tasks and processes deriving from international membership, organisational relations and partnerships related to security and defence policy and perform related tasks.

Attitude:

Committed to the ideas of European and alliance values. Committed to the interests of Hungary and its home defence.

Autonomy and responsibility:

Open to new professional knowledge and to tracing and applying legal, professional and methodological development in the area of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul – English): Russia is a riddle wrapped in a mystery..."

- 12.1. Bevezetés, a feladatok kiosztása, követelmények (Introduction - assignment of tasks and details of requirements.)
- 12.2. A regionalizmus (Regionalism)
- 12.3. A földrajzi helyzet – kényszerhelyzet? – nyitó előadás. (Geographical position – case of necessity? – opening lecture.)
- 12.4. Eurázsia: Oroszország – „...egy rejtvénybe csomagolt találós kérdés” (Eurasia: Russia – „...is a riddle wrapped in a mystery)
- 12.5. Oroszország és Európa (Russia and Europe)
- 12.6. Nyugat-Balkán – „egymást fedő övezetek övezete (Western Balkan countries – region of overlapping regions”)
- 12.7. Nyugat-Balkán és Európa (Western Balkan countries and Europe)
- 12.8. Az eddigi szemináriumi gyakorlatok egyéni összefoglalói – hallgatói előadások (Individual summaries of previous seminar exercises - student lectures)
- 12.9. Az eddigi szemináriumi gyakorlatok egyéni összefoglalói – hallgatói előadások (Individual summaries of previous seminar exercises - student lectures)
- 12.10. Afrika – nyersanyagok és piac (Africa – raw materials and market)
- 12.11. Afrika és Európa (Africa and Europe)
- 12.12. Az Északi-sarkvidék – „a szélsőségek birodalma”(The Arctic – „the realm of extremes”)
- 12.13. Az Északi-sarkvidék – jogviták és versengő érdekek – írásbeli munka leadása (The Arctic – legal disputes and competing interests - submission of essay.)

12.14. Összegzés – a félévi munka értékelése. (Summary - evaluation of semester work)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése:

14. A foglalkozásokon való részvétel követelményei, elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás pótlásának lehetősége: A foglalkozásokon a részvétel kötelező (minimum 75%). Rövid/tartós távolmaradás indokolt esetben (orvosi, szolgálati) pótolható, amely pótlás egyéni megbeszélés szerint történik. Ebben az esetben egyrészt a hallgató köteles az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Másrészt a kiesett időszak pótolható az oktató által kijelölt témakörben beadott, legalább elégségesre értékelt házidolgozattal

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: A tanulmányi munka elsődleges meghatározója az előadásokon való részvétel (14. pont szerint). A félév során egy választott témából készített ppt-s előadásra kerül sor (a korábbi gyakorlatok esszenciájaként, szóbeli/írásbeli bemutatással – tancsoport létszámától függően) és egy hét oldalas szemináriumi dolgozat megírására kerül sor. A hét oldalas dolgozatot a 13. tanulmányi héten kell leadni, hogy az utolsó alkalommal minden elvégzett munka értékelése megtörténhessen (a korábbi gyakorlati munka, a ppt-s előadás és az írásbeli elemzés). A közbeeső időben a szemináriumokon források (dokumentumok) és esettanulmányok feldolgozása is tervezett. Minden munka szummatív értékelésre kerül. Ennek eredményességi minimuma: 51%. 51-70% elégséges (2), 71-80% esetén közepes (3), 81-90% esetén jó (4), illetve, ha 91-100% közötti az eredmény jeles (5) az osztályzat.

16. Az értékelés az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: a 14. pontban meghatározott arányú jelenlét és a 15. pontban a félévközi feladatok minimum elégséges osztályzattal.

16.2. Az értékelés: Ötfokozatú gyakorlati jegy. Minden félévközi tevékenység szummatív értékeléssel zárul (lásd 15. pont). Követelmény: a tematikában megadott témák, illetve az órákon felhasznált források, dokumentumok, a kötelező és az ajánlott irodalom ismerete.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Tim Marshall: A földrajz fogságában. Park Könyvkiadó, Budapest, 2018. ISBN: 978 963 355 411 1
2. Tim Marshall: A földrajz hatalma. Park Könyvkiadó, Budapest, 2021. ISBN:978 963 355 830 0
3. Bernek Ágnes: A közép és a kelet-európai országok a 21. század geopolitikai/geoökonómiai stratégiáiban. A 20. századi Nyugat és Kelet közötti ütközőzónájától a 21. századi eurázsiai hídtérségig. Akadémia Kiadó, Budapest, 2018. ISBN: 978 963 4541 98 1
4. Bába Iván (szakmai főszerk.): Diplomáciai lexikon. A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve, Éghajlat Könyvkiadó, Budapest, 2018. ISBN: 978 963 9862 14 2

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Henry Kissinger: Világrend. Budapest, Antall József Tudásközpont, 2015. ISBN: 978 615 5559 07 5
2. John Baylis-Steve Smith-Patricia Owens: Világpolitika és globalizáció I. Antall József Tudásközpont, Budapest, 2021. ISBN:978 615 5559 74 7
3. John Baylis-Steve Smith-Patricia Owens: Világpolitika és globalizáció II. Antall József Tudásközpont, Budapest, 2021. ISBN:978 615 5559 75 4

Budapest, 2023. 12. 07.

Dr. Remek Éva
egyetemi docens sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** RRVTB01
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Vezetés- és szervezéstudomány
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Theory of Leadership and Management
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke 40 % gyakorlat, 60 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Bűnügyi-, Bűnügyi igazgatási-, Rendészeti-, Rendészet igazgatási-, Pénzügyi rendészeti-, Büntetés-végrehajtási-, Magánbiztonsági alapképzési szakon nappali és levelező munkarendben.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, rendfokozata, beosztása, tudományos fokozata:** Prof. Dr. Kovács Gábor r. vörgy, dékán, tanszékvezető egyetemi tanár
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 0 SZ + 14 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 8 (6 EA + 0 SZ + 2 GY)
  - 8.2.** heti óraszám- nappali munkarend
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:** Az előadások interaktív jellegűek, nagy hangsúlyt fektetve a fogalmak feldolgozására, illetőleg az oktatók és hallgatók proaktivitást tükröző párbeszédére. A szemináriumi foglalkozásokon a hallgatók kiselőadásokat tarthatnak, amely segíti a hallgatók csoport előtti szereplését, így a későbbi parancsnoki beosztáshoz szükséges emberek előtti érvelési és előadói képességek fejlesztését. A hallgatók részére további Kreatív Tanulási Programnak megfelelő feladatot is teljesíteniük szükséges, amely a mesterséges intelligencia témaköréhez köthető. A hallgatók a mesterséges intelligenciával kapcsolatos feladatot félig-strukturált rendszerben kötelesek megoldani (ChatBot, ChatGPT, stb.), amely az adott követelmények betartása mellett lehetőséget teremt a szabad eszközhasználatra is. (Például saját számítástechnikai eszközök, mobiltelefonok, tabletek, stb.) A hallgatók így a vezetői munka centrumában álló információszerzés, a döntés meghozatalához szükséges elemzés-értékelés különböző vetületeivel is megismerkedhetnek. A hallgatók részére a szemináriumi foglalkozáson a valós életből vett szituációs feladatot is meg kell tudniuk oldani, amelyet együttes, az oktató tanár segítségével csoportos pro- és kontraérvelésen alapuló megoldás követ. A hallgatóknak e feladat megoldásában az e-learning rendszer (Moodle, BM „baglyos” rendszer) is segítséget nyújt.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A Vezetés és vezető; Vezetési folyamat, a vezetési rendszer elemei; Szervezet és környezete; Célkitűzés és stratégiaalkotás; Szervezetek diagnosztizálása; Munkaszervezés, Feladattervezés; Emberierőforrás-gazdálkodás; Motiváció; Vezetési stílus; Kommunikáció; Csoportok a szervezetben; Szervezeti konfliktus; Szervezeti változás, változásirányítás; Szervezetfejlesztés.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Leadership and management; The leadership process and the elements of the management system; Organisation and environment; Objectives and strategy development; Organisations; Work organisation and task planning; Human Resource Management; Motivation; Management style; Communication; Groups in the organisation; Organisational conflict; Organisational change, Change management; Organisational development.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Összességében ismeri, érti, áttekintéssel rendelkezik a közszolgálati szervezetek vezetés-irányítási rendszerében, átfogóan ismeri a vezetés és szervezésemélet legfontosabb összefüggéseit, az ehhez kapcsolódó elméleteket, fogalomrendszert, a problémamegoldás módszereit. Rendelkezik azzal a tudással, amelyek szükségesek a jövőbeni vezető-irányító feladatai végrehajtásához.

Képességei:

Más szakterületekkel együttműködve képes működtetni a normál működési rendben működő, a hivatásrendjére jellemző szervezeteket. Képes az alsó, közép és felső szintű vezető-irányító tevékenység végrehajtására. Jártas az aktív tervező, szervező, irányító munkavégzésben. A meghatározott feladatok elvégzése érdekében hatékonyan működteti a vezetésére bízott szervezeteket. A szakterületéhez kapcsolódóan megfelelő áttekintő-, rendszerező-, rendszerszemléletű képességgel rendelkezik, ellátja a munkaköri feladataiból adódó feladatokat, felhasználva szakmai tudását, a munkahelyi erőforrásaival hatékonyan gazdálkodik.

Attitűdje:

Felismeri az általa irányított szervezet feladatait és lehetőségeit, szervezeten belül- és kívül együttműködik másokkal a különböző jellegű szakmai problémák megoldásában. Saját és szervezete tevékenységével szemben kritikus, követelménytámasztó, munkatársaival szemben empatikus, de feladat- és eredménycentrikus, törekszik a kitűzött célok maradéktalan elérésére.

Autonómiája és felelőssége:

Saját, mások és az általa irányított szervezet munkáját önállóan, kellő felelősséggel tervezi, szervezi, irányítja, ellenőrzi. Vezetői útmutatásokat ad, önellenőrzésre képes, felelősséggel részt vállal a szervezeten belül a vezetésben.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

In general, the students know, understand and have an overview of the management system of public service organisations. They have a good general knowledge of the main interconnected factors within leadership and management, the related system of concepts, theories and the methodology of problem solving. They are in possession of the knowledge necessary for carrying out their future management tasks.

Capabilities:

Cooperating with other fields of expertise, the students are able to operate the organisations of their own profession under normal operating conditions. They are able to carry out lower, middle and high level managerial activities. They are experienced in active staff work, in planning, organising and management activities. They are efficient in managing the organisations entrusted to them in order to carry out specific tasks. Applying a systemic approach, they have the ability to overview, systemise and carry out the tasks related to their speciality and emerging from their sphere of activity. Using their professional knowledge, they efficiently manage the resources at their work.

Attitude:

The students recognise the tasks and opportunities of the organisation they manage. They cooperate with other people inside and outside their organisation, in order to solve

various types of professional problems. Setting high standards, they are critical of their own activities and those of their organisation. They are empathic with their colleagues, but are task- and result-oriented and strive to fully achieve the objectives pursued.

Autonomy and responsibility:

The students plan, organise and control their own work, that of the others and that of the organisation that they manage independently and with the necessary responsibility. They provide management guidance, are capable of self-check and are involved in the management of the organisation while being aware of their responsibility.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A modern vezetéselmélet kialakulása, a vezetéselmélet fejlődése. A vezetéselmélet fő iskolái és irányzatai, a vezető és a vezetés (The modern management sciences, the development of management theory. The main schools of management, the leader and the management) Alapfogalmak. A vezetéselmélet fő kérdéskörének tárgya. Vezetés és vezetők. A rendszerszemlélet. A vezetés-és szervezéselmélet elmélet helye a tudományok rendszerében. A vezetés- és szervezéstudomány kialakulása és fejlődése, főbb alakjai, a társadalmi viszonyok változásának hatása a vezetéselméletre. A tudományos eredmények hatása a vezetéselméleti gondolkodásra. Források és főbb irányzatok a tudomány fejlődésében. A vezetéselméleti iskolák, (empirikus iskola, eltárgyasító irányzat, teorizáló iskola, pszichológiai irányzat, „industrial engineering” szociológiai szemlélet, további irányzatok. A vezető kiválasztása, a vezető személyisége, vezetői stílusok, a kommunikáció, a vezetői hatalom és tekintély. A kommunikáció, az információ áramlás rendje. Az időgazdálkodás, korszerű vezetéstechnikai eszközök és módszerek a gyakorlatban. (Nappali: 2 ó. ea.)

12.2. A vezetési folyamat, a vezetési funkciók általános értelmezése, az információ gyűjtés, és a tervezés (The management process, the general interpretation of the management functions, the information evaluation process and the planning) Az információ gyűjtés forrásai és osztályozása, a tervezés, a tervezés folyamata, a tervezéssel szemben támasztott követelmények, a tervek típusai, tervezési modellek a gyakorlatban, heti, havi, éves tervek. A parancsnoki munka elemei és a vezetési funkciók összevetése. (Nappali: 2 ó. ea.)

12.3. A döntés előkészítés, a döntési folyamat és a döntés. A szervezés, az irányítás és a szabályozás (The preparation of the decision, the decision process and the decision. Organisation, management and regulation.) A döntés, mint mozzanat és mint folyamat tartalma. Döntéselméleti közelítésmódok. A döntési folyamat és vezetési folyamat viszonya. Adminisztratív modell, Skinner-féle modell, fokozatos hozadék modellje, szemetes kosár döntési modell, Egyéni döntéshozatali modelljei. Csoportos döntéshozatali modellek. A döntések lehetséges csoportosításai, típusai. A döntéshozatali segítő eszköztár (közzolgálati adatbázisok). A bizonytalansági szituációk klasszikus döntési szabályai. Szervezés, mint a döntés végrehajtása. A koordináció fogalma és területei. A koordináció, mint operatív beavatkozás. Az irányítás és szabályozás. A szervezés formái (a vezetői fórumok rendje és tartalma) és folyamata. (Nappali: 2 ó. ea.)

12.4. Az ellenőrzés és értékelés. (Control and assessment) Az ellenőrzés helye a vezetési folyamatban. Az ellenőrzés célja és fajtái, a külső és belső ellenőrzés funkciói. A belső ellenőrzési rendszer fő elemei. Szervezetirányítási rendszerek. Controlling. A vezető ellenőrzési feladatai. Ellenőrzési módszerek, eszközök, formák a vezetésben. A vezetői tevékenységrendszer és a hatékonyság. Értékelés. (Nappali: 2 ó. ea., Levelező 12.1-12.4. foglalkozás együtt 2 ó. ea.)

12.5. Szeminárium és I. zárthelyi dolgozat megírása (Seminar 1st test). A szemináriumi csoportok létszáma 15-25 fő, amelynek keretében a 12.1-12.4. anyagok tartalmából zárthelyi dolgozat megírására kerül sor. A szemináriumi csoportok létszáma

15-25 fő, ahol e-learning és gyakorlati feladatok közös megoldása történik a hallgatókkal. A nappali munkarendű képzésben a hallgatók kötelesek az E-learning rendszerben a szemináriumvezető által meghatározott képzést végrehajtani, valamint a mesterséges intelligenciával kapcsolatos „esszét” elkészíteni és a szemináriumvezetőnek megküldeni. Levelező munkarendes képzés esetén a mesterséges intelligenciával kapcsolatos „esszét” elkészítése kötelező. (Nappali: 2 ó. szem.)

12.6. A rendszer szemléletű megközelítés, a szervezetek típusai, formái a szervezet és környezete. Humánerőforrás-gazdálkodás. (Organisational power, policy, development and the organisation of work, the organisational culture. Human resources development.) A szervezetek rendszer szemléletű megközelítése: történetiség, dinamika, a szervezet és környezetének viszonya. A szervezetek kialakulása, létrehozása, általános jellemzői és lehetséges típusai. A szervezetek strukturális jellemzői. Egydimenziós és többdimenziós szervezetek. Szervezeti alapformák (lineáris, funkcionális, divízionális, mátrix, tenzor, stb.). Szervezetkoordinációs eszközök. Hagyományos és korszerű szervezettípusok. (Nappali: 2 ó. szem.)

12.7. A szervezeti hatalom, a szervezeti politika, a szervezetfejlesztés, munkatervezés és szervezeti kultúra. (The systemic approach, the types and forms of organisations, the main characteristics of the organisations, the organisation and its environment.) A hatalom szervezeti értelmezése, szerepe a vezetésben. Hatalmi típusok és a hatalom lehetséges forrásai. Személyes hatalom és származtatott hatalmi típusok. A hatalom, mint strukturális jellemző. Hatalmi erőter, vezető kiválasztás, intézményesült hatalmi struktúrák. Szervezeti politika eszközei: kritériumok, külső szakértők, napirendkontroll, koalíciók, kooptálás, bizottságok. A szervezet munkájának irányítása és vezetése, szervezeti konfliktusok, motiváció, hatékony munkaszervezési módszerek a gyakorlatban. A szervezeti kultúra fogalma, meghatározása és tartalma. A szervezeti kultúra kialakulása, szintjei, a szervezetek értékviselkedése, szervezeti karakterek. Kultúr modellek. A közszolgálati hivatásrendek szervezeti kultúrája. Humánerőforrás-gazdálkodás kérdések a szervezet szempontjából. (Nappali: 2 ó. szem.)

12.8. Szervezetek diagnosztizálása, változásvezetés, projektmenedzsment (Diagnosis of the organisations, change management and project management) A szervezetek diagnosztizálása, az innováció, tárgyalástechnika. A stratégiai tervezés folyamata, a stratégiai tervek különböző fajtái, tartalma. Projektmanagement, a folyamat bemutatása a tervezéstől a záró jelentésig. (Nappali: 2 ó. ea., Levelező 12.7.-12.9. foglalkozás együtt 2 ó. ea.)

12.9. Szeminárium és II. zárthelyi dolgozat megírása (Seminar 2nd test). A szemináriumi csoportok létszáma 15-25 fő, amelynek keretében a 12.6-12.8. anyagok tartalmából zárthelyi dolgozat megírására kerül sor. (Nappali: 2 ó. szem.)

12.10. Digitális kultúra kialakulásának folyamata a rendészet világában. (The process of developing a digital culture in the world of law enforcement.) A digitális környezet hatása a rendészet világára, amelyben a hallgatók megismerkednek a digitális kultúra adta lehetőségekkel, a szervezetre gyakorolt hatásával, így különösen a szervezet digitális átalakulásával. (Nappali: 2. ó ea.)

12.11. A mesterséges intelligencia lehetőségei a rendészetben. (The possibilities of artificial intelligence in law enforcement.) A mesterséges intelligencia alkalmazásának modellje, új digitális eljárások és módszerek bevezetése és alkalmazása a rendészetben, amely felöleli a technológiai és technikai fejlesztést és fejlődést. (Nappali: 2. ó ea.)

12.12. Korszerű vezetést támogató modellek. (New leadership theory models, which support the management.) A XX. század új és a korszerű vezetést támogató vezetési modelljeinek ismertetése, így különösen az Ohio-modell, a Vroom és Yetton modell, a Hersey & Blanchard modell, a Burns osztályozás, a Lebel kategóriák, a küldetésorientált vezetési modell, a Bani és Vuca modellek. (Nappali: 2. ó ea.)

Levelező 12.10.-12.12. foglalkozás együtt 2 ó. ea.)

12.13. Vezetői kompetenciák kialakítása (Leadership competences). A legjobb gyakorlat bemutatása egy „Feladat” segítségével. A szak-, szakirány szempontjából a legjellemzőbb szervezet egy jellemző tevékenység kerül feldolgozásra, hallgatói közreműködéssel, a jó gyakorlatok bemutatása. (Nappali: 2. ó ea.)

12.14. Szeminárium és III. zárthelyi dolgozat megírása (Seminar 3th test)
A szemináriumi csoportok létszáma 15-25 fő, amelynek keretében nappali munkarendben 12.7-12.12. anyagok tartalmából, levelező munkarendben pedig a teljes anyagból zárthelyi dolgozat megírására kerül sor. (Nappali: 2 ó. szem; Levelező 2. ó. szem.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: 5. félévben, az őszi szemeszterben.

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 %-t meghaladó hiányzás esetén a félév teljesítése nem írható alá. A hallgató köteles az előadás és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nappali munkarend esetén:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

Folyamatos, aktív előadásokon és szemináriumi foglalkozásokon való jelenlét a 14. pontban meghatározottak szerint.

Szemináriumi foglalkozásokon a tantárgyi tematikában meghatározott témakörökön belül kiselőadások megtartása.

Szemináriumi foglalkozásokon az e-learning alapú szituációs feladatok megoldása.

Szemináriumi foglalkozásokon a mesterséges intelligencia alkalmazásával kapcsolatos vezetői feladat megoldása.

Szemináriumi foglalkozásokon a zárthelyi dolgozatok eredményes teljesítése, azaz legalább elégséges osztályzat megszerzése.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés. A helyes válaszok aránya 0-60 % elégtelen; 61-70 % elégséges; 71-80 % közepes; 81-90 % jó; 91-100 % jeles osztályzat.

Levelező munkarend esetén:

Folyamatos, aktív előadásokon és szemináriumi foglalkozásokon való jelenlét a 14. pontban meghatározottak szerint.

Szemináriumi foglalkozásokon az e-learning alapú szituációs feladatok megoldása.

Szemináriumi foglalkozásokon a zárthelyi dolgozatok eredményes teljesítése, azaz legalább elégséges osztályzat megszerzése.

A zárthelyi dolgozat értékelése: ötfokozatú értékelés. A helyes válaszok aránya 0-60 % elégtelen; 61-70 % elégséges; 71-80 % közepes; 81-90 % jó; 91-100 % jeles osztályzat.

Mindkét munkarend esetén az elégtelen zárthelyi dolgozat/dolgozatok kétszer javíthatók.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: a tanórákon részvétel a 14. pontban meghatározottak szerint és a zárthelyi dolgozatok eredményes megírása.

16.2. Az értékelés: Szóbeli vagy írásbeli kollokvium, ötfokozatú értékelés. Aki kiselőadást tartott, vagy a feladat feldolgozásában értékelhető teljesítményt nyújtott, a teljesítménye beszámít az összértékelésbe. A tanszék kollokviumi felkészülési kérdéseket ad ki.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: az aláírás megszerzése (a zárthelyi dolgozatok eredményes teljesítése) a szóbeli vagy írásbeli kollokviumon legalább elégséges osztályzat megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. **A szervezetvezetés elmélete:** [Kovács Gábor – Czuprák Ottó \(2017\): Budapest: Dialóg Campus, 1-360. old.](#)
2. **Közszolgálati műveletirányítási rendszerek:** [Kovács Gábor \(2017\): Budapest: Dialóg Campus, 1-142. old.](#)
3. **Vezetőktől a gyakorlati vezetéstudományról:** [Kovács Gábor \(2017\): Budapest: Dialóg Campus, 1-137. old.](#)

17.2. Ajánlott irodalom:

1. **Pályakezdő Rendőrtisztek Kézikönyve:** [Kovács Gábor \(2016\): Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 1-392. old.](#)
2. **A rendészeti szervek vezetés- és szervezéselmélete:** [Kovács Gábor \(2014\): Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 1-241. old.](#)

Budapest, 2023. október 30.

Prof. Dr. Kovács Gábor Ph.D.,
dékán, tanszékvezető egyetemi tanár
tantárgyfelelős

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTBA20
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Konfliktuselméletek (szabadon választható)
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Conflict Theories (voluntary)
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi Biztonság- és Védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Novák-Varró Virág, egyetemi tanársegéd
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:28
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: 8 (4 EA + 4 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 (1 EA + 1 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A kurzus során megismerendő elméleteket a hallgatók a hagyományos tanári előadáson túl órai és otthoni egyéni és csoportmunkában dolgozzák fel, melynek eredményeit a tanórákon különböző formákban (prezentáció, kvíz, vitaindító felszólalások) bemutatják és megvitatják, illetve az esettanulmányok elkészítésével és a szimulációs gyakorlattal elemzői és tárgyalástechnikai képességeik fejlesztése is megtörténik.
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** Ez a kurzus bevezetést nyújt a hallgatóknak a konfliktuselméletek rendkívül szerteágazó témakörébe. A kurzus egy sor elméletet tekint át, amelyek feltárják a konfliktusok természetét és okait, a konfliktusmegoldás lehetőségeit és a béke alapjait. Nemzetközi esettanulmányok bemutatása mellett a hallgatók gyakorlati feladatokon keresztül fejleszthetik elemzési, retorikai készségeiket. A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a konfliktus-, háború- és béketanulmányokkal kapcsolatos főbb fogalmakkal, definíciókkal.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): This course provides students with an introduction to the complex subject of Conflict Theories. The course reviews a range of theories exploring the nature and causes of conflict, possibilities for conflict resolution, and the foundations of peace. In addition to presenting international case studies, students can develop their analytical and rhetorical skills through practical tasks. The aim of the course is to acquaint students with the main concepts and definitions related to conflict, war and peace studies.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

Ismeri az államok közötti konfliktusok rendezésének nemzetközi jogi szabályait, valamint a nemzetközi biztonsággal kapcsolatos nemzetközi intézmények működését és tárgyát szabályozó jogi előírások rendszerét és összefüggéseit. Ismeri a biztonság- és védelempolitikával összefüggő nemzetközi intézményrendszer együttműködésének szabályait és sajátosságait, valamint a tagállami érdekérvényesítés mechanizmusát.

Képességei:

Képes a nemzetközi és hazai biztonságot fenyegető kihívások, veszélyek és fenyegetések elemzésére és értékelésére. Képes nemzetközi és hazai kommunikációra, konfliktus- és válságkezelési helyzetek kezelésében való részvételre, a tárgyalási, feladatmegoldási és együttműködési technikák alkalmazására.

Attitűdje:

Szakmai területen kritikai gondolkodásmóddal rendelkezik, mások véleményét tiszteletben tartja, ugyanakkor álláspontját hitelesen képviseli. Érzékeny és nyitott a szakterületi problémákra, szemléletét áthatja a problémamegoldó képesség és az innovatív gondolkodás.

Autonómiája és felelőssége:

Szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően konstruktív szakmai álláspontot képvisel, képes a szakmai érdekek érvényesítésére. Szakmai álláspontjának képviselőként kezdeményezően és felelősségteljesen vesz részt a biztonság- és védelempolitikával összefüggő szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

Előrendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the international legal rules for the settlement of conflicts between states, as well as the system and correlations of the legal regulations governing the operation and subject matter of international institutions related to international security. Knows the rules and specifics of the cooperation of the international institutional system related to the security and defense policy, as well as the mechanism of member states' interest enforcement.

Capabilities:

Ability to analyse and assess challenges, threats to international and domestic security. Ability to communicate internationally and domestically, to participate in conflict and crisis management situations, to apply negotiation, problem-solving and cooperation techniques.

Attitude:

Has a critical mindset in his/her professional field, respecting the opinions of others while representing its views credibly. Sensitive and open to problems in the field, with a problem-solving approach and innovative thinking.

Autonomy and responsibility:

Depending on his/her position in the organisational structure, he/she will take a constructive professional stance and be able to promote professional interests. Takes a proactive and responsible role in the development, discussion and implementation of professional concepts in the field of security and defence policy.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés, alapfogalmak tisztázása (Introduction, clarification of basic concepts)

12.2. A realista iskola konfliktusértelmezése (Interpretation of conflict of the realist school)

12.3. A liberális iskola konfliktusértelmezése (Interpretation of conflict of the liberal school)

12.4. A konstruktivista iskola konfliktusértelmezése (Interpretation of conflict of the constructivist school)

12.5. A konfliktusok feltérképezése (Mapping conflicts)

12.6. A konfliktusok változó arcai, a konfliktusok nyomon követése (The changing faces of conflicts, conflict tracking)

12.7. Konfliktuselemzési eszközök (Tools of conflict analysis)

12.8. Konfliktusok gyökerei – az emberi alapszükségletek (The roots of conflict - basic human needs)

12.9. Civilizációk harca? „Nyugati” (klasszikus) és „keleti” (buddhizmus és iszlám) konfliktuselméletek összevetése (The clash of civilizations? Comparison of “Western” (Classical) and “Eastern” (Buddhism and Islamic) Conflict Theories)

12.10. Vallási konfliktusok – a kultúra és a vallás szerepe a konfliktuskezelésben – esettanulmányok (Religious conflicts - the role of culture and religion in conflict management – case studies)

12.11. A konfliktus-komplexum és a regionális biztonsági komplexum elméletek összevetése, esettanulmány (Comparison of conflict complex and regional security complex theories, case study)

12.12. Az elméletek helye a békeműveletekben I. (The Place of Theories in Peace Operations I.)

12.13. Az elméletek helye a békeműveletekben II. – szimulációs gyakorlat (The place of theories in peacekeeping operations II. Simulation exercise)

12.14. Összegzés – a félévi munka értékelése (Summary – evaluation of semester work)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Az aláírás feltétele a legalább 75%-os órai részvétel, ellenkező esetben az aláírás megtagadható. Igazol távollét esetén a pótlás az oktatóval egyeztetett módon történik

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka elsődleges meghatározója az előadásokon és a gyakorlatokon való aktív részvétel. A félév során egy választott témából készített ppt-s előadásra, és egy hét oldalas szemináriumi dolgozat megírására kerül sor. A félév során a szemináriumokon források és esettanulmányok feldolgozása is tervezett, melyeket a hallgatók önkéntes alapon, különböző formában dolgozhatnak fel és tárhatják a csoport elé (ppt-s előadás, kvíz, videó, stb.). A hét oldalas dolgozatot a 13. tanulmányi héten kell leadni, hogy az utolsó alkalommal minden elvégzett munka, (a ppt-s előadás és az írásbeli elemzés, egyéb önkéntes vállalások) értékelése megtörténhessen.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megadásának feltétele az órai jelenlét (az órák legalább 75 százalékának látogatása).

16.2. Az értékelés:

Ötfokozatú gyakorlati jegy. Minden félévközi tevékenység szummatív értékeléssel zárul (lásd 15. pont). Követelmény: a tematikában megadott témák, illetve az órákon felhasznált források, dokumentumok, a kötelező és az ajánlott irodalom ismerete A GYJ értékelésének összetevői: 60 % Elégséges, 70 % Közepes, 80 % Jó, 90 % Kiváló.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Kovács, Katalin; Tálas, Péter (szerk.): A konfliktuselemzés módszertani iskoláiról, Budapest, Magyarország, Dialóg Campus Kiadó (2020) ISBN 978-963-531-254-2 (ePub) 2.
2. ÁGH Attila: Konfliktusok, háborúk. Zrínyi Katonai Kiadó, Bp. 1989. ISBN: 9633265924

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Dennis J.D. Sandole, Sean Byrne, Ingrid Sandole-Staroste, Jessica Senehi(edt.): Handbook of Conflict Analysis and Resolution, Routledge, 2010 ISBN 9780415577359
2. RAMSBOTHAM, Oliver - WOODHOUSE, Tom – MIALI, Hugh: Contemporary Conflict Resolution. fourth edition. Polity Press, Cambridge, 2016. ISBN: 9780745687216
3. GALTUNG, Johan (edt.): Peace by Peaceful Means. Peace and Conflict, Development and Civilization. PRIO, Sage Publications Ltd., Oslo, 1996. ISBN: 9780803975118

Budapest, 2023.11.15.

Novák-Varró Virág
egyetemi tanársegéd sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** HNBTTB37
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** A stratégiai módszertan külpolitikai alkalmazása
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** The application of strategic methodology in foreign policy
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alap-, és mesterképzési szak. ...
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** NKE HHK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Szesztay Ádám, oktató, PhD
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: (0 EA + 4 GY)
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2 (... EA + 2 GY)
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A tantárgy három részből áll: Először publikus külpolitikai stratégiai dokumentumok áttekintésével és összehasonlításával megismerjük a külpolitikai stratégia fogalmát, illetve tágabb értelemben a stratégia, mint általános módszertan fogalmát. A második szakaszban betekintést nyerünk annak a munkafolyamatnak a különböző változataiba, amely egy-egy ilyen stratégiai dokumentum mögött áll. Végül a hallgatók modellszerűen összeállítanak egy stratégiai tervdokumentumot.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): The course comprises three thematic parts: First, by studying public foreign policy strategy documents of different countries, we become acquainted with the meaning of foreign policy strategy and, in a larger perspective, generally that of strategy as a problem solving method. Second, we get insight into different versions of the working process that leads to the issuance of such a document. Finally, the participants of the course create a model-like foreign policy strategy document.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása:

A külpolitikai stratégia fogalmának és összeállítási folyamatának ismerete.

Képességei:

A külpolitikai stratégiai és kritikai gondolkodás elsajátítása

Attitűdje:

Saját munkájában a problémák következetes beazonosításának és a munka egészének célrendszerét figyelembe vevő megoldásának igénye.

Autonómiája és felelőssége:

Saját szakterületén maximális teljesítmény nyújtása annak a figyelembevételével, hogy saját szakterülete milyen szerepet játszik az egész rendszer stratégiai céljainak elérésében, amelynek részét képezi.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Basic knowledge on the concept of foreign policy strategy and the process of compiling a foreign policy strategy document.

Capabilities:

Internalisation of strategic and critical thinking regarding foreign policy.

Attitude:

Having a quest for the consequent identification of problems and for solving them in the context of the entire system of ends and targets of the work.

Autonomy and responsibility:

Striving for maximised performance in one's own field of competence while taking into account the role of her or his competence in achieving the strategic targets of the larger system that her or his own working field is part of.

11. Előtanulmányi követelmények: -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A szakirodalom ismertetése, a feladatok felosztása, külpolitikai alapfogalmak áttekintése (Introduction: Review of the literature, division of tasks, conversation on the concepts of foreign policy.)

12.2. Külpolitikai stratégiai dokumentumok I.: Nagyhatalmak - G7 országok (USA, Egyesült Királyság, Japán, Franciaország) és BRICS országok (Brazília, Oroszország, Dél-Afrika) (Foreign policy strategy documents I.: Big powers' strategies - G7 members: USA, UK, Japan, France + BRICS members: Brasil, Russia, South Africa)

12.3. Külpolitikai stratégiai dokumentumok II.: Európai középhatalmak (Spanyolország, Lengyelország) és kisebb méretű országok (Csehország, Szlovákia, Magyarország) külpolitikai stratégiai dokumentumai (Foreign policy strategy documents II.: European medium size powers' strategies - Spain, Poland, Czechia, Slovakia, Hungary)

12.4. Hasonlóságok és különbségek az áttekintett külpolitikai stratégiai dokumentumokban - a külpolitikai stratégia fogalmának körüljárása az előző két óra alapján (Similarities and difference of the surveyed foreign policy strategic documents - understanding the notion „foreign policy strategy” in virtue of the previous two lessons.)

12.5. A stratégiai módszertan (stratégiai gondolkodás, stratégiai elemzés, stratégiaalkotás) a szakirodalom alapján (Understanding the content of strategy as a method /strategic thought, strategic analysis, developing strategies due to the literature)

12.6. Külpolitikai stratégiai tervezési módszerek a szakirodalom alapján I.: USA, Nagy-Britannia, Brazília (Foreign policy strategic planning methods according to the literature I.: Germany, Hungary)

12.7. Külpolitikai stratégiai tervezési módszerek II.: Németország, Magyarország (Foreign policy strategic planning methods according to the literature II.: Germany, Hungary)

12.8. A külpolitikai stratégiai tervező munka az előző órák alapján (Understanding the content of foreign policy strategist's work by virtue of the previous lessons.)

12.9. Külpolitikai stratégiai munka a gyakorlatban: egy modellstratégia

összeállításához szükséges munkafolyamat megtervezése és az ezzel kapcsolatos feladatok felosztása (Foreign policy strategist's work in practice: preparation for the process of creating a model foreign policy strategy, division of the tasks pertaining to this exercise.)

12.10. Külpolitikai modellstratégia összeállítása I.: Stratégiai helyzetelemzés készítése (Composing a model foreign policy strategy I: Development of the situational strategic analysis)

12.11. Külpolitikai modellstratégia összeállítása II.: Külpolitikai célrendszer összeállítása (Composing a model foreign policy strategy II: Creating a target map.)

12.12. Külpolitikai modellstratégia összeállítása III.: Háromdimenziós külpolitikai stratégiai mátrix készítése (Composing a model foreign policy strategy III: Creating a three-dimensional foreign policy strategic matrix)

12.13. Külpolitikai modellstratégia összeállítása IV.: A külpolitikai stratégiai tervdokumentum megszövegezése (Composing a model foreign policy strategy IV: Formulating the text of the foreign policy strategy.)

12.14. Az elkészített külpolitikai stratégiai tervdokumentum kiértékelése (összevetése a 2-8. órákon tanultakkal) + általános összegzés (Joint evaluation of the completed strategic documents, comparing them with the content of lessons 2-8. + general summary of the course)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: szabadon választható tárgy...

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Az aláírás feltétele a legalább 75%-os órai részvétel, ellenkező esetben az aláírás megtagadható. Igazol távollét esetén a pótlás az oktatóval egyeztetett módon történik

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A 12.2. órától a 12.7. óráig a kötelező és ajánlott szakirodalomból kiválasztott művek ismertetése. A 12.9. órától a 12.13. óráig a külpolitikai stratégiai modelldokumentum előkészítésével és megfogalmazásával kapcsolatos feladatok elvégzése. Továbbá aktív részvétel a 12.4., 12.8. és a 12.14. órán.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az órákon való részvétel és a stratégiai dokumentum leadása.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, amelynek alapja az órákon való aktív részvétel, valamint a leadott stratégiai dokumentum minősége.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges osztályzat.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bloomfield, Lincoln P.: Planning Foreign Policy: Can It Be Done? = Political Science Quarterly (Academy of Political Science). Fall78, Vol. 93 Issue 3, p369. 23p.
2. Drezner, Daniel W., ed. Avoiding Trivia: The Role of Strategic Planning in American Foreign Policy. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2009.

3. Kettle, Louise : The Role of the Policy Planning Staff in British Foreign Policy: Historical Lessons and Contemporary Insights. = Diplomacy & Statecraft Volume 31, 2020 - Issue 3, 487-508.
4. Peter, Matthias. "Geplante Außenpolitik? Der Planungsstab des Auswärtigen Amts". Plan und Planung: Deutsch-deutsche Vorgriffe auf die Zukunft, edited by Elke Seefried and Dierk Hoffmann, Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg, 2018, pp. 164-179.
<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110532609-009/html> ,
<https://doi.org/10.1515/9783110532609-009>
5. Lessa, Antonio Carlos; Couto, Leonardo Freitas, Souza Farias, Rogério de: Política externa planejada: os planos plurianuais e a ação internacional do Brasil, de Cardoso a Lula (1995-2008) = Rev. Bras. Polít. Int. 52 (1): 89-109 [2009]
<https://www.scielo.br/j/rbpi/a/x6Vqphj7ZZg8nG9pZrmRvjH/?lang=pt>
6. Szesztay Ádám: Külpolitikai stratégiai tervező munka a Külügyminisztériumban 2010 után. = Magyar Külpolitikai Évkönyv 2012. Budapest, Külügyminisztérium, 2013. 49-72.o.
7. Csendes István, Bocskor Ákos: Érdemes-e stratégiai célokat kitűzni? A stratégiaalkotás és megvalósítás korlátai és lehetőségei. = Vezetéstudomány 2023, Vol. 54 Issue 7/8, p92-104. <https://journals.lib.uni-corvinus.hu/index.php/vezetestudomany/article/view/1030/961>
8. Horwath, Rich: What is Strategic Thinking?
https://www.strategyskills.com/Articles_Samples/What_is_Strategic_Thinking.pdf
9. Smith, M.L.R.; Stone, John: Explaining Strategic Theory. = Military Strategy Magazine Volume 1 Issue 4 (2011 ősz)
<https://www.militarystrategymagazine.com/article/explaining-strategic-theory/>
10. Owens, Mackubin Thomas: Strategy and the Strategic Way of Thinking. = Naval War College Review, Vol. 60, No. 4 (Autumn 2007), pp. 111-124.
11. <https://www.jstor.org/stable/26396879?seq=1>

11.1. Tanulmányozandó külpolitikai stratégiai dokumentumok:

Amerikai Egyesült Államok: The Department of State and USAID Joint Strategic Plan FY 2022-2026 <https://www.state.gov/joint-strategic-plan/>); Integrated Country Strategies <https://www.state.gov/integrated-country-strategies/>

Németország: **Foreign & European Policy** <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik>

Egyesült Királyság: UK's Role in the World: Implications for Foreign Policy <https://lordslibrary.parliament.uk/uks-role-in-the-world-implications-for-foreign-policy/#heading-1> ; Responding to a More Contested and Volatile World. Integrated Review Refresh 2023
https://assets.publishing.service.gov.uk/media/641d72f45155a2000c6ad5d5/11857435_NS_IR_Refresh_2023_Supply_AllPages_Revision_7_WEB_PDF.pdf (2023),

Japán: Diplomatic Blue Book 2023.:
<https://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/index.html> ;
https://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/2023/pdf/en_index.html;
<https://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/2023/pdf/pdfs/0c.pdf>

Oroszország: **The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation (2023)**
https://mid.ru/en/foreign_policy/fundamental_documents/1860586/

Brazília: Brazilian Foreign Policy Handbook (2008)
https://funag.gov.br/loja/download/454-Brazilian_Foreign_Policy_Handbook.pdf

Dél-Afrika: Foreign Policy for South Africa (1996)
<https://www.gov.za/documents/other/foreign-policy-south-africa-discussion-document-01-jun-1996> ; Official Guide to South Africa 2020-21:
<https://www.gcis.gov.za/sites/default/files/docs/resourcecentre/pocketguide/14InternationalRelations2021.pdf>

Spanyolország: 2021-2024 Foreign Action Strategy
https://www.lamoncloa.gob.es/consejodeministros/resumenes/Documents/2021/270421-foreign_action_strategy_2021-2024.pdf

Lengyelország: Polish Foreign Policy Strategy 2017-2021
<https://www.gov.pl/web/diplomacy/what-we-do->

Szlovákia: Strategic Foresight for the Foreign and European Policy of the Slovak Republic
<https://www.mzv.sk/en/web/en/diplomacy/documents> ; éves terv: Zameranie zahraničnej a európskej politiky Slovenskej republiky
<https://www.mzv.sk/diplomacia/zahranicna-politika>

Csehország: Concept of the Czech Republic's Foreign Policy
https://mzv.gov.cz/file/1574645/Concept_of_the_Czech_Republic_s_Foreign_Policy.pdf

Magyarország: Magyar külpolitika az uniós elnökség után
https://brexit.kormany.hu/download/4/c6/20000/kulpolitikai_strategia_20111219.pdf

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Madar, Daniel: Patronage, Position, and Policy Planning: S/P and Secretary Kissinger. = Journal of Politics. Nov80, Vol. 42 Issue 4, p1065. 20p.
2. Evans, Alexander: Organizing for British National Strategy = International Affairs. May2014, Vol. 90 Issue 3, p509-524.
3. Delphin, Hervé: Above the Fog and the Fury: EU Strategic Policy Planning and the EU's Future in Times of Global Uncertainty. European Foreign Affairs Review, Volume 26, Issue 1 (2021) pp. 35 – 54
4. Strategic planning and prioritisation in Brazil. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/b66d9c0c-en/index.html?itemId=/content/component/b66d9c0c-en> = OECD (2022), Centre of Government Review of Brazil: Toward an Integrated and Structured Centre of Government, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/33d996b2-en>.
5. Schwarzer, Daniela; Mölling, Christian : Aktionsplan Strukturen deutscher Außenpolitik. DGAP Bericht 2021.09.20
<https://dgap.org/de/forschung/publikationen/aktionsplan-strukturen-deutscher-aussenpolitik>
6. Wittkämper, G[erhard].W. (1986). Außenpolitische Planung. In: Woyke, W. (eds) Handwörterbuch Internationale Politik. Uni-Taschenbücher, vol 702 . VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden.
7. Buchheim, Hans: Aussenpolitik und Planung. = Politische Vierteljahresschrift Vol. 9, No. 2 (Juni 1968), pp. 166-176 (11 pages)
<https://www.jstor.org/stable/24194451> (inkább elméleti cikk)
8. Rothstein, Robert L.: Planning in Foreign Affairs. = Policy Sciences, Vol. 4, No. 4 (Dec., 1973), pp. 453-465 (13 pages)
<https://www.jstor.org/stable/4531544?seq=1>
9. Kashi Prasad Misra: Foreign policy and its planning. Asia Pub. House (January 1, 1970)

10. Szesztay Ádám: Stratégiai szemlélet és diplomáciai információs munka a külpolitikában. Dialóg Campus, Budapest, 2018. (Jegyzet) <https://tudasportal.unike.hu/xmlui/handle/20.500.12944/12420?locale-attribute=en>

Budapest, 2024. január 18.

Dr. Szesztay Ádám,
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** RTKTB80
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Testnevelés 2. (Aerobik)
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Aerobic
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak (ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Rendészettudományi Kar, Testnevelési és Küzdősportok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Freyer Tamás, tanszékvezető, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** Össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** Zenés gimnasztika speciális eszközzel
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): music gymnastic with special equipments
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Együttműködés

Képességei: Koordináció, irányíthatóság, önállóság, fizikai kondíció

Attitűdje: Alkalmazkodás, rendszeresség

Autonómiája és felelőssége: -

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Cooperation

Capabilities: Coordination, controllability, autonomy, physical condition

Attitude: Adaptation, regularity

Autonomy and responsibility: -
- 11. Előtanulmányi követelmények:** -
- 12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**
  - 12.1.**

Alaplépések elsajátítása

Terhelés fokozatos növelése

Összetettebb koreográfiák elsajátítása

12.2.

Learning basic exercises.

Gradually increase physical activity.

Learning choreographies.

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi – tavaszi félév/ 1-4. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A tantárgy elfogadásához a félévben 10 alkalmat kell teljesíteni. Az utolsó héten pótlásra lehetőség nincs.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: katalógus vezetése

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A félév elfogadás feltétele, 10 alkalom teljesítése. A sikeres félév aláírással zárul.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés) az órákon való aktív részvétel alapján, minimum 10 alkalommal a félév során.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom: -

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Dr. Petrekanits Máté- Fajcsák Zsuzsanna- Tihanyiné Dr Hős Ágnes: Az aerobic elmélete és gyakorlata

Budapest, 2024. január 30.

Dr. Freyer Tamás
tanszékvezető, egyetemi docens

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** RTKTB80
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Testnevelés 2 CrossFit
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** CrossFit
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak (ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Rendészettudományi Kar, Testnevelési és Küzdősportok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Freyer Tamás, tanszékvezető, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** Össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 28 (0 EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A test fizikai és mentális megedződése, funkcionális erő kialakítása.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): CrossFit is a strength and conditioning programme, creature of functional strenght.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Edzés módszerek

Képességei: Koordináció, önállóság, fizikai kondíció

Attitűdje: Alkalmazkodás, rendszeresség, szorgalom

Autonómiája és felelőssége: -

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Training methods

Abilities: Coordination, independence, physical fitness

Attitude: Adaptation, regularity, diligence

Autonomy and responsibility: -
- 11. Előtanulmányi követelmények:** -
- 12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**
  - 12.1.**
Gimnasztikai alapismeretek

Saját testsúlyos gyakorlatok elmélete és gyakorlata
Kettlebell, trx helyes használata
Összetett edzés végrehajtása önállóan

12.2.

Basic knowledge of gymnastics
Theory and practice of self-weight exercises
Correct use of kettlebell, trx
Performing complex training independently

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi – tavaszi félév/ 1-4. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A tantárgy elfogadásához a félévben 10 alkalmat kell teljesíteni. Az utolsó héten pótlásra lehetőség nincs.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: -

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A félév elfogadás feltétele, 10 alkalom teljesítése, gyakorlatok ismerete. A sikeres félév aláírással zárul.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés) az órákon való aktív részvétel alapján, minimum 10 alkalommal a félév során.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom: -

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Dr. Radák Zsolt: Edzésélettan
2. Harsányi László: Edzéstudomány

Budapest, 2024. január 30.

Dr. Freyer Tamás
tanszékvezető, egyetemi docens

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** RTKTB80
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Testnevelés 2 Kondicionálás
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Fitness training
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak (ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Rendészettudományi Kar, Testnevelési és Küzdősportok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Freyer Tamás, tanszékvezető, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** Össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 28 (0 EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** Erő, gyorsaság, állóképesség fejlesztése
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Power, speed and endurance development
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Edzés módszerek

Képességei: Koordináció, önállóság, fizikai kondíció

Attitűdje: Alkalmazkodás, rendszeresség, szorgalom

Autonómiája és felelőssége: -

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Training methods

Abilities: Coordination, independence, physical fitness

Attitude: Adaptation, regularity, diligence

Autonomy and responsibility: -
- 11. Előtanulmányi követelmények:** -
- 12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**
  - 12.1.**
Edzéselméleti, módszertani és élettani alapfogalmak tisztázása

Kondicionális képesség fejlesztésének lehetőségei

Dinamikus és statikus erőfejlesztő gyakorlatok

12.2.

Clarification of basic concepts of training theory, methodology and physiology

Development of conditioning capacity

Dynamic and static power generation exercises

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi – tavaszi félév/ 1-4. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A tantárgy elfogadásához a félévben 10 alkalmat kell teljesíteni. Az utolsó héten pótlásra lehetőség nincs.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: -

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A félév elfogadás feltétele, 10 alkalom teljesítése, gyakorlatok ismerete. A sikeres félév aláírással zárul.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés) az órákon való aktív részvétel alapján, minimum 10 alkalommal a félév során.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom: -

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Joe Weider: Testépítés bibliája
2. Wolfgang Meissner: Edzés gépeken

Budapest, 2024. január 30.

Dr. Freyer Tamás
tanszékvezető, egyetemi docens

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** RTKTB80
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Testnevelés 2 Labdajáték
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Ball game
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak (ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Rendészettudományi Kar, Testnevelési és Küzdősportok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Freyer Tamás tanszékvezető, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** Össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** Kispályás labdarúgás technikai és taktikai elemeinek oktatása.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Education of the soccer with technical and tactical element.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Együttműködés, csapatmunka, alap technikák elsajátítása
Képességei: Koordináció, irányíthatóság, önállóság, fizikai kondíció
Attitűdje: Alkalmazkodás, rendszeresség
Autonómiája és felelőssége: -

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):
Knowledge: Cooperation, team work, learning basic techniques
Capabilities: Coordination, controllability, physical condition
Attitude: Adaptation, regularity
Autonomy and responsibility: -
- 11. Előtanulmányi követelmények:** -
- 12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**
  - 12.1.**

Kispályás labdarúgás szabályai
Egyéni és páros gyakorlatok
Támadás és védekezés elemei
Egymás elleni játéksituációk

12.2.

Rules of soccer
Individual and paired exercises
Elements of attack and defense
Play situations against each other

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi – tavaszi félév/ 1-4. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A tantárgy elfogadásához a félévben 10 alkalmat kell teljesíteni. Az utolsó héten pótlásra lehetőség nincs.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: -

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A félév elfogadás feltétele, 10 alkalom teljesítése, tanult technikai elemek labdajátékban történő készség szintű alkalmazása. A sikeres félév aláírással zárul.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés) az órákon való aktív részvétel alapján, minimum 10 alkalommal a félév során.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom: -

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Kis János: Futball és futsal gyakorlatok
2. Kis János, Kovács Kálmán, Krizán Sándor, Vincze István: 101 futball és futsal gyakorlat I.

Budapest, 2024. január 30.

Dr. Freyer Tamás
tanszékvezető, egyetemi docens

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** RTKTB80
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Testnevelés 2 Úszás
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Swimming
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0% elmélet
- 5. A szak (ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Rendészettudományi Kar, Testnevelési és Küzdősportok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. Freyer Tamás, tanszékvezető, egyetemi docens
- 8. A tanórák száma és típusa:**
  - 8.1.** Össz óraszám/félév: 28
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 28 (0 EA + 0 SZ + 28 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 2
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** Vízbiztonság a helyes technika megerősítésével. Úszó állóképesség fejlesztése vízi és szárazföldi gyakorlatokkal. Vízbe merülés, tárgy felhozatal. A vízből mentés lehetőségeinek megismerése.
A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Water safety with the correct technical use. Im- prove swimmer conditional development in both water and floor exercise. Dive in and get object from under water to surface. General knowledge about water safety and water rescue.
- 10. Elérendő kompetenciák (magyarul):**

Tudása: Vízbiztonság

Képességei: Koordináció, önállóság, fizikai kondíció

Attitűdje: Alkalmazkodás, rendszeresség, szorgalom

Autonómiája és felelőssége: -

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: Water safety

Abilities: Coordination, independence, physical fitness

Attitude: Adaptation, regularity, diligence

Autonomy and responsibility: -
- 11. Előtanulmányi követelmények:** -

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1.

Bemelegítés-levezetés technikája, 1000m tesztúszás

Úszás technika fejlesztése: Minimum kétfajta úszás technika megerősítése, rajt, fordul

Úszó állóképesség fejlesztése: iramúszás, távúszás

Speciális képesség: merülés-tárgy felhozatal, vízből mentés

12.2.

Warm-up-cool down technique, 1000m test swim

Development of swimming technique: Reinforcement of at least two types of swimming technique, start, round

Development of swimming endurance: speed swimming, distance swimming

Special ability: retrieving diving objects, rescue from water

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi – tavaszi félév/ 1-4. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: A tantárgy elfogadásához a félévben 10 alkalmat kell teljesíteni. Az utolsó héten pótlásra lehetőség nincs.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: -

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: A félév elfogadás feltétele, 10 alkalom teljesítése, gyakorlatok ismerete. A sikeres félév aláírással zárul.

16.2. Az értékelés: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: Gyakorlati jegy (ötfokozatú értékelés) az órákon való aktív részvétel alapján, minimum 10 alkalommal a félév során.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom: -

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Dr. Tóth Ákos: Úszás technika

Budapest, 2024. január 30.

Dr. Freyer Tamás
tanszékvezető, egyetemi docens

TANTÁRGYI PROGRAM

- 1. A tantárgy kódja:** INITV801
- 2. A tantárgy megnevezése (magyarul):** Kínai nyelv 1.
- 3. A tantárgy megnevezése (angolul):** Chinese language 1.
- 4. Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1.** 2 kredit
  - 4.2.** a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% gyakorlat, 0 % elmélet
- 5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** NKE minden szak.
- 6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Kína-tanulmányok Tanszék
- 7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Dr. P. Szabó Sándor, Ph.D., egyetemi docens, tanszékvezető
- 8. A tanórák száma és típusa**
  - 8.1.** össz óraszám/félév: 56
    - 8.1.1.** nappali munkarend: 56 (0 EA + 0 SZ + 56 GY)
    - 8.1.2.** levelező munkarend: -
  - 8.2.** heti óraszám - nappali munkarend: 4
  - 8.3.** Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők:
    - mesterséges anyanyelvi környezet megteremtése
    - szituációkra épülő nyelvi képzési módszertan
    - filmek (filmrészletek és szöveggönyveik) felhasználása
    - interaktív fordítási gyakorlatok
- 9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A Kínai nyelv 1. című óra célja, hogy a hallgatókat megismertesse a kínai nyelv alapjaival. Kiemelt hangsúlyt fektetünk a kínai nyelvű társalgás gyakoroltatására, a tanultak folyamatos gyakorlati alkalmazásra. Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a hallgatók elsajátítsák a helyes kiejtést, az alapvető szókincset, írásjegyeket, nyelvtani ismereteket, valamint a legfontosabb társalgási fordulatokat. A hallgatók hallás utáni megértési készségét, a társalgási gyakorlatokon kívül, irányított laborfoglalkozás keretében is fejlesztjük, szövegértési gyakorlatokon keresztül, azzal a céllal, hogy a hallgatók minél teljesebb mértékben megértsék a hanghordozókon hallható beszélő (vagy beszélők) közlési szándékát.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the Chinese Language 1. course is to make the students get familiar with the basics of the Chinese language. We particularly emphasize the spoken language practises and to put the acquired knowledge into practice. Great attention is paid to the acquisition of correct pronunciation, basic vocabulary, characters, grammar, and the most important phrases. Students' listening comprehension skills are also developed through guided lab exercises in addition to conversational exercises, through text comprehension exercises, with the aim of helping students to understand as fully as possible the speakers on the audio tape.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

A1 szinten ismeri a feladatai ellátásához szükséges nyelvet, szaknyelvet, interkulturális tudásanyagot. A1 szinten ismeri a nemzetközi kapcsolatok, a globális gazdasági, politikai, biztonság- és védelempolitikai folyamatok egyik legmeghatározóbb országának nyelvét és interkulturális jellegzetességeit.

Ismeri az európai és nem európai országok és régiók jellemzőit, aktuális helyzetét, a változások nemzetközi dinamikáját, rendelkezik szakspecifikus interkulturális, nyelvi ismeretekkel.

Képességei:

Képes a feldolgozott információk alapján reális értékítéletre, a döntéshozatali eljárásban való aktív részvételre és önálló szakmai javaslat megfogalmazására.

Képes a társadalmi konfliktusok és problémák bonyolult rendszerében eligazodni, szűkebb szakterületén elmélyültebb ismereteire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának munkálataiba.

Képes alapfokon a hatékony kommunikációra kínai nyelven.

Attitűdje:

Nyitott a nemzetközi, multikulturális közegben való munkavégzésre.

Alkalmas munkakörének megfelelő egyéni munkavégzésre és csoportmunkára.

Nyitott és toleráns azoknak a társadalmi csoportoknak a nézeteivel, gondolkodási formáival és életmódjával szemben, amelyekkel szakmai munkája során kapcsolatba kerül.

Kritikai gondolkodásmóddal rendelkezik, mások véleményét tiszteletben tartja, álláspontját hitelesen képviseli, ugyanakkor munkáltatójához lojális.

Elkötelezett és lojális a közszolgálat iránt, képes felelősségteljes munkavégzésére és magatartásra.

Elkötelezett Magyarország és a honvédelem érdekei mellett, továbbá a társadalmi szolidaritás és az esélyegyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság, az európai és a szövetségi értékközösség eszméi mellett.

Nemzetközi szervezetben való munkavégzés esetén elkötelezett az adott szervezett céljai és érdekei mellett.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyétől függően képes a biztonság- és védelempolitikával kapcsolatos szakmai álláspontjának érvényesítésére.

Nemzetközi munkában képviselni tudja Magyarország vagy – alkalmazásától függően – az adott nemzetközi szervezet biztonság- és védelempolitikával összefüggő céljait és érdekeit.

Felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, a szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

Önálló és felelős döntéseket saját munkája kapcsán és az irányítása alá tartozók munkaprogramjaira vonatkozóan.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

At A1 level, he/she knows the language, professional language and intercultural knowledge required for the performance of his / her tasks. Know at A1 level the language and intercultural characteristics of one of the most important countries in international relations, global economic, political, security and defence policy processes.

Know the characteristics of European and non-European countries and regions, their present situation, the international dynamics of changes, and have intercultural and language skills peculiar to the specialised training.

Capabilities:

Able to make realistic judgement founded on processed information, participate actively in decision-making processes and formulate independent proposals.

Able to understand the complexity of social conflicts and problems, and to actively participate in conflict resolution, building on a deeper knowledge of his/her field of specialisation.

Able to communicate effectively – at basic: A1 level – in Chinese.

Attitude:

Open to working in an international, multicultural environment.

Able to work individually and in teams in accordance with the job requirements.

Open and tolerant of the views, ways of thinking and lifestyles of the social groups with which you come into contact in your professional work.

Critical thinking, respect for the opinions of others and credibility of opinions, while remaining loyal to the employer.

Commitment and loyalty to public service, ability to work and behave responsibly.

Committed to the interests of Hungary and its home defence, furthermore to social solidarity, equal opportunities and democratic values, to the rule of law, to the ideas of the European and Atlantic 'community of values'. Openness to work in an international, multicultural environment.

When working in an international organisation, is committed to the aims and interests of that organisation.

Autonomy and responsibility:

Dependent on position in the organisational structure, able to advance their professional standpoint on security and defence policy.

Able to advance the security and defence policy objectives and interests of Hungary or, depending on their employment, of a given international organisation.

Participates responsibly in the management of his/her work organisation, in the development, discussion and implementation of professional concepts.

Takes independent and responsible decisions concerning his/her own work and the work programmes of those under his/her authority.

11. Előtanulmányi követelmények: -**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Bevezetés (Introduction)

12.2. Hanyu huihua 301 ju 1/1 lecke (Hanyu huihua 301 ju 1/1)

12.3. Hanyu huihua 301 ju 1/2 lecke (Hanyu huihua 301 ju 1/2)

12.4. Hanyu huihua 301 ju 2/1 lecke (Hanyu huihua 301 ju 2/1)

12.5. Hanyu huihua 301 ju 2/2 lecke (Hanyu huihua 301 ju 2/2)

12.6. Hanyu huihua 301 ju 3/1 lecke (Hanyu huihua 301 ju 3/1)

12.7. Hanyu huihua 301 ju 3/2 lecke (Hanyu huihua 301 ju 3/2)

12.8. Hanyu huihua 301 ju 4/1 lecke (Hanyu huihua 301 ju 4/1)

12.9. Hanyu huihua 301 ju 4/2 lecke (Hanyu huihua 301 ju 4/2)

12.10. Hanyu huihua 301 ju 5/1 lecke (Hanyu huihua 301 ju 5/1)

12.11. Hanyu huihua 301 ju 5/2 lecke (Hanyu huihua 301 ju 5/2)

12.12. Hanyu huihua 301 ju 6/1 lecke (Hanyu huihua 301 ju 6/1)

12.13. Hanyu huihua 301 ju 6/2 lecke (Hanyu huihua 301 ju 6/2)

12.14. Félév végi ismétlés és rendszerezés (Review)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: Őszi és tavaszi félév.

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége: Az aláírás megadásának feltétele az órai jelenlét (az órák legalább 75 százalékának látogatása). A távolmaradás pótlásának módja: nem lehetséges.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje: -

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megadásának feltétele az órai jelenlét (az órák legalább 75 százalékának látogatása).

16.2. Az értékelés: Ötfokozatú gyakorlati jegy. Az órai munka, továbbá a félév során kiadott szóbeli és írásbeli feladatok értékelése alapján.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei: A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás és legalább elégséges gyakorlati jegy megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Kang Yuhua 康玉华 – Lai Siping 来思平: Hanyu huihua 301 ju 汉语会话301句. Beijing Yuyan Daxue Chubanshe, 2008. ISBN: 7561908628.

17.2. Ajánlott irodalom

Budapest, 2023.11.10.

Dr. P. Szabó Sándor Ph.D.
tanszékvezető, egyetemi docens sk.

